

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU



2020

26 Ekim - 01 Kasım Günleri

i

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**



İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
26 EKİM-01 KASIM 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	3
KAÇMA, GİZLEME, ÜSTÜNÜ ÖRTME	11
İKTİDAR İHRACATÇIYI, ULUSLARARASI TAŞIMACILIĞI ENGELLEYEREK KENDİ AYAĞINA KURŞUN SIKIYOR!	12
OCAK-EYLÜL DÖNEMİ BÜTÇE AÇIĞI 140 MİLYAR TL'Yİ AŞTI.	12
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ ÖNCEKİ AYA GÖRE YÜZDE 10,4 ARTTI!	14
EYLÜL AYINDA KONUT SATIŞI BIÇAK GİBİ KESİLDİ!	15
DOLAR KURU GEÇERLİĞİNİ YİTİRDİ!	16
BU BÜTÇE MİLLETE EKMEĞİ ANCAK ASKIDA GÖSTERİR	16
SARAY HÜKÜMETİ VE TARIM	21
HAYVANCILIK VE TARIM BİTECEK GÖÇ KAÇINILMAZ OLACAK	24
BUĞDAY İTHALATI MAKARNA İHRACATI İÇİN Mİ YAPILIYOR?	25
PATATES ÜRETİCİLERİ İSYAN ETTİ: AKP PİLİMİZİ BİTİRDİ	26
'KURUŞ ÖDENMEYECEK'Tİ 109 MİLYAR TL AKACAK	27
AÇLIK VE YOKULUK İÇERİSİNDE YAŞAM MÜCADELESİ VEREN EMEKLİ, MEMUR VE ASGARİ ÜCRETLİLER SÜREKLİ SABREDİYOR	28
2021 ÖRTÜLÜ BÜTÇESİ 6 MİLYAR TL	31
VARLIK FONU DA SGK'YE BORÇLU	31
ŞİRKETLER BATTI, YÜK SGK'YE KALDI	32
SGK'DE 56 MİLYON TL AÇIK	33
İŞÇİDEN ALIP PATRONA VERECEKLER	33
EMEKLİ MAAŞI DEĞİL SEFALET AYLIĞI	34
GEÇİM SIKINTISI, 2012'DEN BERİ HER YIL 3 BİNİ AŞKIN YURTTAŞI İNTİHARA SÜRÜKLÜYOR	36
YURTTAŞA SABIR, ERDOĞAN'A ZAM	39
YANLIŞ ÖDEMeye 'HARF HATASI' DEDİLER	40
ELEKTRİK PATRONLARININ BOROUNU HALK ÖDÜYOR	41
SGK'DEN 'SATILIK' MİLYONLUK HASTANE	43
ELEKTRONİK MALZEMELER 'KİLOYLA' SATILMIŞ	43
MÜTEAHHİTLERE KIYAK	44
KAMU KURUMLARI DA FATURALARI ÖDEYEMİYOR	45
İKİ SEÇİM ARASINDA TÜGVA'YA SATILMIŞ	45
GÜVENCESİZ İSTİHDAM ESNEK ÇALIŞMA	46
'SARAYLAR' PARA YUTUYOR	48
AKP'NİN YILLARDIR İHMAL ETTİĞİ KAMU TEŞEBBÜSLERİNİN FİNANSMAN İHTİYACI HIZLA ARTIYOR	49
ÇUKUROVA HAVALİMANI İHALESİ PEŞKES PROJESİNE DÖNDÜ	49
HESABI TÜİK YAPMADI ENFLASYON 4 KAT ARTTI	50
İSTİHDAM DEĞİL, İSTİSMAR PAKETİ	51
KONUT METREKARE FİYATLARI TARİHİ ZİRVESİNİ GÖRDÜ	53
KÖİ MODELİ, ŞEHİR HASTANELERİNDE 25 KAT MALİYET GETİRİYOR	54
SATMAYA DEVAM EDECEKLER	54
SÖZLEŞMEYE AYKIRI	55
SARAYIN DEMİRYOLU POLİTİKASI RAYDAN ÇIKTI	55
PARAN VARSA 'ENGEL' YOK!	56
EKONOMİMİZ İÇLER ACISI HALDE	57
TÜRKİYE'DE ÜCRETSİZ İZİN GERÇEĞİ	57
MUHBİRLİĞİ MESLEK EDİNENLER VAR	61
HAYALET ÜNİVERSİTELER!	61
EBA PLANSIZ, FATİH ETKİSİZ	62
DEKANLARIN YÜZDE 40'I VEKİL	62
SARIKLI REKTÖR ÜNİVERSİTEYE BAĞIŞLANAN BİNALARI DİYANETE VERMİŞ	63

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

'SÜPER GÜÇLÜ' REKTÖRLER	63
BİLİMSEL DÜDÜKLÜ	64
İLKOKULDA 24, LİSEDE 4 KİTAP OKUNUYOR	65
KARIŞIK ATAMALAR	65
AKP'NİN 18 YILLIK EĞİTİM KARNESİ	66
AŞIDA PUAN KAOSU	66
GRİP AŞISI DA KRİZE DÖNÜŞTÜ	67
GRİP AŞISINI DA ASKIYA ÇIKARTIN!	68
KORONAVİRÜS HASTASINA İÇERİĞİ BİLİNMEYEN İLAÇ	69
MİLYONLARCA İNSAN ÖZEL HASTANEYE MECBUR BIRAKILDI	69
ŞEHİR HASTANELERİNİN SÖZLEŞMELERİ FESHEDİLSİN	70
SİYASİ HIRSLARINIZ AKLINIZI VE VİCDANINIZI DA KÖR ETTİ	70
AKP'Lİ BELEDİYE ÇIKARDIĞI 100 İŞÇİ YERİNE 100 TORPİLLİ İŞÇİ ALDI	71
AMBARGO BÜYÜYOR, İKTİDARDA SES YOK	72
ÇOCUKLAR KİMSESİZ	72
DÜŞÜK HIZ, YÜKSEK ÜCRET	73
TSE KAFASINA GÖRE!	74
32 VEKİL TEK KELİME ETMEDİ	75
AYM KARARLARI YOK SAYILIYOR!	75
SİYASİ SAMİYETSİZLER!	76
AYRICALIK DEĞİL HAK	77
YÖNETİLEMİYEN DIŞ POLİTİKA TÜRKİYE'Yİ YALNIZLAŞTIRIYOR!	77

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap ‘muhatap almıyoruz’ olmalıdır.

26 EKİM-01 KASIM 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***28 Ekim Mevlid Kandili** Mevlid Kandili, Hz. Muhammed S.A.V'ın kutlu doğumunun gerçekleştiği gündür.

***29 Ekim Cumhuriyet Bayramı** Cumhuriyet, demokratik ve çağdaş bir yönetim şekli olarak Türkiye'nin yönetim şekli olarak ilan edilmiş ve genç Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün de dediği gibi “Cumhuriyet, bilhassa kimsesizlerin kimsesidir”

***29 Ekim-04 Kasım Kızılay Haftası** Kızılay insan zor zamanlarında onlara destek vermesi gereken son derece önemli bir kuruluştur. Lakin son dönemlerde ne yazık ki yandaş atamaları, çürüyen malzemeler, yapılan yolsuzluklar gibi yanlışlıklarla gündeme gelmekte, haber olmaktadır. Kızılay yetim hakkının yetime ve muhtaca verilmesi gibi son derece önemli bir görev üstlenmesine rağmen yapılan liyakatsiz atamalar neticesinde bu görevini layıkı yerine getirememektedir.

***31 Ekim Dünya Tasarruf Günü** Sınırlı kaynakların kullanımı noktasında tasarruf son derece önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle dünya nimetlerinin tüketim kültürü neticesinde hızla yok olduğu gerçeğinden hareketle başta su kaynakları gibi doğal hazinelerimiz olmak üzere sınırlı tüm kaynaklarımızın adil kullanımı hususunda dikkatli olmak zorundayız. Tasarruf hem bireysel olarak hem de insanlık olarak hayatımızın her alanında unutmamamız gereken bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

***31 Ekim 2007 fizikçi, bilim insanı ve siyasetçi Erdal İnönü'nü hayatını kaybetti. SODEP VE SHP Genel Başkanlığı da yapmıştır.**

***01 Kasım Türk Harflerinin Kabulü(Türk Harf Devrimi Haftası)** 01 Kasım 1928 tarihli 1353 sayılı “Yeni Türk harflerinin kabul ve tatbiki hakkında kanun” ile yeni alfabe uygulanmaya başlandı. Yeni Türk Alfabesi ve eğitim seferberliği ile birlikte okuma yazma oranı hızla artmıştır.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

Sanayi Üretiminde Baz Etkisiyle Toparlanma

- Bu yıl martta bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 1,7, nisanda yüzde 31,3, ve mayısta yüzde 19,3 oranında azaldıktan sonra haziranda yeniden artmaya başlayan sanayi üretiminde, (takvim etkisinden arındırılmış verilere göre) temmuzdaki yüzde 4,5 oranında artıştan sonra ağustos ayında da yüzde 10,4 oranında artış yaşandı.
- Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre ağustos ayında üretim bir önceki aya göre ise yüzde 3,4 oranında artış kaydetti.
- İhracatın azaldığı ağustos ayında üretimde yıllık bazda yüzde 10,4 oranında artış yaşanmasında geçen yılın ağustos ayı üretiminin yıllık olarak yüzde 3,9 oranında daralmış olmasının yarattığı baz etkisi de etkili oldu. Nitekim üretimde Ağustos 2018'e göre yaşanan artış yüzde 6,1 düzeyinde kalıyor,
- Ocak-ağustos döneminde ise üretim geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3 oranında azaldı. Geçen yıl ocak-ağustos döneminde de üretim bir önceki yıla göre yüzde 3,5 oranında azalmıştı. Dolayısıyla, başlıkta vurguladığımız toparlanma eğilimine rağmen Ocak-Ağustos 2020 dönemindeki sanayi üretimi 2018 yılı Ocak-Ağustos döneminin ise yüzde 6,3 oranında altında kaldı.
- Ocak-ağustos döneminde Türkiye'nin madencilik sektörünün üretimi bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4, imalat sanayi üretimi yüzde 2,9, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörünün üretimi de yüzde 2,8 oranında küçüldü.
- Ocak-ağustos döneminde aramalı üretimi yüzde 0,5, dayanıklı tüketim malı üretimi yüzde 10,9, dayanıksız tüketim malı üretimi yüzde 3,2, enerji üretimi yüzde 4 ve yatırım malı üretimi ise yüzde 6,1 oranında daraldı.
- Bu arada sanayi üretiminde temmuz ve ağustos aylarında yaşanan artışlara bakılarak bu yılın üçüncü çeyreği için yüksek oranlarda GSYH büyümesi bekleniyor. Sanayi üretiminin yılın üçüncü çeyreğinde GSYH içerisindeki payı yüzde 20-21 civarında seyrediyor. Dolayısıyla temmuz-ağustos aylarında sanayi üretiminde yıllık ortalama

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

yüzde 7,4 civarında bir büyüme kaydedildiği dikkate alınırsa sanayi üretiminden 1,5 puanlık bir katkı beklenebilir.

Gerçek İşsizlik Yüzde 30'a Yaklaştı

- Türkiye'deki çalışabilir çağıdaki (15 ve yukarı yaştaki nüfus) 1 milyon 119 bin kişi artarak 62 milyon 626 bine çıktığı son bir yılda, işgücü (yani çalışanlar ve iş arayanlar) 1 milyon 642 bin kişi azalarak 33 milyon 133 bin kişiden 31 milyon 491 bine geriledi. Geçen yıl yüzde 53,8 olan işgücüne katılım oranı bu yıl yüzde 50,3'e kadar geriledi. Çalışanların sayısı ise 27 milyon 263 bin kişiye geriledi.
- Artan nüfusuna iş bulabilmek için her yıl en az 1 milyon iş yaratması gereken Türkiye'de iş gücünde yaşanan azalmanın 1 milyon 254 bini istihdamdaki daralmadan, 369 bini ise resmi işsiz sayısındaki azalmadan kaynaklandı. Dolayısıyla Temmuz 2019'da 4 milyon 594 bin olan resmi işsiz sayısı bu yıl 4 milyon 227 bine gerilerken, resmi işsizlik oranı da yüzde 13,9'dan yüzde 13,4'e indi.
- **İşsizlik Değil İş Arayanlar Azaldı:** Nüfus artarken ve istihdam azalırken işsiz sayısının ve işsizlik oranının azalması, TÜİK'in iş bulamayacağı veya diğer nedenlerle iş aramayan ancak iş bulsa hemen çalışabilecek durumda olan 4 milyon 201 bin kişiyi işsiz saymamasından kaynaklanıyor. Büyük bölümünü "Umutsuzlar" diye nitelendirilen ve işsiz olduğu halde son dört hafta içerisinde iş aramayanların sayısında son bir yılda 2 milyon 741 bin kişilik artış yaşandı.
- **Gerçek İşsizlik:** TÜİK'in işsiz kabul etmediği bu işsizler de dahil edildiğinde Türkiye'deki gerçek işsiz sayısı geçen yıla göre 1 milyon 429 bin kişi artarak 8 milyon 473 bine, gerçek işsizlik oranı da yüzde 19,8'den yüzde 23,7'ye çıktı.
- **Geniş Anlamda İşsizlik:** Bu arada istihdamda gözüktüğü halde, ya mesleğinde çalışmadığı ya da kısa süreli çalıştığı için daha uzun süre çalışabileceği bir iş arayan 1 milyon 898 bin kişilik eksik istihdam da dikkate alındığında Türkiye'deki geniş anlamda işsiz sayısı 10 milyon 371 bine, bunların oranı da yüzde 29,1'e kadar yükseliyor.
- **Genç İşsizlik:** Türkiye ekonomisinin yeni istihdam yaratamaması, aksine var olan istihdamın da kaybedilmesinden en fazla genç nüfus etkileniyor. Genç nüfus arasındaki işsizlik oranı temmuzda yüzde 25,9 oldu. 15-24 yaş arasındaki gençlerin yüzde 29'u (3 milyon 493 bin genç) ne bir işte çalışıyor, ne de eğitime devam ediyor.
- **Eğitimde ve istihdamda olmayanların sayısı 15-29 yaş grubu için de 5 milyon 903 bin kişiye çıkıyor.** Buna göre 15-29 yaş grubundaki her 100 gençten 33'ü ne bir işte çalışıyor ne de eğitime devam ediyor.
- İstihdamda yaşanan 1 milyon 254 bin kişilik daralmanın 761 bini hizmetler sektöründen kaynaklandı. Sanayi sektöründe çalışanların sayısı 246 bin, tarım sektöründe çalışanların sayısı ise 361 bin kişi azalırken, sadece inşaat çalışanlarında 114 bin kişilik bir artış kaydedildi.
- Bu arada resmi olarak işsiz kabul edilenlerin yüzde 24,6'sını oluşturan 1 milyon 41 bin kişi bir yıl ve daha uzun süredir iş arayanlardan oluşuyor. Umutsuzların büyük bölümünün de yine uzun süre iş arayıp umudunu kestikten sonra iş aramayı bırakanlardan olduğu tahmin ediliyor.

Sadece 308 Bin İşsiz Ödenek Alıyor

- İktidarın işverene sağlanan teşviklerin önemli bir kısmını ödettiği İşsizlik Sigortası Fonu ise 10 milyondan fazla işsiz bulunan bir dönemden geçilirken, eylül ayında sadece 307 bin 812 kişiye işsizlik ödeneği verdi.
- İşsizlik Sigortası Fonunun varlıkları da erimeye devam etti. Fonun toplam varlığı 9 Ekim 2020 itibarıyla 106,9 milyar liraya geriledi. Ocak-eylül döneminde 29,3 milyar liralık gelire karşılık, 51,3 milyar liralık harcama yapılan fonun toplam varlığı 21,9 milyar lira azalarak eylül sonunda 109,6 milyar liraya indi.
- Fon varlığının 9 Ekim 2020 itibarıyla ise 106,9 milyar liraya gerilediği açıklandı.

Sekiz Aylık Cari Açık Yılın Tümü İçin Yapılan Tahmini Aştı

- Döviz rezervlerindeki azalma yüksek dış borçluluk nedeniyle dış dengede zorlu bir döneme giren Türkiye ağustos ayında 4,6 milyar dolarlık cari işlemler açığı verirken, yılın ilk sekiz aylık dönemdeki cari işlemler açığı ise 26,5 milyar dolar kadar çıktı. Geçen yıl bu dönemde 5,3 milyar dolarlık cari işlemler fazlası verilmişti.
- Üç hafta önce açıklanan Orta Vadeli Programda (2021-2023) buyulki cari işlemler açığının 24,4 milyar dolar olacağı tahminine yer verilmişti. Oysa daha ilk sekiz ayda tahminin 2,1 milyar dolar üzerine çıkıldı. Eylül ayı dış ticaret açığı 4,9 milyar dolara ulaşmıştı. Turizm ve taşımacılık gelirlerinin de önemli ölçüde azalmasının etkisiyle

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

eylül ayı cari işlemler açığının da 4 milyar dolar civarında olması, dolayısıyla yılın ilk dokuz aylık dönemindeki cari işlemler açığının da 30 milyar doları bulması bekleniyor.

- Türkiye daha önce de bu büyüklüklerde cari işlemler açığı vermişti. Bu yıl cari işlemler açığını bu kadar önemli hale getiren sorun ise açığın finansmanından kaynaklanıyor. Bu açığı finanse edebilmek için yurt dışından yeterince borç bulamadığı gibi, mevcut borcunu a çevirebilecek kadar yeni borç bulamıyor. Ocak-ağustos döneminde Türkiye’den 4,5 milyar dolarlık net finansman çıkışı yaşandı.
- Bu arada kayıt dışı olarak da (net hata ve noksan) bu dönemde 8 milyar dolarlık bir çıkış gerçekleşti.
- Dolayısıyla bu dönemde Türkiye (26,5 milyar doları cari işlemler açığı + 4,5 milyar doları net finansman çıkışı + 8 milyar doları net hata ve noksan) 39 milyar dolarlık bir finansman ihtiyacıyla karşı karşıya kaldı. Bu açığın tamamı da Merkez Bankası rezervlerinden karşılandığı için bu dönemde resmi rezervlerde 39 milyar dolarlık azalma gözlemlendi.

Gelecek 12 Ay’da 181,3 Milyar Dolar Dış Borç Ödenecek

- Türkiye’nin temmuz ayı sonu itibarıyla 176,5 milyar dolar olarak açıklanan gelecek 12 aylık dönemde vadesi dolacak olan dış borç tutarı ağustos ayı itibarıyla de 181,3 milyar dolara kadar yükseldi.
- Buna göre gelecek 12 aylık dönemde, kamu sektörü 42,5 milyar dolar, Merkez Bankası 20,7 milyar dolar, özel bankalar 49,3 milyar dolar, bankacılık dışı özel finansal kuruluşlar 3,4 milyar dolar ve reel sektör de 65,4 milyar dolar dış borç ödeyecek.

Kısa Vadeli Dış Borç Büyüyor

- Orta ve uzun vadeli borçlarını çevirmekte zorlanan Türkiye’nin kısa vadeli dış borçları (orijinal vadesi 1 yıl ve daha kısa olanlar) artıyor.
- Dünya Bankasının en son açıkladığı bir rapora göre 120 düşük ve orta gelirli ülke içerisinde en çok dış borcu bulunan 6’ncı ülke olan Türkiye’nin kısa vadeli dış borcu bu yıl ağustos ayında temmuza göre 4,3 milyar dolar artarak 132,8 milyar dolara yükseldi. Kısa vadeli dış borçlar yılın ilk sekiz aylık döneminde ise 9,6 milyar dolar arttı.
- Ocak-döneminde Merkez Bankası’nın kısa vadeli dış borcu 12,3 milyar dolar artarak 20,7 milyar dolara, bankacılık sektörününki 2,7 milyar dolar artarak 58,8 milyar dolara yükselirken, diğer sektörlerin borcu ise 5,4 milyar dolarlık azalmayla 53,4 milyar dolara geriledi.
- Bu arada, mevcut dış borçlarını yeterince yeni borç bulup çeviremediği için net dış borç ödeyicisi konumunda bulunan özel sektörün orta ve uzun vadeli dış borcu ise ağustos sonu itibarıyla 162,2 milyar dolara geriledi. Sektörün orta ve uzun vadeli borcunda yıl başından bu yana 16,9 milyar dolarlık bir azalma yaşandı.

Dış Borç İçin Sekiz Ayda 8,3 Milyar Dolar Faiz Ödendi

- Merkez Bankasının verilerine göre, Türkiye bu yılın ilk sekiz aylık döneminde dış borçları için toplam 8,3 milyar dolar faiz ödemesinde bulundu. Bu ödemenin 3,3 milyar dolarlık kısmını Devlet, 4,9 milyar dolarlık kısmını ise özel sektör gerçekleştirdi.
- Türkiye’nin AKP iktidarı döneminde dış borçlar için yaptığı toplam faiz ödemesi ise 178,9 milyar doları buldu. Bu ödemenin 83,9 milyar dolarını Devlet, 95 milyar dolarını da özel sektör yaptı.

Merkez Bankası’nın Rezervi

- Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz) 2 Ekim – 9 Ekim haftasında 43 milyon dolar azalarak 9 Ekim itibarıyla 83,5 milyar dolar oldu.. Net rezerv ise 707 milyon dolar azalarak 10 milyar dolara indi. Swap borçlarını düştüğümüzde ise net rezervin eksi -54 milyar dolara kadar düştüğü tahmin ediliyor.
- Brüt rezerv içerisindeki döviz rezervi geçen hafta 291 milyon dolar azalarak 41,1 milyar dolara kadar gerilerken, altın varlıkları ise 248 milyon dolar artarak 42,5 milyar dolara çıktı.

Net Rezerv

- Merkez Bankası’nın net rezervi ise 707 milyon dolar azalarak 10 milyar dolara indi.

Not: Net rezerv hesaplamalarında bazıları, Hazine’nin Merkez Bankasındaki döviz mevduatını “yükümlülük” olarak dikkate almadıkları için net rezerv rakamını farklı, dolayısıyla daha yüksek hesaplayabiliyorlar. Bu notun esasını oluşturan tablolardaki hesaplamalarda Hazine’nin Merkez Bankasındaki döviz mevduatı da yükümlülük olarak kabul edilmektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Merkez Bankası, Katar ve Çin gibi ülkeler ile bankalarla yaptığı swap anlaşmalarından sağladığı mevduatı, aktif kısmında döviz varlığı olarak gösterdiği bilançosunun pasifinde ise TL mevduat yükümlülüğü olarak kaydediyor. Yurt içi bankalarla yaptığı döviz ve altın swap anlaşmalarından kaynaklanan yükümlülüğünü de bilanço yerine nazım hesaplarında izlediği için, swapla sağladığı döviz ve altın, döviz (dış) yükümlülüğü olarak kaydedilmiyor. Dolayısıyla da ("*dış varlıklar- dış yükümlülükler =Net rezerv*" olarak hesaplanan) net döviz rezervi swap anlaşmaları kadar, olduğundan yüksek gözüküyor.

- Merkez Bankası'nın Katar ve Çin Merkez Bankaları ile diğer bankalarla yaptığı swap anlaşmalarından doğan yükümlülüğü ağustos ayı sonu itibarıyla (altın swapları da dahil) 64 milyar dolar olarak açıklandı. Dolayısıyla bu rakam dikkate alınıp hesaplama yapıldığında net rezerv eksiye (**- 54 milyar dolara**) düşüyor. Diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının döviz ve altın borçları, döviz ve altın varlıklarının 54 milyar dolar üzerinde bulunuyor.

Rezervin Dış Borcu Karşılama Oranı Azalıyor

- Merkez Bankasının brüt rezervinin (döviz + altın) kısa vadeli dış borçları ve gelecek 12 ayda vadesi dolacak dış borcu karşılama oranı ise küçülmeye devam ediyor.

- Geçen yılın sonunda yüzde 85,8 olan brüt rezervin kısa vadeli dış borçları karşılama oranı geçen hafta yüzde 62,9'a kadar geriledi. Brüt rezervin vadesine bir yıldan daha az kalmış dış borç miktarını karşılama oranı da yüzde 62,8'den yüzde 46,1'e kadar indi.

Sıcak Para 57,4 Milyar Dolara Geriledi

- **Yabancı yatırımcıların Türkiye'de Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinde, Devlet ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarında ve bankalarda TL ve döviz mevduatı olarak tuttukları portföyleri (sıcak para) 9 Ekim itibarıyla 57,4 milyar dolara geriledi.**

- Türkiye'deki rejim değişikliğiyle ortaya çıkan siyasi ve ekonomik sorunların yarattığı güvensizlik, Merkez Bankasının bağımsızlığını kaybetmesi, uygulanan yanlış para ve kur politikaları nedeniyle dış finansman riskinin artması yüzünden yabancılar, 2018 yılının ikinci yarısından itibaren Türkiye'deki yatırımlarını azaltma eğilimine girmişlerdi.

- Yabancı yatırımcılar 2- 9 Ekim haftasında Borsa İstanbul'da net 91,3 milyon dolarlık hisse senedi satarken, Devlet iç borçlanma kağıtları portföylerini de net 350 milyon dolar azalttılar. Şirketlerin borçlanma senetlerine yaptıkları yatırımları da 18,6 milyon dolar azalttılar.

- Türkiye'deki portföy yatırımlarını 2018 yılında net 2,2 milyar dolar, 2019 yılında net 3,3 milyar dolar azaltan yabancı yatırımcılar, hisse senedi ve iç borçlanma kağıtları portföylerini yıl başından bu yana ise net 13,3 milyar dolar azalttılar. (*Yabancı yatırımcı çıkışına ilişkin bu tutar ödemeler dengesi istatistiklerinde ise Ocak- Ağustos 2020 dönemi için 15,4 milyar dolarla çok daha yüksek bir rakam olarak gözüküyor. Bu tabloya göre yabancılar ocak-ağustos döneminde 5,4 milyar dolarlık net hisse senedi, 10 milyar dolarlık da iç borçlanma senedi sattılar.*)

- Yabancıların Türkiye'deki portföylerinin toplam tutarı ise 2 -9 Ekim arasında 1 milyar dolar azalarak 57,4 milyar dolara indi.

- Yabancı yatırımcıların Türkiye'de 9 Ekim itibarıyla 20,4 milyar dolarlık hisse senedi, 5,6 milyar dolarlık iç borçlanma kâğıdı ve 31,4 milyar dolarlık da mevduatı bulunuyor.

Bütçe Açığında Rekor

- İktidar, TBMM'den geçirdiği yeni bir yasayla bütçe açığının finansmanı için gereken net borçlanma yetkisini 308 milyar liraya kadar yükseltirken, bütçe açığı da rekora doğru koşuyor.

- Eylülde de 29,7 milyar lira açık veren Merkezi Yönetim Bütçesinin ocak-eylül dönemindeki toplam açığı bir önceki yıla göre yüzde 63,8 oranında artarak 140,6 milyar liraya kadar yükseldi. Bu tutar hem bu yıl başlangıçta öngörülen bütçe açığı tahminini, hem de önceki yılların tümündeki yıllık bütçe açıklarını geçiyor.

- Bu yılın tümündeki bütçe açığının 239 milyar lira olacağı tahmin ediliyor. Ancak iktidarın TBMM'den 309 milyar liraya kadar bin net borçlanma yetkisi alması, 239 milyar liralık tahminin de düşük kalabileceğine işaret ediyor.

- Bütçenin ocak-eylül döneminde bu ölçüde yüksek bir açık vermesinde bütçe harcamalarının yüzde 17,6 oranında artmasına karşılık, bütçe gelirlerindeki artışın yüzde 11,6'da kalması belirleyici oldu.

- Bu dönemde bütçe harcamalarının bu ölçüde yükselmesinde sosyal güvenlik sisteminin bütçe üzerindeki artan yükünün yanı sıra faiz ödemelerindeki hızlı büyüme belirleyici oldu. Diğer bir ifadeyle bütçe açığındaki büyüme, salgının etkilerinden çok Türkiye ekonomisinin yapısal sorunlarından kaynaklandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Rekor Faiz Ödemesi: Bütçeden yılın ilk dokuz aylık döneminde toplam **107,8 milyar liralık** faiz ödemesi gerçekleştirildi. Bu tutar Devletin şimdiki kadar bütçeden yaptığı en yüksek miktardaki faiz ödemesini gösteriyor. İlk dokuz aydaki ödeme önceki yılların tümündeki yıllık ödemenin üzerine çıktı. Bundan önceki en yüksek yıllık faiz ödemesi 99,9 milyar lirayla 2019 yılında yapılmıştı.

- Geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 32,3 oranında artış göstererek bu düzeye yükselen faiz ödemelerinin yılın tümünde ise 137,4 milyar liraya kadar tırmanacağı hesaplanıyor. Geçen yıl aynı dönemde yüzde 16,8 olan faiz ödemelerinin vergi gelirlerine oranı bu yıl yüzde 18,6'ya yükseldi. Faiz ödemelerinin vergi gelirlerine oranı 2017 yılında vergi gelirlerinin yüzde 10'una kadar inmişti.

- Faiz yükü 2018 yılından bu yana hızla artıyor.

Sosyal Güvenlik Sistemi: Bütçe üzerindeki bir önemli baskı ise cari transferlerden geliyor. Cari transferler bu yıl geçen yıla göre 21,9 oranında büyüdü. Bu büyümedeki en önemli etken ise sosyal güvenlik sisteminin finansman açığı oldu. Bu yıl 50 milyar lira olacağı tahmin edilen SGK'nın finansman açığı, yılın ilk dokuz aylık döneminde yüzde 81,9 oranında artarak 65,2 milyar liraya kadar yükseldi.

- Sisteme bütçeden, açığın finansmanı ile birlikte, devlet katkısı, sosyal güvenliği olmayanların sağlık primi, faturalı ödemeler, işveren sigorta primi 5 puan indirim karşılığı ve emeklilere ek ödeme başlıklarında yaptığı toplam ödeme ise 195,5 milyar liraya ulaştı.

Gelirlerde Düşük Artış: Bütçe açığının rekora koşmasının bir önemli nedenini de gelirlerdeki artışın gider artışının oldukça gerisinde kalması oldu. Bütçe harcamalarının yüzde 17,6 oranında artarak 870 milyar liraya ulaştığı bu dönemde, bütçe gelirleri ise sadece yüzde 11,6 artarak 729 milyar lira oldu.

- Bu dönemde vergi gelirleri yüzde 19,3 oranında artarak 578,7 milyar liraya kadar yükseldi. Enflasyonun yıllık bazda yüzde 11 civarında seyrettiği bir dönemde vergi gelirlerinde yüzde 19,3 gibi bir oranda artış yaşanmış olması da toplam gelirlerdeki düşük artış oranının salgından kaynaklanmadığını gösteriyor.

- Gelirlerdeki düşük artış daha çok geçen yıl Merkez Bankası'nın yedek akçesinin bütçeye aktarılmasından kaynaklandı. Bu yıl benzeri bir defalık gelir olmadığı için 2019 yılında Merkez Bankasının yedek akçesine el konularak nispeten küçük tutulan bütçe açığı bu yıla bırakılmış oldu.

Kredi Ve Mevduat Gelişmeleri: Faiz Artışına Rağmen Döviz Hesapları Artıyor

Mevduat

- Bankalardaki (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduat, 55,9 milyar lira artarak 3 trilyon 507 milyar liraya yükseldi. Bankalar ve katılım bankalarındaki mevduatlar yılbaşıdan bu yana ise 940 milyar lira (yüzde 36,6 oranında) arttı. Bu artışın da önemli bir kısmı sadece döviz kurunda yaşanan artıştan kaynaklandı.

Dolarizasyon

- Bu hafta TL cinsinden mevduatlar 26,6 milyar lira artarak 1 trilyon 596 milyar liraya çıkarken, döviz cinsinden mevduatlar ise kur değişiminden kaynaklı olarak 29,3 milyar lira artarak 1 trilyon 910 milyar liraya yükseldi. Ancak dolar cinsinden bakıldığında ise 502 milyon dolar azalan döviz mevduatları **242,6 milyar dolara indi**.

- Toplam mevduattaki dolarizasyon oranı yüzde 54,5 olarak hesaplandı. **Bankalardaki yurt içi ve yurt dışı kaynaklı (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduatın yarasından çoğunu yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.**

Gerçek Kişilerin Tasarruf Mevduatı: Gerçek kişilerin, diğer bir ifadeyle vatandaşların mevduatı ise söz konusu haftada 17,6 milyar lira artarak 2 trilyon 88 milyar liraya çıktı. Bu hafta vatandaşların TL mevduatları 1,6 milyar lira azalarak 859 milyar liraya indi. Döviz mevduatları ise 281 milyon dolar azalarak 155,9 milyar dolara geriledi.

- **Dolarizasyon;** diğer bir deyimle döviz cinsinden tutulan mevduatların toplam mevduat içindeki payı, **gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 58,8'e kadar yükseldi. TL'ye güvenmeyen vatandaşlar ağırlıklı olarak döviz ve altın mevduatını tercih ediyor.**

- Enflasyon beklentilerinin yükselmesi, iktidarın zorlamasıyla TL mevduata negatif reel faiz uygulanması vatandaşların tasarruflarını, dolar, Euro ve altın gibi yabancı para tasarruflara yönlendirmesine yol açıyor. Uzun bir süre faiz artırımına izin verilmeyen Merkez Bankası, 2 puanlık faiz artışı ve buna bağlı olarak diğer TL enstrümanların faizinin artmış olmasına rağmen vatandaşlar tasarruflarını döviz ve altın olarak tutmaktan vazgeçmiyor. Vatandaşların döviz hesaplarında şimdilik bir çözülme gözlenmiyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) geçen hafta (6 - 13 Ekim 2020 günleri arasında) 26 milyar lira artarak 3 trilyon 576 milyar liraya yükseldi. Kredilerdeki artışın da önemli bir kısmı döviz kredileri yüzünden kur artışından kaynaklanıyor.(Bankaların kullandığı döviz kredileri 165 milyar dolar düzeyinde bulunuyor.)
- Banka kredilerinde yıl başından bu yana ise 921 milyar liralık artış oldu.
- 2019 yılı sonunda yüzde 103,4 olan mevduatın krediye dönüşüm oranı ise yüzde 102'ye geriledi.
- **Uluslararası derecelendirme kuruluşları ve ekonomistler iktidarın bankaları aktif rasyosu ve benzeri yöntemlerle kredi vermeye zorlayarak yarattığı kredi genişlemesinin Türkiye'nin cari işlemler açığını artırarak dış finansman sorununu büyüttüğünü ileri sürüyorlar.**

Batık Krediler 151,4 Milyar Lira

- Zamanında ödenmediği için takibe alınan krediler ise son hafta da 842 milyon lira artarak 151,4 milyar lira oldu. Tahsili gecikmiş alacaklarda yıl başından bu yana ise 812 milyon liralık azalma yaşandı. 2019 yılı sonunda yüzde 5,7'ye kadar yükselen tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranı yüzde 4,2'ye geriledi.
- Ancak bu gerilemenin altında *bankaların donuk alacaklarına ilişkin 90 gün olan asgari gecikme süresinin, salgına karşı alınan önlemler kapsamında 31 Aralık 2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere 180 güne çıkarılmış olması ve bu yıl içerisinde 122 milyar liralık kredinin yeniden yapılandırılması yatıyor.*

Bankacılık Sektörünün Döviz Açığı

- Bankacılık sektörünün döviz açığı önceki haftalara göre azalmakla birlikte devam ediyor. Sektörün 2 Ekim'de 569 milyon lira olan döviz açığı 9 Ekim itibariyle 569 milyon dolara geriledi.
- Sektörün döviz açığı tümüyle kamu bankalarından kaynaklanıyor. İktidarın faiz artırmak yerine döviz satarak kurları kontrol etmeye çalışması yüzünden döviz açığı veren kamu bankalarının döviz açığı geçen hafta 78 milyon dolar artarak 9 Ekim itibariyle 5 milyar 263 milyon dolar oldu. Kamu bankaları bu döviz açığı nedeniyle son dönemde yaşanan kur artışlarından önemli ölçüde zarar ediyor.
- Kamu bankalarının çok daha yüksek olan döviz açığından kaynaklanan riski döviz cinsinden iç borçlanma kağıtları satarak Hazine üstlenmişti.
- Özel ve yabancı bankaların ise 4 milyar 694 milyon dolarlık döviz fazlası bulunuyor.

KOBİ'lerin Banka Borcu 850 Milyar Lira

- Yaşanan salgın sürecinden en fazla etkilenen küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları ise 9 Ekim itibariyle 850,6 milyar lira olarak gerçekleşti.
- BDDK'nın verilerine göre KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 2 -9 Ekim haftasında 3,3 milyar lira daha artarak 847,3 milyar liradan 850,6 milyar liraya yükseldi.
- KOBİ kredilerinin 140 milyar liralık (17,8 milyar dolar) kısmı döviz kredilerinden oluşuyor. Dolayısıyla döviz kurunda yaşanan artış KOBİ'lerin kredi borçlarını da durduk yerde artırıyor.
- KOBİ kredilerinde yıl başından bu yana ise 235 milyar liralık (yüzde 38,2 oranında) büyüme yaşandı.
- KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları 59,4 milyar lira oldu.

Vatandaşın Bankalara Borcu 811 Milyarı Aştı

- Salgına karşı alınan önlemler kapsamında gelirin önemli bir kısmını kaybeden bu nedenle de borçlanmaları teşvik edilen vatandaşların bankalara ve finansman şirketlerine olan tüketici (konut, otomobil ve ihtiyaç) kredisi ve kredi kartı borçları artmaya devam etti.
- **Vatandaşın borcu** 2 - 9 Ekim haftasında 1,2 milyar lira artarak 811,5 milyar liraya yükseldi. Bu borcun 677 milyar lirası tüketici kredilerinden, 134 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Söz konusu hafta içerisinde tüketici kredileri 1,4 milyar lira artarken kredi kartı borçları ise 228 milyon lira azaldı.
- Tüketici kredisi ve kredi kartı borçları **yıl başından bu yana** ise 221 milyar lira arttı. Bu dönemde tüketici kredileri 203 milyar lira artarken, kredi kartı borçlarındaki artış ise 18 milyar lira oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

• İktidarın, salgına karşı alınan önlemler nedeniyle işini kaybeden, işini kaybetmediği halde geliri azalan, zorunlu izne çıkarılan vatandaşlara temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için bankalardan borçlanmayı adres göstermesi vatandaşların bankalara olan borcunun yılın ilk 9 ayında yüzde 37,4 oranında büyümesine yol açtı.

Borçlu Vatandaş Sayısı: Risk Merkezinin verilerine göre bankalar ve tüketici finansman şirketlerine tüketici kredisi ve kredi kartı borcu bulunan vatandaş sayısı ise 33 milyon 455 bine kadar yükseldi. Borçlu vatandaş sayısı son sekiz ayda 1 milyon 558 bin kişi arttı.

Faiz Oranları

• 9 Ekim itibarıyla bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 0,94 puan azalarak yüzde 11,05 inerken, bir yıl vadeli ticari kredinin yıllık basit faizi ise 0,18 puan gerileyerek yüzde 15,15'e düştü.

• Politika faizini yüzde 10,25'e çıkaran Merkez Bankası'nın, bankalara çeşitli yollardan verdiği paranın ortalama faizi ise yüzde 12,26'ya kadar çıktı.

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

• İki yıl vadeli devlet tahvili (**gösterge faiz**) 16 Ekim günü yüzde 13,65 faiz oranıyla işlem gördü. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 13,77'ye, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 13,76'ya yükseldi.

• Devlet tahvili faizleri, önceki hafta sonuna göre, iki yıl vadelide (gösterge faiz) 0,12 puan, beş yıl vadelide 0,29 puan, on yıl vadelide ise 0,16 puan arttı.

Risk Primi (CDS)

• Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası*) ise 16 Ekim itibarıyla, bir önceki haftaya göre yüzde 1 oranında artarak 515,25'ten 520,2'ye yükseldi.

• Türkiye'nin riski son bir ayda yüzde 1,53, son bir yılda yüzde 34,3 oranında artarken, son altı aylık dönemde ise yüze 3,76 oranında azaldı.

TL'nin Değeri Eriyor

• Kötü ekonomik yönetim, Türkiye'nin uluslararası itibarıyla birlikte Türk lirasının itibarını, dolayısıyla değerini eritiyor. Merkez Bankasının faiz artırımına rağmen TL'deki kan kaybı sürüyor.

• Dolar kuru (Merkez Bankasının 16 Ekim 2020 günü açıkladığı kurlar üzerinden) yıl başından bu yana yüzde 33,2, Euro kuru ise yüzde 39,4 oranında arttı. Diğer bir ifadeyle TL yıl başından bu yana dolara karşı yüzde 24,9, Euro'ya karşı ise yüzde 28,3 oranında değer kaybetti.

• AKP'nin iktidara gelmesi ve tek adam rejimiyle ilgili Anayasa değişikliğinin kabul edilmesi ve sonrasındaki gelişmelerin TL'nin değerinde yarattığı değişimler şöyle:

TL'NİN DEĞERİ (Merkez Bankası Döviz Alış Kurları)		
Tarih	1 Dolar/TL	1 Euro/TL
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim günü	1,6700	1,6612
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu gün	1,6391	1,7670
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi	2,1489	2,8779
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu	3,6801	3,9083
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapması	4,0980	5,0747
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği gün.	4,7545	5,4969
31 Aralık 2019 (Bu yıl başı)	5,9402	6,6502
16 Ekim 2020	7,9129	9,2692

(Not: Merkez Bankası döviz alış kurları esas alındı)

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

O GUNDEN BUGUNE KURDA YAŞANAN ARTIŞ (%)		
Tarih	Dolar	Euro
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim günü	373,8	458,0
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu gün	382,8	424,6
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi	268,2	222,1
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu	115,0	137,2
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapması	93,1	82,7
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği gün.	66,4	68,6
31 Aralık 2019 (bu yıl başına göre)	33,2	39,4

O GUNDEN BUGUNE TL'NİN DEĞERİNDEKİ AZALIŞ (%)		
Tarih	Dolar	Euro
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim günü	-78,9	-82,1
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu gün	-79,3	-80,9
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi	-72,8	-69,0
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu	-53,5	-57,8
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapması	-48,2	-45,3
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği gün.	-39,9	-40,7
31 Aralık 2019 (Bu yıl başına göre)	-24,9	-28,3

Karşılıksız Çekler

- Risk Merkezinin verilerine göre bu yıl ocak-eylül döneminde toplam 161 bin 675 çek, bankalara ibraz edildiğinde karşılıksız çıktı. Karşılıksız çeklerin sayısının yüzde 64,7 oranında azaldığı bu dönemde, karşılıksız çeklerin parasal tutarı da yüzde 53,4 oranında azalarak 10,4 milyar liraya geriledi. Geçen yıl bu dönemde parasal tutarı 22,4 milyar lira olan toplam 457 bin 534 çek karşılıksız çıkmıştı.
- Karşılıksız çek sayısında yaşanan bu azalma, COVID 19 salgını nedeniyle alınan önlemler ve bu kapsamda ekonomik ve ticari alanda yaşanan daralmanın çek kullanımının azaltmasından kaynaklandığı ifade ediliyor.
- Bu dönemde toplam 23 bin 259 kişinin bir veya birden çık çekini karşılıksız çıkarken, mahkemelerin verdiği çek yasağı karar sayısı da 27 bin 60 olarak gerçekleşti. Çeki karşılıksız çıkanların sayısı geçen yıla göre yüzde 50,1, çek yasağı alanların sayısı da yüzde 55,5 oranında azaldı.

İcra Dairelerindeki Dosya Sayısı 23 Milyonu Geçti

- İcra takiplerinin Covid 19 salgını nedeniyle üç aya yakın bir süre durdurulmuş olmasına rağmen, icra dairelerinde bekleyen (UYAP üzerinden açılan dosyalar) dosya sayısı son bir yılda 1 milyon 741 bin adet artarak 16 Ekim itibarıyla 23 milyon 51 bine yükseldi.
- Bu yıl 4 milyon 793 bin yeni icra dosyası gelirken, 3 milyon 841 bin dosya ise sonuçlandırıldı. Geçen yıldan devredenlerle birlikte halen derdest olan dosya sayısı 23 milyon 51 bine yükseldi.
- İcra takipleri 21 Mart-21 Haziran 2020 tarihleri arasında durdurulduğu için icra dairelerine gelen dosya sayısında geçen yıla göre yüzde 35,1 oranında azalma yaşandı. Bu azalmaya rağmen derdest dosya sayısında artış sürüyor.

TÜİK'in açıkladığı verilerle işsizlik, temmuz döneminde, yüzde 13,4 olarak gerçekleşti.

İşsizliğin azaldığını içeren Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verileri hem istihdam edilenlerin hem de işsizliğin gerilediğini söylerken, pek çok soruyu da yanıtsız bıraktı!

TÜİK'in açıkladığı verilerle Türkiye genelinde işsizlik, haziran, temmuz ve ağustos aylarını kapsayan temmuz döneminde, yüzde 13,4 olarak gerçekleşirken, işgücüne katılma oranı 3,5 puanlık azalışla yüzde 50,3, genç işsizlik oranı da yüzde 25,9 oldu. Bir önceki ayda da işsizlik oranını yüzde 13,4 olarak açıklayan TÜİK'e göre işsizlik artmamış oldu.

Açıklanan rakamlara göre, 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2020 yılı Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 369 bin kişi azalarak 4 milyon 227 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise geçen yılın aynı ayına göre 0,5 puanlık azalış ile yüzde 13,4 seviyesinde gerçekleşti.

İstihdam edilenlerin (çalışanların) sayısı 2020 yılı Temmuz döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 254 bin kişi azalarak 27 milyon 263 bin kişiye, istihdam oranı ise 2,9 puanlık azalış ile yüzde 43,5'a indi. İşgücüne katılım 2020 yılı Temmuz döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 milyon 622 bin kişi azalarak 31 milyon 491 bin kişiye düşerken, işgücüne katılma oranı ise 3,5 puan azalarak yüzde 50,3 olarak gerçekleşti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

15-64 yaş grubunda işsizlik oranı geçen ayın dönemine göre 0,5 puanlık azalışla yüzde 13,7, tarım dışı işsizlik oranı ise 0,6 puanlık azalışla yüzde 16 oldu. Buna karşılık 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı da TÜİK rakamlarıyla bir önceki yılın aynı dönemine göre 1,2 puanlık azalışla yüzde 25,9, istihdam oranı ise 4,5 puan azalarak yüzde 30,4 oldu. Aynı dönemde 15-24 yaş genç nüfusta işgücüne katılma oranı 6,8 puanlık azalışla yüzde 41 seviyesinde gerçekleşti.

☐ TÜİK'in Temmuz'da işgücünün 2019'un aynı dönemine göre 1 milyon 622 bin kişi azalarak 31 milyon 491 bin kişiye indiğini bildirmesine karşılık, istihdam edilenlerin, yani bir işte çalışanların sayısının ise 1 milyon 254 bin kişi azalarak 27 milyon 263 bin kişiye indiğini açıklaması ciddi bir çelişki!

Yani çalışma çağındaki nüfus 1,1 milyon artarken, çalışan sayısı 1,2 milyon azalıyor, ama aynı anda işsizlik de düşüyor! TÜİK'in bunun nasıl gerçekleştiğini, bu hesabı nasıl yaptığını inandırıcı bir şekilde izah etmesi gerekirken eleştirilere yönelik herhangi bir açıklama yapılmıyor.

Diğer deyişle işgücündeki ve istihdam edilenlerdeki azalmaya karşılık işsiz sayısı 369 bin kişi azalmış. Bilim insanları, akademisyenler, sosyal güvenlik uzmanları bile bu hesabı anlamıyor, içinden çıkamıyor!

KAÇMA, GİZLEME, ÜSTÜNÜ ÖRTME

Genç İşsizler Platformu (GİP) TÜİK'in açıkladığı Temmuz ayı istihdam verilerini değerlendirdi.

Genç İşsizler Platformu (GİP), 15-34 yaş grubu genç çalışan sayısının 1 milyon 186 bin kişi azaldığını, 15-34 yaş grubunda işsiz sayısının ise 2 milyon 506 bin kişiye çıktığını vurguladı!

Genç İşsizler Platformu (GİP) TÜİK'in açıkladığı Temmuz ayı istihdam verilerini değerlendirdiği raporunda;

☐ 876 bin üniversite mezunu işsize ek olarak 1 milyon 317 bin üniversite mezununun iş bulma ümidini kaybetme, eğitime devam etme, ev işleriyle meşgul olma gibi nedenlerle iş gücünde yer almadıkları halde işsiz dahi sayılmadıklarını TÜİK hesaplamalarında yer alamadığını dile getirdi.

Ne eğitimde ne istihdamda yer alan gençlerin sayısının TÜİK verileriyle 5 milyon 903 bine ulaştığına dikkat çeken GİP sayıları yaklaşık 6 milyona ulaşan bu gençlerin de işsizler arasında sayılmadığını, belirterek;

“Genç kadınların arasında eğitime ve istihdama dâhil olmayanların oranı yüzde 44,5'e yükseldi. Bu oran, erkeklerin yüzde 21,9'luk oranının çok üstünde. Üniversite mezunu 992 bin kadın da yüksek eğitim düzeylerine rağmen iş arıyor ama işsiz sayılmıyor. Eğitimli işsizler içinde kadınların durumu erkeklere göre çok daha kötü ve genç kadınlar, üniversite mezunu genç kızlar ağır bir şekilde cinsiyete dayalı sosyal hak kaybı yaşıyor” görüşünü dile getirdi.

Üniversite mezunu milyonlarca genç işsiz Kredi Yurtlar Kurumu (KYK) kredilerini ödeme imkânı bulamadıkları, KYK kredi borçlarına işletilen yüksek gecikme ve ceza faizleriyle borçlarının sürekli şekilde arttığı kaydedilen GİP değerlendirmesinde, işsiz-gelirsiz-geleceksiz olan milyonlarca gencin bu nedenle haciz ve icra tehdidi altında oldukları vurgulanıyor.

TÜİK'i kullanarak sorunu örtmeye, gerçekleri gizlemeye çalışan iktidar, yine TBMM'ye sevk ettiği torba yasayla kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin vb. uygulamaların 2023 yılına kadar uzatılmasına imkân sağlayacak değişiklikleri Cumhurbaşkanı yetkisinde yasalaştırmaya yöneliyor.

İKTİDAR, sorunlara çözüm üretmek yerine sorunlardan kaçma, gizleme, üstünü örtme arayışlarına öncelik veriyor!

İKTİDARA, TÜM TIBBİ CİHAZ VE MALZEME İMALATÇILARI DERNEĞİ TARAFINDAN PROTESTO

İlaç ve tıbbi malzeme alımlarının parasını ödemeyip imalatçılardan yüzde 25 'feragat' talep eden iktidar, Şehir Hastaneleri ve KÖİ müteahhitlerinin garanti ödemelerini yapmaya devam ediyor!

Sağlık Bakanlığı ve Üniversite hastanelerinin ilaç üreticilerine 2,3 milyar dolar tıbbi cihaz, malzeme üreticilerine ise 19 milyar TL'yi aşan ödemeleri yıllardır yapmaması üzerine ağırlaşan kriz, Tüm Tıbbi Cihaz ve Malzeme İmalatçıları Derneği (TİMAD) tarafından Ankara-Ulus'ta düzenlenen gösteriyle protesto edildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ABD Büyükelçisinin Amerikan ilaç şirketlerinin milyarlarca dolarlık alacağının ödenmemesi halinde şirketlerin Sağlık Bakanlığı hastanelerine ilaç satışını durduracağını açıklamasıyla iktidar pazarlığa otururken, tıbbi cihaz ve malzeme imalatçılarından ise alacaklarının yüzde 25'inden feragat etmeleri halinde ödemeleri yapacağını bildirdi.

İstihdam sağlayan, üretim yapan, hastanelerin ihtiyacını yıllardır karşıladığı halde parasını alamayanlara yapılan bu muamele ve feragat talebine karşılık, iktidar, Şehir Hastanelerini KÖİ modeliyle inşa edip işleten, 20-25 yıl boyunca döviz endekli hasta garantisi, kira ve hizmet bedeli ödemeleri yaptığı kendisine yakın müteahhitlerden böyle bir feragat, alacaklarından vazgeçme talebinde bulunmuyor. Ülke ekonomisinin ağır krizde olduğu, salgınla birlikte sağlık çalışanlarının, hastanelerin büyük fedakârlık sergiledikleri bir süreçte köprü, otoyol, havaalanı, tünel müteahhitlerine de dövize endekli araç, yolcu geçiş garantileri karşılığında milyarlarca liralık ödemeler kesintisiz sürdürülüyor ve bu yandaş müteahhitlerden de feragat istenmiyor.

İktidar bugüne kadar kurlardaki artışın ulaştığı boyutları da göz önünde tutarak en azından salgın döneminde bu KÖİ müteahhitlerinin garanti alacaklarının bir kısmından vazgeçmesi ya da döviz garantilerinin sabit kurdan TL'ye çevrilmesi çağrılarımızı duymazlıktan geldi. Bütçe rekor açık verirken, hazine rekor faizlerle borçlanırken, iktidar, halkın rızından kesip müteahhitlere ödeme yapmayı sürdürüyor.

Diğer yandan ise İKTİDAR; ilaç ve tıbbi malzeme imalatçılarından yıllardır ödenmeyen ve şirketleri iflas noktasına getiren alacakları için feragat istiyor, 'alacaklarınızın en az yüzde 25'inden feragat etmezseniz paranızı ödemem, batarsanız batın' diye tehdit ediyor. **Böyle bir çifte standart ve adaletsizlik olabilir mi?**

İKTİDAR İHRACATÇIYI, ULUSLARARASI TAŞIMACILIĞI ENGELLEYEREK KENDİ AYAĞINA KURŞUN SIKIYOR!

İktidarın her gün değişen kararlarıyla önünü göremeyen iş dünyasında ilaç ve tıbbi cihaz imalatçılarından sonra son olarak mağdur edilenler ihracatçılar ve uluslararası nakliyeciler oldu!

Yeni yönetim sistemiyle, sadece toplumda değil iş dünyasında, sanayiciler, iş insanları, işletmeciler, şirketler arasında da ayrımcılık, kamplaştırmanın ulaştığı bu boyut ekonomi ve sağlık sektörü için ayrı bir tehdittir.

Bir yandan ülkeye döviz gelsin diye çırpınan ihracatçılarımız diğer yandan Avrupa'dan gelen siparişlerin artmaya başlamasına sevinirken iktidarın 15 Eylül'de sınır kapılarında TIR geçişleri için uygulamaya koyduğu Randevulu Sanal Sıra Sistemi (RSS) ile ihraç mallarını Türkiye sınırında çıkartamaz hale geldi!

Ticaret Bakanlığı ve ekonomi yönetiminin dijital RSS sistemini gümrük sistemine entegre etmeksizin devreye sokmasıyla Kapıkule'de kaos ve kargaşa sonrasında ihraç malı yüklü TIR'ların Türkiye'den çıkış süresi 98 saate (4 gün) çıktı.

☒ Bu öngörüsüz, günü birlik değişen kararlar ve liyakatsiz yönetim anlayışıyla ülkenin dövize en çok ihtiyacı olan bir dönemde iktidar adeta ihracatçıyı, uluslararası taşımacılığı engelleyerek kendi ayağına kurşun sıktı!

TİM ve İhracatçı Birlikleri ile Uluslararası Nakliyeciler Derneği'nin (UND) uyarıları, yakınmaları sonrasında hafta sonu Yunanistan ve Bulgaristan sınır kapılarında inceleme yapan iktidar yetkilileri yaptıkları yanlış bizzat gözleriyle görünce 16 Ekim'den itibaren RSS uygulamasından vazgeçerek sınır kapılarında eski sisteme dönüşmesini kararlaştırdı.

Büyük iddialarla uygulamaya konulan, sınır kapılarında dijital randevu sistemiyle TIR geçişlerini hızlandıracığı savunulan RSS sistemi bir ayda çökerken, ihracat ve uluslararası taşımacılığın önünde en büyük engele dönüştü.

Tek adam yönetiminin, yeni hükümet sisteminin günü birlik değişen kararlarla yürütmeye çalıştığı ekonomi bizzat iktidarın kendi yanlışları, yetersizlikleriyle daha da ağır hasara uğrattılıyor. Sadece bu son iki örnek bile tek adam yönetim sisteminin devlette, ekonomide ve diğer tüm alanlarda yarattığı ağır tahribatı gözler önüne sererken, sistemin iflasını da kanıtlıyor!

OCAK-EYLÜL DÖNEMİ BÜTÇE AÇIĞI 140 MİLYAR TL'Yİ AŞTI.

Ocak-Eylül dönemi bütçe açığı 140 milyar TL'yi aştı. Salgında Mart ayında dağıtılan 1.000.- TL dışında kimseye nakit destek ya da hibe sağlanmadığına göre, bütçe açığındaki bu rekor artışın nedeni nedir?

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın duyurduğu rakamlarla merkezi yönetim bütçesi eylül ayında 29,7 milyar lira açık verdi. Faiz dışı açık ise 13,5 milyar lira olarak gerçekleşti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Açıklanan verilere göre, eylülde bütçe gelirleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 25,1 artarak 78 milyar 916 milyon lira, bütçe giderleri yüzde 34,4 artışla 108 milyar 580 milyon lira oldu. Faiz harcamaları 16 milyar 209 milyon TL, faiz hariç harcamalar ise 92 milyar 371 milyon TL tutarında gerçekleşti.

Bakanlığın açıklamasında 2020 yılında merkezi yönetim bütçe giderleri için öngörülen 1 trilyon 95 milyar 461 milyon TL ödenekten Eylül ayında 108 milyar 580 milyon TL gider gerçekleştirildiği, geçen yılın aynı ayında ise bu tutarın 80 milyar 814 milyon TL olduğu kaydedildi. Böylece eylül ayı bütçe harcamalarının geçen yılın aynı ayına göre yüzde 34,4 oranında arttığı vurgulandı.

2020 yılı Eylül ayı vergi gelirleri tahsilatının geçen yılın aynı ayına göre yüzde 29,9 oranında artarak 68 milyar 311 milyon TL olduğu belirtilirken Ocak-Eylül dönemi 9 aylık bütçe açığı ise 140 milyar 591 milyon TL olarak açıklandı.

Gelir vergisi tahsilatında geçen yılın aynı ayına göre yüzde -4,3, Kurumlar Vergisi'nde ise yüzde -41,7 gerileme olurken, dolaylı vergilerden KDV'de yüzde 33,6, ÖTV'de ise yüzde 30 artış sağlandı! İthalde alınan KDV'deki artış yüzde 57 olurken, Banka-Sigorta Muameleleri Vergisi'nde yüzde 103,7 artış elde edildi.

Diğer deyişle bütçenin asıl sağlam gelir kalemleri olan Gelir ve Kurumlar vergisi tahsilatı ekside, dolaylı vergilerde ise yüksek oranlı artışlar söz konusu. Buna rağmen 9 ayda 140,5 milyar açık verilmiş ve 108 milyar TL faiz ödenmiş. Faiz giderlerinde 2019'un Ocak-Eylül döneminde göre gerçekleşen artış yüzde 32,3 düzeyinde.

Ancak bütçedeki bu tabloyu ve açıklanan rakamları sadece salgın dönemine ve iktidarın iddia ettiği gibi 500 milyar TL düzeyindeki desteğe bağlamak yanlış olacaktır.

Çünkü salgının başlangıcında Mart ayında devletten sosyal yardım alan kayıtlı 2 milyon aileye yapılan 1.000.- TL nakdi yardım dışında, toplumun geniş kesimlerine sağlanan bir yardım, nakdi destek, hibe yok. Bunun dışındaki tüm sağlandığı ileri sürülen destekler, vergi, SGK, kredi taksiti, borç vb. ertelenmesinden ibaret. Bu ertelenen alacaklardan da vazgeçilmesi, silinmesi söz konusu değil.

Dolayısıyla Ocak-Eylül döneminde dokuz ayda 870 milyar TL olarak açıklanan bütçe giderleri ve 140,5 milyar TL açığı ortaya çıkartan harcamalar kime, nereye gitti? Milyonlarca insan zor durumda ve herhangi bir nakit desteği, hibe, almış değil.

Ertelenen ancak silinmeyen vergi-prim alacakları hâlâ bütçenin gelir kaleminde duruyor. Tahakkuk eden ancak tahsil edilemeyen, ertelenen vergi ve prim alacakları silinmeyip, bütçenin gelir kaleminde görüldüğü için gerçek bütçe açığının 140,5 milyar TL'nin çok daha üzerinde ve kat kat fazlası olduğunu söylemek yanlış olmaz. Dolayısıyla vergi gelirleri içerisinde tahakkuk-tahsilat oranı ve gerçek bütçe açığı tutarı şeffaf bir şekilde halka ve meclise açıklanmalıdır.

❗ Bütçe giderleri içinde en yüksek tutarlardan birisinin SGK'ya aktarılan prim desteği olduğu görülüyor. Yani SGK'nın açıkları olağanüstü artmış durumda ve bu da emekli maaşlarının ödenip ödenemeyeceği sorusunu akla getiriyor!

Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının asli görevi ve sorumluluğu olduğu halde, iki yılda emeklilere toplam 647 milyar TL emekli maaşı ödemesi yapıldığını açıklaması ve bundan iktidar adına övünç çıkartması, zamanlama açısından oldukça manidar! SGK'nın prim alacaklarını tahsil edemediği, bu çerçevede 300 bini aşan sayıda gayrimenkulü haczediği, ancak bunları satarak nakde çeviremediği göz önünde tutulduğunda, bu bütçe tablosu, yakın gelecekte oldukça ciddi bir sağlık-sosyal güvenlik-emekli maaşı ödemelerinde kriz işaretleri vermektedir. Açıklanan bütçe rakamlarında dikkat çeken, çarpıcı olan tutarlardan birisi 9 ayda 108 milyar TL tutarında faiz ödemesi yapılmış olması. Bu tutar, iktidarın ne pahasına ve hangi faiz üzerinden olursa olsun, bulduğu her borca saldırdığını gösterirken, 140,5 milyarlık bütçe açığı da borç bulma ihtiyacının daha da artacağını gösteriyor.

Nitekim iktidarın alelacele borçlanma yetkisini iki katına çıkartan yasa değişikliğini meclisten geçirmesi, bu şiddetli borçlanma ihtiyacının ve parasızlığın, çaresizliğin somut işareti. Son olarak önceki hafta yurt içinden yüzde 6,4 faizle 2,5 milyar dolar döviz üzerinden kendi yurttaşlarına borçlanan hazinenin verdiği bu faiz, tüm dünyada iflas durumundaki Arjantin ve Venezuela'dan sonra en yüksek dolar faizi!

Yükselen risk primi nedeniyle yurt dışından döviz borcu bulmakta iyice zorlanan iktidarın yurt içinden dövizle borçlanmaya gitmesi ve fahiş denilecek düzeyde faiz ödemeyi göze alması, dokuz ayda rekor tutara ulaşan bütçe açığı da dikkate alındığında, önümüzdeki haftalarda ve aylarda hazinenin sayıları daha da artacak borçlanma ihalelerine çıkacağını gösteriyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İki katına çıkartılacağı anlaşılan borçlanmalara, çok yüksek faizlerin ödeneceğini, bu faiz maliyetinin ise vatandaşların ve hepimizin sırtına zam yağmuru ve dolaylı vergilerde artış olarak bindirileceğini öngörmekteyim. Bu adımlar on milyonu aşan işsizler, gelirden yoksun kalanlar ile birlikte, TL'deki hızlı değer kaybıyla alım gücü dibe vuran milyonlarca yurttaşın yakın dönemde zorunlu harcamalarını karşılayamaz hale geleceğini, faturalarını, borçlarını ödeyemeyeceğini işaret ediyor.

Dolayısıyla, 800 milyarı aşan bireysel ihtiyaç ve tüketici kredisi taksitlerinin ödenememesinin bankacılık sisteminde yeni bir finansal krizi tetikleme ihtimalini göz ardı edemeyiz.

Cumhurbaşkanı imzasıyla iki hafta önce yayınlanan Orta Vadeli Mali Plan'da (OVMP) yer alan bütçe hedefleriyle, önümüzdeki üç yıl boyunca Vergi ve Prim Affi'nin söz konusu olmayacağı öngörülmesine karşılık, AK Parti Grup Başkanvekili Mehmet Muş, TBMM'ye sevk edilen yeni torba yasaya vergi ve SGK prim borçlarının yapılandırılmasının da ekleneceğini açıkladı.

Bu, bir yanıyla Cumhurbaşkanının yayınladığı OVMP'nin zaten tutarsız, çelişkilerle dolu hedeflerinin mürekkebi kurumadan, iki haftada geçersiz hale geldiğinin iktidar tarafından ilanıdır. Aynı zamanda bugüne kadar yürürlüğe konulan yapılandırmaların bir benzerinin meclise sunulacağını belirten AK Parti sözcülerinin ifadeleri, iktidarın sadece ilk iki taksiti tahsil etmeye bile razı şekilde, bir vergi-prim yapılandırmasına gideceğini göstermektedir.

Geçmiş dönemde olduğu gibi iki taksiti ödemeyenlere e-haciz uygulanması, banka hesaplarının, nakit varlıklarının otomatik olarak bloke edilmesi durumunda ise iflas zinciri ve batış fırtınasıyla tüm borçlar ödenemez hale gelir, ekonomik çöküş daha da şiddetlenir.

O nedenle, **iktidarın bu defa öncekilerden FARKLI BİR YAPILANDIRMAYA gitmesi**, gecikme ve ceza faizlerini tümüyle silmesi, anapara borcunda en az yüzde 25 indirim sağlaması ve yapılandırılan borcun taksit ödemelerinin de en erken 6 ay ile 1 yıl sonra başlatılması, kanımca güncel ve yakıcı ekonomik sorunlara bir nebze çözüm olabilir. **Aksine bir yapılandırma, en baştan çözüm olmayacağı gibi geçmiş 7-8 yapılandırma örneğinde yaşandığı şekilde kısa sürede tıkanacaktır!**

Eylül ayı bütçe gerçekleştirmeleri verilerinin ve rakamların gösterdiği, üstü örtülmeye çalışılan bütçe gerçekleri ve oluşan rekor açığın altında yatan vahim tablo, kısa sürede acilen akılcı, gerçekçi, güven verici, çözümler ortaya konulmazsa ağır bir ekonomik çöküşün sinyallerini vermektedir.

İktidarın ve ekonomi yönetiminin hayal âleminde bir an evvel sıyrılıp, gerçeklerle yüzleşmesinin vakti çoktan gelmiş geçmektedir. Aksi halde ağır bir ekonomik enkazın altında kalınması ihtimali her geçen gün endişe verici şekilde daha da artmaktadır.

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ ÖNCEKİ AYA GÖRE YÜZDE 10,4 ARTTI!

Sanayi üretim endeksinin ağustos ayında yüzde 10,4 artışına karşın hâlâ geçen yılın altında olması, eylül ayından itibaren endeksin yönünün aşağıya döneceğini, inişe geçileceğini gösteriyor!

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ağustos ayı sanayi üretim endeksinin önceki aya göre yüzde 10,4 arttığını açıkladı. Korona salgınının başlamasından itibaren kapanan işyeri ve işletmeler, içeride duran talep ve ihracattaki sert düşüşlerle dip noktaya inen sanayi üretiminin aylar sonra bu düzeyde bir yükseliş yakalaması olumlu bir gelişme.

Hazine ve Maliye Bakanı, ağustos ayı verisiyle Türkiye'nin sanayi üretimi artışında OECD ülkeleri arasında birinci, dünyada ise ikinci olduğunu içeren bir paylaşım yaptı. Ekonominin yerli ve milli politikalarla 'rayına oturmaya başladığını' dile getirdi.

☑ Ancak kanımca bir aylık veriye bakarak böyle bir iddiayı dillendirmek gerçekçi olmamanın da ötesinde iktidarın gerçeklikten kopukluğunun göstergesidir!

Haziran ayında normalleşmeye geçişle birlikte dağıtılan düşük faizli ucuz kredilerle konutta, otomobilde, ticari ve tüketici kredilerinde, tatil kredisindeki kampanyaların arızı olarak kısa süreli böyle bir gelişmeye zemin hazırlayacağı bilinen bir şeydi. İktidar elindeki kaynakları hızla tükettiği için söz konusu kampanyaların ömrü iki ay ancak sürebildi.

Arkasından, hızlı ve aşırı kredi genişlemesinin gerek bankacılık sektörünün batık-takibe intikal eden kredi alacaklarını büyüttüğü gerekse enflasyonu tetiklediği ortaya çıktı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bunun yanı sıra dövize talebin artması ve bankalardaki döviz mevduatı hesaplarının üç ayda 40 milyar dolar artması, dağıtılan ucuz kredilerin büyük bölümünün üretim ve istihdam artışı yerine döviz ve altın alımına gittiğini gösterince Merkez Bankası ve ekonomi yönetimi kredi daraltmaya, parasal sıkılaştırmaya yöneldi.

☑ Merkez Bankası, politika faizini 1,5 yıl sonra 2 puan artırmak zorunda kalırken hemen hemen tüm kredi türlerinde faizler çift haneye yükseltildi. Bu arada enflasyon da her türlü hesap oyunu ve makyaja rağmen **Çift Hanedeki** yükselişini sürdürdü!

Bir yandan da sanayi üretimindeki bu artış ihracatta aynı düzeyde artışı beraberinde getirmediği gibi, artırılan gümrük vergilerine karşın ithalat yüzde 20'leri aşan düzeyde artışa geçti.

☑ Dış ticaret artışında makas açılırken, cari açık da ağustos ayında 4 milyar doların üzerinde artarak Ocak-Ağustos döneminde sekiz ayda 26,4 milyar dolara yükseldi ve YEP'teki 24,2 milyar dolarlık yılsonu hedefinin üzerine çıktı!

Ağustos ayındaki yüzde 10,4'lük artışa rağmen hâlâ geçen yılın aynı dönemindeki sanayi üretimi endeksi artışı düzeyi yakalanabilmiş değil. Bunun yanı sıra kredi daralması ve parasal sıkılaştırma önlemleriyle birlikte kanımca eylül ayından itibaren endeksin yönünü aşağı çevirdiğini, eylül-aralık döneminde bu daralmaya paralel olarak sanayi üretiminin de gerileyeceğini öngörmekteyim.

İktidarın açıkladığı YEP'te 'iyimser' senaryoya göre yılsonunda yüzde 0,3 pozitif büyüme sağlanması ihtimali bu durumda zora girecektir. Kanımca YEP'te ikinci seçenek olarak yer verilen 'kötümser' senaryonun gerçekleşmesi ihtimali yükselecektir ve en az eksi yüzde 1,5 ve üzerinde bir ekonomik daralma-küçülme söz konusu olacaktır.

Bunda da en önemli etkenlerden birisi; sanayi üretim endeksinin şu anda bile geçen yılın gerisinde kalan seviyesinin, eylül ayından itibaren daha da aşağı inmesiyle üretim düşüşünün hızlanmasıyla yaşanacaktır.

Ucuz kredi pompalaması, tüketici ve tatil kredileriyle canlandırılmaya çalışılan iç talep ve tüketimle birlikte sanayi üretimi de artışa geçmiş görünüyor. Bu nedenle üçüncü çeyrekte pozitif büyüme hızının yakalanması ihtimali söz konusu. Buna karşılık bahsettiğim parasal sıkılaştırma, kur ve faiz artışıyla birlikte bu canlanma dördüncü çeyrekte yerini yeniden ekonomik daralmaya, negatif büyümeye bırakacaktır!

EYLÜL AYINDA KONUT SATIŞI BIÇAK GİBİ KESİLDİ!

Konut satışlarında kamu bankalarının sübvansiyonlu ve görev zararı pahasına dağıttığı ucuz krediler iki ayda tükenince, eylül ayında konut satışı bıçak gibi kesildi!

Eylül ayında konut satışları Türkiye genelinde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,9 azalarak 136 bin 744 oldu. İktidarın Haziran ayında normalleşme sürecine geçiş adımıyla kamu bankalarına dağıttığı ucuz krediler kesilince ipotekli satışlarda temmuzda 130 bin olan konut satışı eylülde 35 bine geriledi. Böylece, yaz ayları boyunca kamu bankalarının milyarlarca liralık görev zararı uğruna dağıttığı düşük faizli kredilerde kaynak tükenince, faizlerin yükselişe geçmesi ipotekli (banka kredili) satışların bıçak gibi kesilmesine neden oldu. Haziran ayında 101 bin temmuzda 130 bin olan ipotekli satışlar, ağustos ayında 76 bine geriledikten sonra eylülde ise bunun yarısına inerek 35 bin 576 adet oldu. Böylece ipotekli konut satışları 2 ay öncesine göre dörtte bir azaldı!

Konut kredilerinde yıllık faiz oranları temmuz ayında yüzde 9 düzeyinde seyrederken eylül ayında bu oran yüzde 14 düzeyine yükseldi. İktidarın talimatıyla kamu bankaları önderliğinde düzenlenen konut kredisi kampanyalarında aylık kredi faizleri haziran-temmuz aylarında yüzde 0,49'lara kadar inmiş iken şu anda yaklaşık üç misli düzeyine yükselerek aylık yüzde 1,25'ler seviyesinde seyrediyor.

Türkiye genelinde ilk defa satılan konut sayısı 2020 Eylül ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 19,5 azalarak 41 bin 376'ya geriledi.

Toplam konut satışları içinde ilk satışın payı yüzde 30,3 oranıyla üçte bir düzeyine inerken ikinci el konut satışları ise 2020 Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 0,1 azalışla 95 bin 368 oldu.

Bu arada Ocak-Eylül döneminde 9 ayda toplam konut satışları 1 milyon 161 bin 278 adede ulaşarak geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 34,2 artış gösterdi. Ocak-Eylül döneminde ipotekli konut satışı ise haziran-temmuz aylarındaki ucuz kredi kampanyasının katkısıyla yüzde 170,7 artarak 508 bin 690 oldu.

Döviz kurlarının hızlı ve olağanüstü düzeyde yükselmesi, TL'de yüzde 40'a varan değer kaybı yabancılara yapılan konut satışlarını da yeniden hareketlendirdi. Ancak yine de önceki yılların rakamlarına ulaşamadı. Ocak-Eylül döneminde belirttiğim gelişmelerin etkisiyle geçen yılın aynı dönemine kıyasla yabancılara yapılan konut satışları yüzde 26,1 artışla 5 bin 269 adet oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Eylül ayında yabancılara yapılan konut satışlarında İran vatandaşları 908 konutla ilk sırada yer alırken, İran'ı 826 konut ile Irak, 448 konut ile Rusya Federasyonu, 241 konut ile Kuveyt ve 222 konut ile Kazakistan vatandaşları izledi.

Geçtiğimiz hafta Suudi hükümetinin vatandaşlarını Türkiye'den konut almamaları ve almış olanların da konutlarını satarak elden çıkartmaları yönünde bir kampanya başlattığı haberleri yaygın şekilde yer almaya başladı. Suudilerin Türkiye'de konut alımları yönetimin bu kampanyasıyla bıçak gibi kesilirken, Türkiye'den konut almış olan Suudi vatandaşlarının da hükümet birimlerince aranarak konutlarını satmaları için resmi baskı uygulandığı dile getiriliyor!

DOLAR KURU GEÇERLİĞİNİ YITIRDI!

Merkez Bankası Ekim ayı beklenti anketinde yılsonu dolar kurunun 7,90 TL'ye yükselmesiyle iktidarın Yeni Ekonomik Program'da 2020 yılsonu, 2021 ve 2022 yılları için ilan ettiği dolar kuru geçerliliğini yitirdi!

Merkez Bankası'nın aylık beklenti anketinin Ekim ayı sonuçları, iktidarın ilan ettiği üç yıllık Yeni Ekonomik Program (YEP) hedeflerinin ciddi şekilde sapmaya uğrayacağı beklentisinin ağırlıkta olduğunu gösterdi. 29 Eylül'de açıklandığında YEP'e alkış tutan TOBB Başkanı, önde gelen ticaret ve sanayi odası başkanları, iş insanı derneklerinin iktidarın tepkisinden çekindikleri için bu şekilde davrandıkları gerçek düşüncelerinin ise YEP'in hiçbir hedefinin tutmayacağı yönünde olduğu MB anketinin sonuçlarıyla somut şekilde görülüyor. MB Beklenti Anketi ekim ayı sonuçlarına göre, yılsonu için Dolar/TL kuru beklentisi eylül ayındaki 7,60'tan 7,90 TL'ye yükselirken, TÜFE (enflasyon) beklentisi ise yüzde 11,46'dan yüzde 11,76'ya yükseldi. Dolar/TL kuruyla ilgili 12 ay sonrasında dönük beklentiler ise 8,31 TL olarak ağırlık kazandı. Diğer deyişle 2021 için doların TL karşısındaki değer artışının süreceği ve 8 TL'nin de üzerine çıkacağı beklentisi öne çıktı! Oysa hatırlanacağı gibi Hazine ve Maliye Bakanı tarafından açıklanan YEP'te 2020 yılsonu için Dolar/TL kuru 6,91 TL olarak yer alırken, 2021 için 7,68, 2022 için 7,88, 2023 için 8,02 olarak öngörülmüştü. MB anketinde bu yılsonu için 7,90, 2021 içinse 8,31 TL'ye yükselen dolar kuru beklentisiyle 2020 yılsonu, 2021 ve 2022 yılı öngörülerini net biçimde anlamsız hale geldi ve geçerliliğini yitirdi. Dolayısıyla üç yıllık YEP de bugünden bir kâğıt parçasına dönüştü. Öte yandan yılsonu için Türkiye ekonomisinin daralma beklentisi ise yüzde -1,5'tan yüzde -0,8'e gerilerken, gecelik faiz oranı beklentisi ise Ekim beklenti anketinde yüzde 11'den yüzde 12,83'e çıktı. Devlet İç Borçlanma Senetlerinin (DİBS) yıllık bileşik faiz oranı beklentisi eylül anketinde yüzde 12,42 iken, Ekim döneminde yüzde 12,74'e yükseldi.

İktidarın açıklamalarına, ilan ettiği hedeflere karşılık, ekonomideki tüm kesimlerle sektörlerin ve piyasa profesyonelleriyle, CEO'ların nabzını tutan **Merkez Bankası beklenti anketi iş dünyasının iktidarın söylemlerinin aksine taban tabana zıt görüş ve beklenti içinde olduğu açığa çıkıyor.** İktidar ile ekonomi yönetiminin ekonominin önde gelen kesimleri tarafından inanılır, güvenilir bulunmadığı eylül ayı anketinde kendisini gösterirken, ekim anketinde bu güvensizlik daha da belirgin hale gelmiş görünüyor!

BU BÜTÇE MİLLETE EKMEĞİ ANCAK ASKIDA GÖSTERİR

Devlet Krizi Yaşıyoruz

Sağduyuyla, akılla, istişareyle, adaletle kavgalı tek adam yönetiminde, ülke savruluyor. Milletimizin sıkıntısı her geçen gün artıyor. Dış politikada kriz yaşıyoruz. Eğitimde kriz yaşıyoruz, ekonomide buhrandayız ve en önemlisi de "devlet krizi" yaşıyoruz. Anayasaya, yasalara ve adalete sadakatle bağlı kalması gereken savcılar ve hâkimler, Anayasa Mahkemesi kararlarını tanımıyorlar. Yargı, hem kendi içinde, hem de yasamayla kavga ediyor. Hakimler, Sarayın tetikçiliğine soyunmuş. Devletin adalet direği, bu ucube rejimin elinde çöküyor.

Anayasal Değil, Anayasalı Devlet Olduk

Türkiye Cumhuriyeti artık "anayasal" bir devlet olmaktan çıktı, kâğıt üzerinde "anayasalı" bir devlete dönüştü. Anayasa Mahkemesi; Milletvekilimiz Enis Berberoğlu'nun seçme ve seçilme hakkının gasbedildiğine "Oybirliğiyle" karar verdi. Herkes Anayasa Mahkemesi'nin verdiği kararlara uyacak. Bunu biz demiyoruz. Bunu şu Anayasa Kitapçığı söylüyor. Elimde gördüğünüz şu Anayasa diyor, Anayasa bir toplumsal sözleşmedir. Yani milletimizin hakkı hukuku nedir? Milletin, devlete verdiği yetkiler nedir? Burada yazıyor. Yasama da, Yürütme de, Yargı da yetkilerini ve meşruiyetini, Anayasa'dan alır. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi hakimleri "Ben bu Anayasanın maddelerini tanımıyorum" derse, bu Anayasayı taşıyıcı, tebdil ve ilgadır. Anayasa suçudur. Baştan beri "HSK resen harekete geçmelidir" diyoruz. Ama her şeyde resen harekete geçen HSK'dan tık yok.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Mağdur Olan Millet İradesidir

Bu suçun mağduru sadece Enis Berberoğlu, sadece Cumhuriyet Halk Partisi, sadece TBMM değildir. Bu suçun gerçek mağduru o anayasaya evet diyen Milli İradedir. Bu suçun gerçek mağduru, Anayasa ve hukuk devleti askıya alındığı için, "Askıda ekmeğe" mahkum edilen milletimizdir.

Anayasayı Yok Saymak Çıkmaz Sokaktır

Arkadaşımız Enis Berberoğlu'nun davasına bakan hâkim, sarayın icra memuru, "adalet celladı" olmuş... Saraya karşı çıkanlarla ilgili hangi dava varsa, sarayın iradesine karşı çıkan kim varsa bunların davaları bu hâkime veriliyor. Berberoğlu kararı bu hâkimde, Kaftancıoğlu kararı bu hâkimde, Sözcü gazetesi kararı bu hâkimde, bu hâkim şimdi Anayasa Mahkemesi kararını da tanımıyor. Bu suçtur, bu yargılanma hakkının ihlalidir, bu çıkmaz sokaktır. Bu kaostur, bu "devlet krizidir." Bir üst mahkeme olan 15. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, bu Anayasayı ihlal suçuna "dur" demesini bekliyoruz.

Ucube Rejimle, Bütçe Açığı ve Faiz Ödemeleri Katlandı

Devletin resmi ajansı Pazar sabahı, 2021 bütçesinin Meclis'e sunulduğu haberini geçti. Ama Bütçe Kanun teklifi, Meclis'in internet sitesine bu sabah kondu. Anayasa'nın 161. Maddesi yine burada açık: "Bütçe, Mali yılbaşından, en az 75 gün önce Cumhurbaşkanı tarafından, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulacak." Yani bütçenin en geç cumartesi gece yarısından önce Meclis'e teslim edilmesi gerekiyordu. Ama öyle gözüküyor ki, Saray ya bütçeyi Meclis'e zamanında yetiştiremedi, ya da o da hakimler gibi Anayasa'ya uymaya pek de gerek görmedi. Bu da devlet krizinin bir diğer cephesidir. Tek adam parti devleti rejiminden önce 2017 yılında 48 milyar TL olan bütçe açığı, şimdi getirdikleri kanunla 2021 yılında beşe katlanıyor. 245 milyar TL'ye çıkıyor. Faiz harcamaları ise aynı dönemde 58 Milyar TL'den üçe katlanarak 180 milyar TL'ye ulaşıyor. Faiz lobilerinin cebine aktarılan para bu milletin gelirinin 2017 yılında yüzde 2'sine karşılık gelirken şimdi yüzde 3'ünün üzerine çıkmış. Bu da tabii Saray hükümetinin tahminleri tutarsa...

Bu Bütçe Millete Ekmeği Ancak Askıda Gösterir

Bu bütçede milletin derdine derman yok. Bu bütçede ekonomik buhran yok. Bu bütçede ne var? Bu bütçede tam gaz faiz lobilerinin, yandaşların cebini doldurmak var. Bu bütçe maalesef milletimize ekmeği ancak "askıda" gösterecek bir bütçe. Milletimiz, "ekonomik buhranla" boğuşuyor. Dolar kuru 8 liraya, Euro kuru 10 liraya dayanmış. Son iki yılda işini kaybedenlerin sayısı 2 milyonu bulmuş. İşsiz yurttaşlarımızın sayısı 10,5 milyona ulaşmış. Çalışanlar da yoksulluk sınırının altında ücretlere talim ediyorlar. Dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 2 bin 448 lira oldu, yoksulluk sınırı 7 bin 973 liraya ulaştı. Asgari ücret nerede? Emeklilerimiz de, çalışanlarımız da pazar yerlerinde akşam döküntülerine talim ediyorlar. Çöpten karnını doyuran yurttaşlarımızın görüntüleri artık vaka-i âdiyeden oldu. Bir de çalışıyor görünüp iş başı yapamayan 2,5 milyon yurttaşımız var. Bu Hükümet, özel kesimde çalışan işçilerin pandemide, ayda 1.168 lira verilip zorunlu izne çıkarılmasının önünü açtı. Şimdi bu vatandaşlarımız aslında çalışıyor görünüyor işsiz değiller. Ama şu işbaşı yapamıyor dediklerimizin arasında yer alıyorlar. Bir de en önemlisi geçinemiyorlar. Bunların sayısı da 2 milyon. Marketlerde bebek mamalarına, hatta zeytinyağına bile güvenlik alarmı takılır hale geldi. Ucuzcu marketlerde bile peynir, mısır yağı, ay çiçek yağı gibi temel ürünlerin yanına yaklaşmak mümkün değil. Kuru ekmeği sofraya koymak bile artık mesele haline geldi. En son ekmeğe de yüzde 20 zam yapıldı. Ama beyler bir bütçeyi dahi Meclis'e zamanında yetiştiremiyorlar. Milletle gönül bağları o kadar koptu ki... Millet ne sesini duyuyorlar, ne de halini görüyorlar.

Büyük Ortak Allah'a, Küçük Ortak Millete Havale Ediyor

Saray ittifakının büyük ortağı, millete yoklukta sabır telkin ediyor. Küçük ortakta millete "askıda ekmeğe" vadediyor. Bunların milletin derdine derman olma niyetleri yok. Biri yapacağı işi yüce Allah'a, öbürü de millete havale ediyor. Ne demiş atalar: "Arsız neden arlanır, çul da giyer sallanır." Milleti kuru ekmeğe muhtaç edenlerin hali tam da bu. Ne üzüyorlar, ne de sıkılıyorlar, millete caka satıyorlar... Kibirlerinden yanlarına yaklaşılıyor.

Şahsım Devletin Valisi

Bunların valileri de en az kendileri kadar kibirli. Denizli Valisi, canı burnunda çalışan bir dönerci esnafı, kendisine selam vermedi diye kapattırmaya kalkıyor. Sonrada Şahsım Devleti'nin Valisi "Şahsımın yaklaşımı, şahsımı da üzdü" diyerek, kibirde sarayın başından geri kalmadığını gösteriyor. Aynı Valiye, maske takmayan bir esnafın söyledikleri, memleketin halini açık seçik ortaya koyuyor. Vali esnafa, "Neden maske takmıyorsun?" diyor. Esnaf cevap veriyor: "Canıma yetti. Gebermek istiyorum. Piyasanın haline bak. Salı gününü 15 lirayla kapattık, Çarşamba günü 100 lira. 100 liranın hepsi kâr olsa ne olur?" Valinin de, esnafın da, memleketin de hali özetle bu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Maraşlı Çiftçinin “Gözünden” Anladılar

Yandım Allah diyen Kahramanmaraşlı çiftçi çiftçinin, süt üreticisinin, besicinin sesini duyurmak için traktörüne atlıyor Ankara'ya doğru yola çıkıyor. Jandarma traktörün yolunu kesiyor. Adamın belgesi tam, ehliyeti tam, ruhsatı tam... Önce vazgeçsin diye iki saat orada bekletiyorlar. Sonra bakıyorlar vazgeçmiyor, belgelerinde de eksiklik yok, şu raporu hazırlıyorlar; “Gözünde kızarıklık var, elin de sanki titriyor gibi” diyerek sen araba kullanamazsın deyip ehliyetine el koyuyorlar jandarma.

Damad-I Şehriyari

Peki, bunlar yaşanırken, Sarayın kibirlisinin ekonominin başına sardığı Damad-ı Şehriyari neler yapıyor? Onun keyfi yerinde. Paramızın değerini görev tanımının dışına çıkardı. Rahatladı. Dolar artıkça artan ithalat fiyatları, ithal girdi kullanan çiftçiyi eziyormuş, bebeğine bez almakta zorlanan ana babayı üzüyormuş, dolarla borca batırdıkları sanayiye zarar veriyormuş... Ne gam...

Sanayileşme İcra Komitesi'nde Muğlak İfadeler

Diğer taraftan geçtiğimiz hafta bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle sanayileşme İcra Komitesi kuruldu. Komite'nin görev ve yetkileri sayılırken oldukça müphem ifadeler var. Örneğin bunlardan bir tanesi; ülke içinde kritik öneme sahip şirketlerin ortaklık yapılarında, “Yurtiçi üretimin sürekliliğini ve ulusal güvenliği riske atabilecek” bir değişiklik olursa, bu konuda karar alabileceklermiş. Şimdi bir komite ortaklık yapılarıyla ilgili şirketlerin karar almaya başladığı zaman bu sıkıntıdır. Bu iş, milletin malını elinden alıp yandaşa verme noktasına kadar gider. Milletin hakkını hukukunu tanımayan bunun gibi düzenlemeler olursa da ülkeye kimse yatırım yapmaz. İş olmaz, aş olmaz. Bu düzenlemenin derhal değiştirilmesi lazımdır.

Dediğini Yap, Yaptığını Yapma

Bu arada, ekonomiyi damadına emanet eden kayınpederde çıkıyor diyor ki, “Akraba-i taallukatınızı parti yönetimlerine doldurmayın”. Kime diyor? Kendi partilerine öğüt veriyor. Güler misiniz, ağlar mısınız? Tam bir “Hocanın dediğini yap, yaptığını yapma” durumu. Devlette liyakat yerine, saraya sadakat esas olmuş, saray sosyetesinin tüm akraba-i taallukatı ballı maaşlarla, çifter çifter işlere konmuş, kayırmacılığın kitabını yazanların ettiği bu laflara artık kargalar bile gülmüyor.

Ucube Rejim 2021'de Türkiye'yi İlk 20'den Düşürecek

Ama bütün bu olan bitenlerin milletimize faturası, her geçen gün biraz daha ağırlaşıyor. Bu liyakatsiz ellerde milletin parası pulu mum gibi eriyor. Bu yıl milli gelirimizin, 700 milyar doların da altına düşeceği verilen rakamlardan anlaşılıyor kurun geldiği yerden. Orta vadeli programda ne dersin desin. Uluslararası Para Fonu, 2021'de ilk 20 ekonomi arasından düşeceğimizi söyledi. 2021'de 24 milyon nüfuslu Tayvan'ın milli geliri, 83 milyon nüfuslu Türkiye'yi aşacak. Tayvan dünyanın en büyük 20. ekonomisi olacak. Biz 21. sıraya düşeceğiz. Yani ilk 10 ekonomiyi bırakın, koskoca ülkeyi bu ucube başkanlık rejimi, tek adam rejimi ekonomik büyüklük olarak dünyada ilk 20'den düşme noktasına getirdi.

Şirketleri, Aileleri Borç Tuzağına İttiler

Salgında; esnafımızı, çiftçilerimizi, besicilerimizi, emekçilerimizi tek başına bıraktılar. Tüm gelişen ve yükselen ekonomiler içinde, Meksika ile beraber kendi yurttaşlarına en düşük nakdi destek veren hükümet bunlar, saray hükümeti. Millete bütçeden karşılıksız verdikleri destekler sadece 6,3 milyar lira. Millete 5 maskeyi dahi bedava dağıtamadılar. Bir de IBAN numarası verip, millettten toplayıp dağıttıkları 2 milyar lira var. Yine, tüm bize benzeyen ekonomiler içinde, yurttaşlarını en fazla borca batıran hükümet de bunlar. İki yıl önce; tek adam parti devletinin iş başına gelmesiyle batmaya başlayan ekonomiyi, millete borç vererek yüzdürmeye çalıştılar. Şirketleri, aileleri borç tuzağına ittiler.

Umarım Döviz Krizinin Yanında Bir de Borç Krizi Yaşamayız

Tek bildikleri borçla faizle ekonomiyi yönetmek olduğundan salgında da milleti borç batağına daha fazla batırdılar. Şimdi esnaflarımız, çiftçilerimiz, KOBİ'lerimiz, topyekun milletimiz, “Bu borçları nasıl öderim?” diye kara kara düşünüyor. Bu arada Hazine de son hızla hem de altınla, dövizle borçlanıyor. Umarım bu liyakatsizlerin elinde, döviz krizinin ardından, bir de borç krizi yaşamayız.

Varsa Meramın Doğru Düzgün Söyle

Bu arada, vatandaşa salgın döneminde “sabret” diye talkını verenler, yandaşlarına salkımı vermekten geri durmuyorlar. Salgını bahane ederek, milyarlarca liralık ballı ihaleler verdikleri yandaşlarına bir de üstüne vergi istisnası veriyorlar, tarlanın taşıyla, tarlanın kuşunu vuruyor bu yandaş. Ondandır çıkıp Sayın Genel Başkanımıza ipe sapa gelmez laflar söyleme cüretinde bulunuyorlar. Arkadaş sen işadamı mısın? Varsa bir

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

meramın doğru düzgün söylersin ama bir siyasi parti liderine ileri geri konuşamazsın. Siyaset mi yapacaksın? O zaman şirketini bırakacaksın geleceksin nerede istersen orada siyaset yapacaksın. Ama bu talanın sonu yaklaşıyor. Millet bunları izliyor, notlarını veriyor, bir an önce gelmesini bekledikleri sandıkta da bunlara yerlerini gösterecek, evlerine gönderecek.

Pansumana Yeni İstihdam Paketi Demişler

Saray, TBMM'ye yine bir "torba yasa teklifi" göndermiş. Artık bunlar "torba" değil, "çorba" oldu da. Teklifin gerekçesine bakıyoruz. Salgınının istihdam üzerindeki olumsuz etkileri azaltılacaktı. Nasıl? Kısa çalışmayı, zorunlu ücretli izni uzatarak. Esnek çalışma getirip çalışanların kazanılmış haklarını tırpanlayarak. İşçinin kendi kumbarası olan İşsizlik Fonu'ndan verdikleri paralarla, işsizliğin görünmesini erteleyen bir takım pansuman tedbirler getirmişler. Adına da "yeni istihdam paketi" demişler. İktidarlarında 18 yılda 15 istihdam paketi açtılar. Sonuç ne oldu? İşsiz sayısı bugün 10,5 milyon. Son iki yılda işini kaybeden yurttaşlarımız sayısı 2 milyon. Açıklanan onca pakete rağmen işsizlik sorunu neden çözülmedi? Çünkü tek adam rejimi; hukuk devletini, demokrasiyi, yatırımcının güvenini bitirdi, can ve malını tehlikeye düşürdü. Çünkü Saray'ın, "Ekonomiyi borçla şişirmeye dayanan büyüme modeli" iflas etti. Ülkede hukukun, üretimin önünü açacak, rekabet gücünü tahkim edecek, herkese iş, aş verecek, refahı hakça paylaştıracak, yoksulluğu bitirecek, eğitim sisteminden, vergi sistemine kadar, pek çok alandaki sorunlarımızı çözecek, güven uyandıracak bir programla, bir yönetim anlayışı da ortada yok.

Ülkeyi "Dev Bir Kara Para Aklama Makinesine" Çevirdiler

Torba Yasa'da bir de Varlık Barışı var. Yurt dışından para getirenden ne vergi alınacak, ne de bu parayı nereden bulduğu sorulacak. Ardi ardına getirdikleri bu varlık barışlarıyla, ülkemizi "dev bir kara para aklama makinesine" dönüştürdüler. Gelen giden bir parada yok. Türkiye'miz, hırsızın, namussuzun, yolsuzun, vergi cenneti oldu. Aynı hükümetin içeride yarattığı vergi cehennemleri ise milletin canını alıyor. Son 10 günde 62 yurttaşımızı, sahte içki nedeniyle kaybettik. Normal bir ülkede bu olsa yer yerinden oynar. Ama hükümetten çıt yok. Daha önce de otobüslerde kullanılan 10 numara yağ yüzünden hatırlayalım kaç kişi canını yitirmişti?

Böyle Vergi Sistemi Olmaz

Bugün; millet bir arabayı kendine alıyorsa, en az bir arabayı da devlete alıyor. Bütün dünyanın dijital yeteneklerin geliştirilmesinden dijital alt yapının güçlendirilmesinden bahsettiği bir dönemde, millet kendine bir akıllı cep telefonu alıyorsa, bir diğerini de devlete alıyor. Böyle bir vergi sistemi olur mu? Olmaz. Servetini yurt dışına kaçırana affeden, ama milleti; yediğinden, içtiğinden, arabasından, telefonundan aldığı vergilerle soyup soğana çeviren, can güvenliğini tehlikeye atan bir vergi sistemi olmaz. Böyle bir vergi sistemiyle büyüme de olmaz. İstihdam olmaz. Tek adam rejiminden sonra cebi her gün boşalan, bir de pandemiye ezdirilen vatandaşlarımız, bu vergileri ödeyemez.

Borcun Faizini, Hatta Anaparayı Silmek Gerekiyor

Peki, ne olur o zaman? Torba yasayı getirirken açıklamışlar, yeni bir vergi ve prim yapılandırılmasını da torba yasa görüşülürken ekleyeceklermiş. Vatandaş vergisini primini ödeyemeyince önce faiziyle ertelediler, şimdi vatandaş bunu da ödeyemeyince, yeniden yapılandırma getireceklermiş. Yeniden yapılandırma çok sıkıntı içinde olan milletimizi bir miktar rahatlatır, ama onun sorununu çözmez, sadece halının altına süpürür. Derde deva olmaz. Esas yapılması gereken, pandemi nedeniyle ödenemez noktalara ulaşan bu borçların faizini silmektir. Hatta anaparasını silmektir ve vatandaşa bu pandemi sonrasında bir sıfırdan başlama imkanını vermektir. Esnafa bu imkanı vermektir, çiftçiye bu imkanı vermektir, ailelere bu imkanı vermektir, KOBİ'lere bu imkanı vermektir. Yapılması gereken budur.

Konaklama Vergisini Ertelemeyin, Kaldırın

Son olarak bu Torba Yasa'da zor durumdaki turizmciler için Konaklama Vergisi'nin 2022 başına ertelenmesi öngörülmüş. Bu işin en başından beri şunu söylüyoruz. "Konaklama Vergisi tamamen kaldırılmalı" diyoruz. Kaldırmazsanız bu işi çöremezsiniz, bu vergiyi daha çok ertelemek zorunda kalırsınız. 18 yıldır iktidardalar. Millet üretsinsin, kazansın, aş işi artsın diye ne yaptılar? Şu geldiğimiz yere bakın, millete askıda ekmek vermek, yoksula sabır tavsiye etmek noktasına geldik. İyi yönetilen bir devlette bunlar olur mu?

Aynı Anda Herkesle Kötüyüz

Türkiye'nin yaşadığı devlet krizinin en olumsuz yansımalarından biri de dış politikadır. Dış politika akıl ve sağduyu ekseninden çıkmıştır. İç siyasete malzeme yapılmıştır. Dış politikamız milletin çıkarları gözetilerek, ehil kadrolar eliyle yürütülmektedir. Sarayda İhvanca kafalar tarafından belirlenip, yürütülmektedir. Peki, bunun sonucunda ne olmaktadır?

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ülkemizin bölgede tek bir dostu bile kalmamaktadır. Atalarımız ne güzel demiş: Dostun bin ise azdır, düşmanın bir ise çoktur. Aynı anda hem Mısır hem de İsrail ile düşman oluyoruz. Aynı anda hem ABD hem de Rusya ile karşı karşıya geliyoruz. Aynı anda hem Almanya hem de Fransa'yı karşımıza alıyoruz. Çevremizde ne kadar ülke varsa bize karşı birleştirmeyi bu iktidar, bu saray hükümeti başarmıştır. Ülkemiz yalnızlaşmıştır. Bir dönem bu yalnızlaşmaya "değerli yalnızlık" demişlerdi. Türkiye'nin bu yalnızlaşmasını, dış politikadaki bu tıkanıklığı en iyi kim değerlendirdi? Yunanistan. Doğu Akdeniz'de, artık en haklı davalarımızı bile savunmakta zorlanmaya başladık. Önüne gelen bize ayar vermeye çalışıyor. ABD çıkıyor, "S-400'leri kullanırsanız, sonuçlarına katlanırsınız" diye tehdit ediyor. Lavrov çıkıyor Rus Dışişleri Bakanı, "Türkiye stratejik ortağımız değil, hiç olmadı" diyor.

Suudi Arabistan'a Gıkları Çıkıyor

Şimdi de Suudi Arabistan çıkmış: Türk ürünlerine boycot çağrısı yapıyor. Bu çağrıya Fas'tan Cezayir'e kadar, tarihi bağlarımız olan diğer Kuzey Afrika ülkeleri de katılıyor. Ama bu boycota karşı Saray İttifakının gıkı çıkıyor.

Boş Tenekeden Çok Ses Çıkar

En son Kanada çıktı: İHA ve SİHA'lar da kullanılan çok kritik teknolojik parçalara ambargo koydu. Peki Saray Hükümeti buna bir şey dedi mi, bir şey yapabildi mi? Kanadalı firmaların Kaz Dağlarında, Erzincan'da, Uşak'ta, Eskişehir'de, Samsun'da altın ve maden arama ruhsatlarını iptal etti mi? Hayır. İçi boş hamaset, sağa sola boş atarlar artık işe yaramıyor. Boş tenekeden çok ses çıkarmış.

Sıkıştıkça Gaz Çıkıyorlar

Çok gürültü çıkararak maalesef sorunlar çözülüyor. Şimdi içeride ve dışarıda sıkıştıkça gaz çıkıyorlar! Bu ülkenin doğal zenginliklerinin çıkartılması ve tüm milletimiz için kullanılması tabii ki en çok bizleri memnun eder. Ama bulunan gaz, şu anda milletin cebindeki yangını söndürmüyor. Dereye su gelene kadar, kurbağanın gözü patlayacak. Bunun üstünü örtmek için bugünün sorunlarından kaçmak için, yarına randevular verip duruyor bu iktidar. Tabii bu sözleri, bu lafları, bu yarına verilen randevuları, sarayın yarına randevularını da artık kimse ciddiye almıyor. Vatandaşlarımız yapılanları görüyor. Notlarını veriyor, biran evvel getirin dediği sandıkta da biletlerini kesmeye hazırlanıyor.

Ekonomik Modeli de Krize Giren Rejimi de Değiştirmek Gerekıyor

Her hafta yeni bir kriz veya gerilim çıkararak bu ülke yönetilmez. Yönetilemiyor da zaten. Hem krize giren ekonomik modeli, hem de krize giren rejimi artık değiştirmek gerekiyor. Biz, akılla, bilimle, liyakatle, milletle istişare ederek devleti yönetmeye talibiz Cumhuriyet Halk Partisi olarak. Ülkemizin ayaklarına pranga vuran, devlet ve rejim krizini çözecek reçeteyi Sayın Genel Başkanımız son kurultayımızda açıkladı.

"İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesini" tüm delegelerimiz de imzaladı, taahhüt etti.

Burada devletimizi akılla, istişareyle, liyakatle yönetmenin yolu var; yepyeni ve güçlendirilmiş bir parlamenter sistem bize gerekiyor.

Bu topraklarda herkes malından, mülkünden, canından artık emin olarak huzur içinde yaşamalı. Devletin çökertilen "adalet direği" yeniden ayağa kaldırılmalı. Biz bunu kaldıracacağız. Hukuku üstün kılacağız.

Millete hesap vermekten korkmayacağız. Sayıştay'ı gerçek işlevine kavuşturacağız. Meclis'te Kesin Hesap Komisyonu kuracağız. Bu Komisyonun başkanı da bizden değil, ana muhalefet partisinden olacak.

Elbette siyasetin itibarını yükseltmek için "Siyasi Ahlak Yasası" nı çıkaracağız.

Tıkanan ekonomik modelin yerine yepyeni bir kalkınma modeli getireceğiz. Küresel gelişme dinamiklerini yakından takip ederek, yeni bir "Kalkınmacı Devlet" anlayışını benimseyeceğiz.

Kaynakların en etkin şekilde kullanılmasını sağlayacak kurumsal altyapıyı oluşturacağız. Güçlü bir "Stratejik Planlama Teşkilatı" kuracağız.

Tarım, gıda güvenliği, sağlık, yeşil ve dijital ekonomi gibi stratejik gördüğümüz alanlarda kamucu yaklaşımı benimseyeceğiz, devletin gücünden yararlanacağız.

Ülkemizin rekabet gücünü artırmak için değersiz paradan medet ummayacağız. Verimlilik artışına odaklanmış politikaları uygulayacağız.

Ekonomi politikalarımız hem kurallı, hem de akılcı olacak. Devlet, piyasaların sistemik hatalar yapmasını engellemek için ekonomide düzenleyici olacak.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Büyümenin sürekli olabilmesi için, nimetlerini adil ve dengeli bir biçimde paylaşacağız. Güçlü sosyal devletin ilk adımı olarak, “Aile Destekleri Sigortası Kurumunu” kuracağız. Hiçbir çocuğun gece yatağa aç girmesine, hiç bir gencin hayallerinin kararmasına izin vermemek için eğitime, sağlığa özel önem vereceğiz.

Ve elbette çevresel sürdürülebilirliğe çok dikkat edeceğiz. Para ve maliye politikalarında sürdürülebilirlik icraatımızda belirleyici olacak.

Ve her şeyden önemlisi, bu verimli topraklara artık huzur ve sükûnet gelecek. Türkiye bölgesinde güvenilir ve ön görülebilir bir ülke olacak. Dış politikamız “yurtta sulh, cihanda sulh” esasına göre yürütülecek. Doğu Akdeniz başta olmak üzere, ülkemizin uluslararası hukuktan doğan hak ve menfaatlerini sonuna kadar koruyacağız. Diğer yandan da bulunduğumuz coğrafyada, barışın ve huzurun merkezine ekonomik işbirliklerini koymak için gayret sarf edeceğiz. Türkiye kendi bölgesinde barışın ve kalkınmanın lokomotifini olacak. Biz bu ülkenin geleceğine de, milletimizin ferasetine de sonuna kadar inanıyoruz, güveniyoruz.

SARAY HÜKÜMETİ VE TARIM

Orhan Sarıbal - CHP Milletvekili ve Ziraat Mühendisi

Sadece 2019 yılında tarım dış ticaretinde yaklaşık 4 milyar dolar açık verildi. Yem, gübre, ilaç, tohum ve makine konusundaki dışa bağımlılık, döviz kurunda meydana gelen artışlar nedeniyle çiftçinin üretim maliyetini önemli ölçüde artırmıştır. Buna karşın Saray Hükümetinin çiftçiyi bu yükten korumak için attığı somut adım yoktur.

Türkiye ekonomisi uluslararası ticaretle bağlarını artırdıkça tarımsal üretimdeki yerel ve bölgesel üretimin geleneksel yapısı zayıflamış ve tarımda net ithalatçı konumuna düşürülmüştür.

Oysaki tarım sektörü;

- ◆ İstihdam sağlaması,
- ◆ Ülke insanın gıda ihtiyacını karşılaması,
- ◆ Sanayi sektörüne girdi temini ve
- ◆ Üretim ve ihracatla ülke ekonomisine katkı vermesinden dolayı vazgeçilmez önem taşımaktadır.

Ülkemizde tarım sektörü büyük potansiyele sahip olmasına rağmen, temel gıda maddelerinde, her geçen gün dışa bağımlılık yükselmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren özel önem ve teşvikle ele alınan tarım politikalarıyla dünyada kendi kendine yeten 7 ülkeden biri konumuna gelerek ülke ekonomisi açısından da önemli bir taşıyıcı olan tarım sektörü 16 yıllık AKP iktidarında olduğu gibi 2 yılını tamamlamış olan Saray iktidarının rant politikalarına kurban edilmeye devam ediyor.

Sorumlu Tek Adam Rejimi

Tek adam rejiminde,

- ◆ Tarım alanlarımız ve doğa, rant uğruna enerji ve inşaat sektörüne kaynak yaratmak adına hoyratça yok edilmekte, zengin topraklarımız yabancı sermayeye satılmaktadır.
- ◆ 2017 yılı Şubat ayında yani rejim değişikliğinin hemen öncesinde KHK ile Saray rejimine ek kaynak yaratmak amacıyla Milli zenginliğimiz olan Cumhuriyet kurum ve kuruluşları satılmakta, varlık fonuna devredilmeye devam edilmektedir. 2 yıllık Saray iktidarında Türkiye Varlık Fonu'na şimdiye kadar; Ziraat Bankası, Halk Bankası, Vakıfbank, Türk Telekom, Türk Hava Yolları, İzmir Alsancak Limanı, Türkiye Denizcilik İşletmeleri, PTT, BOTAŞ, Türkiye Petroller, ÇAYKUR ve Eti Maden İşletmeleri gibi Türkiye'nin öncelikli 8 sektöründen 22 kurum devredilmiştir.
- ◆ Ülkemiz tarımsal girdiler ve temel gıda ürünlerinde (buğday, pirinç, mısır ve ayçiçeği başta olmak üzere) dışa bağımlı hale gelmiştir.
- ◆ Öte yandan, tarımsal üretimde kullanılan gübre, mazot, tohum ve zirai ilaç gibi temel girdilerde büyük ölçüde dışa bağımlılık, çiftçilerimizin üretim gücünü zayıflatmıştır.

Uygulanan tarım politikası ile ülke nüfusu artarken yurt içindeki tarımsal üretim her yıl biraz daha azalmıştır. Bu sorunu, bitkisel ve hayvansal ürünlerin toplam dış ticareti ile ürün bazlı dış ticaret istatistiklerinde görmek mümkündür. Dış ticarete açık verilen kısım, stratejik olarak en önemli kısımdır. Türkiye, yıllardır sürdürülen politikalar ile bitkisel ve hayvansal ürün dış ticaretinde net ithalatçı durumuna düşürülmüştür. Saray Hükümeti de açıklamalarında, bu stratejik alandaki kendi kendine yetme halinden dışa bağımlı hale gelmiş olmamızı saklamak amacıyla sürekli olarak toplam dış ticaret verilerini kullanmaktadır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sadece 2019 yılında tarım (bitkisel ve hayvansal ürünler) dış ticaretinde yaklaşık 4 milyar dolar açık verilirken, yem sektörü, 12,5 milyon tona yakın tarımsal hammadde ithal etmiş ve karşılığında 3,3 milyar dolar düzeyinde ithalat faturası ödemiştir. Yem sektörü, 2019 yılında 25 milyon tona yakın yem üretebilmek için 13 milyon ton ithalat yapmıştır. Bu durum, sektörün dışa bağımlılığının %50'nin üzerinde olduğunu göstermektedir.

Tarım sektörünün tehlikeli dışa bağımlılığı, tarımsal üretim için gereken girdilerle ilgilidir. Yem, gübre, ilaç, tohum ve makine (ve parçaları) konusundaki dışa bağımlılık, döviz kurunda meydana gelen artışlar nedeniyle çiftçinin üretim maliyetini önemli ölçüde artırmıştır. Buna karşın Saray Hükümetinin çiftçiyi bu yükten korumak için attığı somut hiçbir adım yoktur.

Maliyet artışının yanında, koronavirüs salgını etkisi nedeniyle, bu girdilerin ithalatında yaşanabilecek herhangi bir aksaklık, tarımsal üretimi de sıkıntıya sokacaktır. Tarımsal ürün ihraç eden sanayicilerin son dönemde artan bir oranda, ülkemizden de kolaylıkla karşılanabilecek birçok ürünün ithalatına yöneldikleri ve Saray Hükümetinin de bunu destekleyen politikalar izlediği görülmektedir.

Oysa Tarım gibi Stratejik bir sektörde yapılacak en büyük hata dışa bağımlılıktır. Özellikle makroekonomik ortamın kırılgan olduğu ülkelerde ürünler ve girdilerde dışa bağımlılık, hem tarım sektörü ve çiftçileri hem de gıda güvenliği riski nedeniyle tüm ülkeyi ateşe atmakla eşdeğerdir. İktidar, yandaş sermayeyi mutlu etme hedefi çerçevesinde, tarım sektöründeki yandaş ithalatçıları, tüccarları, araçları ve tarıma girdi sağlayan kesimleri kayırarak bunu bir sermaye birikim modeli olarak benimsedi.

Kendi Kendine Yeten Bir Tarım Ülkesi Ne Demektir?

Artık kendi kendine yetebilecek bir tarım ülkesi olmadığımız aşikârdır. Bunun nelere mal olduğu ve önümüzdeki süreçte artarak karşımıza gelecek olan tahribatı ise yeterli önemle ele alınmamakta hatta “uçuşa geçen Türkiye ekonomisi” masalını güçlendirecek bir algıya malzeme olarak kullanılmaktadır. “Paramız var ki ithal ediyoruz” gibi sorumsuz ve ne bilimsel ne de fayda gerçekliği olmayan böbürlenme siyaseti; üretim döngüsü kırılmış, geri dönüşü olmayan tüketim ekonomisinin korkunç yüzünü gizlemektedir. Örneğin pandemi sürecinde sınırların ticarete kapanmasıyla kıtlık ile sınanma tehdidi ya da üretimle ülke ekonomisine yüksek katkısı olan şeker fabrikalarının satışıyla milli gelirdeki kayıp gibi çarpıcı sonuçları görünmez kılmaktadır.

Tek Adam Keyfi Yönetimi dönemine hazırlık olarak seçime çok kısa bir süre kala yangından mal kaçırıcısına Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'ye (Türkşeker) ait 25 şeker fabrikasından 13'ü olan Afyon, Alpullu, Bor, Burdur, Çorum, Elbistan, Erzincan, Erzurum, Iğın, Kırşehir, Muş, Turhal ve Yozgat şeker fabrikaları özelleştirilmişti. Takip eden süreçte şeker üretiminde görünen ciddi düşüşlerle birlikte, Türkiye'nin dünya şeker üretimindeki yeri de sarsıldı. 2018'e kadar Türkşeker ile dünya şeker üretiminin zirvesinde yer alan Türkiye, dünyanın ilk 20 şeker şirketi sıralamasında artık yok. Bu durum Türkiye'nin şeker üretiminde alt lige düştüğünü acı bir şekilde göstermektedir.

İthal Bağımlılığı Artıyor

Bazı tarım ürünlerini incelediğimizde kendi kendine yetemeyen ülke gerçeğimizi daha iyi görebiliriz. Gıda sanayii içinde hem miktar hem de değer açısından en büyük pay, buğday ve buğdaydan üretilen işlenmiş ürünlere aittir. Her yıl buğday ithalatımız biraz daha artarken 2019 yılında da toplam buğday üretimimiz 19 milyon ton olarak gerçekleşirken, 9,8 milyon ton buğday ithalatına 2,3 milyar dolar ödeme yapıldı. Bu ithalat Cumhuriyet Döneminin ithalat rekorudur. Dünya buğday ithalatında birinciyiz.

2019'da Cumhuriyet Dönemi'nin ithalat rekorlarına kısaca bir göz atalım:

- ◆ 14 milyon ton hububat ithalatına 3,2 milyar dolar ödeme yapıldı.
- ◆ 3,6 milyon ton mısır ithalatına 703 milyon dolar ödeme yapıldı.
- ◆ 1 milyon 48 bin ton yağlık ayçiçeği tohum ithalatına 418 milyon dolar ödeme yapılırken aynı zamanda Dünya ayçiçeği ithalatında da birinci olduk.
- ◆ 81 bin ton patates ithalatına 44 milyon doları yabancı ülke çiftçilerine ödedik.
- ◆ 116 bin ton kuru soğan ithalatına 34 milyon dolar cebimizden yabancı ülkelere gitti.
- ◆ 28 bin ton zeytinyağı ithalatına 47 milyon dolar ödeme yapıldı. İthal edilen zeytinyağının %98,5'i Suriye'den yapıldı.
- ◆ 172 bin ton susam ithalatına 267 milyon dolar ödeme yapıldı.

Cumhuriyet Döneminde kırdığımız ithalat rekorları sadece bunlarla sınırlı değil. Aynı yıl, 510 bin ton arpa ithalatına 109 milyon dolar ödeme yaparken; 154 bin ton pirinç ithalatına 102 milyon dolarlık ödeme yapıldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Pirinç ağırlıklı olarak Çin, İtalya ve Yunanistan'dan alındı. 2019 yılında 951 bin ton pamuk ithalatına 1,6 milyar doları yine yabancı ülke çiftçilerine ödemiş olduk. Şeker fabrikalarını özelleştirmenin ardından ise Brezilya, Cezayir ve Fas'tan 65 milyon dolarlık 169 bin ton şeker ithal ettik.

2019 yılında Uruguay, Brezilya ve Çekya'dan 689 bin büyükbaş hayvan ithal ederken, 82 bin baş koyun ithalatına 14 milyon dolar ödeme yaptık.

Aynı yıl, 75 bin ton tohum ithalatına 155 milyon dolar, 52 bin ton zirai ilaç ithalatına 397 milyon dolar, 4.9 milyon ton gübre ithalatına 1.3 milyar doları kasamızdan harcadık.

Tarım ve hayvancılığın tamamen dışa bağımlı hale geldiği Tek Adam Keyfi Hükümeti döneminde, çiftçilerin bankalara olan borcu 108 milyar TL'ye çıkarken Çiftçi başına bankalara olan borç ise 2019 yılında 52.000 TL'ye yükseldi. 2019 yılında çiftçi sayısı 2 milyon 83 bin 22 kişiye düşerken, tarım sektöründeki toplam çalışan sayısı 5 milyon 97 bin kişiye inmiş oldu.

Bu ithalat ve destekleme rakamları da açıkça göstermektedir ki, Saray Hükümeti işbaşına geldiğinden bu yana Türkiye'de tarımı küçültmek, çiftçiyi ithalatla terbiye etmek ve yerli üretim yerine dışarıya yönelmek için her türlü gayreti göstermiştir. Bir başka deyişle, Saray Hükümeti, yerli üreticiyi değil başka ülkelerin çiftçilerini desteklemiştir.

Saray Hükümeti'nin pandemi başlamadan önceki ayları kapsayan ve ülkemizde kolayca üretilebilecek bazı tarımsal ürünlerin 2020'nin ilk 8 ayındaki ithalat oranları inanılmaz boyutlara ulaştı. 2020 ilk 8 ayında yapılan ithalat bir önceki yılın aynı dönemine göre; Kolza %8 bin 69, taze sarımsak %7 bin 209, kuru sarımsak %452, arpa %299, bezelye %146, çeltik %111, mercimek %89, bakla %80, nohut %73, şeker %58, muz %48, yer fıstığı %42, soya fasulyesi %22, susam %19, badem %19, çay %16, pamuk %10 arttı. 2020 yılının ilk 8 ayında ortaya çıkan dış ticaret açığı 3 milyar \$'ı aşmıştır.

Öte yandan AKP Genel Başkanının pandemiyle mücadelede ilave bir destek gibi lanse ederek açıkladığı fiyatlar, ithal fiyatlarının altında kalmıştır. Saray Hükümeti, yurtdışındaki çiftçilere, Türkiye'deki üreticilerden daha fazla destek vermeye devam etmektedir.

Türkiye tarımı, uluslararası ticaretin yapısından etkilenmiş ve sürecin devamında tarım ülke içinde ithalattan bağımsız yapılamaz hale getirilmiştir. İktidarda olan hükümet neo-liberal politikaların hayata geçirilmesinde önemli rol oynamış, tarım ve gıda sektörünün daha fazla şirketleştirilmesi amacı ile yeni projeler üretmiştir.

Yerli ve Milli Masalı

2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı birleştirilmiştir.

Sektörün paydaşları ile istişarede bulunmadan, hatta paydaşlardan özenle gizlenerek hazırlanan Tarımda Milli Birlik Projesi ile tarım sektörünün kamusal örgütlenmesini genelleştirerek küçülten, taşra örgütlenmesini ortadan kaldırıp merkezde işlevsiz hale getirerek etkisizleştirilen, kurumsal uzmanlaşmaya, konu bazlı çalışmaya imkân vermeyen bir yapı ile ülkemizin ve halkımızın yararına olmayan bir uygulamaya gittikleri anlaşılmaktadır.

Tarımda Milli Birlik Projesi, daha önce örneklerini gördüğümüz birçok çalışmada olduğu gibi, konuyla ilgili tarafların ve bilimsel çevrelerin görüşleri alınmadan, kamuoyunda tartışılmadan "yaptık, oldu" mantığıyla hazırlanmıştır. Tarımsal üretime ve kırsal alana ilişkin sorunların çözümü yerine, kamunun tarım alanındaki düzenleyici, destekleyici ve denetleyici işlevleri kaldırılmaktadır.

"Milli ve Yerli" başlığı altında popülist ve iç politikaya yönelik söylemlerde bulunarak kendi seçmen kitlesini konsolide etmeye çalışan bu hükümet başkanı ve damadı olan bakanın tarım ve hayvancılığı yerli ve milli bir hale getirmekten anladıkları yok ettikleri yerli tohumların yabancı sermayenin zincir mağazalarında satışı gibi oksimoron bir sosyal sorumluluk projesiyle halkı aldatmaktan başka bir şey değil. Bugün 1 milyon 200 bin ton tohum üretiyoruz diyen hükümet şunu görmek zorunda; bu tohum, Türkiye Cumhuriyeti'nin yerli tohumu değil, yüzde 80'lere varan miktarı yabancı şirketlerin. Bayer, Monsanto, Syngenta, Limagrain gibi devasa şirketlerin, ABD, Almanya, Fransa gibi ülkelerin. Yani o 1 milyon 200 bin ton tohum bizim değil ve o tohumun her sene fiyatı artıyor.

Ülkeyi gıda güvenliği konusunda dışa bağımlılıktan kurtarmadan ülkede gerçekleştirmesi vaad edilen her yerli ve milli proje inandırıcılıktan yoksun, bilimsel altyapıdan uzaktır. Tek adam rejimi "yaptım, oldu" anlayışından vazgeçmediği sürece bir tarım ve hayvancılık ülkesi olarak anılan Türkiye, artık yitirdiği bu özelliğini açık ve net bir biçimde yeniden kazanamaz duruma gelecektir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Tek Adam Rejimi Tarıma Ne Yaptı?

AKP'nin tek adam rejimi ve neo-liberal ekonomi politikalarıyla tarımın şirketleşme ve finansallaşması tarımda uluslararası şirketlerin hâkimiyetini arttırdı. Saray Hükümeti, şirketlerin hâkim olduğu tarım-gıda sistemi anlayışıyla;

- ◆ Tarımsal kamu kuruluşlarını özelleştiren ya da işlevsizleştiren,
- ◆ Tarımsal desteklerini çiftçiden değil şirketten yana kullanan,
- ◆ Sadece endüstriyel üretim için gerekli olan mevsimlik işçiliği güçlendiren,
- ◆ Tarımsal üretim için gerekli olan hammaddelerin yüksek ücretlerinden dolayı tarımı sermaye yoğun bir üretim şekline dönüştüren,
- ◆ Sözleşmeli tarımla çiftçiyi işçileştirip gıda sanayisine mahkûm bırakan,
- ◆ Kent ve kırsal birbirinden uzaklaştırarak tarımsal üretime yabancılaştıran ve
- ◆ Gıdada market dağıtım kanallarını güçlendiren gıda rejimini kurmuştur.

Böyle bir rejimin kurulmasını sağlayan Saray Hükümetinin, “kendi kendine yeterlilik”, “bağımsızlık”, “yerel ve demokratik üretim sistemi” “çiftçinin üretim için desteklenmesi” gibi söylemleri samimiyetten yoksundur.

HAYVANCILIK VE TARIM BİTECEK GÖÇ KAÇINILMAZ OLACAK

Ankara'nın Doğanıyurt köyünde yapılan bilimsel araştırmalarda, bölgede kurulması planlanan kalker ocağının hayvancılığı ve tarımı bitireceği belirtildi. Ocak ayrıca geçmiş dönemdeki ekolojik koşullara ışık tutan fosil ağaçlarının yok olmasına neden olacak.

Ankara'nın Beypazarı ilçesi Doğanıyurt köyünde yapılması planlanan kalker ocağı ve kırma eleme tesisine ilişkin araştırma yapan Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği ile İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'nden Orman Botaniği Anabilim Dalı üyesi Prof. Dr. Ünal Akkemik projenin bölgeye vereceği zararları bilimsel tespitlerle ortaya koydu.

Yusuf Ağa Madencilik İnşaat Sanayi ve Ticaret LTD. ŞTİ. tarafından yapılması planlanan kalker ocağı ve kırma eleme tesisi için çevresel etki değerlendirme (ÇED) gerekli değildir kararı verildi. 94 hektar işletme ruhsatı alan şirket 13,5 hektar için ÇED gerekli değildir kararı aldı. Yılda 800 bin ton kalker üretecek tesis ayrıca bölgede kırma ve eleme işlemi de yapacak.

Projeye karşı çıkan Doğanıyurt köyü sakinlerinin talebi üzerine bölgede inceleme yapan Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği yaptığı araştır sonucunda tesisin faaliyete geçmesi durumunda bölgeye vereceği sosyo-ekonomik sonuçlarını özetle şöyle sıraladı:

- Hayvancılık eskisi gibi olmayacaktır.
- Arıcılık eskisi gibi olmayacaktır.
- Meyvecilik ve sebzeçilik ve tarla bitkileri eskisi gibi olmayacaktır.
- Çölleşme artacaktır.
- Köylerin havası ve suyu eskisi gibi olmayacaktır.
- Köylerde eskisi gibi mesire alanları kullanılamayacak, doğa yürüyüşleri ve yamaç paraşütü yapılamayacaktır.

Araştırmada Doğanıyurt köyünde ve bölgesinde tarımsal üretim yapılamayacağı için göç olgusunun da kaçınılmaz olduğun ifade edildi. Ayrıca projeye vadi tabanındaki dere yatağı yola dönüştürülecek, çeşitli yerlerde kesintiye uğrayacak ve dere yatağının doğal yapısı tamamen bozulacağı belirtildi.

Endemik Bitki Türleri Bulunuyor

Proje sahasında endemik bitkilerin ve ağaç fosillerin bulunduğu belirtilen araştırmada şu ifadelere yer verildi: “Proje sahasında toplamda 19 endemik, bölgeye özgü ise 2 endemik bitki türü bulunmaktadır. Ruhsat alanında ağaç fosilleri bulunmaktadır. Yörenin doğası ve biyoçeşitliliğini etkileyecek en önemli etmen, proje tanıtım dosyasının ekinde iddia edildiği gibi köy yerleşimi değil, kalker ocağının yaratacağı arazi dönüşümüdür ve yörenin doğasını geri dönüşsüz bir şekilde değiştirecektir.”

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Fosil Ağaçlar Geçmişe Işık Tutuyor

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'nden Prof. Dr. Ünal Akkemik de bölgede bulunan fosil alanlara ve fosil alanlardaki ağaçlara ilişkin rapor hazırladı. Prof. Dr. Akkemik araştırmalarının sonucunda hazırladığı raporda, iki ayrı fosil alanından alınan örnekler bölgenin zengin bir ağaç çeşitliliğine sahip olduğunu göstermekte.

İklim, ekolojik koşullar, orman bileşimi gibi geçmişteki yapının anlaşılmasında taşlaşmış ağaçlar oldukça değerli bilgiler sunduğunu belirten Prof. Dr. Akkemik, fosil örneklerin bulunduğu alanların korunması gerektiğini ifade etti.

Mutlaka Korunması Gerekliyor

Prof. Dr. Akkemik raporunun sonuç bölümünde şu ifadelerle yer verdi: "Doğanyurt köyünün çevresinde de fosil ağaçların bulunması, bölgenin 18-20 milyon yıl kadar öncesindeki iklim ve orman yapısı hakkında önemli bilgiler ortaya koymuştur. O nedenle fosillerin bulunduğu alanlar çevresiyle birlikte korunmalı ve doğal miras değeri korunmalıdır. Bu alanların zarar görmesi, ülkenin geçmişiyle ilgili bilgilerin de yok olmasına neden olacağından taşlaşmış ağaçlar gibi fosillerin bulunduğu alanlar mutlaka korunmalı ve yasal statüye kavuşturulmalıdır."

BUĞDAY İTHALATI MAKARNA İHRACATI İÇİN Mİ YAPILIYOR?

Buğday ithalatında gümrük yıl sonuna kadar sıfırlandı. AKP cephesi ithalatın makarna ve un ihracatı için yapıldığını savunuyor. Ancak veriler sorunun bu kadar basit olmadığını ortaya koyuyor

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile 31 Aralık 2020'ye kadar buğday, arpa, mısır ithalatında gümrük vergileri sıfırlandı. Buğday ithalatında yüzde 45, arpa ithalatında yüzde 35 ve mısır ithalatında yüzde 25 oranındaki gümrük vergileri 1 Ocak 2021 tarihine kadar yüzde sıfır olacak.

Söz Konusu Karar Tepkilere de Neden Oldu.

AKP cephesinden isimler kararı "ihracat için ithalat şart" diyerek olumlu kabul ediyorlar. Buna göre Türkiye, buğdayda kendi kendine yetebilir durumda fakat makarna ihraç etmek için buğday ithal ediyor. Buğday ithalatının makarna ihracatı için yapıldığına dönük bu tez iktidar cephesinin tek savunması durumunda.

Dün de bu tezi, Sabah Gazetesi yazarı ekonomist Kerem Alkin 24TV'de dillendirdi. Alkin hububat ithalatına ilişkin olarak "Bu ürünlerin tümünün hammadde ya da tarım ürünü olması itibarıyla değil, aynı zamanda ne kadar çok sayıda ürünün içerisinde, bir hammadde olarak yer aldıklarını da göz ardı etmemek gerekir. Türkiye unutulmasın dünyada şu anda en iddialı makarna üreticilerinden bir tanesi" ifadelerini kullandı.

Öte yandan biz de "makarna ihracatı için buğday ithalatı yapıyoruz" tezi ne kadar kuvvetli sorusuna cevap aradık.

1- Ekmeklik buğday da ithal ediliyor

İthal edilen buğdayların tümünün makarna imalatında kullanıldığı iddiası doğru değil. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2019 yılında toplam 9,8 milyon ton ithal edildi. Bu buğdayın 8,4 milyon tonu ekmeklik, 1 milyon 453 bin tonu ise makarnalık buğdaydan oluştu. Böylece 2002 yılında 1 milyon 116 bin ton olan buğday ithalatı bugün 10 milyon ton sınırına ulaştı. İktidar politikalarını savunanlara göre ise ithal edilen ekmeklik buğday da un yapıp ihraç ediliyor.



HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2- Buğdayda kişi başına üretim azalıyor

TÜİK verilerine göre 1990'da üretim neyse 2019'da üretim aynı. Ancak bu süre içinde nüfus 50 milyondan 83 milyona dayandı. Yine TÜİK'in nüfus projeksiyonları adlı çalışmasına göre ülke nüfusu 2040'ta 100 milyonun üzerine çıkacak ki bu durumda mevcut üretim yurtiçi tüketime dahi yetmeyecek. Bu nedenle öncelikle yurtiçi üretimi korumak ve planlı biçimde gelecek yıllarda artırmak gerekiyor. Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre buğday tüketimi geçen yıl 18,8 milyon ton, üretim ise 19 milyon tondur. Bakanlığın haziran ayı Buğday Bülteni'ne göre "2018/2019 pazarlama yılı toplam buğday tüketimi 18,8 milyon ton, ekmeçlik buğday yeterliliği yüzde 100 civarındadır" ifadesi yer alıyor, yeterlilik yüzde 100'dür denmiyor. Çok yakın gelecekte nüfus artışıyla beraber buğday yeterliliğinin kalmayacağı ortada.

3- İthalat yerli üreticiyi mahvediyor

Özellikle İç ve Doğu Anadolu'da şartların sulu tarım yapılmasına imkan vermemesi çiftçiyi arpa, buğday ekimine mecbur bırakıyor. Ancak bir yandan türlü sorunlar ve girdi maliyetleriyle mücadele eden buğday üreticisi, ithalat yüzünden bir de dünya çiftçisiyle rekabete zorlanıyor. Ancak pek çok ülkede buğdaya verilen teşvikler çok yüksek olduğu için çiftçinin rekabet gücü bulunmuyor. Sorunun diğer boyutu ise sosyolojik; net göç veren illerin başında da buğday ambarı kabul edilen İç ve Doğu Anadolu illeri geliyor.

'Eşit olmayan bir yarış içindeyiz'

Kendisi de bir buğday üreticisi olan Sivas ili Zara ilçesi Ziraat Odası Başkanı Zeki Şimşek'e buğday ithalatına ilişkin yorumunu sorduk. Şimşek'in yanıtı şu şekilde; "Yapılan bu uygulama sanayi üreticisi yani gıda işletmecileri için olumlu bir uygulama fakat bizler bu duruma tek taraflı olarak yaklaşırsak büyük bir hata yapmış oluruz. Çünkü çiftçiyi tahıl üreticisini de düşünmek mecburiyetindeyiz.

buğday-ithalati-makarna-ihracati-icin-mi-yapiliyor-795553-1.Şöyle ki; ithal ürünü daha düşük maliyetle elde eden gıda işletmeleri iç piyasadaki üretici çiftçimizin ürünü tercih etmeyince doğal olarak çiftçimizin mali değer kaybına uğrayacak. Zaten zor şartlar altında üretim yapmaya devam eden çiftçimiz bu sefer de eşit olmayan bir yarış içine girmiş olacak. İthal ürün karşısında güç kaybederek erimeye devam edecek. Hele de üretmenin toprağı işlemenin ne kadar değerli olduğunu anladığımız şu salgın günlerinde böylesi uygulamalar maalesef çiftçimizi derinden üzüyor.

4- Dünya buğdaya yatırım yapıyor

Türkiye'nin buğday üretimi yerinde sayarken, ülkenin bölgedeki komşuları buğday üretimine ağırlık veriyor. Burada da Ukrayna, Rusya ve Kazakistan başı çekiyor. Türkiye'nin buğday üretimi yerinde sayarken Rusya buğday üretiminde gaza basmış durumda. Rusya'nın üretimi ile Türkiye'nin üretimi yıllara göre şu şekilde:

	RUSYA	TÜRKİYE
2004:	34 milyon ton	21 milyon ton
2009:	63,7 milyon ton	17,8 milyon ton
2019:	75 milyon ton	19 milyon ton

PATATES ÜRETİCİLERİ İSYAN ETTİ: AKP PİLİMİZİ BİTİRDİ

Niğde'de patates üreticilerini ziyaret eden CHP'li Gürer, çiftçilerin sorun ve taleplerini dinledi. Yaşadıkları ekonomik problemleri anlatan çiftçiler, patatesi geçen yılki fiyata bile elden çıkaramadıklarını belirterek, "AKP pilimizi bitirdi" diye konuştular.

Cumhuriyet Halk Partisi Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Türkiye'nin en çok patates üretiminin yapıldığı Niğde'de, hasadın devam ettiği tarlalarda üreticileri ziyaret etti.

Yaşadıkları ekonomik problemleri anlatan 70 yaşındaki bir patates üreticisi, 45 yıldır çiftçilik yaptığını belirterek, "Hiçbir şeyim kalmadı. Sadece bir mobiletim var. Kurulduğundan beri oy verdiğim AK Parti bizim pilimizi bitirdi. Artık AK Parti'yi sevmiyorum" diyerek tepkisini dile getirdi.

Gürer, yıllık ortalama 800 bin ton üretim ile Türkiye'nin en çok üretiminin yapıldığı Niğde'de, üreticilerin sorunlarını yerinde tespit etmek için patates hasadı yapılan köy ve kasabaları ziyaret etti.

Aktaş, Konaklı, Orhanlı Edikli beldelerinde, hasat yapılan tarlalarda üreticilerle bir araya gelen Gürer, çiftçilerin sorun ve taleplerini dinledi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

1 Liraya Mal Edilen Patates Yarı Fiyatına Dahi Satılmıyor

Gürer'e yaşadıkları sorunları anlatan patates üreticileri, 1 liraya mal ettikleri patatesi 50-60 kuruşa bile satamadıklarından yakındı. Üreticiler; gübreye, ilaca, tohuma ve elektriğe geçen yıla göre yüzde 50 oranında zam gelirken, patatesi geçen yılki fiyata bile elden çıkaramadıklarını kaydetti.

CHP Milletvekili Ömer Fethi Gürer "Tarlada 50 kuruşa bile satamadığınız patates, marketlerde tüketiciye 3 liraya satılıyor. Bin bir zorlukla ürettiğiniz patatesten siz zarar ederken, araçlar sizin sırtınızdan kazanıyor. Tüketici de patatesi pahalı almak zorunda kalıyor. Ne üretici kazanıyor ne de tüketici ucuza ürün alabiliyor. Araçların kazandığı bu sistemde, sizin alın teriniz ve emeğiniz yok olup gidiyor" diye konuştu.

Seçim Zamanı Gelip Sırtımızı Sıvazlıyorlar

1974 yılından bu yana çiftçilik yaptığını belirten Edikli Kasabasından 70 yaşındaki bir patates üreticisinin anlattıkları ise Türkiye'de tarımın geldiği noktayı gözler önüne serdi.

Kiraladığı 30 dönüm tarlada yıllardır patates üretimi yaptığını belirten çiftçi, "Kurulduğundan bu yana AK Parti'ye oy veriyorum. 45 yıldır da çiftçilik yapıyorum. 1 liraya mal ettiğim patatesi, tüccar 50 kuruşa bile nazlanarak alıyor. Bu tarlada patatesi sulamak için 12 bin lira elektrik faturası ödüyorum. Ama kazanamıyorum. Hayvancılıktan da kazanamıyoruz. 2 senedir 2 liradan süt satıyoruz ama yemin torbası 110 liraya çıktı. Her şeyimi kaybettim. Sadece bir mobiletim kaldı. AK Parti bize kazık ata ata bizim pilimizi bitirdi. Öldük bittik. Seçim zamanı gelip sırtımızı sıvazlıyorlar. Artık AK Parti'yi sevmiyorum. Yeter artık!" şeklinde konuştu.

Kadınlar İsyan Etti

Gölcük Kasabası kadınları da patatesin para etmediğini, ailece tarlada çalıştıklarını, ürettiklerinin değer bulmadığını ifade ederek "Hükümet sesimizi duysun; ürettiğimizi satamıyor ve perişan oluyoruz, patates rezil oldu" ifadelerini kullandılar.

CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer de çiftçilerin yaşadığı sorunları sürekli TBMM gündemine taşıdığını belirterek, "Patates üreticilerinin yaşadığı bu sorunları da gündeme getireceğim. Biz üreticilerin yaşadığı sorunları ortaya koyarken çözüm önerilerini de sunuyoruz. Ancak AKP iktidarı sürekli kulak tıkadığı için ülkemizde tarımın sorunları ne yazık ki içinde çıkılmaz bir hal aldı" dedi.

Çiftçinin Alın Teri Araçlara Peşkeş Çekiliyor

Türkiye'nin tüm patates üretiminin yarısına yakınının Niğde ve Nevşehir'de yapıldığına da dikkat çeken Gürer, "Üretici gerçekten perişan. 1 liraya mal ettiği ürününü 50-60 kuruşa bile satamıyor. Hayvancılıktan zaten para kazanamıyor. Çiftçilik ne yakız ki son nefesini veriyor. AKP iktidarı bu soruları görmezden gelmemeli ve çözüm önerilerimize kulak verip, milyonlarca çiftçinin emeğinin, alın terinin araçlara peşkeş çekilmesinin önüne geçmelidir" şeklinde konuştu.

TMO Ve Tarım Kredi Kooperatifleri Patates Alımı Yapmalı

Patates hasadının devam ettiği tarlalarda üreticilerin belki değer bulur umuduyla patatesi depolara kaldırdığını da anlatan Gürer, "Bu da ek bir maliyet getiriyor. Depoda zaman zaman ürünlerin çürüdüğü görülüyor. Burada yapılması gereken, TMO ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin patates alımı yapması için bir düzenlemeye gidilmesidir. Buralardan maliyeti olan 1 liraya alınacak patatesler, büyükşehirlerde sosyal yardım amaçlı olarak ihtiyaç sahiplerine dağıtılabilir. Bizim çiftçimizin gözü toktur. Çok fazla bir fiyat beklemiyorlar. Sadece maliyeti olan 1 lira

'KURUŞ ÖDENMEYECEK'Tİ 109 MİLYAR TL AKACAK

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Tek kuruş ödemedem yapacağız" dediği garanti ödemeli projeler için gelecek üç yılda devletin kasasından 109 milyar TL'den fazla bir tutar şirketlere aktarılacak. Bütçe teklifleri, kurumların yatırım bütçelerinin tamamına yakınının garanti ödemelerine denk olduğunu ortaya koydu.

AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla TBMM'ye sunulan 2021 yılı bütçe teklifleri, "Kamu Özel İşbirliği (KÖİ)" modelinin neden olduğu "ekonomik yıkımı" gözler önüne serdi.

Bütçe tekliflerine göre, sadece üç kamu kurumundan şirketlere üç yılda aktarılacak tutar 109 milyar TL'yi geride bırakacak. Kurumların yatırım ödeneklerinin tamamına yakını garanti ödemelerine gidecek.

Sağlık Bakanlığı'nın 2021 Yılı Bütçe Teklifi, 18 Kasım Çarşamba günü Plan ve Bütçe Komisyonu'nda ele alınacak. Teklifte, KÖİ modeli ile hayata geçirilen şehir hastanelerinin bütçede oluşturduğu yük de yer aldı. Buna göre, halkın cebinden para çıkmadan yapıldığı iddia edilen şehir hastaneleri için birçoğu "yandaş" olan şirketlere

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

gelecek yıl 16 milyar 391 milyon TL ödeneceği hesaplandı. 2022'de bu tutar 20 milyar 624 milyon 544 bin TL, 2023'te ise 23 milyar 268 milyon TL olacak. Üç yılda şirketlere ödenecek toplam tutarın ise 60 milyar TL'ye ulaşması öngörülüyor.

Sağlık Bakanlığı'nın gelecek yıl 18 milyar 554 milyon TL, 2022'de 20 milyar 40 milyon TL ve 2023'te 23 milyar 196 milyon TL olmak üzere üç yıllık toplam yatırım bütçesi 61,7 milyar TL olacak. Böylece şehir hastanelerine yapılan ödeme ile yatırımlar arasındaki fark sadece 1,7 milyar TL olacak.

19 Kasım Perşembe günü görüşülecek Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın bütçe teklifinde ise Avrasya Tüneli için ödenecek garanti tutar yer aldı. 2021'de 540 milyon TL, 2022'de 308 milyon TL ve 2023'te de 248 milyon TL, "trafik garantisi" olarak şirketlere ödenecek. Bu alanda yapılacak toplam harcama ise 1 milyar 96 milyon TL olacak. Aynı gün görüşülecek Karayolları Genel Müdürlüğü'nün bütçe teklifinde ise garanti ödemeleri yatırım bütçesini geride bıraktı. Karayolları'nın sorumlu olduğu yolları yapan şirketlere ödenecek "trafik garanti ücreti" gelecek yıl 14 milyar TL, 2022'de 16,9 milyar TL ve 2023'te 17,3 milyar TL olacak. Üç yılda Karayolları'nın bütçesinden çıkacak toplam garanti ücret tutarı ise 48,2 milyar TL'ye ulaşacak.

Karayolları'nın yatırım bütçesi de 14 milyar TL olarak belirlendi. Sonraki yıllar yatırım bütçesi, garanti ödemelerin altında kalacak. Karayolları için 2022'de 13,1 milyar TL, 2023'te ise 16 milyar TL yatırım bütçesi ayrıldı. Üç yıllık toplam yatırım bütçesi ise garanti ödemelerin yaklaşık 5,1 milyar TL altında kalarak 43,1 milyar TL olarak hesaplandı.

Ödemeler Durdurulmalı

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, iktidarın garanti ödemeleri ile bazı şirketleri zengin ettiğini belirterek, "Yap, işlet devret ve yap, kirala, devret projelerinin bütçeye zararının her yıl giderek artacağı konusunda uyarılarda bulunmuş, özellikle pandemi koşullarında bu garanti ödemelerin durdurulması önerimizi ifade etmiştik. 2021 yılı bütçe teklifine baktığımızda bu ödemelerin ulaştığı korkutucu boyutlar bir kez daha karşımıza çıkıyor" dedi.

Erdoğan'ın KÖİ projeleri için, "Milletin cebinden kuruş çıkmıyor" dediğini anımsatan Özel, şunları söyledi: "Bu yöntemle yapılan şehir hastaneleri ile köprü ve otoyollar için 2021 yılında yapılacak harcamaların oranı, bir önceki yıla göre yüzde 65,7 oranında artış gösteriyor. Bu sözleşmelerin Dolar ve Euro üzerinden yapıldığı göz önüne alındığında, ilerleyen yıllarda bu ödenecek payın daha da artacağı ve bu kara deliğin daha da büyüyeceği ortadadır. Türkiye'deki son beş yılda ihale bedeli 100 milyon TL'nin üzerinde olan ve ilk 300 firmanın kazandığı yapım ihalelerinin parasal değer olarak yüzde 27'sinin, beş inşaat şirketine, ayrı ayrı ya da bunların birlikte kurdukları ortaklıklara verildiği göz önüne alındığı burada birkaç şirketin çıkarı uğruna kamunun zarara uğratıldığı gerçeği ile karşı karşıyayız. İktidar partisi kendisine yakın müteahhitleri zenginleştirmek için kullandığı bu yöntemi terk etmeli ve kamu zararı daha da büyütülmemeli."

Karayollarının Bütçesinde Tarihi Rekor

Karayolları Genel Müdürlüğü'nün 2021 bütçe teklifi yüzde 65'e yakın bir artışla 34.5 milyar TL olarak belirlendi. 2022 için 37 milyar TL, 2023 için ise 40.8 milyar TL bütçe tahmininde bulunuldu. Hiçbir yıl başlangıç bütçesi ile yıl sonu harcamaları birbirini tutmayan Karayolları'nın 21.1 milyar TL'lik bütçesi 2020'de de yetmedi. Yılın ilk altı ayı geride kaldığında harcama 22 milyar TL'ye ulaştı. 16.6 milyar TL'lik bütçeyle 2019 yılına başlayan Genel Müdürlük, o yıl da iki katından daha fazla harcama yaptı. 2019 sonunda harcama tutarı 35.5 milyar TL'ye ulaştı. Bu nedenle bu yıl da tarihi rekor kıran bütçe büyüklüğünün Karayolları'na yetmeyeceğine kesin gözle bakılıyor.

AÇLIK VE YOKULUK İÇERİSİNDE YAŞAM MÜCADELESİ VEREN EMEKLİ, MEMUR VE ASGARİ ÜCRETLİLER SÜREKLİ SABREDİYOR

AKP Genel Başkanı Erdoğan' "Müminin görevi varlıkta şımarmamak, yoklukta sabretmektir" diyor. Lakin yazlık, kışlık saraylarda, günde 10 milyon TL harcarken bu sabrı kendisi göstermiyor.

Erdoğan'ın sabretmeyi öğütlediği ülkemizde milyonlar açlık ve yoksulluk sınırı altında yaşam mücadelesi veriyor. Geçimini sağlayamayan, çocuklarına okul harçlığı veremeyen babalar ne yazık ki canlarına kıyıyor.

Türkiye'de 13 milyona yakın emeklinin %90'ı ve 10 milyon civarında asgari ücretli açlık ve yoksulluk sınırı altında yaşam mücadelesi veriyor. Ülkede 2 milyona yakın yurttaş günde 39,24 TL ile geçinmek zorunda kalıyor, her 3 gencimizden birisi işsiz, geniş tanımlı işsizliğimiz 10 milyon aşmış, memurlarımız yoksulluk sınırı altında ücret alırken Erdoğan insanlara dalga geçer gibi yoksullukta sabretmeyi öğütüyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Erdoğan'ın sabredin dediği ülkede milyonlarca insan çöp konteynırlarında karnını doyurmaya çalışıyor lakin her türlü şatafattan ve lüksten ödün vermeyen, altın varaklı saraylarda yaşayan Erdoğan sabrın zerresini kendisi göstermiyor.

Sabreden Asgari Ücretlilerin Maaşı Bu Yıl 100 Dolar ve 100 Euro Civarında Eridi

“Erdoğan'ın ‘açlık ve yoklukta’ sabretmeyi öğütlediği kesimlerin en başında asgari ücretliler gelmekte. Türkiye’de 10 milyon civarında çalışan asgari ücret ile geçimini sağlamak zorunda. Avrupa ülkeleri arasında en çok asgari ücretli çalışan sayısı Türkiye’dedir. Türkiye’de açlık sınırının 2 bin 500 TL’ye dayandığı ülkemizde 10 milyon civarında asgari ücretli ve ailesi açlık sınırı altında yaşamaktadır. Ocak ayından bu yana yoksulluğa ve açlığa sabretmesi istenen asgari ücretlinin maaşı ortalama 100 dolar ve 100 Euro civarında eridi. Türkiye bu yılın başında 26 Avrupa ülkesi arasında asgari ücret sıralamasında 349 Euro ile Sırbistan (343 Euro), Karadağ (331 Euro), Bulgaristan (312 Euro), Arnavutluk (213 Euro) gibi ülkelerin önünde yer alırken, şimdi 249 Euro ile Arnavutluk’un önünde sondan ikinci sırada yer almaktadır.”

Asgari Ücretlinin Sofrasından 102 Kg Bulgur, 199 Kg Patates Eksildi

Erdoğan'ın “ açlık ve yoklukta” sabretmeyi öğütlediği kesimlerin en başında asgari ücretliler gelmekte.

Türkiye’de 10 milyon civarında çalışan asgari ücret ile geçimini sağlamak zorunda.

Avrupa ülkeleri arasında en çok asgari ücretli çalışan sayısı Türkiye’dedir.

Türkiye’de açlık sınırının 2 bin 500 TL’ye dayandığı ülkemizde 10 milyon civarında asgari ücretli ve ailesi açlık sınırı altında yaşamaktadır.

Asgari ücretlilere 2020 için %15 oranında zam yapılırken, Sabreden asgari ücretlilerin sofrasında Ocak-Eylül ayları arasında 483 paket makarna, 102 kg Bulgur, 199 Kg patates,93 kg Biber ve 72 Kg mercimek azaldı.

Asgari ücret etin karşısında en az %29, tavuk karşısında en az %23, margarin karşısında ise en az % 26 oranında değer kaybetti.

Açlığa terk edilen asgari ücretlinin Ocak-Eylül arası bazı temel gıda maddelerinde alım gücündeki değişim;

ÜRÜN	2020 Ocak Fiyatı	2020 Eylül Fiyatı	Artış oranı	Alım gücü değişim(Eylül 2020 TL-2324 TL) Asgari ücret
Pirinç	9,60 TL	11,45 TL	%19	Eksi 40 Kg
Bulgur	4,91 TL	6,25 TL	%27	Eksi 102 Kg
Makarna	1,75 TL	2,75 0TL	%57	Eksi 483 Paket
Et	46 TL	54 TL	%29	Eksi 7 Kg
Tavuk	11,28 TL	13,95	%23	Eksi 40 Kg
Süt 1 Litre Paket	5,07 TL	6,50 TL	%28	Eksi 101 Paket
Beyaz Peynir	29,43TL	32,25 TL	%9,5	Eksi 6 Kg
Yoğurt 1 Kg	6,50 TL	7,95 TL	%22	Eksi 65 Paket
Margarin	9,51 TL	12,07 TL	%26	Eksi 53 Paket
Ayçiçek yağı 1 L	10,57 TL	12,15 TL	%14,9	Eksi 28 L
Salça	10,47 TL	11,50 TL	%9,8	Eksi 19 Kavanoz
Zeytin	24.43 TL	26.30	%7,6	Eksi 7 Kg
Çay	32,28 TL	33,4 TL	%3	Eksi 2 Paket
Kesme Şeker	5 TL	6,25 TL	%25	Eksi Paket 93
Mercimek	7,46 TL	9,70 TL	%30	Eksi 72 Kg
Biber	4,17 TL	5,00 TL	%19,9	Eksi 93 Kg
Domates	4,57 TL	5,50 TL	%20	Eksi 86 Kg
Patates	2,06 TL	2,50 TL	%21	Eksi 199 Kg
Taze Fasulye	7,60	8,00	%5,2	Eksi 15 Kg
Sarımsak(Kuru)	37,20	45,00TL	%20,9	Eksi 11 Kg
Salatalık	4,7 TL	5,20 TL	%10,6	Eksi 48 Kg
Kuru Fasulye	12,34 TL	16,50 TL	%33,7	Eksi 48 Kg
Yumurta(Adet)	0,50 Krş.	0,55 Krş.	% 7,8	423 Adet

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

**Ürün fiyatları TÜİK Ocak ve Eylül ayı madde sepeti ve ortalama market fiyatlarından alınmıştır. Ürünlerin fiyatları asgari oranda hesaplanmıştır.*

Sabreden gençlerin 5,8 milyonu ne eğitimden ne istihdamdan yararlanabiliyor!

Türkiye’de en güvencesiz ve en mağdur kesimlerin başında gençler gelmektedir. Erdoğan’ın sabretmeyi öğütlediği gençlerden;

15-19 yaş aralığında yer alan 1,2 milyon genç

20-24 yaş aralığında yer alan 2,2 milyon genç

25-29 yaş aralığında yer alan 2,4 milyon genç yani toplamda 5,8 milyon genç ne eğitimden ne de istihdamdan yararlanabilmektedir.

5,8 milyon genç ailesinin eline muhtaç bir şekilde yaşamını sürdürmektedir.

İŞKUR Eylül ayı verilerine göre 1 yıl ve daha uzun süreli iş bekleyen gençlerin;

134 bin 643’ü Lisans

5 bin 705’i Yüksek Lisans

162’si ise Doktora Mezunudur.

Sabreden emeklilerin ikramiyelerinde toplam kayıp 882 TL oldu!

Türkiye’de yıllardır zaten hem açlığa hem de yoksulluğa sabredenlerin en başında emekliler gelmektedir.

Türkiye 13 milyona yakın %90’nı açlık ve yoksulluk sınırı altında yaşam mücadelesi vermektedir.

Geçtiğimiz yıl Eylül ayından bugüne aradan geçen 1 yıl sürede açlık sınırı en az % 18,5 oranında artarak 2 bin 500 TL’ye yaklaşırken, Emeklilere Temmuz ayında verilen maaş zammı %5,75.

Temmuz ayında en düşük işçi emeklisine 72 TL zam yapılırken, en düşük emekli maaşını iktidar 1500 TL’ye çıkartarak sabitledi.

İktidar Temmuz ayında en düşük esnaf emeklisine 88 TL zam, en düşük çiftçi emeklisine 83 TL zam yaptı.

Asgari ücrete 2019 yılı için %26 oranında 2020 için ise % 15 oranında zam yapılırken, emekli ikramiyeleri iki yıldır 1000 TL olarak verilmeye devam etti.

Asgari ücrete iki yılda %41 oranında zam 1000 TL emekli ikramiyelerine yansıtılmış olsa idi emeklilere aylık 1000 TL yerine 441 TL zam yapılmış olacaktı.

Yani son iki yılda emekli ikramiyelerinde asgari ücrete oranla toplam kayıp 882 TL oldu.

Sabreden Memurlar Yoksulluk Sınırının Altında Yaşıyor!

Her seçim öncesi verilen 3600 Ek gösterge sözü bu dönemde memurlara verilmedi. Erdoğan’ın sözde 3600 Ek gösterge müjdesinden bugüne sabrederek göstergenin verilmesini bekleyen memurlar hayal kırıklığı yaşamaya devam etti.

Yoksulluk sınırının 8 bin TL’yi aştığı ülkemizde memurlar yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır.

Son bir yılda gıda ürünlerine ortalama %20 oranında zam gelirken

Elektriğe %32, Doğalgaza %34 oranında zam gelirken

Memurlara verilen zam oranı %5,75 oranında kaldı.

Almanya’da 1584 Euro asgari ücret 14 bin 7 yüz TL’ye denk gelirken, Almanya’da ki asgari ücretli ülkemizde çalışan en düşük memurumuzun 3,8 katı, ortalama 5000 TL maaşı olan bir öğretmenimizin ise 2,9 katı fazla maaş almaktadır.

2021 ÖRTÜLÜ BÜTÇESİ 6 MİLYAR TL

18 yıllık AKP iktidarı döneminde 19 milyar TL harcanan “örtülü ödenek” ten 2021 yılında 6 milyar TL’ye kadar harcama yapılabilecek.

AKP’li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, hesabı sorulamayan ve “örtülü ödenek” olarak da adlandırılan “Gizli Hizmet Giderleri” kaleminden gelecek yıl 6 milyar TL’ye kadar harcama yapabilecek.

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’nda dün görüşmelerine başlanan 2021 Yılı Bütçe Teklifi’ne göre, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 1 trilyon 223,5 milyar TL ödenek ayrıldı. Kanun gereği, Cumhurbaşkanı Erdoğan isterse gelecek yıl gizli hizmet gideri olarak bu tutarın binde 5’ini harcayabilecek. Bu hespla Erdoğan’ın istediği gibi kullanabileceği, 6 milyar 115 milyon TL’ye kadar çıkabilecek.

Olağanüstü Durum Harcaması

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Yasası’nda yer alan düzenlemeye göre, gizli hizmet giderleri, “Kapalı istihbarat ve kapalı savunma hizmetleri, Devletin millî güvenliği ve yüksek menfaatleri ile Devlet itibarının gerekleri, siyasi, sosyal ve kültürel amaçlar ve olağanüstü hizmetlerle ilgili Devlet ve Hükümet icapları” için kullanılabilir. Mevzuat, örtülü ödeneğin “Bu amaçlar dışında ve Cumhurbaşkanının ve ailesinin kişisel harcamaları ile siyasi partilerin idare, propaganda ve seçim ihtiyaçlarında” kullanılmasını kesinlikle yasaklıyor.

Yıllara Göre Harcamalar

AKP iktidarlarını kapsayan 18 yıllık dönemde gizli hizmet giderleri kaleminden yapılan harcamalar, tüm zamanların rekorunu kırdı. Buna göre, AKP’nin iktidara geldiği 2002 yılından 2020 yılının Ekim ayına kadar örtülü ödenekten 19 milyar TL harcandı.

2003 yılı mart ayında Abdullah Gül’den Başbakanlığı devralan Erdoğan’ın Cumhurbaşkanı seçildiği 2014 yılı Ağustos ayına kadar 7 milyar 93 milyon TL gizli harcama yapıldı. Erdoğan’ın Cumhurbaşkanı seçilmesiyle gizli ödeneye 2015’de ortak olmasıyla harcamalardaki rekorlar kırılmaya başlandı. 2015’de 1.7 milyar TL, 2016’da 2 milyar TL harcanan örtülü ödenekten 2017’de ise iki ayrı harcama kalemi üzerinden tam 3 milyar TL harcandı. 2018’de bu tutar 1 milyar 721 milyon TL, 2019’da ise 2 milyar 80 milyon TL oldu. Bu yılın Ekim ayına kadar yapılan harcama tutarı ise 1 milyar 558 milyon TL olarak hesaplandı.

VARLIK FONU DA SGK’YE BORÇLU

Varlık Fonu’na devredilen TPAO’daki SGK hisseleri için kar payı ödemesi yapılmıyor. Kurumun üç yıldır Türkiye Varlık Fonu’nda olan hisselerine karşılık kar payı tahsil edememe sorunu 2007’den bu yana sürüyor.

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) işverenlerden tahsil edilmeyen primleri, zamanaşımına uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan alacaklarının yanında “ikinci hazine” olan Türkiye Varlık Fonu’ndan alacaklarını da alamıyor.

Türkiye Varlık Fonu, Türkiye’nin en büyük stratejik kuruluşları ile birlikte 2017 yılında devraldığı Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı’ndaki (TPAO) yüzde 6 dolayındaki SGK hissesinden kaynaklanan kar payını kuruma ödemiyor.

Sayıştay’ın SGK 2019 Denetim Raporu’nda yer alan tespitlere göre, kurumun uzun yıllardır süren kar payı tahsilatı sorunu TPAO’nun, başkanlığını Recep Tayyip Erdoğan’ın yaptığı Türkiye Varlık Fonu’na devredilmesinden sonra da çözülmedi.

Önce Hazine Ödemedi

Raporda yer alan bilgilere göre, TPAO 1984 yılında iktisadi devlet teşekkülü haline getirilerek hisselerinin tamamı Hazine Müsteşarlığına devredildi. Böylece Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü’nün TPAO’daki yüzde 5,4 oranındaki hissedarlığına son verilerek kar payı ödemeleri durduruldu. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü’nün ortaklığın yeniden tesisi için açtığı dava lehine sonuçlandı.

58.5 Milyon TL Alınabildi

2008 tarihinde SGK ile Hazine Müsteşarlığı arasında bir protokol imzalanarak ortaklığın yeniden kurulması, ödenmeyen kar paylarının dava açma tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi kararlaştırıldı. 2010 tarihinde 1984-2007 dönemine ilişkin kar payı ve faizinden oluşan toplam 62.5 milyon TL kar payı alacağından bedelli sermaye artırımına katılım borcu ve faizi toplamı 3.9 milyon TL düşüldükten sonra kalan 58.5 milyon TL SGK’ye ödendi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yanıt Verilmedi

2007 yılından sonraki yıllara ilişkin kar payı ödemeleri için SGK tarafından yazılan yazıya TPAO tarafından, kar payları Hazine Müsteşarlığına gönderildiği için kendilerinin yetkili olmadığı şeklinde yanıt verildi. Kar payları, faaliyet raporları ve bilançolarla ilgili Hazine Müsteşarlığına SGK tarafından farklı yıllarda yazılan yazılara ise yanıt alınamadı.

Top Varlık Fonu'nda

Bu sorun çözülmeden TPAO, 2017 yılında Türkiye Varlık Fonuna aktarıldı. Ancak denetimin yapıldığı döneme kadar kar paylarından kaynaklanan alacakların tahsili gerçekleştirilemedi.

Sayıştay denetçileri, SGK'nin TPAO'daki hisselerine ilişkin ödenmeyen kar payı alacaklarının tahsil edilmesi için idari ve yasal süreçlerin işletilmesi gerektiğini bildirdi.

ŞİRKETLER BATTI, YÜK SGK'YE KALDI

Sigorta Şirketinden 80 Milyon TL Tahsil Edilmedi

SGK'nin batan, el konulan, birleşmelerle yeniden çalışmaya başlayan ancak tekrar el konulan sigorta şirketinden 80 milyon TL'lik alacağının zaman aşımına uğrama riski bulunuyor. 1999 krizinde el konulan Egebank'a bağlı sigorta şirketinde kalan ve SGK'nin de zamanında takip etmediği alacaklar yıllardır tahsil edilemiyor.

AKP iktidarları döneminde güçlkle ayakta duracak hale gelen Sosyal Güvenlik Kurumu'ndaki kötü yönetim örnekleri Sayıştay denetçileri tarafından da tespit edildi. Kurumun çalışanlar ile işverenlerin primlerinden oluşan varlığının 80 milyon TL'sinin 1999'da el konulan Egebank'a bağlı sigorta şirketinden geri alınamama riski bulunduğu ortaya çıktı.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'un, emeklilere yaptıkları maaş ödemelerini iyi icraat örneği olarak açıklamasından sonra dikkatlerin bir kez daha üzerine çevrildiği Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 2019 yılı hesapları üzerinde Sayıştay denetçilerinin yaptığı incelemeler önemli tespitleri içeriyor.

Yıllardır Tahsil Edilemiyor

SGK'nin alacaklarını uzun yıllar tahsil edemediği, bir bölümünü de tahsil edememe riski bulunan sigorta şirketi ile yaşananlar Türkiye'nin ekonomi yönetiminin de çarpıcı bir örneğini oluşturuyor. Murat Demirel'in sahibi olduğu ve 1999 krizinden sonra el konulan Egebank'ın iştiraki olan Ege Sigorta, 2004 yılında, yine el konulan Halis Toprak'ın sahibi olduğu Toprak Sigorta ile birleştirildi. 2008 yılında Mustafa Şahin'in Euro Menkul Kıymetler'ine satılan şirket, önce Euro Sigorta, 2014 yılından sonra da Ege Sigorta olarak yoluna devam etti. Ekonomik güçlük yaşarken ismini yeniden Ege Sigorta olarak değiştiren şirkete 1.5 yıl sonra yeniden el konuldu. Bu arada trafik sigortası alanında Türkiye'nin en büyükleri arasında olan şirketin SGK'ye olan borçlarının büyük bölümü aradan geçen yıllara karşı tahsil edilemedi.

Rapora göre, Sayıştay denetçileri, yaptıkları incelemelerde trafik kazalarından kaynaklanan sağlık hizmetleri karşılığı şirketten alınması gereken hizmet bedelinin 2011 yılından itibaren tahsil edilmediğini gördü.

SGK'nin, 30 Ocak 2020 itibarıyla Ege Sigorta'dan 67.1 milyon anapara ve 74.3 milyon 56 TL'si gecikme zammı ve cezası olmak üzere toplam 141.5 milyon TL alacağı olduğu belirlendi. Bulgu üzerine 62.1 milyon TL, 12 Haziran 2020 tarihinde tahsil edildi, 79.4 milyon TL ise alınamadı.

SGK Alacağı Takip Etmedi

Raporda, SGK'nin alacağın takibini yapmadığı gibi icra takibini de şirketin ruhsatının iptal edildiği 2015 yılına kadar başlatmadığı ifade edildi.

7 Ağustos 2015'te Hazine Müsteşarlığı tarafından şirkete el konulmasının ardından SGK takip ve tahsilat işlemlerine başladı. Ancak el konma işlemi nedeniyle SGK'nin icra takibini sonlandırması istendi. Şirketin üst yöneticileri de SGK tarafından gönderilen ödeme emrinin iptali ve borçlu olmadıklarının tespiti için dava açtı ve bu dava halen sonuçlanmadı.

Zaman Aşımı Uyarısı

Yurtdışına para kaçırma, şaibe iddialarının da dile getirildiği bu el koyma, birleştirme yeniden el koyma işlemleri sırasında sonuçta SGK alacağını tahsil edemedi.

Sayıştay denetçileri, kalan 79 milyon 413 bin TL'lik alacağın zaman aşımına uğrama olasılığına dikkati çekerek gerekli tedbirlerin alınmasını istedi.

SGK'DE 56 MİLYON TL AÇIK

Kıymetli Mülkleri Alıp Park ve Yol Verdiler

SGK ile Milli Emlak Genel Müdürlüğü arasında yapılan taşınmaz değiş tokuşu kurum hanesine zarar yazıyor. Milli Emlak Müdürlüğü, SGK'nin 527,7 milyon liralık kıymetli dört taşınmazına karşı 471,2 milyon lira değerinde 159 taşınmaz devretti. Sayıştay, 56 milyon TL'lik fark oluştuğuna dikkat çekti.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun(SGK) emekçilerin yıllarca ödediği primlerle aldığı kıymetli taşınmazlar "Ben yaptım oldu" anlayışıyla zararına el değiştiriyor. SGK, Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile yaptığı değiş tokuş sonucu dört kıymetli taşınmaza karşılık 159 taşınmaz devraldı; ancak bundan 56 milyon TL alacak ortaya çıktı. Milli Emlak, kıymetli taşınmazlara karşı SGK'ye park, yol gibi başka hiçbir amaçla kullanılamayacak alanları devretti.

SGK'nin 2019 yılı Denetim Raporu'nda, "Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile SGK arasında 2013 yılından beri devam eden trampa işlemleri sonucunda kurum ihtiyaçlarında kullanılamayacak, satış kabiliyeti olmayan taşınmazların alındığı, yapılan trampa işlemlerinde 2013 yılından beri ortaya çıkan fark için herhangi bir girişimde bulunulmadığı" tespiti yer aldı.

Fark Daha da Artabilir

Kurum kayıtları üzerinde yapılan incelemede, 2013-2019 yılları arasında 21 adet taşınmazın Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile yapılan trampa işlemlerinin tamamlandığı, 4 adet taşınmaza ilişkin işlemlere ise devam edildiği görüldü. Kurum tarafından trampa işlemine konu edilen 21 adet taşınmazın toplam değerinin 527.7 milyon TL olduğu bildirilen raporda, "Karşılığında ise toplam değeri 471.2 milyon TL olan 159 adet taşınmaz devir işlemleri tamamlanmıştır. Dolayısıyla trampa işlemleri neticesinde kurum lehine 56.4 TL'lik fark olduğu anlaşılmaktadır. Devam eden trampa işlemlerinin neticelenmesi sonucunda bu farkın daha da artacağı görünmektedir" dendi.

SGK Mahsuplaşma da İstemedi

Kurum ile Milli Emlak Genel Müdürlüğü arasında yapılan yazışmalardan bu farkın da taşınmaz trampası ile kapatılmasının öngörüldüğü ifade edildi. Raporda bugüne kadar yapılan ve devam eden trampa işlemlerinde sürekli olarak alacak bakiyesinin artarak devam ettiğine dikkat çekildi. Sayıştay denetçileri, kurumun farkın mahsuplaşması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan herhangi bir talepte bulunmadığının da altını çizdi.

Park, Yol Verdiler

Raporda yer alan bir diğer önemli tespit de taşınmazların niteliğine ilişkin oldu. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na devredilen veya devir işlemleri devam eden taşınmazlara karşılık alınanların bir kısmının imar planında sanayi depolama alanı, belediye hizmet alanı, park, yol, emniyet alanı, spor tesis alanı gibi kurumun verdiği hizmetler dışındaki amaçlara ayrıldığı da tespit edildi. Ayrıca bu taşınmazların satış kabiliyetlerinin bulunmadığı ve kurum ihtiyaçlarında kullanılamayacak durumda buldukları da raporda yer aldı.

Kayseri'den Yol Alındı

Raporda bu taşınmazlara, Kayseri'nin Talas ilçesinde devralınan iki parsel örnek olarak gösterildi. 16 Nisan 2018 tarihinde imar planında park, yol, resmi kurum alanı olarak ayrılan Kayseri Talas İlçesi Yukarı Mahallesi'ndeki 1332 ve 1333 numaralı parseller devralındı.

İŞÇİDEN ALIP PATRONA VERECEKLER

İstihdam Teşvikine İlişkin Kanun Teklifi Meclis Başkanlığı'na sunulurken tepkiler de beraberinde geldi. Patrona bol kepeçeden teşviklerin verilmesi öngörülürken 25 yaş altı ve 50 yaş üstünün haklarının elinden alınması gündemde.

Meclis Başkanlığı'na sunulan İstihdam Teşvikine İlişkin Kanun Teklifi'nde işverene işsizlik fonundan bol kepeç teşvikler yer alırken, işçinin haklarının elinden alınması gündemde.

Teklifte 25 yaş altı ve 50 yaş üstü çalışanlar için belirli süreli iş sözleşmesi modeli sunuluyor. Böylece bu yaş grubundaki çalışanlarla 10 günün altında iş sözleşme uygulandığı takdirde yaşlılık primleri yatırılmayacak. İşveren prim desteği ise prim desteği, prim teşviki Cumhurbaşkanı kararıyla 2023 yılına kadar, kısa çalışma ödeneği ise 30 Haziran 2021'e kadar uzatılabilecek.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Patrona Bol Kepçe Teşvik

Teklifte Cumhurbaşkanı'na, yüzde 20 olan kurumlar vergisi oranını 5 puana kadar indirme ve tekrar kanuni seviyesine getirme yetkisi veriliyor. Ayrıca iş veya hizmet sözleşmesi 1 Ocak 2019-17 Nisan 2020 döneminde sona erenler ile SGK'ye bildirilmeksizin çalışanların, en son çalıştıkları işyerlerinde fiilen çalıştırılmaları halinde işverene günlük 44,15 lira destek verilecek.

İstismar Edilecek Bir Paket

25 yaş altı ve 50 yaş üstünün sosyal güvenlik kapsamından çıkarılmasını değerlendiren İş Hukuku Uzmanı Dr. Murat Özveri, sosyal güvenliğin herkesin temel hakkı olduğunu belirtti. Patronların, işçiyi 24 yaşına doldurana kadar yaşlılık primini ödemeyerek istediği kadar 10 günün altında hazırladığı sözleşmelerle çalışabileceğinin altını çizen Özveri şöyle konuştu: "Emeklilik hakkında yoksun olarak çalışmak zorunda kalan bir kitle yaratıyorlar. Bunun anlamı şu: Artık işverenler 24 yaşını doldurana kadar istedikleri çalışanı 10 günden az bildirerek yaşlılık sigortası primini ödemediği kadar çalıştırabilecek. belli bir grup için iş güvencesinden yararlanamayacaklar, sendikal örgütlenme olduğu zaman çok kolay işten çıkarılacaklar. Süre bitimi nedeniyle iş sözleşmeleri sona ererse kıdem tazminatı alamayacaklar. Dolayısıyla kıdem tazminatı, ihbar tazminatından yoksun kalan, işveren tarafından istendiği zaman yoksun bırakılabildiği daha doğrusu, sosyal güvenlik hakkı 10 günden az çalışarak sınırlandırılabilen, bir çalışan kesim yaratılacak."

Esneklik Adım Adım

Sendika Uzmanı Doç. Dr. Serkan Öngel ise işsizlik fonu, gelirler politikası ve sosyal güvenlik açısından vahim sonuçlar doğuracak bir teklif olduğuna değindi. Paketin işverene çok ciddi destek verdiğini ancak işçinin elindeki haklarını da kaybetmesine neden olduğunu belirten Öngel şöyle konuştu: "Her şeyden önce krizin Covid-19 sürecinin açığa çıktığı sürede gelirler politikası açısından bir tercih söz konusu. İşverenlere ciddi bir destek paketi olarak bunu yorumlayabiliriz. Özellikle kurumlar vergisinin aşağı çekilmesi gibi bir yetkinin Cumhurbaşkanlığına verilmesi, yine ihracatçılara yönelik çok ciddi desteklerin olması söz konusu. İşsizlik fonundan işverenlere yönelik yapılan desteklerin güçlendirilmesi bu yasa tasarısının temel karakterini oluşturuyor. Burada devletin bazı gelir kaynaklarından vazgeçmesi, sosyal güvenlik kurumunun primlerinin yine işsizlik fonu üzerinden karşılanması beraberinde bir taraftan işsizlik fonunun zaten giderek eriyen bir pozisyondayken daha da varlığının erimesine büyük oranda işsizler için değil de sermaye teşvik programlarında erimesine. Diğer yandan da devletin gelir kaybını telafi etmek için başka alanlarda vergi politikaları uygulamasına yol açacaktır. Yani bir şekilde dolaylı vergilerin mal ve hizmetlere konulan vergilerin artması gibi bir sonuç yaratabilecektir. Bu da büyük bir handikap. Esneklikle ilgili adım adım kısmi süreli çalışmanın yaygınlaştırılması, esnek çalışmanın yaygınlaştırılmasına yönelik bir takım politikalar uygulanıyor. Politikaların devamına yönelik 20 yaş altı ve 50 yaş üstü kesimlere yönelik aslında bu geçici çalışmanın, kadrolu çalışmanın önüne geçilebilecek gibi bir düzenleme yapılıyor. 20 yaş altı ile 50 yaş üstü kurallı çalışma yerine kolayca işten çıkarılabileceği her yıl sözleşmeleri yenilenerek çalıştırılacakları bir yapıya geçilmek isteniyor. Bu yaş grubunun zaten daha güvenceli bir işe ihtiyacı varken bu insanları sürekli işini kaybetme hissini yaşatacak bir durumdan bahsediyoruz. Kısmi çalışmasının yaygınlaştırılması için teşvik programlarının uygulandığını görüyoruz. Kısa çalışmanın kullanılması kısa çalışmadan faydalanamayanlara yönelik de gelir desteğinin işsizlik fonu üzerinden devamına yönelik yaklaşım görmek mümkün."

Çalışma Saatleri Düşürüleceğine İşverene Teşvik Artırılıyor

DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu ise şu değerlendirmede bulundu: "Öncelikle şunu söylemek gerekir: İstihdam teşviki ya da işsizlik teşviki fonu ile ilgili değişikliklerin yani çalışma hayatıyla ilgili değişikliklerin yapılması, çalışma hayatının taraflarıyla yapılması gerekir. Çünkü bunlar önemli düzenlemeler. Bu düzenlemelerin mutlaka bir müzakereyle yapılması gerekmektedir. Siyasi iktidar sosyal diyalog ve müzakere işletmeden yürütüyor. Hükümetin pandemi sürecinin başından itibaren, yükü işçinin emekçinin üzerine yükleme politikalarının devamıdır. Özellikle işverenlere çok ciddi teşvikler getirilmesi gündemde. İşsizlik sigortası fonundan işverenlere bol kepçe teşvik ve destek var. İstihdamı artırmak adına yapılan bu teşvik ve desteklerle işsizlik azalmıyor. Kalıcı istikrarlı bir politika yaratıp çalışma saatlerini düşürmek yerine işverene teşvik artırılmaya çalışılıyor. Bunun doğru olmadığını geçmişte de gördük."

EMEKLİ MAAŞI DEĞİL SEFALET AYLIĞI

DİSK-AR'ın "Türkiye'de emeklilerin durumu ve EYT gerçeği" başlıklı raporu 2,6 milyon emeklilerin 763 liralık sefalet aylığına mahkûm olduğunu ortaya koydu. Rapora göre emeklilerin yüzde 60'ının aylığı asgari ücretin altında, yüzde 47'si ya çalışıyor ya iş arıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) dün “Türkiye’de emeklilerin durumu ve EYT gerçeği” başlıklı raporunu yayımladı. Raporda milyonlarca emeklinin ‘sefalet aylığı’ ve geliri ile yaşamaya zorlandığının altı çizildi. 13 milyon 168 bin emeklinin gelir gruplarına göre 5 dilime bölüdüğü çalışmada, en yoksul dilimde kalan 2 milyon 633 bin emeklinin aylık ortalama 763 lira ile geçinmek zorunda kaldığı tespit edildi.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı’nın 12 Ekim’de kullandığı “Son 2 yılda emeklilerimize 674,5 milyar lira aylık ödemesi gerçekleştirdik” ifadesine de gönderme yapan çalışmada “emeklilik sosyal güvenlik hakkının ayrılmaz bir parçası olup temel bir hak niteliğindedir” vurgusu yapıldı. Devamında ise asıl sorunun kimin ne kadar aylık aldığı, emeklilerin ne kadarının hangi düzeyde gelire sahip olduğu ve bunların ayrıntısı olduğunun altı çizildi.

Yüzde 60’ın Aylığı Asgari Ücretin Altında

Buna göre 13,2 milyon emekli ve hak sahibinin 7 milyon 900 bini, yani yaklaşık yüzde 60’ı asgari ücretin altında aylık ve gelire mahkûm durumda. Emekliler ve hak sahipleri ciddi bir yoksullukla ve sefalet düzeyinde bir gelirle yüz yüze.

5 Emekliden 1’i 763 Lirayla Geçiniyor

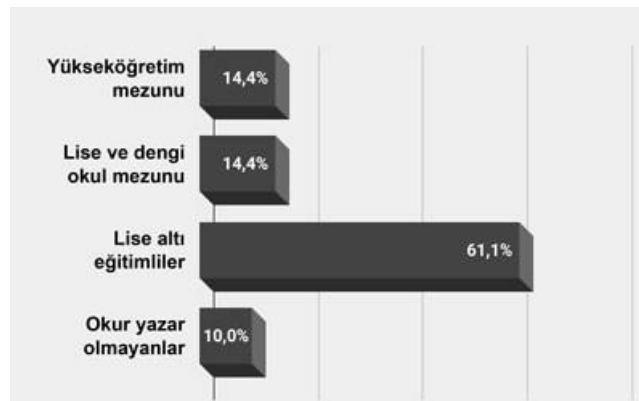
En düşük emekli aylık ve geliri alan yüzde 20’lik dilimin, aylık harcanabilir geliri Temmuz 2020 itibarıyla 763 TL. En düşük yüzde 20’lik emekli grubuyla en yüksek yüzde 20’lik emekli grubu arasında harcanabilir gelir farkı 7,5 kata yükseldi.

EYT Sorununun Çözümü Yıllık 24 Milyar TL

DİSK-AR’ın raporu emeklilerin yanı sıra Emeklilikte Yaşa Takılanları da kapsıyor. Çalışmaya göre EYT sorunu çözümlerse ilk etapta emekli olabilecek EYT mağduru sayısı 750 bin ile 1 milyon arasında. Bu durumda ise SGK’nin aylık gideri 2 milyar TL, yıllık ise 24 milyar TL artacak.

Yüzde 61’i Lise Altı Eğitimli

Son yıllarda ülkenin her iline açılan üniversiteler nedeniyle lisans eğitimi yaygınlaştı ancak eğitimin niteliği de aynı oranda düştü. Geçmişte emekçi kesimler lise ve altı eğitim düzeyindeydi. Bugünün emeklileri de bir yandan çalışmak zorunda kalıyor, bir yandan da işgücü piyasasında üniversite mezunu genç işçilerle rekabete zorlanıyor. Çalışmaya göre emeklilerin yüzde 79’u 55 yaşın üzerinde ancak yüzde 61’i lise altı eğitimli. Bu şartlarda iş arasa dahi bulamayan emekliler sefalet aylığına mahkum ediliyor. DİSK-AR raporunda emeklilerin eğitim durumu aşağıdaki tabloda kaydedildi:

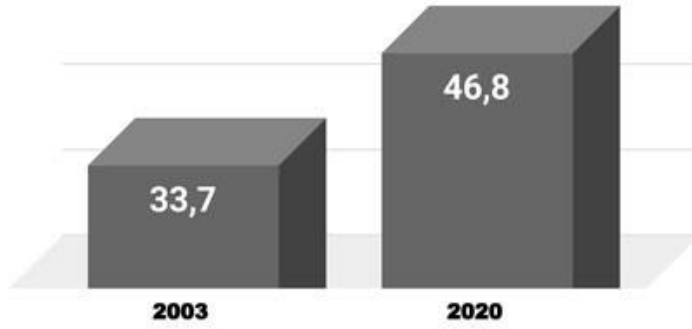


Emeklilerin Yarıısı Çalışmak Zorunda

Bu tablo karşısında geçinemeyen emekli yurttaşlar ileri yaşlarına rağmen çalışmak zorunda kalıyor. Ülkedeki emeklilerin yüzde 47’sine denk gelen 4,3 milyon emekli ya çalışıyor ya da iş arıyor. Üstelik bu yüzde 47 olan oran yıllar içinde giderek arttı. DİSK-AR raporuna göre çalışma hayatındaki emekli oranı 2003 yılında yüzde 33,7 idi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Her 100 emekliden kaçısı çalışıyor veya iş arıyor?



5 Emekliden 1'inin Eline Aylık 763 Lira Geçiyor

DİSK-AR'ın çalışmasında 13 milyon 168 bin emekli ve hak sahibinin aylık eline geçen tutarlar da incelendi. Bu kişiler gelir gruplarına göre 5'e bölündü ve aylığı en düşük yüzde 20 ile aylığı en yüksek yüzde 20 arasında 7,5 kat fark olduğu ortaya çıktı. Gelir gruplarına göre emekli ve hak sahiplerinin durumu tablodaki gibi...

	Ortalama aylık	Emekli aylıkları içindeki payı	Kişi sayısı
İlk yüzde 20	763 TL	yüzde 6	2 milyon 634 bin
İkinci yüzde 20	1252 TL	yüzde 10	2 milyon 634 bin
Üçüncü yüzde 20	2284 TL	yüzde 19	2 milyon 634 bin
Dördüncü yüzde 20	3068 TL	yüzde 26	2 milyon 634 bin
Beşinci yüzde 20	4660 TL	yüzde 39	2 milyon 634 bin
Toplam ortalama	2396 TL	yüzde 100	13 milyon 168 bin

DİSK Başkanı Çerkezoğlu: Rakamlar Utanç Verici

DİSK yönetimi dün Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) önünde basın açıklaması yaparak hem raporu kamuoyuna duyurdu hem de emekliler ve EYT'lilere dikkat çekti. Basın açıklamasında konuşan DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu, "Sayın Bakan geçenlerde yaptığı bir açıklamayla emeklilere "şu kadar aylık ödedik" dedi. Sosyal güvenlik bir hak, emeklilik bir hak. Emekli aylığı ödenmesinden daha doğal ne olabilir. 13,2 milyon emekli ve hak sahibinin 7 milyon 900 bini, yani yaklaşık yüzde 60'ı asgari ücretin altında aylık ve gelire mahkûm durumda. Bu utanç verici rakamlar yaygın bir emekli yoksulluğu yaratıyor. Emekliler ve hak sahipleri ciddi bir yoksullukla ve sefalet düzeyinde bir gelirle yüz yüze. En düşük emekli aylığı, 2,6 milyonluk yüzde 20'lik dilimin aylık harcanabilir geliri Temmuz 2020 itibariyle 763 TL. Yanlış duymadınız. 2,6 milyon emekli bu sefalet geliri ile yaşıyor" diye konuştu.

GEÇİM SIKINTISI, 2012'DEN BERİ HER YIL 3 BİNİ AŞKIN YURTTAŞI İNTİHARA SÜRÜKLÜYOR

Son 17 yılda yaklaşık 5 bin kişi geçinemediği için yaşamına son verdi. Ekonomik nedenlerle intihar edenler 2018'de 245 iken 2019'da 321'e çıktı. Bu yıl, bu sayıda patlama bekleniyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2002'den bu yana ülke genelinde toplam 4 bin 801 kişi geçim sıkıntısı yüzünden yaşamına son verdi. Aynı sebepten intihar edenlerin son 5 yıldaki sayısı da 1370 kişi. 2018 Ağustos'ta yaşanan kur kriziyle derinleşen ekonomik kriz, sadece son 2 yılda ise 566 yurttaşın intihar etmesine yol açtı. Ülke genelinde ekonomik sebepler yüzünden yaşanan intiharların toplam intiharlar içindeki payı 2018'de yüzde 7.3 iken 2019'da yüzde 9.4'e yükseldi. Güvenilirliği sorgulanan TÜİK'in verileri bile son 7-8 yıldır, her yıl 3 bini aşkın yurttaşın geçinemediği için intihara sürüklendiğini ortaya koyuyor. 2020'ye ilişkin veriler ise henüz açıklanmadı. Ancak çift haneye demirleyen enflasyon, sürekli artan işsizlik, ithalata bağımlı üretim yüzünden yükselen maliyetlerin vatandaşa zam olarak dönmesi gibi mevcut nedenlere bu yıl bir de Covid-19'un yarattığı kriz eklendiği için bu yıl geçim sıkıntısı kaynaklı intiharlarda patlama bekleniyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI



Kriz Tetikliyor

Bu beklentiyi destekleyen veriler, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nde (İSİG) mevcut. İSİG'e göre sadece işyeri içinde ve/veya işe bağlı olarak intihar edenlerin sayısı 2020'nin ilk 8 ayında 54 kişi. İSİG üyesi Kansu Yıldırım, "Pandeminin getirmiş olduğu ağır çalışma koşulları nedeniyle bu yıl sıklıkla işçi intiharları artarak gündeme gelecek" diye konuştu.

Yıldırım, işçi intiharlarına yol açan dört temel sınıfsal nedenin öne çıktığına vurgu yaparak bu nedenleri "işsizlik, borçluluk, iş yükü/tükenmişlik ve baskı" olarak sıraladı. Yıldırım, "2001 krizinden sonraki 2002 yılında 327, 2003 yılında da 385 kişi intihar etti. Düşme eğilimi 2008'deki ekonomik kriz sonrası yerini yükselmeye bıraktı. 2008'de 289 kişi, 2009'da 318 kişi geçim zorluğundan dolayı intihar etti. Son üç yılı incelediğimizde ise 2017'de 232 kişinin, 2018'de 245 kişinin ve ekonomik krizin etkisinin hissedilmeye başlandığı 2019'da ise 321 kişinin geçim zorluğu yüzünden intihar ettiğini görüyoruz" dedi.

Yoksulluk Sürüklüyor

Yoksulluğun yarattığı çaresizlik yüzünden intihar edenlerin örneği çok. Adem Yarıcı adlı bir yurttaşın, 2020 Şubat'ta Hatay Valiliği önünde "Çocuklarım aç, iş istiyorum, anlamıyor musunuz" diyerek kendini yakması tüm Türkiye'yi derinden sarsmıştı. Yarıcı, hastaneye götürüldüğü sırada kalp krizi geçirmiş ve yaşamını yitirmişti. Aynı aylarda bir başka yurttaş ise Meclis önüne gelerek "Açım, çocuklarım aç!" diyerek intihar girişiminde bulunmuştu. 35 yaşındaki bu yurttaşın yardım edilmesi şöyle dursun, gözaltına alınmış, "yasadışı eylem" yapmaktan işlem yapılacağı belirtilmişti. Benzer olaylar ise sürüyor.

Erzincan'daki seyyar satıcı Yavuz Polat, 3 Ağustos'ta zabitanın tezgâhına el koymasından sonra kendini yakarak intihar etti. 25 Eylül'de de Çayırova'da dış cephe işiyle uğraşan 39 yaşındaki Levent Akar, borçlarını ödeyemediği için işyerinde kendisini asarak yaşamına son verdi. Evli ve üç çocuk babası Akar'ın yaklaşık 400 bin TL borcu olduğu belirtildi. İntihar etmeden önce eşini arayıp, "Ben artık yapamıyorum. Kendine ve çocuklara iyi bak. Hakkını helal et" dediği öğrenildi.

Van'da intihar eden Mesut Babat için ise kardeşi Hüsnü Babat, şöyle demişti: "Kardeşimin borçları vardı ama ödenmeyecek kadar büyük borçlar değildi. Ancak işsizlik, maddi sıkıntılar nedeniyle kendini çaresiz hissetti. Borcu olduğunu da bizlere söylemedi. Hep içine attı. Kardeşim intihar ettiğinde en küçük çocuğu 14 aylık, en büyük çocuğu ise 16 yaşındaydı. Çocuklar hep babalarını soruyor. Onları öyle gördükçe içimiz parçalanıyor. Kardeşim intihar edecek bir insan değildi ancak işsizlik, yoksulluk nedeniyle kendi canını kıydı ve bizleri de öldürdü."

İş Yok, Pahalılık Arttı

Emek örgütlerine göre artan hayat pahalılığı yüzünden yükselen intihar vakaları, Covid-19 pandemisiyle birlikte daha da derinleşecek. Çünkü 2018 Ağustos'ta yaşanan kur kriziyle derinleşen ekonomik kriz, her geçen gün pahalılığı da işsizliği de artırmaya devam ediyor...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu süreçte yurttaşın borçluluk oranı da katlanarak artıyor:

- Döviz kurundaki her artış, üretmek için hammadde ithal etmek zorunda olan Türkiye’de enflasyonu tetikliyor ve çarşı pazardaki her şeyin zamlanmasına yol açarak yurttaşın alım gücünü azaltıyor: 2020’nin başında 339 dolar olan asgari ücret, dolar/TL’nin 7.90 seviyesini aşmasının ardından ekim ayı itibarıyla 293 dolara indi.
- Son 5 yıl içinde bankalar tarafından takibe alınan ve halen borcu devam eden icralık yurttaş sayısı, 2020 Ağustos itibarıyla 3 milyon 489 bin 933 kişi oldu.
- Vatandaşın borcu sadece 25 Eylül-2 Ekim haftasında 4 milyar lira artarak 810.3 milyar liraya yükseldi. Bu borcun 676 milyar lirası tüketici kredilerinden, 134.3 milyar lirası kredi kartlarından kaynaklandı.

10 Milyon İşsiz

- 2020 Ocak-Ağustos aralığında 301 bin 840 yurttaş tüketici kredisini, 278 bin 53 kişi de kredi kartı borcunu ödeyemediği için bankalar tarafından icra takibine alındı.
- Açıklanan son verilere göre, TÜİK, ülkede 4.2 milyon işsiz olduğunu açıkladı ancak DİSK-AR’a göre ülke genelindeki işsiz sayısı 9.8 milyon.
- TÜİK ve İŞKUR verilerine göre, 15-34 yaş grubundaki gençlerin tam 2 milyon 506 bini işsiz.
- Finansal istikrarsızlıkla başlayan ve Nisan 2018’den itibaren etkisi belirginleşen ekonomik kriz sürecinde 15-34 yaş grubu genç çalışan sayısı 1 milyon 186 bin kişi azaldı.
- İstihdamın bir yılda 1 milyon 254 bin kişi azaldığını duyuran DİSK-AR, ümitsiz işsizlerin sayısının da son bir yılda 614 binden 1 milyon 335 bine yükseldiğini duyurdu.
- Başta TÜİK olmak üzere açıklanan resmi verilere olan güvensizlik her geçen gün artsa da yine de karamsar tabloyu gizleyemiyor. Örneğin, İŞKUR verilerine göre, sadece 2020’nin ilk 8 ayında işsizlik ödeneği almak için İŞKUR’a başvuran işsiz sayısı 1 milyon 138 bin 725 kişiye ulaştı. Yani işten çıkarma yasağına rağmen 8 ayda 1.1 milyon kişi işsiz kaldı.
- İşe yerleştirilen kişi sayısı ise 2020 Eylül’de yüzde 50.1 azalarak 91 bin 130’a düştü. Aylık azalış oranı ağustosta yüzde 27.6 idi.

100 Sanatçı Ölümüne Terk Edildi

Müzik ve Sahne Sanatçıları Sendikası’nın (MÜZİK-SEN) verilerine göre, Covid-19 pandemisinin başladığı 2020 Mart’tan eylüle kadar yaklaşık 100 sanatçının ekonomik zorluk nedeniyle intihar ettiği tahmin ediliyor. Bu konuyu gündeme getiren CHP Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ile konuştuk. Ölümüne terk edilen söz konusu 100 kişinin bazılarının müzisyenliği ek iş olarak yaptığını dikkat çeken Taşcier, pandemiyle birlikte ek işin de mümkün olmadığını, bunun da geçim sıkıntısını artırdığını altını çizdi.

Yükselecek

Ekonomik nedenlerle intihar edenlerin mesleki kırılımının resmi verilerce olmadığını, MÜSİK-SEN’in verilerinin de tahmin olduğunu belirten Taşcier, “Bu sayıların kasım ayından itibaren daha da yükselmesi bekleniyor” diye konuştu.

Taşcier şöyle devam etti: “Mart ayından bu yana çalışamayan veya çalışırken yasaklardan kaynaklı mağduriyet yaşayıp ekonomik ve manevi yıkım yaşayan yüz binlerce müzisyen var. Ne kısa çalışma ödeneği ne işsizlik maaşı alabiliyorlar. Ülke çapında işsizliğin tavan yaptığı bir dönemde başka bir iş yapmak isteseler onu da bulamıyorlar. Zaman geçmeden sanatçılara destek verilmesi gerek.”

Verim Artarken Ücret Düştü

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi (İSİG) üyesi Kansu Yıldırım, 2012’den bu yana işçi başına işgücü verimi yüzde 51.1 artarken, işçilerin birim ücretinin yüzde 14.8 artışla sınırlı kaldığına dikkat çekti. Yıldırım, “Özellikle salgın döneminde işçiler daha çok çalışırken ücretlerine herhangi bir yansıma olmadı. Asgari ücretin ortalama ücret haline gelmesini ve kısa çalışma ödeneğini de bu sömürü tablosuna eklemek gerekiyor” dedi. Salgın sürecinde temel ücretlerinde iyileştirme yapılmayan sağlık emekçilerinin tükenmişliğinin de dikkat çekici olduğunu vurgulayan Yıldırım, şu bilgiyi verdi: “Ankara Tabip Odası’nın salgında yeniden açılma döneminde yaptığı bir ankete göre “yorgunluk ve tükenmişlik yaşıyorum” yanıtını veren sağlık emekçilerinin oranı yüzde 34.14.”

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Düşük Gelirlilerde

Yıldırım ayrıca, “İşsiz sayısı, iş arama ümidini yitirenler, borçlu yaşamının yükü, aşırı çalışmaktan kaynaklı stres ve mental çöküş, işyerinde amir veya patronun sözlü ve fiziksel şiddeti, işçilerin benliğini sarsan en önemli etkenler” diye konuştu. Sömürü düzeninden kaynaklı işçi intiharlarının tüm dünyaya özgü olduğunun altını da çizen Yıldırım, “Dünya Sağlık Örgütü’nün bir verisine göre, her yıl ortalama 800 bin kişi intihar ederek hayatına son verirken bu intiharların yüzde 79’u dünya nüfusunun büyük kesiminin yaşadığı düşük veya orta gelirli ülkelerde yaşanıyor” dedi.

YURTTAŞA SABIR, ERDOĞAN’A ZAM

“Müminin görevi yoksullukta sabretmektir” diyen Erdoğan, TBMM’de görüşülmeye başlanan 2021 yılı bütçe teklifine göre, 81 bin 250 TL olan maaşına 6 bin 750 TL zam yapacak. Teklife göre Cumhurbaşkanlığı’nın ödeneği de bir yılda 886 milyon TL artacak.

TBMM’de Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’ın sunumunu yaptığı 2021 Yılı Bütçe Teklifi’nin detayları netleşti. Gelecek yıl yüzde 28.1 artışla 4 milyar 39 milyon 453 bin TL olarak belirlenen Cumhurbaşkanlığı ödeneği, 2022 için 4 milyar 255 milyon 329 bin TL, 2023 yılı için ise 4 milyar 517 milyon 766 bin TL olarak hesaplandı.

Cumhurbaşkanlığı 2021 yılı bütçe teklifine göre, Saray’ın harcayacağı tutar bu yıla göre 886 milyon TL artışla, 4 milyar 39 milyon 453 bin TL olacak. Yurttaşlara kriz karşısında sabretmeyi telkin eden AKP’li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın 81 bin 250 TL olan maaşı ise gelecek yıl yüzde 8.3 oranın artarak 88 bin TL’ye ulaşacak. 2022 ve 2023 yıllarının bütçe tahminlerine göre de Erdoğan’ın maaşı artmaya devam edecek. Buna göre, Erdoğan’ın maaşı 2022 yılı için 96 bin TL olarak tahmin edilirken bu tutar 2023 yılında aylık 105 bin TL olacak.

‘Dış Politika’ Gideri 1.5 Milyar TL

Cumhurbaşkanlığı’nın hizmet kollarına göre yapılan bütçe sınıflandırmasına göre ise dış politikaya 1 milyar 500 milyon TL ayrılırken istihdama 72 milyon TL, bilgi ve iletişim kalemine 96 milyon 600 bin TL, finansal sistemin geliştirilmesi ve sigortacılık kalemine 30 milyon 240 bin TL ödenek ayrıldı. Saray’ın gelecek yılki personel gideri, 402 milyon 681 bin TL olacak. Mal ve hizmet alımı için ise 2 milyar 307 milyon 521 bin TL ödenecek.

Kamuya Binlerce Araç Alınacak

2021 Yılı Bütçe Teklifi’nde genel bütçeli kamu idarelerine alınacak araçlara ilişkin de bilgi verildi. Ekonomide yaşanan kötü gidişatın ardından “sınırlama gelecek” denilse de kamu kurumları gelecek yıl tam 2 bin 865 yeni araç alımına imza atacak. Bu araçların önemli bir bölümü Sağlık Bakanlığı tarafından alınacak.

Buna göre, Saray’ın yüzlerce araçlık dev araç filosuna gelecek yıl 47 araç daha eklenecek. 2021 için Cumhurbaşkanlığı’na 2 otobüs, 5 Panel, 5 tane Pick-Up kamyonet, 5 minibüs ve 30 binek araç alınacak. TBMM için 10, Millî Savunma Bakanlığı için 244, Hazine ve Maliye Bakanlığı için 100 yeni aracın alınacağı öngörüldü. Teklife göre ayrıca Sağlık Bakanlığı bin 230, Jandarma Genel Komutanlığı 440, Sahil Güvenlik Komutanlığı 28 ve Emniyet Genel Müdürlüğü ise 519 yeni araç alacak.

Yaygın Din Eğitime 11 Milyar TL

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın 2021 yılı bütçe teklifinde, kurumun dini hizmet giderlerinden “fetva yoluyla ulaşılabilecek kişi sayısına” ve gerçekleştirilecek toplantı sayılarına kadar çok sayıda konu başlığı yer aldı.

Diyanet için yaklaşık 13 milyar TL’lik ödeneğin ayrıldığı bütçe teklifine göre, 2020’de 9 milyar 914 milyar TL’lik ödenek ayrılan “Din hizmetleri ve yaygın din eğitimi” kalemi için gelecek yıl 11 milyar 190 milyon TL harcanacak. Diyanet’in gelecek yılki mal ve hizmet alım gideri 285 milyon TL olacak. Diyanet personelinin yalnızca “yolluk gideri”nin ise gelecek sene en az 45 milyon TL olacağı ifade edildi. Teklifte ayrıca, “Fetva yoluyla ulaşılabilecek kişi sayısı”nın 2021 için 1 milyon 259 bin kişi olması hedefi de yer aldı.

‘Yola Daha Güçlü Devam Etmek İçin’

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’nda 2021 Yılı Bütçe Teklifi’ni anlatan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, israf harcamalara değinmeyerek bütçenin “salgın hastalığın etkileri düşünülerek” hazırlandığını iddia etti. Oktay, “2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin temel misyonu, tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını sebebiyle siyasi ve ekonomik bakımdan küresel bir yeniden yapılanma sürecinde bulunduğumuz şu dönemde, Türkiye ekonomisinin yoluna daha güçlenerek devam etmesini sağlamaktır” dedi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu bütçe teklifi ile halkın ihtiyaçlarını karşılamayı hedeflediklerini anlatan Oktay, şunları söyledi:

“2021 bütçesi, salgına rağmen bir taraftan esnafımızın ve işçilerimizin emeklerinin karşılığını alabilecekleri, bir taraftan da iş dünyasının çarklarını aksamadan döndürebilecekleri bir temele sahiptir. 2021 bütçesi, dünyanın en güçlü olarak sayılan ülkeleri şalterleri indirmiş, maske savaşı derdine düşmüşken şehir hastanelerinden otoyollara, fabrikalardan barajlara kadar pek çok eseri hizmete açmaya devam eden dirayetli hükümetimizin bütçesidir.”

Muhalefetten Bütçe Tepkisi

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’nda görüşülmeye başlanan 2021 Yılı Bütçe Teklifi’ne muhalefet tepki gösterdi. Halkın gerçek taleplerini yansıtmayan bir bütçenin hazırlandığını ifade eden CHP ve HDP, yurttaşlara yapılacak karşılıksız ödemelerin artırılması, israf harcamalarının ise azaltılması gerektiğini dile getirdi.

CHP Grup Başkanvekili Engin Özkoç, AKP’li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın tek sözüyle bütçe yapıldığını ifade ederek, “Haykırıyoruz. Bu bütçe yalan bütçedir, insanları 18 yıldır kandırmanın bütçesidir. Bu bütçe 15 Temmuz’da şehit edilenlerin parasına el koyanların bütçesidir. Fakir fukaranın hakkını gasp edenlerin bütçesidir. Fuat Oktay’ın masallarının bütçesidir. Bu bütçe Genel Kurul’a indiği zaman sadece bir kişinin iki dudağı arasında kullanılacak bir bütçedir. Cumhuriyet’ten emir alan kişi Türkiye’nin bütçesini anlatacak. Sesinizin dört duvar arasında yankılandığını bilmek kadar acı bir şey olabilir mi? Yaptırımımız yokken, sorgulamıyoruz. İnsanlar kendilerini yakıyor, kimsenin sesi çıkmıyor” dedi.

Yoksulluğu Artırdılar

AKP’nin bütçe teklifini “akıl tutulması” olarak tanımlayan HDP Grup Başkanvekili Saruhan Oluç ise, “AKP iktidarı ekonomide, sağlıkta, eğitimde, sosyal alanda çok ciddi bir kriz yaşamıyormuş gibi bir 2021 bütçesi hazırlayıp karşımıza getirdi. Recep Tayyip Erdoğan, ‘Hükümete geldiğimizde yılda 2 milyar lirayı bulmayan sosyal yardımları 55 milyara çıkardık’ dedi. Siz sosyal yardımları arttırarak yoksulluğu arttırdığınızı söylemiş oluyorsunuz. Yoksulluğu arttırmanın övünülecek ne tarafı vardır? Hiçbir tarafı yoktur, ama işte bu iktidar bununla övünmektedir” diye konuştu.

YANLIŞ ÖDEMEYE ‘HARF HATASI’ DEDİLER

Tartışmalı bir ihale sürecinin ardından başlayan Milli Gemi Projesi’nin yüklenici hak edişlerinin yanlış hesaplandığı belirlendi. Savunma Sanayi Destekleme Fonu, fatura tarihleri esas alınarak çevrim kuru uygulaması gerekirken yüklenicinin düzenlediği fatura tarihindeki çevrim kuruyula hak ediş ödemesi yaptı.

Kurdaki büyük değişiklikler ülke ekonomisinde büyük sarsıntılara yol açarken sürekli yükseliş bazıları için de kâra dönüşüyor. Sayıştay’ın tespitlerine göre, onlarca alt yüklenicinin çalıştığı projede, yükleniciye yapılan hak ediş ödemelerinin belirlenmesinde kur hesabı yanlış yapıldı.

Sayıştay’ın Savunma Sanayi Başkanlığı Savunma Sanayii Destekleme Fonu’na ilişkin 2019 yılı denetim raporunda, Türkiye’nin iddialı projelerinden olan Milli Gemi Projesi (MİLGEM) ile ilgili tespitlere yer verildi.

Koç Grubu’nun aldığı ihalenin iptali ile tartışmalı başlayan proje kapsamında yaptırılan üçüncü ve dördüncü gemilerle ilgili yükleniciye yapılan hakediş ödemelerine esas oluşturan faturalarda döviz kurunun hesaplandığı tarihin hatalı alındığı tespit edildi. Buna göre, “MİLGEM Üçüncü Gemi ve Dördüncü Gemi Dizayn Hizmetleri ve Platform İnşa ve Donatım Malzeme ve Hizmetlerinin Tedarik Sözleşmesi” kapsamında, Başkanlık tarafından yapılan hakediş ödemelerinde, yüklenici faturasında, alt yüklenicilerin fatura tarihleri esas alınarak çevrim kurunun uygulanması gerekiyordu. Ancak bunun yerine sonraki bir tarih olan yüklenicinin fatura tarihi esas alınarak çevrim kuru belirlendi ve buna göre hak ediş ödemesi yapıldı.

Harf Hatası Savunması

İdare, hakediş ödemelerinde, “Fatura” büyük harfle yazıldığında yüklenici faturasının, küçük harfle yazıldığında ise alt yüklenici faturasının anlaşılması gerektiği yönündeki yorumdan dolayı döviz kurunun belirlenmesinde hata yapıldığını bildirdi.

Ancak Sayıştay denetçileri, sözleşmede “fatura” kelimesinin büyük veya küçük harfle başlamasının ayrı anlamlar içerdiğine dair bir açıklamanın bulunmadığına dikkati çekti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Risk Primi Ödemesi

Raporda ayrıca, yükleniciye “Risk Primi” adı altında ödeme yapıldığı ve bunun karın hesaplandığı tutara dahil edildiği tespiti de yer aldı.

Oysa ki fonun ödemenin gerekçesi olan durumlara ilgili sorumluluğu üstüne aldığı yüklenici açısından herhangi finansal, yönetsel veya teknik bir risk olmadığı belirtildi. Ancak malzeme ve yedek parçaların tam ve eksiksiz teslim edilmesine ilişkin olarak meydana gelebilecek olumsuzluklarda sorumluluğun sözleşme ile yükleniciye bırakıldığına dikkat çekildi. Bu nedenlerle yükleniciye risk priminin ödenmemesi gerektiği bildirildi.

Basiretli Tacir Hatırlatması

Yükleniciye ödenen risk primi tutarının kâr hesabına dahil edilmesi de eleştirildi. Raporda, “Kârın gerçekleştirilen iş ve işlemler üzerinden hesaplandığı göz önüne alındığında, gerçekleşmesi muhtemel bir durum için hesaplanan risk primi tutarının kâr hesabına dahil edilmesi anlamsız olacaktır” denildi. Başkanlığın, kar payının işin maliyetinin tamamının üzerinden hesaplanmasını ticari hayatın doğası olduğu görüşüne katılmayan Sayıştay’ın raporunda şunlar ifade edildi:

“Yüklenicinin basiretli bir tacir olarak, işe ilişkin maliyetlendirmesini yaparken karşılaşılabileceği riskleri de içerecek şekilde yaptığı ve Sözleşmenin risk ile ilgili maddesinin doğurabileceği sonuçları biliyor olduğu varsayılmaktadır. Bu itibarla malzeme ve yedek parçaların tedariki ve teslimine ilişkin sorumluluk yükleniciye ait olduğu için, SSB tarafından yükleniciye, risk priminin ve buna ilişkin kârın ödenmemesi gerekmektedir.”

ELEKTRİK PATRONLARININ BORCUNU HALK ÖDÜYOR

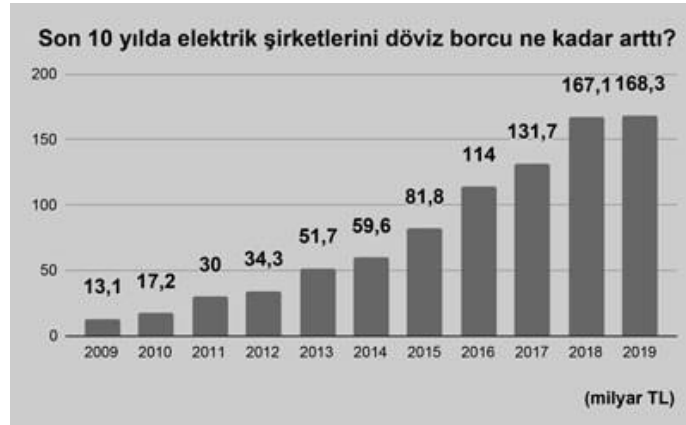
Merkez Bankası’nın “sektör bilançoları” adlı geniş kapsamlı çalışması elektrik üretim ve dağıtım sektöründe yaşanan yıkımı teşhir etti. Şirketlerin yüzde 15’i son 3 yılda battı, borçların yüzde 85’i döviz cinsinden olduğu için kambiyo zararı net satışların yüzde 28’ine fırladı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Merkez Bankası (TCMB) 2009-2019 döneminin “sektör bilançoları” adı verilen çalışmasını yayımladı. Bu çalışmayla birlikte tüm reel sektör analizleri erişime açılmış oldu.

Çalışma, tarımdan, hayvancılığa, mobilyacıktan, bilgisayar ekipmanları onarımına kadar toplam 96 sektörün bilançoları ve gelir gider tablolarını içeriyor. Kapsamlı çalışmanın içinde “elektrik üretimi ve dağıtımı” adlı sektörün verilerine mercek tuttuk. Resmi veriler elektrik altyapısının son 10 yılda özelleştirilmesiyle ortaya çıkan tahribatı ve ülkenin enerji güvenliğinin ne durumda olduğunu gözler önüne seriyor.

Bir Zamanlar Elektriği Üreten de Dağıtan da Kamuydu

1990’lı yıllara kadar elektrik altyapısını elinde bulunduran kamu kurumu Türkiye Elektrik Kurumu’ydu (TEK). Daha sonra 1993’te yine bir kamu şirketi olan Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ) ardından 2001’de Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) kuruldu. TEDAŞ da EÜAŞ da kamu şirketleri olmakla beraber özelleştirmeden nasiplerini aldılar. TEDAŞ 2004’te 21 şirkete bölünerek özelleştirme kapsamına alındı. Daha sonra 2009 ile 2013 arasında TEDAŞ’ın dağıtım santralleri birer birer satılmaya başlandı. İstanbul Avrupa yakasını Cengiz Kolin (CK Boğaziçi) Anadolu yakasını Sabancı (EnerjiSA), Orta ve Doğu Anadolu’daki 12 şehrin dağıtım şirketlerini ise Berat Albayrak’ın CEO’luğunu da yaptığı Çalık Enerji aldı.



HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Hayal Ettikleri Gibi Gitmedi, Albayrak Sahnede

Elektrik dağıtımının piyasalaşmasına paralel biçimde üretim süreci de piyasalaştı. HES'ler, JES'ler, RES'ler, termik santraller artık irili ufaklı özel şirketlerce kurulmaya başlandı. Ancak bu yatırımları yapmak için çoğu zaman dövizli krediler kullanıldı. Şirketler bu riski alırken döviz kurundaki istikrara ve büyüme hızının yüksek seyrine fazlasıyla güvendiler;

Ancak iki beklenti de boşa çıktı. Böylece, eskiden olduğu gibi devlet kontrolünde olsa kolayca hallolacak bir finansman sorunu özelleştirmeyle kabusa dönüştü.. Sektöre giren şirketler de "batamayacak kadar büyük" olduklarını ve bu sayede devletten her koşulda destek alacaklarını biliyorlardı. Yaklaşan kriz farkına varılınca enerji bakanlığı koltuğuna 2015'te tam yetkiyle Berat Albayrak getirildi.

EÜAŞ'ı Tasfiye Etiler, Santraller Dağıtıldı

EÜAŞ, Berat Albayrak'a kadar ISO500 verilerine göre Türkiye'nin en büyük 10 sanayi kuruluşundan biri olmayı sürdürdü. Albayrak, bakanlık koltuğuna oturduğu 2015'te EÜAŞ, ülkenin en büyük 6'ncı sanayi kuruluşuyken, görevi devrettiği 2018'de kurumun sırası 33'üncülüğe geriledi. Bu süreçte EÜAŞ küçültülerek santraller şirketlere ucuza satıldı. Yetmedi, EÜAŞ elektriğe indirim yaparken, halkın faturasına zam yapılarak şirketlerin karlılığı artırılmaya çalışıldı. Yine de yetmedi, hanelerin elektrik tüketimi sürekli yaz saati uygulaması gibi önlemlerle artırıldı.

Şirketlerin Yüzde 15'i Sektörden Çekildi

Peki sektör bilançoları neydi ne oldu? Elektrik enerjisi üretimi, iletimi ve dağıtım sektöründe 2019 sonu itibariyle faaliyet gösteren 7 bin 878 firma bulunuyor. Ancak şirketlerin çoğu mikro ölçekli şirketler. TCMB'nin büyük ölçekli olarak tanımladığı şirketlerin sayısı sektörün sadece yüzde 5,5'ini oluşturuyor ancak büyük ölçekli şirketler toplam net satışların yüzde 91,4'ünü gerçekleştiriyor.

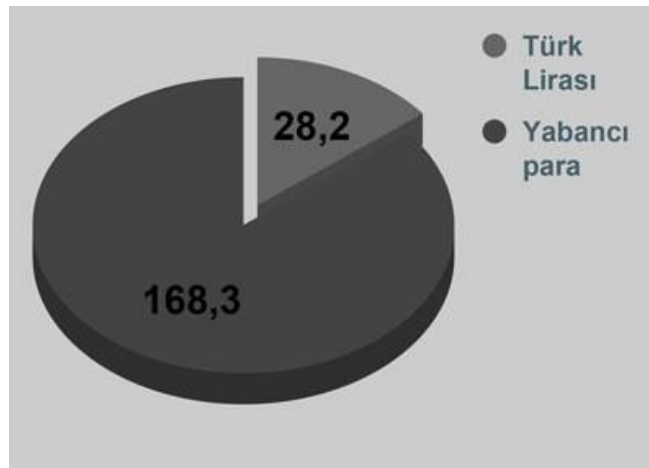
Bugün 7 bin 878 olan şirket sayısı özelleştirme sürecinin başladığı 2009'da sadece 1617'ydi. Şirket sayısı Albayrak'ın enerji bakanlığının 2'nci yılı olan 2016'da 9 bin 303 ile rekor kırdı. 2016'dan bu yana şirket sayısı düzenli olarak azalıyor. Sektörün temel sorunu borç. Borcunu ödeyemeyen tasfiye oluyor. Hükümet satışların yüzde 91,4'ünü elinde tutan 432 şirketi yaşatma gayretinde. Ancak küçükler birer birer iflas ediyor. Son 3 yılda sektördeki şirket sayısı yüzde 15 oranında azalmış durumda.

Herkesin sorunu olmakla beraber elektrik sektöründe borcun daha çok döviz cinsinden olması riskleri giderek büyütüyor. Verilere göre sektörün 196,6 milyar lira nakdi kredi borcu var fakat bu paranın yüzde 85,7'si (168,3 milyar lirası) döviz cinsinden. Döviz kurlarındaki yükselme şirket bilançolarını bu yüzden olumsuz etkiliyor.

Borçların Yüzde 85'i Döviz Cinsinden

Şirketlerin döviz borçları döviz alacaklarının üzerinde. TCMB verilerine göre sektörün 2009'da 1,63 milyar TL olan kambiyo zararı, Rahip Brunson krizinin yaşandığı 2018'e gelindiğinde 70,2 milyar TL'ye kadar yükseldi. Net satışlara oranla bakıldığında ise tablo şu; 2009'da net satışların yalnızca yüzde 2,37'si kambiyo zararıydı, bu oran 2018'de yüzde 28,4'e yükseldi.

Çalık Enerji, EnerjiSA, Kolin, Cengiz, Limak gibi enerji şirketleri devlet desteğine yatsansa da sektörün geri kalanı topun ağzında. TCMB raporuna göre 2019'da 7 bin 878 adet şirketin 5 bin 307'si zarar etti.



HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Şirketlerin Borçları Faturalara Yansıyor

Peki bu tablo elektrik faturalarına ve vergilere nasıl yansıyor? EÜAŞ elektrik dağıtım şirketlerine sattığı elektriğe düzenli olarak indirim yapıp zarar ederken, EPDK faturalarda zam yaparak şirketler bu yolla kurtarılmaya çalışılıyor. EÜAŞ, 1 Ekim-31 Aralık 2019 tarihleri arasında dağıtım şirketlerine 1 kwh elektriği 34,86 kuruştan satarken, 1 Temmuz-30 Eylül tarihleri arasında 13,20 kuruştan sattı. 1 yıllık indirim oranı yüzde 62,1. Ancak aynı süreçte hanelerin kullandığı elektriğe tek kuruş indirim yapılmadığı gibi yüzde 7 oranında zam yapıldı.

10 yıllık özelleştirme bilançosu ortada ancak gelecekte bu şirketleri kurtarmak için daha ne kadar bedel ödeneceği belirsizliğini sürdürüyor.

SGK'DEN 'SATILIK' MİLYONLUK HASTANE

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Resmi Gazete'de yayımlanan ihale ilanı ile Urfa, Bursa, Denizli, Erzurum, İzmir, İstanbul, Konya, Samsun, Sinop, Tokat ve Zonguldak'ta bulunan çok sayıda taşınmazını satışa çıkardığını duyurdu.

3 Kasım ile 6 Kasım tarihleri arasında ihale ile satışı yapılacak taşınmazlar arasında arsa, tarla ve çalılık, iki katlı hastane ve iki bağ evi de bulunuyor.

Arazilerin ihale ile satışı için toplamda 272 milyon 85 bin TL değer belirlendi.

Konya Karatay'da bulunan bahçeli iki katlı hastane için 4 milyon 220 bin TL değer biçildi. Hastane binasının satışı 5 Kasım'da gerçekleşecek.

Adana'daki taş ve tuğladan yapılan evin de bulunduğu bağlar için de 11 milyon 559 bin TL değer biçildi. Bağların satış ihalesi 3 Kasım'da yapılacak.

ELEKTRONİK MALZEMELER 'KİLOYLA' SATILMIŞ

Sayıştay, Ankara Bilkent Şehir Hastanesi'nin açılması nedeniyle kapatılan hastanelerdeki malzemelerin "Ekonomik ömrü tamamlanmamasına rağmen" hurdaya ayrıldığını tespit etti. İki- üç yıl önce satın alınan elektronik malzemelerin dahi "kiloyla" satıldığı da belirlendi.

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi'nin açılması üzerine kapatılan hastanelerdeki cihaz ve demirbaşların hurdaya ayrılması skandalı Sayıştay'ın denetim raporuna da yansdı.

Sağlık Bakanlığı'na bağlı Döner Sermaye İşletmeleri 2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda, Bilkent Şehir Hastanesi'nin açılması nedeniyle kapatılan hastanelerde, üretim yılı 2016 ve 2017 olan bilgisayar ve televizyon gibi elektronik malzemelerin hurdaya ayrıldığı belirtildi. Sayıştay raporunda, "Ekonomik ömrünü tamamlamamış iki - üç yıllık dayanıklı taşınabilir malzemelerin 'Kullanım sonucu yıpranmış ve hurdalaşmış olduğu' gerekçesiyle hurdaya ayrıldığı görülmüştür" denildi.

Sayıştay denetçileri, hurdaya ayrılmasına karar verilen malzemelerin satışı ve tesliminde, malzemelerin kod, sicil numarası, ad ve miktar üzerinden değil; kilo üzerinden takip edildiğini de belirledi. Raporda, "Malzemenin yalnızca 'kilo' üzerinden takibinin yapılması, kaybolma ya da çalınma gibi kamu zararına yol açacak riskleri ortaya çıkarmaktadır" denildi.

Malzemeleri Çürümeye Terk Ettiler

Sayıştay denetçileri, Ankara Şehir Hastanesi'nin açılmasıyla 2019 yılının Şubat ayında kapatılan hastanelerde hurdaya ayırma işlemlerinin büyük çoğunluğunun 2019 yılının Aralık ayında gerçekleştirildiğini de tespit etti. Sayıştay denetçileri, malzemelere ilişkin işlemlerin 10 ay boyunca yapılmadığına da dikkat çekti.

Raporlar Da Sonradan Düzenlenmiş

Bazı hastanelerde malzemelerin hurdaya ayrılabilmesi için, cihazın onarımının güvenilir veya ekonomik olamayacağını kanıtlayan teknik servis raporlarının da sonradan düzenlediği vurgulanan Sayıştay raporunda, "Ekonomik ömrünü tamamladığı kararının verilebilmesine delil teşkil edecek kanıtlayıcı belgelerin, sonradan düzenlenmesi hurda iş akışı sürecine aykırıdır. Bu durumda, teknik raporun düzenlenmesinin anlamı kalmamaktadır. Raporların sadece belge eksikliğini gidermek amacıyla, teknik rapor düzenlendiği anlaşılmaktadır" denildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Tepkilere Rağmen Kapatıldı

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi'nin açılmasıyla Ankara Numune Hastanesi, Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesi, Dışkapı Çocuk Hastanesi, Ankara Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi ile Ulus Devlet Hastanesi tüm tepkilere rağmen kapatılmıştı.

MÜTEAHHİTLERE KIYAK

İş İçin Alınan Milyonlarca Avroluk Avanslar Nerede?

Müteahhitler, Ulaştırma Bakanlığı'nın verdiği 13.7 milyon TL ve 25.4 milyon avroluk avansın sözleşme imzalanan iş için kullanıldığını gösteren belgeleri sunmadı. Kanıtlayıcı olmayan belgeler ve iptal edilen faturalar ise belge kabul edildi.

Müteahhit şirketlerle ilişkileri, Sayıştay denetçilerini "Etik" hatırlatması yapma mecburiyetinde bırakan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'ndaki denetimler, çarpıcı sonuçlar ortaya koyuyor. Bakanlığın, devlet bütçesinden şirketlere verdiği Türk lirası ve döviz cinsinden milyonlarca liralık avansın kullandığı yerlere ilişkin belgelerin kanıtlayıcı olmadığı, geçerli olmayan faturaların bile kabul edildiği saptandı.

Sayıştay'ın Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 2019 Denetim Raporu'ndaki avanslarla ilgili ilk tespiti, Sarıdağlar isimli şirketin pazarlık yöntemiyle verdiği "Küçük Çamlıca TV-Radyo Kulesi İlave Çelik Yapı, Cephe Kaplama ve Yangın Güvenliği İnşaatı" ile ilgili yapıldı. İkinci tespit ise açık ihale ile Gülermak-YSE ortaklığının aldığı "Sabiha Gökçen Havalimanı Raylı Sistem Bağlantısı İnşaat ve Elektro - Mekanik Sistemler Temin, Montaj ve İşletmeye Alma İşleri" için oldu.

İptal Edilen Faturalar

Müteahhitlerin avansları, sözleşmesi yapılan iş kapsamında ve taahhüt edilen yerlerde kullandığını kanıtlayıcı belgeleri zamanında sunmadığı, bakanlığın buna uyulmamasına karşın harekete geçmediği, aralarında iptal edilen faturaların da olduğu kanıtlayıcı belgeler dışındaki belgeleri kabul ettiği görüldü.

Sipariş Avansı Belge Sayıldı

Usulsüz avans işlemlerine konu olan projeler ve Sayıştay'ın tespitleri özetle şöyle:

► Küçük Çamlıca TV-Radyo Kulesi İlave Çelik Yapı, Cephe Kaplama ve Yangın Güvenliği İnşaatı:

Yüklenicinin başvurusu üzerine 26 Nisan 2019 tarihinde sözleşme bedelinin yüzde 15'ine karşılık gelen 13 milyon 732 bin 350 TL tutarında avans verildi. Avansın bildirilen yerlere sarf edildiğini gösteren fatura suretlerinin ve geçerli belgelerin 26 Haziran 2019'a kadar idareye verileceği taahhüdüne uyulmadı. 3 Temmuz 2019'da hak ediş başvurusu yaparken malzeme alımlarına ilişkin sipariş avansı muhasebe kaydı sunuldu, fatura verilmedi.

Kanıtlayıcı belgelerin yüklenici tarafından sözleşmesinde belirtilen süre içerisinde sunulmaması halinde avans teminat mektubunun idare tarafından derhal nakde çevrilmesi gerekiyordu. Bu konuda sözleşmenin belirtilen maddesi emredici niteliktedir ve idareye herhangi bir takdir hakkı tanımamaktadır.

23 Milyon Avro Haksız Avans

► Sabiha Gökçen Havalimanı Raylı Sistem Bağlantısı İnşaat ve Elektro - Mekanik Sistemler Temin, Montaj ve İşletmeye Alma İşleri: Yükleniciye kullanılan avansın kullanım yerleri konusunda yüklenici firma tarafından idareye zamanında bildirim yapılmadı, bildirim ekinde yer alan fatura suretlerinin iptal edilen faturalara ait olduğu tespit edildi.

İş ortaklığını oluşturan firmalar, elindeki mevcut malların üçüncü şahıslardan almış gibi gösteren faturaları idareye sundu ve bunlar da kabul edildi.

Yüklenicinin 5 Haziran 2015'te istediği 25 milyon 425 bin 121 avro tutarındaki avans 14 gün sonra kullanıldı. Yüklenici tarafından sunulan ilk bildirimde ağırlıklı olarak proforma faturalara, sözleşmelere ve sipariş taleplerine yer verilmesine karşın yükleniciye ödenen 25 milyon 425 bin 121 euro tutarındaki avans miktarından sadece 2 milyon 188 bin 237 avrosu uygun bulundu. Avans 3 yıl 4 ayı aşkın bir süre boyunca yüklenici tarafından haksız olarak kullanıldı.

KAMU KURUMLARI DA FATURALARI ÖDEYEMİYOR

Milyonlarca yurttaş faturalarını ödemekte güçlük yaşarken Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu'nun da elektrik, su ve doğalgaz faturalarını zamanında ödeyemediği belirlendi. CHP Milletvekili Sümer, "Türkiye'de sadece vatandaş değil, kamu kurumları faturalarını ödeyemez hale gelmiştir" dedi.

Türkiye'nin içinde olduğu ekonomik darboğaz nedeniyle yurttaşlar faturalarını ödemekte zorlanırken bazı kamu kurumlarının da faturalarını ödeyemedikleri tespit edildi.

Kamu kurum ve kuruluşlarının 2019 yılına ilişkin mali hesaplarında yapılan denetimler kapsamında Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu'nun hesaplarını inceleyen Sayıştay denetçileri, idarenin elektrik, su ve doğalgaz faturalarını zamanında ödemediğini belirledi. Faturaların genellikle fatura ödeme süresi geçtikten sonra ödendiğini gören denetçiler, "Gecikme zammı ile mal ve hizmet karşılığı bedelden fazla yapılan ödeme, idareye ek mali külfet getirmektedir" değerlendirmesinde bulundu.

Gecikme Zammı Uyarısı

İdarenin fatura ödemelerinde gecikmenin nedeni de araştırıldı. Cumhurbaşkanlığı'ndan talep edilen revize işlemi ya da yedek ödenekten aktarma işleminin onaylanma sürecinde yaşanan gecikmenin, faturaların da aksamasına neden olduğu gözlemlendi. Denetçiler idareyi, "Gecikme zammına maruz kalınacak kalemlere öncelik tanınmalı, fatura ödemelerinde kurum bütçesinde karşılığı olmayan gider artışına sebebiyet verilmemelidir" şeklinde uyardı.

Abartıyorsunuz Diyorlardı

CHP'li Orhan Sümer Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri'ne yönelik Sayıştay tespitine ilişkin değerlendirme yaptı. Özellikle, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçildikten sonra Türkiye'nin yönetilemediğini dile getiren Sümer, şunları söyledi:

"Vatandaş faturasını dahi ödeyemiyor, milyonlarca kişinin evinde doğalgaz, su ve elektrik faturası yüzünden icra gitmiş, dediğimizde, 'Abartıyorsunuz' diyorlardı. Sayıştay raporlarını incelediğimizde görüyoruz ki Ceza İnfaz Kurumları, elektrik, su ve doğalgaz faturalarını ödeyememiş. Bu yüzden gecikme bedeli muhasebeleştirilmiş. Denetim sırasında sorulduğunda ise ödenek olmadığı, ek ödenek istendiği raporlara geçmiş. AKP iktidarının Türkiye'yi getirdiği noktada artık sadece vatandaş değil kamu kurumları bile temel ihtiyaçtan kaynaklı faturalarını ödeyemez hale gelmiştir.

İKİ SEÇİM ARASINDA TÜGVA'YA SATILMIŞ

İBB Meclisi'nde, cemaat-tarikat tartışmalarına neden olan TÜGVA Genel Merkez binasında hesaplar tutmadı. Sadece arsa bedeli 20 milyon TL'den fazla olan binanın, 29 milyon 990 bin TL'ye TÜGVA'ya satıldığı açığa çıktı.

Belediyelerin, eşitliğe aykırı bir şekilde ekonomik olanaklar sağladığı iddia edilen vakıflar arasında sayılan Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA), bir kez daha haberlere konu oldu.

İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Meclisi'nin ekim ayı toplantı gündemine gelen imar planı değişikliği teklifi, TÜGVA üzerinden cemaat-tarikat tartışmalarına yol açtı. İBB'ye yaklaşık 50 milyon TL'ye mal olan TÜGVA Genel Merkez binasının 29 milyon 990 bin TL'ye satıldığı ortaya çıktı.

Raporlar ve TÜGVA Gerçeği

İBB Meclisi'nin, 14 Ekim tarihli gündemine sunulan, 66 No'lu İmar ve Bayındırlık Komisyonu Raporu ile CHP'li Grup Sözcüsü Tarık Balyalı'nın Meclis'e konuyla ilgili olarak verdiği bilgilere göre söz konusu binanın 'kısa tarihi' şöyle:

"İBB, 2014 yılında, Eyüpsultan Defterdar Mahallesi'nde, Tarihi Yarımada Surları'nın dibinde bulunan, toplam 12 parseli 20 milyon TL'ye satın aldı. Toplamı 3 bin 451 metrekare tutan parselleri İBB birleştirerek, 101 ada 20 No'lu parsel elde edildi. 2010 yılına ait planlarda park, yol, mezarlık, kamulaştırma alanında kalan parseller, 2013 yılında yapılan plan değişikliği ile ticaret alanına alındı. 2016 Ocak ayında yapılan bir plan değişikliği ile söz konusu arazi 'Sosyal Kültürel Tesis Alanı'na alındı."

İBB Yapı İşleri Müdürlüğü, 13 Haziran 2016 tarihinde, söz konusu yere, 'Eyüp Gençlik Merkezi İnşaatı' yapımı için ihale açtı. 15 Temmuz 2016 tarihinde imzalanan sözleşmeye göre inşaat işinin yapımını, 30 milyon 381 bin 51 TL'ye Cumhuriyet İnşaat Taahhüt Tic. Ltd. Şti. üstlendi. Şartnameye göre, inşaatın 17 Mart 2017'de tamamlanması gerekiyordu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İBB Emlak Müdürlüğü, 7 Temmuz 2017'de hazırladığı bir teklif ile söz konusu arazinin 'Sosyal Kültürel Tesis Alanı' lejantından 'Özel Sosyal Kültürel Tesis Alanı' lejantına alınmasını istedi. Gerekçe olarak 'parsellerin değerlendirilmesine yönelik olduğundan' gösterildi.

Seçimlerin Gölgesinde Satış

14 Temmuz 2017'deki meclis kararı ile de arazi 'Özel Sosyal Kültürel Tesis Alanı'na alındı. Karar onay için, arazi SİT alanında bulunduğu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na gönderildi. Kurul söz konusu kararı iki yıl bekleterek, seçimlerden üç gün önce, 28 Mart 2019 tarihinde onayladı. Söz konusu kurul müdürlüğü de kararı 1 Nisan 2019 tarihinde İBB'ye gönderdi.

Kurul kararı çıkmadan İBB, 25 Ağustos 2017 tarihinde, arsalarını 20 milyon TL'ye aldığı, inşaatını 30 milyon 381 TL'ye ihale ettiği Eyüp Gençlik Merkezi'ni, 27 milyon 957 bin 831 TL takas bedelle (35 daire karşılığı), kendi şirketi KİPTAŞ'a sattı. Gençlik Merkezi'nin açılışı, 21 Ekim 2018'de, AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katılımı ile yapıldı. Bina, açılış ile birlikte TÜGVA Genel Merkezi olarak kullanılmaya başlandı.

Satış Tarihinde Hata

Meclis'te konu hakkında konuşan CHP'li Balyalı'nın verdiği bilgiye göre bina TÜGVA'ya 29 milyon 990 bin TL'ye satıldı. Komisyon raporunda satış tarihi 19 Nisan 2019 olarak belirtildi. Satış, seçim sandıklarının yeniden sayıldığı, siyasi atmosferin iyice gerildiği bir dönemde yapıldı. Satış tarihi raporda 19 Nisan 2019 olarak yazılmasına karşılık, İBB'den alınan bilgiye göre satış 25 Ağustos 2019 tarihinde gerçekleşti.

İBB'nin arsasını 20 milyon TL'ye aldığı, inşaatın 30 milyon TL'ye ihale ettiği Gençlik Merkezi binası, TÜGVA'ya yaklaşık 30 milyon TL'ye satıldı. Yaklaşık 50 milyon TL'ye mal olan binanın 30 milyon TL'ye satılması dikkat çekti.

Yönetimde kimler var?

TÜGVA'nın Yüksek İstişare Kurulu'nda ise dikkat çekici isimler yer alıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'ın yer aldığı TÜGVA yönetiminde, İBB Meclisi AKP Grup Başkanvekili Tevfik Göksu da bulunuyor.

GÜVENCESİZ İSTİHDAM ESNEK ÇALIŞMA

Esnek çalışma; iş güvencesinin olmadığı, kıdem ve ihbar hakkının ortadan kalktığı, düşük ücret stratejisine dayanan güvencesiz bir istihdam biçimidir!

Belirli İş Sözleşmesi nedir?

İş kanununun 11. Maddesinin 1. Fıkrasına göre belirli süreli işlerde belirli süreli iş akdi kurulabilir. Belirli süreli iş, iş akdinin yapılması sırasında işin ne kadar süreceğinin bilindiği veya ön görülebildiği iştir.

Eğer böyle bir durum söz konusu değilse işveren yasaya aykırı olarak işçi ile belirli iş sözleşmesi kuramaz.

Belirli süreli iş sözleşmelerinde objektif zorunluluk vardır.

İşyerinde, işletmenin normal faaliyetine dâhil olmayan veya sürekli devam etmekte olan durumun dışında bir olgu ortaya çıkabilir ve geçici olarak işgücüne ihtiyaç duyulabilir.

Bu durumda işveren geçici olarak işçi istihdam edebilir ve işçilerle belirli bir süre karşılığı yani faaliyetin biteceği süreye kadar iş ilişkisi kurabilir.

Eğer objektif bir nedenin varlığı söz konusu değil ise işveren işçi ile belirli süreli iş sözleşmesi kuramaz, sözleşme belirsiz süreli olarak hale evrilir. Yani işverenler mevcut durumda her istediklerinde işçilerle belirli süreli iş sözleşmesi kuramaz ve iş güvencesi kapsamı dışında çalıştıramaz.

AKP iş kanununda yapmak istediği düzenleme ile belirli iş sözleşmelerinde objektif neden varlığını ortadan kaldırmak istemekte ve belirli iş sözleşmelerini hiçbir şarta bağlı olmadan olağan iş sözleşmesi haline getirmeyi amaçlamaktadır.

Belirli iş sözleşmeleri birden fazla üst üste yapılamaz.

4857 Sayılı İş Yasası'nda "Belirli süreli iş sözleşmesi, esaslı bir neden olmadıkça, birden fazla üst üste (zincirleme) yapılamaz" hükmü yer almaktadır. Aksi halde iş sözleşmesi başlangıçtan itibaren belirsiz süreli kabul edilir.

Mevcut yasada yer alan bu hükümlerle işçi işveren karşısında korunmuş ve iş güvencesinden yoksun bir şekilde istihdam edilmesinin önüne geçilmiştir. İktidar getirmek istediği düzenleme ile bu durumu ortadan kaldırmak

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

istemekte, kanunda belirtilen bir defaya mahsusluk sözleşme yapılır emaresini 2 yıl ve daha fazla süreye çekerek güvencesiz çalışmayı teşvik etmektedir.

Belirli süreli iş sözleşmeleri iş güvencesi kapsamında değildir.

Mevcut iş kanunu hükümlerine göre iş güvencesi, belirsiz süreli iş sözleşmelerinde, en az 30 işçinin çalıştığı iş yerleri için, en az 6 aylık kıdem hakkına sahip olan işçiler için geçerlidir.

Bahsi geçen tasarının yasalaşması durumunda 25 yaş altı gençler ve 50 yaş üstü çalışanlar iş güvencesi kapsamının dışında kalacaklardır.

Sonuç olarak belirli iş sözleşmesi süresinde dahi bu yaş aralığında çalışanlar eğer haksız yere işten atılırsa işe geri dönüş davası açamayacak.

Belirli süreli iş sözleşmesi ile 25 yaş altı ve 50 yaş üstü çalışanların iş güvencesi, kıdem ve ihbar hakları ortadan kaldırılıyor.

Türkiye’de çalışanların 3,7 milyonu yaklaşık %27’si 25 yaş altı ve 50 yaş üstü çalışanlardan oluşmaktadır. Yani işçilerin 4’te 1’i bu yaş grubunda yer almaktadır.

Esnek çalışma ile belirli iş sözleşmesinin kalıcı hale gelmesi öncelikle her 4 işçiden 1’inin iş güvencesi kapsamı dışına çıkmasına neden olacaktır.

Ayrıca belirli süreli iş sözleşmeleri belirtilen süre içerisinde kendiliğinden sona erdiğinde işçinin kıdem ve ihbar hakkı da bulunmamaktadır. Bu durumda 3,7 milyon işçinin kıdem ve ihbar hakkı ortadan kaldırılmaktadır.

Kısacası bahsi geçen yasa tasarısı ile bu yaş aralığındaki işçilerin belirli süreli sözleşmelerle ya da daha kısa süreli günlük-aylık çalışmayla esnek ve güvencesiz çalıştırılmasının önü açılmış olacak.

Aynı zamanda 25 yaş altı ve 50 yaş üstü çalışanlar, ihbar ve kıdem tazminatı ödenmeden ve işe iade davaları açma hakkı bulunmadan iş güvencesi kapsamının dışında kalmış olacak.

10 günden az çalıştırma emeklilik hakkını ortadan kaldıracak

Söz konusu esnek çalıştırma kapsamı ile 10 günden az çalıştırılan 25 yaş altı genç işçilerin uzun dönemli sigorta primlerinin işveren tarafından karşılanma zorunluluğu ortadan kalmış olacak. Emeklilik primlerinin de yer aldığı uzun dönemli sigorta kollarının devlet tarafından karşılanması da gündem de yer almamaktadır.

Böylesi bir durumda özellikle 25 yaş altı genç çalışanların emeklilik hakkı bir nevi ortadan kalkmış olacak. Gençleri tamamıyla güvencesiz ve emeklilik hakkından mahrum bir çalışma ortamına itilecek.

Gençlerin 10 günden az süreli olarak istihdam edilmesi, bu yaş grubundaki gençlerin daha düşük ücretlere güvencesiz çalıştırılmasına yol açacak.

Söz konusu durum Anayasa’nın 60. Maddesinde yer alan sosyal güvenlik hakkının ihlalini beraberinde getirecektir. Anayasal bir hak olan emeklilik hakkı genç çalışanların elinden alınacaktır.

50 yaş üstü “kısmi çalıştırma” çalışma hakkının ihlalidir

Yeni ekonomik programda yer alan “50 yaş üstü tam zamanlı çalışanların kısmi zamanlı çalışmaya geçişi teşvik edilecektir” emaresi bu yaş grubunda çalışanlar adına büyük hak kayıplarına neden olacaktır.

Öncelikle 50 yaş üstü çalışanlar normal çalışma düzenlerinden kısmi süreli çalışmaya geçtiklerinde ciddi manada gelir kaybına uğrayacaklardır. Bu durumda mevcut hayat pahalılığı ve geçim sıkıntısı göz önüne alındığında 50 yaş üstü ve çalışanlar açlık sınırının altında yaşamını sürdürmek zorunda kalacak.

Yaş grubu nedeniyle işsiz kalma riskini göze alamayacak olan 50 yaş ve üstü çalışanlar gönülsüz olarak kısmi süreli çalışmayı gönülsüz de olsa kabul etmek zorunda kalacaktır.

Ayrıca kısmi süreli çalışmaya geçmek zorunda kalacak olan işçilerin kıdem ve ihbar hakkı da ortadan kalkmış olacak.

Esnek çalışma iş gücü piyasasının kuralsızlaşmasına, ucuz iş gücünün artmasına ve sendikal örgütlülüğün ortadan kalkmasına neden olacak

Anayasa’nın 49. Maddesinde “*Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır*” ifadesi yer almaktadır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ayrıca AKP iktidarı 2010 yılından itibaren yayımladığı ulusal istihdam stratejilerinde sürekli olarak esnek ve ucuz iş gücü maliyetine vurgu yapmaktadır.

Kısmi süreli ve belirli iş sözleşmesinin ilerleyen dönemlerde tüm çalışma hayatına yayılması var olan ücretlerin daha da düşmesine neden olacaktır.

Türkiye’de açlık sınırının 2500 TL’ye yaklaştığı düşünüldüğünde esnek çalışma ile ucuz iş gücünün yaygınlaşması çalışanların hemen hepsinin açlık ve yoksulluk sınırı altında istihdam edilmesine neden olacaktır.

Aynı zamanda kısmi ve belirli iş sözleşmeleri belirli bir dönem için geçerli olduğundan, sendikalaşma ve toplu sözleşme hakkı da fiili olarak bu iş yerlerinde ortadan kalkacaktır.

Türkiye OECD ülkeleri arasında toplu sözleşme oranının en düşük olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. Ayrıca Türkiye’de hali hazırda işçilerin sadece %13’ü sendika üyesidir ve kayıt dışı çalışmanın da %30’lar seviyesinde olduğunu düşündüğümüzde gerçek sendikalaşma oranı %10’un altına inmektedir.

Ve daha da önemlisi özel sektörde çalışan işçilerin %95’i sendika örgütlülüğü ve toplu sözleşme hakkından ne yazık ki yararlanamamaktadır.

Esnek çalışma sadece düşük ücret, kıdem ihbar hakkının ve iş güvencesinin ortadan kaldırılması anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda sendikal örgütlülüğü de iyiden iyiye zayıflatacaktır.

Esnek çalışma ve kıdem reformu üstü örtülü IMF politikalarıdır.

AKP IMF defterini kapattık demesine rağmen Yeni Ekonomik Program kapsamında milyonlarca çalışana üstü kapalı IMF politikalarını uygulamaktadır.

2019 yılında IMF raporunda İş gücü piyasasının esnekliğinin sağlanması ve kıdem tazminatının da bu esneklikle uyumlu hale getirilmesi tavsiye edilmişti.

Yeni Ekonomik Programda açıklanan esnek çalışma ve Kıdem tazminatının Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi ile fona devredilmesi çalışmaları ve hazırlıkları birinci dereceden IMF’nin politikaları olarak ortaya çıkmaktadır.

‘SARAYLAR’ PARA YUTUYOR

Strateji ve Bütçe Başkanlığı, İlk 6 Aydaki Giderleri Karşılaştırdı

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, kamu idarelerinin bu yılın ilk 6 ayında yaptığı harcamalar ile geçen yılın 6 ayında yaptıkları harcamaları karşılaştırdı. Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri içerisinde yüzdelik oran olarak en fazla gider artışı yüzde 273.4’le Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı’nda. İkinci sırada yüzde 219.5’lik artışla Strateji ve Bütçe Başkanlığı geliyor. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı da yüzde 46.8’lik artış ile 3. sırada yer aldı.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın “Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri ve Beklentiler Raporu”da kamu idarelerinin 2019-2020 Ocak-Haziran dönemi bütçe giderleri karşılaştırmasına yer verildi. Yüzdelik artış oranlarına bakıldığında, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri içerisinde yer alan Diyanet, geçen yılın 6 ayında 5 milyar 43 milyon 119 bin lira harcama yapmıştı. Diyanet’in harcaması bu yılın aynı döneminde yüzde 12.2 artarak 5.6 milyar liraya çıktı. Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri içerisinde 6 aylık harcaması oransal olarak en fazla artan kurum Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı oldu. İdarenin bu yılın ilk 6 ayındaki gideri, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 273.4 oranında artarak 21.9 milyon liradan 81.8 milyon liraya çıktı. İkinci sıradaki Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın 6 aylık gideri yüzde 219.5 artarak 51.4 milyon liradan 164.3 milyon liraya yükseldi. 3. sırada yer alan Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın 6 aylık harcaması geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 46.8 arttı, 52.4 milyar liradan 77 milyar liraya çıktı.

Milli Savunma Bakanlığı’nın gideri yüzde 21 artışla 21.1 milyar liradan 25.5 milyar liraya, Sağlık Bakanlığı’nın gideri yüzde 22.9 artışla 22.7 milyar liradan 27.9 milyar liraya, Tarım ve Orman Bakanlığı’nın gideri yüzde 22.7 artışla 18.7 milyar liradan 22.9 milyar liraya, Ticaret Bakanlığı’nın gideri yüzde 30.6 artışla 1.8 milyar liradan 2.3 milyar liraya, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’nın gideri de yüzde 19.4 artışla 23.4 milyar liradan 28 milyar liraya yükseldi.

AKP'NİN YILLARDIR İHMAL ETTİĞİ KAMU TEŞEBBÜSLERİNİN FİNANSMAN İHTİYACI HIZLA ARTIYOR

Kamu iktisadi teşebbüslerinin (KİT) finansman ihtiyacı hızla artıyor. Gelecek yıl finansmana en fazla ihtiyacı olan kurum TC Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD). İkinci sırada Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) geliyor. Üçüncü sırada da boru hatları ile Petrol Taşıma AŞ (BOTAŞ) var.

KİT'ler ve Bağlı Ortaklıklarının 2021 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programının Tespit Edilmesi Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararı yayımlandı. Karar ile kamu teşebbüslerinin 2021 yılı mali hedefleri de belli oldu. Teşebbüslerin büyük bir bölümünün gelecek yıl finansman ihtiyacı olacak. Bu yıl ile karşılaştırıldığında finansman ihtiyaçlarındaki artışlar da dikkat çekti.

En fazla finansman ihtiyacı olan kurum 16.7 milyar lira ile TCDD. Kurumun gelecek yıl 12.6 milyar liralık yatırım yapması planlanıyor. Kurumun bu yılki finansman ihtiyacı 12.4 milyar liraydı. Bu arada TCDD Taşımacılık AŞ'nin finansman ihtiyacı da bu yıla göre 2.1 milyar liradan 2.7 milyar liraya yükseldi. Finansman ihtiyacı olan KİT'ler içerisinde ikinci sırada ise 6.8 milyar lira, TPAO yer alıyor. Gelecek yıl 13.4 milyar lira yatırım yapması öngörülen TPAO'nun bu yıl finansman ihtiyacı yoktu. Başta Karadeniz olmak üzere doğalgaz aramalarına hız veren kurumun finansman ihtiyacının arttığı görülüyor.

Finansman ihtiyacı olan kurumlar içerisinde 3. sırada BOTAŞ var. Gelecek yıl 6.1 milyar lira yatırım öngörülen BOTAŞ'ın finansman ihtiyacı ise 5.2 milyar lira. Yine bu yıl ile karşılaştırıldığında BOTAŞ'ın finansman ihtiyacının 4.1 milyar liradan 5.2 milyar liraya çıktığı görülüyor.

ÇAYKUR gelecek yıl 10.1 milyon lira yatırım yapacak. Finansman ihtiyacı ise 1 milyar 35 milyon lira. Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'nin yatırım tutarı 128.7 milyon lira, finansman ihtiyacı ise 1.1 milyar lira. Dikkat çeken bir diğer artış da Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu'nda (TKİ) gerçekleşti. Bu yıl 465.5 milyon lira finansman ihtiyacı olan kurumun gelecek yılki finansman ihtiyacı 1.1 milyar liraya çıkacak. Kurum gelecek yıl 72.9 milyon lira yatırım yapacak. Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun (TTK) finansman ihtiyacı da 1.2 milyar liradan, 1.4 milyar liraya yükselecek.

Milyar Liraları Aşan İhtiyaçlar

Diğer bazı KİT'lerin gelecek yılki finansman ihtiyaçları da şöyle:

MKEK 103.1 milyon lira, ETİ Maden 51.7 milyon lira, Elektrik Üretim AŞ 469.5 milyon lira (EÜAŞ'ın bu yıl finansman ihtiyacı yoktu), TMO 538.4 milyon lira (Bu yılki ihtiyacı 183.3 milyon liraydı), TİGEM, 139.5 milyon lira, demiryollarındaki teşebbüslerin birleştirilmesiyle kurulan Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayi AŞ (TÜRASAŞ) 232.1 milyon lira, TEDAŞ 554.5 milyon lira, Sümer Holding 32.4 milyon lira.

ÇUKUROVA HAVALİMANI İHALESİ PEŞKES PROJESİNE DÖNDÜ

CHP İstanbul Milletvekili ve KİT Komisyonu üyesi Aykut Erdoğan, Limak-Kalyon-Cengiz İnşaat Ortak Girişim Grubu'nun elenmesinin ardından iptal edilen Çukurova Havalimanı ihalesinin "peşkes projesi"ne döndüğünü belirterek, "Saray müteahhitleri elendiği için iptal edilen ihale, adrese teslim yeniden yapılacak" dedi.

Erdoğan konuya ilişkin olarak yaptığı açıklamada, temeli 2013 yılında dönemin Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım tarafından atılan ve Adana, Mersin ve Osmaniye illerine de hizmet vermesi planlanan Çukurova Bölgesel Havalimanı ihalesinin 26 Ekim'de yeniden yapılacağına işaret ederek şunları söyledi:

"Projenin ilk ihalesi 357 milyon Euro yatırım maliyeti ve yap-işlet-devret modeli ile 2011 yılında yapılmıştı. Ancak ihaleyi alan firmanın verilen garantilere rağmen kredi bulamaması nedeniyle ihale 2015 yılında iptal edilmiş ve proje altyapı ve üstü yapı olarak ikiye ayrılmıştı. Daha sonra bu yıl Corona salgının Türkiye'de yayılmaya başladığı günlerde 16 Mart'ta ihale açılmış ve 100 milyon Euro yatırım maliyetiyle ihaleyi Günbeton İnşaat ile Terminal Yapı Ticaret Ortak Girişimi kazanmıştı. İhaleye katılan saray müteahhitleri, yani Limak-Kalyon-Cengiz İnşaat Ortak Girişimi elenmişti. Ancak ihale, saray müteahhitlerinin kazanamaması üzerine iptal edildi ve hatta Ulaştırma Bakanı Mehmet Cahit Turhan görevinden alındı. Şimdi duyuyoruz ki, ihale şartnamesinde, idareyi devre dışı bırakacak değişiklikler yapılmış ve ödeme dengeleri tamamen yüklenici lehine düzenlenmiş."

İhalenin Gideceği Adres Belli

Şartnamede bu yönde yapılan değişikliklerin ihalenin verileceği adresi işaret ettiğini kaydeden Erdoğan, "Yüklenici lehine yapılan bu revizyonlar ihalenin gideceği adresi şimdiden ilan ediyor. 26 Ekim'de yapılacak ihalede bu sonucu hep birlikte göreceğiz. Umarım beni yanıltırlar" dedi. Yapılacak Çukurova Havalimanı'nın Adana Şakirpaşa Havalimanı'na 40 km mesafede bulunduğu da işaret eden Erdoğan, şöyle devam etti:

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

“Hemen yanında büyük bir havalimanı olan Çukurova Havalimanı için 12 milyon yolcu garantisi verildiği söyleniyor. Adana Şakirpaşa Havalimanı'nın yıllık kapasitesi 5 milyon olduğu ortadayken bu havalimanı için 12 milyon yolcu garantisi verilmesinin izahı yok. Çünkü son 5 yılda Adana Havalimanı'ndaki yolcu sayısı belli. 2016'da 5 milyon 585 bin olan yolcu sayısı, 2018'de yerinde sayarak 5 milyon 630 bin olmuş. 2019'da ise ekonomik durgunlukla beraber 5 milyon 57 bine gerilemiş. Bu rakamlar ortadayken 12 milyon yolcu garantisi vermeleri, vatandaşın dışından tırnağından artırarak ödediği vergileri, bu müteahhitlere aktaracaklarını gösteriyor.”

Kamu özel işbirliği (KÖİ) ile yapılan havalimanlarının hazineye maliyeti ortadayken, bu havalimanında da aynı modelin tercih edilmesinin yanlışlığına vurgu yapan Erdoğan, “Türkiye’de bir yağma düzeni yarattılar. KÖİ mevzuatının dağınık olduğu ve çerçeve bir kanun gerekliliği resmi raporlarda ifade edilirken, AKP iktidarı hala KÖİ projelerini, yandaş müteahhitlerinin bütün risklerini halkın sırtına yüklemeye ve ülkenin önemli bir kaynağını bunlara aktarmak amacıyla kullanmakta ısrar ediyor” diye konuştu.

İptal Gerekçesi Tam Olarak Açıklanmalı

Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun, 16 Mart'ta yapılan ihalenin iptaline gerekçe olarak gösterdiği “güvensizliğin” ne olduğunu açıklamak zorunda olduğunu da söyleyen Erdoğan, şu görüşleri dile getirdi:

“İhale tarihi ile iptal tarihi arasında ne değişmiştir ki, ihale hemen kısa bir süre içinde iptal edilmiştir. Bu durum kamuoyuna açıklamalıdır. Hemen yanında devletin işlettiği Adana Şakirpaşa Havalimanı'na rakip fakat özel sektörün işleteceği yeni bir havalimanı açmanın amacı nedir? Çukurova Havalimanı'nın geleceği de Kütahya, Afyonkarahisar ve Uşak arasına inşa edilmiş Zafer Havalimanı'na benzeyecek. Zafer Havalimanı için yıllık 1 milyon 279 bin yolcu garantisi verilmişti. Ancak 2019'da toplam 82 bin yolcu bu havalimanını kullandı. Aradaki bu korkunç fark nedeniyle her yıl yüklenici şirketin cebine kamudan milyonlarca Euro aktarılıyor. Aynısının bu havalimanında da olacağını görmek için kahin olmaya gerek yok, AKP'nin 18 yıllık icraatına bakmak yeterli.”

Doğrudan AKP destekçisi olan üç sermaye grubunun aldığı KÖİ ihalelerinin bedelinin, Dünya Bankası'nın KÖİ raporundaki verilere göre 130 milyar dolar seviyesinde olduğunu bildiren Erdoğan, “KÖİ sisteminin böyle devam etmesine izin verilemez. 2018 seçimlerine giderken kamu ihalelerinde kurulmuş olan yağma düzenini ortadan kaldıracak, adil ve rekabetçi bir ihale düzeni oluşturacağımızı vaat etmiştik. İktidara geldiğimizde, Kamu İhale Kanunu'nu uluslararası standartlara uygun hale getirecek, kanuna getirilen bütün istisnaları kaldıracacağız. Döviz cinsinden fiyatlandırılan otoyol ve köprü geçiş ücretlerini Türk Lirası üzerinden belirleyecek, yüklenici firmaların haksız kar sağlamasına ve kamu zararına yol açan yüksek garantileri inceleyip hukuk çerçevesi içinde sorumlularında hesap soracağız” diyerek açıklamasını tamamladı.

HESABI TÜİK YAPMADI ENFLASYON 4 KAT ARTTI

TÜİK Eylül ayında enflasyonu yüzde 0.97 olarak hesapladı. Ancak, TÜİK'in enflasyon sepetini baz alan bilim insanları, fiyatları yaygın marketlerden derleyince ortaya çok farklı bir tablo çıktı. Aylık enflasyon yaklaşık 4 katına çıkarak yüzde 3.61'e yükseldi.

Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) adı ile bir araya gelen akademisyenler Türkiye için enflasyon hesaplamaya başladıklarını duyurdu. Tüketici fiyatlarına yönelik değişimleri her ay yayınlayacaklarını duyuran ENAG, Eylül ayı enflasyonunu yüzde 3.61 olarak hesapladı. Bu oran, Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) eylülde açıkladığı yüzde 0.97 enflasyon oranının yaklaşık 4 katına işaret ediyor.

Ekonomist Prof. Dr. Veysel Ulusoy'un başında olduğu ENAG, ülkelerin kullandığı ortak standart enflasyon hesaplama yöntemini kullanıyor. TÜİK'in metodolojisini kullandıklarını belirten Profesör Ulusoy'un verdiği bilgiye göre, TÜİK fiyatları ülke genelinde ortalama 500 bin noktadan derliyor.

ENAG enflasyon hesaplamasında ise bu sayının çok daha fazlası, en az üç katı noktadan fiyat bilgisi aldıklarını belirten Ulusoy, enflasyon sepetindeki fiyatları alırken online veya fiziki satış kanallarının yüksek temsil yüzdesiyle uyumlu olmasına öncelik verildiğini söyledi. Buna göre, fiyat alınan yerin satış kitlesi olarak Türkiye nüfusunun ne kadarını temsil ettiğine öncelik veren araştırma grubu, bu sayede TÜİK'in fiyat hacminin çok üzerinde bir veriye ulaşabiliyor.

ENFLASYONU NASIL HESAPLIYOR?

- TÜİK'in en az üç katı alandan fiyat derliyor.
- Fiyat derlerken, marketin tercih oranına da bakıyor.
- TÜİK'in enflasyon sepetinin yüzde 80'ini kullanıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Aynı yöntemle hesaplama yapıyor.
- Eğitim, sağlık ve alkollü içecekleri hesaba katmıyor.

Gizli Enflasyona Bakacak

TÜİK'in aksine eğitim, sağlık ve alkollü içecekleri hesaplama katmadıklarını belirten Ulusoy, bu kalemleri hesaplamanın dışında tutmalarının nedenini ise şöyle açıkladı: "Türkiye'de sağlık ve eğitim harcamaları enflasyona etki etmekten öte ondan etkilenen bir süreç izliyor. Yani bu kalemlerde görülen zamlar enflasyonun bir sonucu olarak karşımıza çıkıyor. Bu harcamaların enflasyon sepetindeki ağırlıklarını yeniden yapılandırılmasını öneriyoruz." Ulusoy, önümüzdeki dönem enflasyon hesaplamasına kalite değişim etkisi ve 'shrinkflasyon' adını verdiği gramajın düşürülmesi ile yaratılan gizli enflasyon' etkisini de dikkate alacaklarını kaydetti.

Pandemi Endeksi Açıklanacak

Ekonomist Prof. Dr. Veysel Ulusoy, 'pandemi endeksi' gibi alternatif ve dinamik sepetler de oluşturabildiklerini belirterek, şöyle devam etti: "Pandemide tüketici alışkanlıkları ve sepetin yapısı değişti. Eurostat ülkelere enflasyon sepetlerini pandemideki değişen tüketim alışkanlıklarına göre değiştirmeleri konusunda öneride bulundu. Türkiye'ye de önerdi, ancak TÜİK sepette değişikliğe gitmedi. Çalışması devam eden 'pandemi endeksini de kasım ayında açıklayacağız."

İSTİHDAM DEĞİL, İSTİSMAR PAKETİ

Sermayeye yeni teşvikler, işçilere yeni hak kayıpları ve ayrımcılık

Bu teklifi hazırlayanlar tam olarak 19'uncu yüzyılın vahşi kapitalizmine özenmiş durumdadır. Tıpkı onlar gibi işveren maliyetlerini azaltmak için her şeyi mubah görüyorlar

Hükümet tarafından kamuoyuna "İstihdam Paketi" olarak sunulan ve uzun bir süredir sözü edilen İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, AKP TBMM Grup Başkanlığı tarafından 16 Ekim 2020'de Meclis'e sunuldu. Teklifin bu hafta Meclis komisyonlarında görüşülmesi bekleniyor.

Torba yasa teklifi (paketi) ile işverenler için envaiçeşit ve bol kepçe teşvik/destekler getirilirken, işçiler için ayrımcılık ve yeni hak kayıpları gündemde.

Torba Yasa ile 'Fastfood' Yasama Faaliyeti!

Meclis'e sunulan ve 43 maddeden oluşan teklif, pek çok yasada değişiklik yapan bir 'torba' kanun teklifi niteliğinde. Teklif sadece çalışma hayatı ile ilgili değil, ilgisiz pek çok konuda da düzenlemeler içeriyor. Yasada yükseköğretimden, Cumhurbaşkanlığı Teşkilat Kanunu'na kadar çalışma yaşamı ilgili olmayan konular da ele alınıyor. Bu haliyle yasa teklifi 'normatif düzen kalitesi' veya 'yasama kalitesi' olarak bilinen ölçütlere aykırıdır. Yasal düzenlemeler bir dizi ölçüte göre hazırlanmalıdır. Bunlar genellik, anlaşılabilirlik, öngörülebilirlik, çelişmezlik, izlenebilirlik ve dayanıklılık gibi özetlenebilir. Torba yasalar karmaşık yapıları nedeniyle açık, anlaşılabilir ve izlenebilir olmaktan uzaktır. Torba yasalar uzmanların dahi zor izleyebildiği ve tasnif edebildiği yasalardır. Bu tip düzenlemeler farklı, ilgisiz konuların birlikte ele alınmasına yol açıyor. Hem Meclis'te hem kamuoyunda asıl konu dikkatten kaçıyor. Torba yasa teklifleri ile yasama faaliyeti adeta bir fastfood haline geliyor.

Sermayeye Teşvik Var, İşçiye Destek Yok

Torba kanun teklifinin gerekçesinde, teklifin amacının Covid-19 salgınının istihdam üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması, salgın nedeniyle işçi ve işverenler üzerinde oluşan yükün sosyal devlet ilkesi gereğince paylaşılması ve giderilmesi, istihdamda devamlılığın sağlanabilmesi için destek tedbirleri düzenlemek olduğu iddia ediliyor. Bakalım öyle mi?

Teklifin onlarca maddesi ile sermaye için yeni "istihdam teşvikleri ve destekleri" getiriliyor. Ayrıca kurumlar vergisinin 5 puan indirilmesine olanak sağlayan düzenleme de pakette yer alıyor. Teklifte İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işverenlere sağlanan desteklerin artırılması hedefleniyor. Böylece paketin önemli bir bölümünün sermayeye dönük koruma ve kollama tedbirleri olduğunu söylemek mümkün. Teklifin gerekçesinde salgının yarattığı yükün sosyal devlet ilkesi gereğince paylaşılmasından söz edilirken teklifin içeriğinde işçileri koruyucu bir düzenleme yok. Örneğin işçiler için gelir vergisi indirimi yok. Salgından etkilenenlere dönük nakit transferi yok. Dahası sigortasız işçi çalıştırmış olanlar ödüllendiriliyor. Kısacası yükün paylaşıldığı iddiası gerçek değil. Paket sermaye için teşvik ve destek öngörüyor, çalışanlar için değil.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Öte yandan paket veya teklif ile sermaye için getirilen teşvik ve desteklerin iki sonucu olacak: Kamunun vergi gelirleri azalacak ve İşsizlik Sigortası Fonu boşalmaya devam edecek. Bunun anlamı ise azalan kamu gelirlerinin vatandaşa yeni vergi, özellikle de tüketim vergisi olarak geri dönmesi ve İşsizlik Sigortası Fonu'nda daha az kaynak kalması, böylece işçilere fondan daha az ödeme yapılmasıdır. Hükümet, kontrolü altında bulunan ve işçilere ait olan İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklarını istihdam paketi adı altında bol kepçe bir şekilde sermayeye sunmaktadır.

Son 4 Yılda 134 Milyar TL Sokağa Atıldı

Aynı yöntemi deneyerek farklı sonuç almak mümkün değildir. Sermayeye yıllardır hem bütçeden hem de İşsizlik Sigortası Fonu'ndan bol kepçe kaynak aktarılmaktadır. Ancak yeni istihdam yaratmak bir yana, var olan istihdam azalmaktadır. İzlenen teşvik ve istihdam politikaları işe yaramıyor. Kamu kaynakları sermayeye aktarılmış oluyor.

Örneğin 2017-2020 arasında işverenlere bütçeden 5 puan işveren sigorta prim desteği olarak 114,2 milyar TL kaynak aktarıldı. Yine 2017-2020 arasında İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işverenlere 43 milyar TL doğrudan destek ve teşvik verildi. Toplam olarak 2017-2020 döneminde sadece doğrudan istihdam teşvikleri için sermayeye en az 134 milyar TL kaynak aktarıldı. Sonuç ne mi? 2017 yılında 28,2 milyon olan istihdam, 2020 Temmuz ayı itibarıyla 27,2 milyona geriledi. Sözün özü işverenlere yapılan teşvikler istihdam yaratmıyor. Böylece 134 milyar TL sermaye teşviki yeni istihdam yaratmadığı gibi günün sonunda istihdam azalmış oldu. Teşvikler kamu kaynaklarının, halkın vergilerinin ve işçilerin primlerinin sermayeye aktarılmasıdır. Yeni teşvikler de yeni istihdam yaratmayacak.

Teklif yeni bir taşeron işçilik faciası yaratacak ve güvencesizliği derinleştirecek. Yaşa dayalı olarak ikinci sınıf işçilik yaratılacak.

Kıdem Tazminatı Hakkına Darbe ve Yaş Ayrımcılığı

Bol kepçe teşvikler dışında yasa teklifinde iki kritik düzenleme var: Birincisi 25 yaş altı ve 50 yaş üstü işçiler için belirli süreli sözleşmelerin koşulsuz olarak yapılabilmesine olanak tanınması. İş Kanunu'nun 11'inci maddesine göre belirli süreli iş sözleşmesi halen "belirli süreli işlerde veya belli bir işin tamamlanması veya belirli bir olgunun ortaya çıkması gibi objektif koşullara bağlı olarak" yapılabilir ve yine kanuna göre "belirli süreli iş sözleşmesi, esaslı bir neden olmadıkça, birden fazla üst üste (zincirleme) yapılamaz. Aksi halde iş sözleşmesi başlangıçtan itibaren belirsiz süreli kabul edilir." Teklif 25 altı ve 50 yaş üstü işçilerle bu koşullar aranmaksızın keyfi olarak belirli süreli iş sözleşmesi yapılmasının önünü açıyor. Bu değişiklik ne anlama geliyor?

◆ Gençlere ve yaşlılara yönelik ayrımcılık: Bu değişiklik her şeyden önce yaşa bağlı ayrımcılıktır. Bu ayırım Anayasa'nın eşitlik ilkesinin ihlali anlamına gelmektedir. Sırf belli yaş gruplarında oldukları için milyonlarca işçi temel haklarından yoksun bırakılmaktadır. Böylece yaşa dayalı olarak ikinci sınıf işçilik yaratılacak. Bu teklif yeni bir taşeron işçilik faciası yaratacak ve güvencesizliği derinleştirecek. Öte yandan iş hukuku ve sosyal politikanın temel ilkesi, çalışma yaşamında öncelikle korunması gereken gruplar olarak kabul edilen ve daha fazla ayrımcılığa uğrayan/uğrayabilecek kesimlerin korunmasıdır. Bu gruplar arasında gençler, kadınlar, yaşlılar ve göçmenler ilk sırada yer alır. Bu gruplar için teklifte yapıldığı gibi ayrımcılık değil, pozitif ayrımcılık gerekir.

◆ Kıdem tazminatı ve iş güvencesi haklarına darbe: Belirli süreli iş sözleşmesi ile çalışmak işçi açısından büyük hak kayıpları yaratacaktır. Belirli süreli sözleşme ile çalıştırılan işçiler kıdem ve ihbar tazminatına hak kazanamazlar. Belirli süreli iş sözleşmesi ile çalışanlar iş güvencesi hükümlerinden yararlanamazlar. Şimdilik kıdem tazminatının fona devredilmesini ertelemiş görünen hükümet kıdem tazminatını parça parça ortadan kaldırmaya başlamış oldu.

◆ Milyonlarca genç ve EYT'li etkilenecek: Bu teklif milyonlarca genç çalışan ve işsiz ile emekliliği yaklaşan milyonlarca işçiyi etkileyecek. Bu teklif en çok emeklilikte yaşa takılanlar (EYT) kapsamında olan işçileri etkileyecek. Bilindiği gibi EYT'liler çalışma yılı ve prim gün sayısını doldurup yaş koşulu nedeniyle bekleyen işçilerden oluşuyor. Bunlar genellikle 50 yaş üzeri işçilerden oluşuyor. Bu teklif yasalarsa EYT'liler belirli süreli sözleşme ile çalışmaya zorlanacak ve daha güvencesiz koşullarda çalışmış olacaklar. Hükümet EYT sorununu çözmek yerine EYT'liler için yeni hak kayıplarına yol açacak bir düzenlemeyi gündeme getirdi.

Sosyal Güvenlik Hakkına Darbe

Teklifin bir diğer vahim düzenlemesi, sosyal güvenlik hakkına ve özellikle de emeklilik hakkına darbe indirir niteliktedir. Teklifin 32'nci maddesinde, 5510 sayılı Kanun'da yapılması öngörülen değişiklik ile 25 yaşından küçük olup kısmi süreli olarak ayda 10 günden az çalışanlar işçilerin sadece iş kazası ve meslek hastalığı ile genel sağlık sigortası primlerinin (kısa vadeli sigorta primleri) ödenmesi öngörülmüyor (toplam yüzde 14,5). Bu işçiler için malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi (yüzde 20) ödenmeyecek. Diğer bir ifadeyle gençlerin kısmi

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

çalışmaları emeklilikte dikkate alınmayacak. Teklifin gerekçesine göre böylece prim maliyeti, dolayısıyla işçilik maliyeti azaltılacak ve istihdam artacakmış!

Şaka gibi ama gerçek. Öte yandan bu kapsama giren çalışanlar isterlerse bu primleri kendileri ödeyebilecekler! Diğer bir ifadeyle gençler uzun vadeli sigorta primlerini kendileri ödemek için çalışmış olacaklar.

Nereden baksan hukuksuzluk, haksızlık, ayrımcılık ve keyfilik! Bu öneri Anayasa'nın sosyal devlet, eşitlik ve sosyal güvenlik hakkına ilişkin hükümlerinin ihlali anlamına gelmektedir. Yaşa bağlı olarak hiç kimse temel bir haktan yoksun bırakılamaz. Sosyal güvenlik hakkı tüm çalışanların temel, evrensel ve anayasal hakkıdır.

Bu yasa paketi Truva atı gibi. İçinden zamanla başka kötülükler çıkacaktır. Kıdem tazminatı, iş güvencesi darbe alıyor. Bu teklif ile "sarı öküz" gitmek üzere!

İstihdam Değil, İstismar Paketi!

Bu teklifi hazırlayanlar tam olarak 19'uncu yüzyılın vahşi kapitalizmine özenmiş durumdadır. Tıpkı onlar gibi işveren maliyetlerini azaltmak için her şeyi mubah görüyorlar. Bu paket istihdam değil, istismar paketidir. İstismar iki anlamı birden içerir: Birincisi bir durumu kötüye kullanma, ondan yararlanma. Bu paket salgını fırsat bilerek, ondan yararlanarak işçi haklarını budamaktadır. İstismarın diğer anlamı sömürüdür. Bu paket sömürüyü artırma paketidir. Bu paket ile işveren maliyetleri düşecek, işçi hakları daralacak ve sömürü artacaktır.

Bu paketin sadece genç ve yaşlı işçileri kapsadığı düşünülerek sendikalar ve orta yaşlı işçiler rehavete kapılmamalı. Bu yasa teklifi (paketi) çalışma yaşamında uğursuz bir kapıyı açıyor: Yaşa dayalı ayrımcılık yasal hale geliyor. Bu yasa paketi Truva atı gibidir. İçinden zamanla başka kötülükler çıkacaktır. Kıdem tazminatı, iş güvencesi darbe alıyor. Bu yasa gençleri, gelecek nesilleri ve bütün çalışanları kapsıyor aslında. Herkes ergeç 50 yaşına gelecek! Sendikalar da nasılsa kıdem tazminatını kurtardık rehavetine kapılmasın. Bu yasa teklifi ile "sarı öküz" gitmek üzere!

KONUT METREKARE FİYATLARI TARİHİ ZİRVESİNİ GÖRDÜ

Türkiye genelinde konut metrekare ortalama birim fiyatı, ağustos sonu itibarıyla tüm zamanların zirvesi olan 3 bin 530 liraya yükseldi. Konut metrekare ortalama birim fiyatı İstanbul'da 5 bin 767 lira, Ankara'da 2 bin 641 lira ve İzmir'de 4 bin 120 lira ile rekor kırdı.

Türkiye genelinde konut metrekare ortalama birim fiyatı, yükselişini 17 aydır sürdürerek ağustos sonunda 3 bin 530 lira ile tüm zamanların zirvesini gördü.

Türkiye genelinde konut metrekare ortalama birim fiyatı Ekim 2018'den itibaren 5 ay üst üste geriledi.

2019'un nisan ayında yükseliş trendine giren ve üst üste yükselişini 17'nci aya taşıyan konut metrekare fiyatları, ağustos sonu itibarıyla 3 bin 530 liraya ulaştı. Böylece tarihi zirvesini gören konut metrekare ortalama birim fiyatı, bu yılın 8 ayında yüzde 20,5, son bir yılda ise yüzde 25,9 artış gösterdi.

Türkiye genelinde geçen yılın sonunda 2 bin 931 lira düzeyinde bulunan konut metrekare ortalama birim fiyatı, 8 ayda 600 lira artış gösterdi. Böylece 100 metrekarelik bir evin fiyatı, 8 ayda 60 bin lira artmış oldu.

İstanbul'da Yükseliş Bir Yılda Bin Lirayı Geçti

Türkiye'nin mega kenti İstanbul'da konut metrekare ortalama birim fiyatı, 2018'in ekim ayında 5 bin 123 lira ile tarihi zirvesini görmüştü. Nisan 2019'a kadar gerileyen metrekare fiyatı, 4 bin 632 liraya kadar inmişti. Metrekare fiyatı, geçen yılın mayıs ayından bu yana yükselişini sürdürerek ağustos sonu itibarıyla 5 bin 767 lira ile rekor kırdı.

Geçen yılın sonuna göre 8 aylık dönemde metrekare fiyatı 828 lira artan İstanbul'da, son bir yıllık süreçte ise fiyatlar 1.069 lira yükselmiş oldu.

İstanbul'da konut metrekare ortalama birim fiyatı, bir yılda yüzde 22,7, 8 ayda yüzde 16,8 artış gösterdi. İstanbul'da 100 metrekarelik evin fiyatı, son bir yılda 100 bin liranın üzerinde arttı.

Başkentte Fiyatlar Yaklaşık Yüzde 20 Arttı

Başkent Ankara'da konut metrekare fiyatları 2 yıldır 2 bin liranın üzerinde seyrediyor. 15 aydır yükseliş eğilimini sürdüren metrekare fiyatları, ağustos sonu itibarıyla 2 bin 641 lira ile en yüksek seviyesini gördü.

Geçen yılın sonuna göre yüzde 19,8 artan konut metrekare ortalama birim fiyatı, son bir yılda yüzde 23,8 yükseldi. Böylece konut metrekare fiyatı, bir yılda 508 lira, 8 ayda 437 lira artmış oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İzmir'de Fiyatlar 4 Bin Lirayı Aştı

Türkiye'nin en büyük üçüncü şehri İzmir'de son yıllarda markalı projeler ve A plus konutların artması fiyatlara da yansdı. İzmir'de üst üste 14 ay artan konut metrekaresi fiyatları, ağustosta 4 bin 120 lira ile tüm zamanların zirvesini gördü.

Son bir yılda yüzde 27,4 artan metrekaresi fiyatları, bu yılın 8 ayında ise yüzde 21,7 yükseldi. İzmir'de 100 metrekaresel bir evin fiyatı son bir yılda 88 bin 600 lira, son 8 ayda ise 73 bin 600 lira artmış oldu.

KÖİ MODELİ, ŞEHİR HASTANELERİNDE 25 KAT MALİYET GETİRİYOR

20 şehir hastanesinin finansmanını kamu özel işbirliği (KÖİ) modeliyle gerçekleştiren hükümet, yüksek maliyeti nedeniyle bu modelden vazgeçerek 10 şehir hastanesinin genel bütçeden yapılmasına karar verdi.

CHP Balıkesir Milletvekili Op. Dr. Fikret Şahin, kamu özel işbirliği (KÖİ) modeliyle ve genel bütçeden yapılan şehir hastanelerinin dudak uçuklatan maliyetlerine dikkat çekerek "KÖİ modeliyle yapılan şehir hastanelerinde yatak başı maliyet 24 milyon 39 bin TL'ken genel bütçeden yapılacak şehir hastanelerinde bu rakam 980 bin TL. Yani KÖİ modeli en az 25 kat daha maliyetli. KÖİ modelinden derhal vazgeçilmeli, yapımı devam eden şehir hastanelerinin de genel bütçeden finanse edilmesi sağlanmalıdır. Hastaneler ülkemiz için mali ve sosyal açıdan bir yıkıma dönüşmeden acilen kamulaştırılmalıdır" dedi.

752 Milyar TL Maliyet

Sağlık Bakanlığı 2020 yılı bütçesinde, KÖİ modeliyle yapılan 20 şehir hastanesinin tamamen hizmete gireceği 2022 yılı için ayrılan kira ve hizmet bedeli, 21 milyar 910 milyon 58 bin TL'yd. 2020 yılı Sağlık Bakanlığı bütçe görüşmeleri döneminde dolar kurunun 5.77 TL olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu miktarın 3 milyar 797 milyon 237 bin dolara karşılık geldiğini söyleyen Şahin, "Şehir hastaneleri sözleşmelerine göre kira ödemeleri döviz üzerinden yapılmaktadır. Bu bağlamda Sağlık Bakanlığı, 2022 yılı tahmini bütçesine göre KÖİ modeliyle yapılan 20 şehir hastanesinin kira ve hizmet bedeli için 25 yıl boyunca en az 94 milyar 930 milyon dolar ödeyecektir. 15 Ekim 2020 dolar kuru 7.93 TL olduğu göz önünde bulundurulduğunda, 31 bin 315 yatak kapasiteli KÖİ modeliyle yapılan 20 şehir hastanesinin toplam yatırım maliyeti en az 752 milyar 794 milyon 900 bin TL'dir. Buradan da yatak başı maliyeti hesapladığımızda, KÖİ modeliyle yapılan hastanelerdeki yatak başına düşen maliyetin dolar kurunun bugünkü değerinde sabit kalması koşuluyla 24 milyon 39 bin TL olduğunu hesaplayabiliriz" dedi. Oysa 2020 yılı Cumhurbaşkanlığı yatırım programında genel bütçeden yapılacak 10 bin 300 yataklı 10 şehir hastanesinin yatırım maliyeti için 10 milyar 95 milyon TL ayrıldığını anımsatan Şahin, "Genel bütçeden yapılacak 10 şehir hastanesinde yatak başı maliyetin 980 bin TL olduğunu görmekteyiz. Özetle KÖİ modeliyle yapılan şehir hastanelerinde yatak başı maliyet 24 milyon 39 bin TL'ken genel bütçeden yapılacak şehir hastanelerinde bu rakam 980 bin TL. Yani KÖİ modeli en az 25 kat daha maliyetlidir" değerlendirmesini yaptı.

Kamu Zararı Talep Edilsin

Şahin, "En az 25 kat daha maliyetli olan KÖİ modelinden çok geçmeden derhal vazgeçilmeli, KÖİ modeliyle yapımı devam eden şehir hastanelerinin de genel bütçeden finanse edilmesi sağlanmalıdır. 2019 Sayıştay raporlarında da görüleceği üzere bugüne kadar bu model ile yapılan şehir hastanelerinde gerçekleştirilen tüm kamu zararları şirketlerden talep edilmeli ve bu hastaneler bir yıkıma dönüşmeden acilen kamulaştırılmalıdır" dedi.

SATMAYA DEVAM EDECEKLER

AKP Özelleştirmelere 2021'de hız verecek. AKP, 2021'de otoyol ve köprülerin ihalesi için uygun strateji arıyor

AKP iktidarı özelleştirmelere 2021'de hız verecek. Elde kalan termik ve hidroelektrik santraller, limanlar özelleştirilecek. Kömür sahaları ihale edilecek. Otoyol ve köprüler "uygun strateji" bulduktan sonra ihaleye çıkarılacak.

2021 Bütçe Gerekçesi'nde 2003'ten itibaren uygulanan özelleştirmelere ilişkin bilgi verilerek bundan sonra uygulanacak politikaların da ipuçları verildi. Açıklamada AKP iktidarının başından itibaren uygulanan ekonomik politikaların yerli ve yabancı yatırımcıların özelleştirme uygulamalarına ilgisini artırdığı belirtildi.

Verilen bilgilere göre Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın (ÖİB) yürüttüğü çalışmalar sonucunda 275 kuruluşta hisse satışı veya varlık satış/devri yoluyla özelleştirme işlemi yapıldığı ve bu kuruluşlardan 269'unda kamu payının kalmadığı açıklandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Özelleştirmelerin başladığı 2 Temmuz 1986 ile 31 Ağustos 2020 dönemi satış/devir uygulamalarından elde edilen rakamın da açıklandığı gerekçede nominal rakamlarla 113.4 milyar TL elde edildiği, bu tutarın 106.7 milyar TL'lik kısmının da tahsil edildiği belirtildi.

Devlet Küçülecek

Gerekçede, özelleştirmelerin sadece KİT'lerin özelleştirilmesi olarak düşünülmemesi gerektiği de vurgulandı. Ayrıca bundan önce olduğu gibi bundan sonraki süreçte de özelleştirmeler yoluyla devletin kamusal fayda taşımayan üretimdeki payının azaltılmasının sürdürüleceği, mevcut KİT faaliyetlerinin de piyasada rekabeti bozucu etkiye neden olmayacak şekilde yürütüleceği ifade edildi.

Gerekçede yapılacak bazı özelleştirmeler şöyle sıralandı:

- Güllük Liman Sahası, 260 yat kapasiteli limana dönüştürülmesi için ihaleye çıkılacak.
- Çanakkale Gökçeada Kuzu Limanı yat ve yolcu limanı yapılmak üzere ihale edilecek.
- Fenerbahçe Kalamış Yat Limanı 36 yıl süreyle "işletme hakkının verilmesi" yöntemiyle özelleştirilecek. Taşucu Limanı yeniden ihale edilecek.
- Otoyolların ve köprülerin özelleştirilmesi için strateji belirleme çalışmaları devam ediyor. Özelleştirme stratejisinin tespiti sonrasında işlemlere başlanacak.

SÖZLEŞMEYE AYKIRI

Yapım, ihale ve işletimleri şeffaf olmadığı için eleştirilen şehir hastanelerinde, elektrik, doğalgaz ve su harcamaların sağlık çalışanlarına ait döner sermayeden ödenirken, genel bütçeden aktarım yapılmadığı ortaya çıktı.

Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu'na göre şehir hastanelerinde genel bütçeden karşılanması gereken elektrik, doğalgaz ve su harcamalarının hastane döner sermaye bütçesinden ödendiği ortaya çıktı. Şirketin ödemesi gereken faturaların sözleşmeye aykırı bir şekilde sağlık çalışanları için ayrılan bütçeden karşılandığına dikkat çeken Dr. Ergün Demir ve Dr. Güray Kılıç, "Ek ödemelerle ilgili yapılması gereken, tüm sağlık çalışanlarına hak ettikleri ücretin verilmesi ve yapılan tüm ödemelerin emekliliğe yansıtılmasıdır" görüşünü dile getirdi.

Başta Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi olmak üzere birçok sağlık kurumunda ek ödemelerin eksik yatırıldığını anımsatan Demir ve Kılıç, "Haziran ve temmuz ek ödemelerini hiç alamayan, ağustos ve eylül ayı ek ödemelerini ise eksik alabilen hekimler sorunun çözülmesi yönündeki taleplerini hastane yönetimine iletmış ancak tatmin edici bir cevap alamamışlardı" dedi.

'Emekliliğe Yansıtılmalı'

Demir ve Kılıç, şehir hastanelerinin faturalarının döner sermayeden ödenmesine karşın genel bütçeden aktarım yapılmamasına tepki göstererek şunları kaydetti: "Uygulamada hastaneye ait tüm elektrik, doğalgaz ve su giderleri döner sermaye bütçesinden, hizmet giderleri ise genel bütçeden ödenmektedir. Ancak, döner sermayeden ödenen bu hizmetler için yapılan elektrik, doğalgaz ve su harcamalarına ilişkin mahsup işleminin genel bütçeden ödenecek hizmet ödemelerinden karşılanması ve bu miktarın ilgili hastane döner sermaye bütçesine aktarılması sözleşmelerde belirtilmiştir. Ancak Sayıştay raporundan anlaşıldığı üzere genel bütçeden ödenen hizmet bedelinden düşülen bu tutar, gider olarak ödeyen döner sermaye bütçesine aktarılmamış ve genel bütçede kalmıştır. Bu durumda, döner sermaye bütçesine aktarılması gereken tutarlar genel bütçede kalmakta ve döner sermaye bütçesi aleyhine bir durum ortaya çıkmaktadır. Görüldüğü gibi bir taraftan fiziksel, psikolojik ve mesleki yıkıma uğrayan hekim ve sağlık çalışanları şimdi de ek ödemelerinin ödenmemesi sonucu ekonomik olarak da tükenmişlik sınırına itilmektedir. Diğer yandan ise sağlık çalışanlarına verilmesi gereken ek ödemenin karşılanacağı döner sermaye havuzuna şirket hastanelerinin doğalgaz, elektrik ve su harcama musluğu bağlanmıştır. Ek ödemelerle ilgili yapılması gereken, tüm sağlık çalışanlarına hak ettikleri ücretin verilmesi ve yapılan tüm ödemelerin emekliliğe yansıtılmasıdır."

SARAYIN DEMİRYOLU POLİTİKASI RAYDAN ÇIKTI

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) Taşımacılık A.Ş yetkililerinin tren kazalarına karşı Ankara Tren Garı'nda kurban kesmesiyle ilgili açıklama yaparak, "Yaşanan görüntüler demiryolu güvenliğinin ve ulaşım politikasının geldiği acı noktayı gösteriyor. Sarayın demiryolu politikası raydan çıktı" dedi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

TCDD Taşımacılık A.Ş yetkilileri, geçtiğimiz cuma günü, tren kazalarına karşı Ankara Tren Garı'nda kurban keserek dua etti. Yönetim hataları ve eksikliklerinden dolayı yaşanan kazalarla gündeme gelen TCDD'nin yöneticileri, iki küçükbaş hayvanın kurban edilmesinden sonra kazalara karşı topluca dua etti.

Kazaları önlemek için kurban kesilerek, dua edilmesi ile ilgili konuşan CHP'li İlgezdi, "Kuşkusuz geçtiğimiz hafta dört gün içinde meydana gelen üç büyük kaza demiryolu politikalarını belirleyen siyasi kadronun yanlış kararlardaki ısrarının bir sonucudur" dedi. İlgezdi, liyakat esasına dayanmayan insan kaynakları politikasının kazalara ve ölümlere davetiye çıkarttığını söyledi.

Çalışan Yüzde 42 Azaldı

Kurban keserek kazaları önlemeye çalışan TCDD üst yönetimini eleştiren İlgezdi, "'Rekabetçilik' adı altında demiryollarında kamu işletmeciliği tasfiye edilmektedir. 2015-2019 yılları arasında kurum bünyesinde çalışan emekçi sayısında yaşanan yüzde 42'lik azalmanın sebepleri açıklanmalıdır, kazaların personel yetersizliği ve liyakatsiz atamalar yüzünden olduğu açıktır" dedi.

"Ya Liyakat Ya İstifa"

Yeni kazalar olmaması için TCDD yönetimine çağrıda bulunan Akkuş İlgezdi, "Ülkemizde güvenilir, dengeli, ülke ve toplum çıkarlarını gözetken bir ulaşım sistemi ihtiyacı her zamankinden daha fazla. Ya görevinizi liyakat esasına göre yerine getirin ve insanlarımızın can ve mal güvenliğini sağlayın eğer yapamıyorsanız da derhal istifa edin" ifadelerini kullandı.

PARAN VARSA 'ENGEL' YOK!

Ulaştırma Bakanı Karaismailoğlu, ücretsiz seyahat hakkına sahip engelli yurttaşlara, YHT ve şehirlerarası ana hat seferlerinde kanuna aykırı kısıtlama getirildiğini itiraf etti. Kısıtlamaya bahane olarak Covid-19 salgını gösteren Karaismailoğlu, dileyenlerin para verip bilet satın alabileceğini belirtti.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, engelli yurttaşların ücretsiz seyahat hakkının kısıtlandığını ve bu yurttaşlara ücreti karşılığı tren bileti satıldığını itiraf etti. Karaismailoğlu'nun verdiği bilgiye göre, salgın öncesinde ayda ortalama 100 bin engellinin ücretsiz seyahat ettiği YHT'de salgın döneminde ayda ortalama 120 engelliye ücretsiz seyahat imkânı tanındı.

Parasıyla Alınabiliyor

CHP Milletvekili Utku Çakırözer, engelli yurttaşlara YHT ve diğer şehirlerarası tren seferleri için verilen ücretsiz seyahat hakkının sınırlandırılmasına ilişkin Bakan Karaismailoğlu'nun yanıtı istemiyle soru önergesi hazırladı. Karaismailoğlu'nun soru önergesine verdiği itiraf niteliğindeki yanıtta, engelli yolcuların ücretsiz seyahat hakkının kısıtlandığı kabul edildi. Bakan, ücretsiz seyahat hakkı ellerinden alınan engellilere, ücreti karşılığı bilet satışı yapıldığını da doğruladı.

Karaismailoğlu'nun paylaştığı istatistikler ise engellilerin ücretsiz seyahat hakkı açısından çarpıcı bir durumu da ortaya koydu. Karaismailoğlu, 29 Temmuz 2019 ile 28 Temmuz tarihleri arasında 782 bin 650 engelli yurttaşın ücretsiz YHT tren seferlerinden yararlandığını kaydetti. Bu yıl 28 Mayıs ile 28 Temmuz tarihleri arasında ücretsiz seferlerden yararlanan engelli yurttaş sayısının ise yalnızca 241 olduğunu kaydetti. Salgından önce ayda ortalama 100 bin engelli yurttaş ücretsiz seyahatten yararlanırken haziran ve temmuz aylarında toplam 241 engellinin bu hizmetten yararlanması dikkat çekti.

Karaismailoğlu'nun yanıtının çelişkilerle dolu olduğunu savunan CHP'li Çakırözer, şunları söyledi: "Bir paragrafta, 'Engellinin ücretsiz seyahat hakkını kısıtladık' diğer bir paragrafta, 'Engelliler ücretsiz bilet alıp seyahat edebiliyor' diyor. En sonunda da 'Kendi beyanları doğrultusunda ücretli bilet alabilmekteler' diyor. Ücretsiz seyahat hakkı olan bir engelli kardeşimiz neden para ile bilet alsın ki? Çünkü siz o hakkını kısıtlamış durumdasınız. O trene binmek zorunda olan yurttaşımız da aslında ücretsiz seyahat hakkı olmasına rağmen mecburen parasını verip bilet almak zorunda kalıyor. Engelli yurttaşlarımıza kanunla verilen ücretsiz seyahat hakkı böyle keyfi biçimde ellerinden alınamaz."

EKONOMİMİZ İÇLER ACISI HALDE

AKP'nin bir kez daha yürürlüğe sokmaya hazırlandığı 'kara para aklama' düzenlemesine ilişkin açıklama yapan CHP'li Özel, "Daha bir yıl bile geçmeden benzer bir düzenlemenin getirilmesi, Türkiye'de ekonominin içler acısı halinin göstergesidir" dedi.

TBMM Başkanlığına sunulan İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklama yapan CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, "Daha bir yıl bile geçmeden benzer bir düzenlemenin getirilmesi, Türkiye'de ekonominin içler acısı halinin göstergesidir" dedi.

Teklifle yurt dışında bulunan sermaye piyasası araçlarını Türkiye'deki banka veya aracı kuruma bildiren gerçek ve tüzel kişilerin, bu varlıklarını serbestçe tasarruf etmesine imkan tanındığına dikkat çeken Özel, "Henüz Temmuz 2019'da, bu düzenlemenin aynısı 31 Aralık 2019'a kadar süre tanınarak TBMM'den geçirilmişti. İktidar, son 12 yılda 6'ncı kez kara para düzenlemesi getiriyor. Daha bir yıl bile geçmeden benzer bir düzenlemenin getiriliyor olması, Türkiye'de ekonominin içler acısı halinin göstergesidir" ifadelerini kullandı.

Bu tür düzenlemelerin sıklığı ve adeta bir alışkanlık haline getirilmesinin, ülkedeki vergi sistemine, kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye ve kara paranın aklanmasının önlenmesine zarar verdiğini öne süren Özel, ekonomideki sorunlara bu tür geçici düzenlemelerle çare bulunamayacağını ifade etti.

CHP'li Özel, şunları kaydetti:

"Kaçan yabancı yatırımların, kara paranın getirilmesini teşvik eden bu tür düzenlemelerle telafi edilmesi mümkün değildir. Son verilere göre son 5 yılda yabancı sermayenin Türkiye'ye doğrudan yatırımları yüzde 54 azalmıştır. 2017 yılında 117 milyar dolar olan yabancıların Türkiye'deki portföyü, Ekim 2020'de 57 milyar dolara kadar gerilemiştir. Son 3 yılda 60 milyar dolarlık doğrudan yabancı yatırım ülkeden kaçmıştır. Böylesi bir ortamda pansuman tedbirler yerine ekonomide yapısal reformlar ve adalete duyulan güvenin sarsılmadığı bir yönetim anlayışı şarttır."

TÜRKİYE'DE ÜCRETSİZ İZİN GERÇEĞİ

Ücretsiz izin uygulaması en çok hizmet sektöründe ve asgari ücretli çalışanları etkiledi. Ücretsiz izne çıkartılan işçilerin %47'si asgari ücretin yarısı kadar, %13'ü ise asgari ücretten daha fazla gelir kaybına uğradı.

Ücretsiz izne gönderilen işçilerden çocuklu ve tek gelire geçinen hanelerin yaşam koşulları bu süreçte daha da ağırlaştı.

Bu süreçte işçilerin %27'si işveren tarafından zorla istifa baskısına maruz kaldı.

İşçilerin %35'i ücretsiz izinde olmasına rağmen işveren tarafından iş yerine gelmeye zorlandı.

Aylık masraflar karşısında günlük nakdi ücret desteği devede kulak kaldı.

Günlük 39,24 TL nakdi ücret desteği ile geçinen hanelerin aylık ortalama giderleri en az 2420 TL olarak hesaplandı.

İktidar işçilerin hem gelirini elinden aldı hem de kendine borçlandırdı

Gelir kaybına uğrayan işçilerin %71'i geçinebilmek için bankalardan kredi almak zorunda kaldı.

İşçilerin %82'si kira, fatura ve aylık mutfak masraflarını tam anlamıyla karşılayamadı.

Ücretsiz izne çıkartılan işçilerle yapılan anket sonucuna göre yaşanan büyük hak kaybı gözler önüne serildi. COVID-19 ile mücadele de istihdamı koruma bahanesi ile iktidar milyonlarca işçiyi ücretsiz izne göndererek hem büyük hak gaspına hem de büyük bir sosyal tahribatın oluşmasına ön ayak oldu.

İşsizlik Sigorta Fonu Ağustos ayı verilerine göre ücretsiz izin uygulaması neticesinde iş ve gelir kaybına uğrayan çalışanların sayısı 1 milyon 976 bin olarak açıklandı.

Son verilere göre ücretsiz izne gönderilen 1 milyon 976 bin işçiye Nisan ve Ağustos ayları arasında verilen toplam nakdi ücret desteğinin 4 milyar 398 milyon 944 bin TL olduğu açıklandı. Bu durumda her bir işçiye 5 ay için toplamda ortalama 2 bin 225 TL verildiği ortaya çıkmaktadır. Resmi verilere göre işçilere aylık 1168 TL verilmediği görülmektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ücretsiz izin uygulaması milyonlarca işçinin ve ailesinin açlığa mahkûm edilmesi anlamına gelmektedir. İktidar pandemi sürecinde işsizlik sigorta fonu kaynaklarını her zaman olduğu gibi yine teşvik ve destek ödemeleri adı altında sermayeye ucuz kaynak olarak aktarıırken, bu süreçte fonda yeterli miktarda para olmasına rağmen işçilere sadece günlük 39,24 TL ödenmesini kararlaştırmıştır.

Üstelik işçilerin bu süreçte kıdem ve ihbar hakkı da tehlikeye girmiş, milyonlarca işçinin haklı fesih hakkı elinden alınmıştır. İşçilerin bazıları bu süreçte yine iş yerlerinde çalıştırılmaya zorlanmış, istifa baskısına maruz kalmıştır.

Kısacası iktidar Anayasa'yı çiğneyerek milyonlarca işçiye ve bakmakla yükümlü olduğu ailelerine karşı açıkça suç işlemiştir ve işlemeye de devam etmektedir. İşçiler ile yapılan anket sonucu büyük sosyal yıkımı ve işçilerin içerisinde bulunduğu yaşam mücadelesi bu durumu bir kez daha kanıtlamış oldu.

İşçilerin Gelir Kaybı Asgari Ücretten Daha Fazla

Ankete sonuçlarına göre ücretsiz izne çıkartılan işçilerin çalıştıkları iş yerlerinde son aldıkları net ücret 2324 TL asgari ücret ile 3500 TL arasında değiştiği görülmektedir.

Ankete katılan işçilerin;

%47'si 2324 TL (Asgari ücret)

%40'ı 2500 TL ile 3000 TL arası

%13'ü 3000 TL ile 3500 TL arası ücret almaktadır.

Ankete Katılan İşçilerin Gelir Durumu

2500 TL ile 3000 TL arası

Asgari Ücret

3000 TL ile 3500 TL arası

Bu durumda ücretsiz izne çıkartılan günlük 39,24 TL yani aylık 1168 TL nakdi ücret desteği alan işçilerin gelir kaybı en az 1156 TL en çok 2332 TL seviyesindedir.

Yani ücretsiz izne çıkartılan işçilerin %13'ü asgari ücretten daha fazla gelir kaybına uğrarken, %47'si ise asgari ücretin yarısı kadar gelir kaybına uğramıştır.

Ücretsiz İzin Uygulaması En Çok Hizmet Sektöründe Görüldü

Nisan ayı itibariyle yoğunluk kazanan ücretsiz izin uygulaması en çok hizmetler sektöründe etkisini gösterdi.

Ankete katılan ve ücretsiz izne gönderilen işçilerin %77'si hizmet sektöründe yer alırken bu oran sanayii sektöründe %12 ve inşaat sektöründe ise %11 olarak göze çarptı.

Ücretsiz İzne Gönderilen İşçilerin Sektörel Dağılımı

Hizmet Sektörü

Sanayi Sektörü

İnşaat Sektörü

Hizmet sektöründe işçilerin yoğun olarak konaklama-yiyecek hizmetleri, toptan perakende ve temizlik hizmetlerinde yoğun olarak çalıştığı görülmektedir.

TÜİK 2020 Haziran iş gücü verilerine göre 26 milyon 531 olan istihdam sayısında 14 milyon 590 bin kişinin yani toplam istihdamın %55'inin hizmetler sektöründe fiili olarak istihdam edildiği düşünüldüğünde, birlikte mevcut ücretsiz izin uygulamasından en çok bu sektörün etkilendiği açıkça ortadadır.

Ücretsiz İzne Çıkartılan İşçilerin %57'si Erkek %43'ü İse Kadın İşçilerden Oluşturdu

Ücretsiz izne çıkartılan işçilerin cinsiyete göre dağılımına baktığımızda erkek işçilerde bu oran %57 iken kadın işçilerde ise bu oranın %43 seviyesinde olduğu görülmektedir.

Bu durumda ücretsiz izin uygulaması ile izne çıkartılan her 100 işçiden 57'si erkek işçilerden 43'ü ise kadın işçilerden oluşmaktadır.

Ayrıca ankete katılan işçilerin %46'sı evli olduğunu belirtirken evli işçilerden çocuk sahibi olanların oranı ise %51 seviyesindedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ayrıca evli işçilerden aile fertlerinden her ikisinin de bir işte çalışma oranı ise %32 seviyesindedir. Yani evli çiftlerin 68'i aynı anda her ikisi bir işte çalışmamakta, haneye aylık tek gelir gelmektedir.

Bu duruma göre ücretsiz izne gönderilen işçilerden çocuklu ve tek gelire geçinen hanelerin yaşam koşulları bu süreçte daha da ağırlaşmıştır.

Aylık Masraflar Karşısında Günlük 39,24 TL'lik Nakdi Ücret Desteği Devdede Kulak Kaldı.

Devletin işsizlik sigorta fonunda ücretsiz izne çıkartılan işçilere verdiği aylık 1168 TL nakdi ücret desteği, ankete katılan işçilerin aylık kira, fatura, mutfak masrafları ve çocuklarının masrafları karşısında adeta devdede kulak kalmıştır.

Ankette yer alan işçilerin %31'inin oturdukları hane kendi mülkleri iken %69'unun ise kirada oturdukları sonucuna ulaşılmıştır.

İşçilerin asgari düzeyde ortalama aylık masrafları

✓ Kira 1050 TL

✓ Faturalar (su, elektrik, doğalgaz, telefon ve internet) 480 TL

✓ Mutfak Masrafı 620 TL

✓ **Çocuk Masrafı 270 TL olmak üzere günlük 39,24 TL nakdi ücret desteği ile geçinen hanelerin aylık ortalama giderleri en az 2420 TL olduğu görülmektedir.**

Bu durumda ücretsiz izin uygulaması ile verilen nakdi ücret desteği ile geçinmek zorunda kalan işçilerin aylık masraflarını karşılayabilmesi için en az 1,252 TL'ye daha ihtiyaç duydukları görülmektedir. Yine ankete katılan ücretsiz izinde ki işçilerin %82'si kira, fatura ve aylık mutfak masraflarını karşılayamadığını belirtmiştir.

Bu sonuç aynı zamanda Türkiye'de asgari ücret ile geçinmek durumunda olan milyonlarca asgari ücretliyi ve ailesinin de durumunu gözler önüne sermektedir.

Zira Türkiye'de 2324 TL'nin hem açlık hem yoksulluk sınırı altında kaldığı düşünüldüğünde, anket sonucunda açığa çıkan aylık 2420 TL en düşük masraf giderleri Türkiye'de asgari ücretle geçinmenin acı gerçeğini bir kez daha ortaya koymuştur.

İktidar İşçilerin Hem Gelirini Elinden Aldı Hem de Kendine Borçlandırdı

İşsizlik sigorta Fonu Ağustos ayı bülten verilerine göre Nisan-Mayıs arasında ücretsiz izne çıkartılan işçilerin sayısı 1 Milyon 976 Bin kişiye yükselmiştir.

İşçilerin başka bir iş yerinde çalışması yasak olduğundan ve işveren tarafından tek taraflı fesih hakkı verildiğinden gelir kaybına uğrayan işçiler bu süreçte yaşamlarını sürdürebilmek için bankalara daha fazla borçlanmak zorunda kaldılar.

Anket katılan işçilerin %72'si devletin verdiği düşük ve uzun vadeli kredilerden yararlandığını aktardı. Bu sonuca göre devlet işçileri hem aylık 1168 TL'ye mahkûm etti bununla da yetinmeyip kendisine borçlandırdı.

İşçilerin % 12 ise aile ve arkadaşlarının desteği ile geçinmeye çalışırken, mevcut birikimlerini bu süreçte kullanan işçilerin oranı ise % 6 olarak anket sonucuna yansdı. %6'lık oran ise Türkiye'de ücretli çalışanların tasarruf yapamadığını ve normal çalışma durumunda elde ettikleri gelire sadece yaşamsal ihtiyaçlarını zor bela karşıladığını bir kez daha ortaya koydu.

İşçilerin %10'u ise bu süreçte kayıt dışı işlere yönelerek günü birlik işler geçimini sağlamaya çalıştığını aktardı.

Ücretsiz izindeki işçiler

Hayatlarını Nasıl Sürdürüyor?

Düşük ve Uzun Vadeli Kredi

Birikimlerini Kullanan

Aile/Arkadaş Desteği

Kayıtdışı/Günöbirlik İşler

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

TÜİK 2020 Haziran iş gücü verilerine göre kayıt dışı çalışmanın Nisan ayından Haziran ayına 961 bin kişi artarak 8 milyon 308 bine yükselmesi, ücretsiz izne çıkartılan işçilerin bir kısmının en azında kayıt dışı işlere yöneldiğini açıklamaktadır.

İşçiler 1168 TL'ye Çalışmaya Zorlandı

Ücretsiz izin uygulaması neticesinde iş yerlerinde gerekli denetimlerin yapılmaması bu süreçte suiistimalleri de beraberinde getirdi.

Ücretsiz izin uygulaması ile iş yerlerinde çalışmaları yasak olan işçiler, işverenler tarafından haftanın belirli günleri ya da sürekli olarak çalışma yapmaları istendi.

Ankete katılan işçilerin %35'i ücretsiz izinde oldukları süre içerisinde işverenleri tarafından işe gelmeleri yönünde çağrı aldıklarını belirtti.

Ayrıca işçilerin %27'si bu dönemde işveren tarafından sürekli olarak istifa etmesi baskısı ile karşılaştıklarını belirtti.

Bilindiği üzere ücretsiz izin uygulamasında işçi iş sözleşmesini tek taraflı olarak sonlandıramamaktadır. İş sözleşmesini sonlandıran işçi kıdem ve ihbar hakkından yararlanamamaktadır. Ankette yer alan sonuca göre işverenler bu durumu kullanmakta, ilerleyen dönemlerde ki kıdem ve ihbar hakkından kurtulmak için işçilere istifa baskısı yaptığı anlaşılmaktadır.

Sonuç

Ücretsiz izin uygulaması hem anayasaya hem de insan haklarına aykırıdır. Ücretsiz izin uygulamasına son verilmeli, gerçek bir işten çıkarma yasağı uygulaması hayata geçirilmelidir.

16.4.2020 tarihli 7244 sayılı kanun teklifi ile 4857 sayılı kanunun geçici 10.maddesinde değişiklik yapılarak, her türlü iş veya hizmet sözleşmesi ile çalışanların 3 aylık süreli iş sözleşmelerinin feshedilemeyeceği hükmü bağlanmış ve bu kanun kapsamında çalışanların işverenler tarafından ücretsiz izne çıkartılmalarının önü açılmıştı.

Mini istihdam paketi ile ücretsiz izin uygulaması Cumhurbaşkanına verilen yetki ile ücretsiz iznin "her defasında en fazla üçer aylık sürelerle ve 30 Haziran 2021 tarihine kadar uzatılmasının" önü açılmıştı.

En son Cumhurbaşkanlığı kararı ile ücretsiz izin uygulaması 17 Eylül tarihinden itibaren 2 ay daha uzatılarak 17 Kasım'a kadar uygulanacağı bildirildi. Bir kez daha belirtmek gerekirse Haziran 2021' e kadar işçilerin ücretsiz izne gönderilmesinin önünde herhangi bir yasal engel bulunmamakta ve bu karar Cumhurbaşkanının inisiyatifine bağlıdır.

Bakanlığın son verisine göre Türkiye'de şu an 1 milyon 976 bin kişi ücretsiz izne çıkartılmıştır ve ilerleyen dönemlerde bu sayının daha da artma olasılığı vardır.

Yaklaşık 2 milyon ücretsiz izne çıkartılan işçinin her birinin en az bir kişiye bakma mecburiyeti olduğunu düşündüğümüzde bu sayı 4 milyona çıkmaktadır. Yani bir başka deyişle birlikte Nisan ayından itibaren en az 4 milyon yurttaş açlıkla baş başa hayatta kalma mücadelesi vermektedir.

Ücretsiz izin uygulaması Anayasanın sosyal devlet ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Bu uygulama ile işçilere verilen aylık 1168 TL nakdi ücret desteği açlık ve sefalet ücreti olup, Anayasanın 55. Maddesine göre adil ücret hakkına aykırıdır.

Yasal olarak işine son verilmeyen işçi, iş kanununun 39. Maddesi gereği en az asgari ücret düzeyinde ücret alması zorunludur. Nakdi ücret desteği uygulaması bu yönü ile iş kanununa aykırılık taşımaktadır.

Yine ücretsiz izin uygulaması Türkiye'nin imzalamış olduğu "Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi'ne" aykırıdır.

Kısacası ücretsiz izin uygulaması hem anayasamıza hem de insan haklarına açıkça aykırılık taşımaktadır.

Ücretsiz izin uygulamasına son verilmediği takdirde milyonlarca yurttaş açlıkla baş başa kalmaya devam edecek ve büyük bir sosyal kırılma yaşanacaktır.

İnsanlık onuruna yaraşmayan bu uygulamadan derhal vazgeçilmeli, gerçek bir işten çıkarma yasağı uygulanmalı ve işçilerin normal çalışma ücretlerinde elde ettikleri gelir devlet tarafından güvence altına alınmalıdır.

Yine bu dönemde emeklilik primleri de dâhil olmak üzere ücretsiz izne çıkartılan işçileri uzun dönemli sigorta primleri devlet tarafından karşılanmalıdır.

MUHİRLİĞİ MESLEK EDİNENLER VAR

Muhbirliğe Bir Yılda 12 Milyon Ödeme Yapıldı

Vergi kaçırıcıları bildiren muhbirlerin 2019 yılında yüzde 92 arttığını kaydeden Sayıştay, bazı kişilerin farklı vergi dairelerine ihbarlarda bulunarak birçok yerden ihbar ikramiyesi kazandığını tespit etti. Muhbirlere ödenen para 12 milyonu geçti.

Sayıştay'ın tespitine göre Gelir İdaresi Başkanlığı vergi kaçırıcıları bildiren muhbirlerle 2019 yılında 12 milyon 300 bin 417 lira ödedi, ancak yine de beklenen verimi elde edemedi. Sayıştay raporunda muhbirlerle ödenen para miktarında 2018 yılına göre yüzde 92,30 artış yaşandığına dikkat çekilerek, "Bu da göstermektedir ki muhbirlik bazı kimseler tarafından adeta meslek gibi icra edilmektedir" denildi.

Sayıştay'ın Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) 2019 Yılı Denetim Raporu'nda vergi tahsilatını arttırmak için Başkanlığın uyguladığı muhbirlik sistemine dikkat çekildi. Anka'nın rapor üzerinde yaptığı incelemeye göre 2018 yılında muhbirlerle 6 milyon 396 bin 266 lira ödenmesine rağmen, bu meblağ 2019 yılında yüzde 92,30'luk artışla 12 milyon 300 bin 417 liraya çıktı, ancak "vergi tahsilatında aynı performans gözlenemedi". Raporda şöyle denildi:

"GİB'e yapılan ihbarlar sonucunda tahakkuk ettirilen vergi ve cezaların ileriki yıllarda tamamının tahsil edilemediği anlaşılmıştır. İhbar edilen mükelleflerin iflas veya tasfiye halinde olması yahut sahte belge düzenleyen mükelleflerden olması gibi durumlarda söz konusu alacakların tahsilinin güçleştiği aşikârdır."

Muhbirlik Meslek Gibi İcra Ediliyor!

Sayıştay raporunda ihbarda bulunanlara yersiz ödeme yapıldığına vurgu yapılarak, şunlara yer verildi:

"Yapılan incelemede, belirli kişilere, farklı illerde, farklı vergi dairelerine bağlı mükellefleri ihbar etmeleri üzerine yıl içerisinde birçok defa ihbar ikramiyesi ödendiği görülmüştür. Bu da göstermektedir ki muhbirlik bazı kimseler tarafından adeta meslek gibi icra edilmektedir. Ancak, kamuoyundaki bu yanlış algı idareye yapılan asılsız ihbar sayısının da artmasına yol açmakta ve idare açısından zaman ve işgücü kaybına neden olmaktadır. Bu haliyle ihbar ikramiyesi uygulaması vergi bilincine sahip vatandaşların sorumluluk duygusuyla şahit oldukları olayları Gelir İdaresine bildirdikleri bir teşvik mekanizması olmaktan uzak olup; bazı şahıslar için yeni bir gelir unsuru haline gelmektedir."

HAYALET ÜNİVERSİTELERİ

İktidarın, "Her ile bir üniversite" politikasının akademiye faturası ağır oldu. Sayıştay denetimleri ile Türkiye'deki çok sayıda üniversitenin bağlı birimlerinin öğrenci ya da akademisyeni bulunmadığı için atıl durumda olduğu açığa çıkarıldı.

AKP iktidarının, "Her ile bir üniversite" politikasının faturası ağır oldu. Sayıştay'ın üniversitelere yönelik denetimleri ile onlarca bölümde öğrenci ya da akademisyen olmadığı ortaya çıktı. Sayıları son yıllarda katlanarak artan ve eğitim kaliteleri ile tartışmalı hale gelen üniversiteler öğrenci bulamıyor. Sayıştay denetçileri, bazı üniversitelerde öğrenci ya da öğretim görevlisi olmadığı için eğitim verilemediğini tespit etti.

Bazı okullarda on yıla yakın süredir öğrenci bulunmuyor. Kocaeli Üniversitesi bünyesindeki Ulaştırma Yüksekokulu'nun 2014, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'nun ise 2010 yılından bu yana öğrencisiz olduğu ortaya çıktı.

Hitit Üniversitesi'nde bazı birimlerin binasının dahi bulunmadığı Sayıştay denetimlerine takıldı. Veterinerlik, Turizm ve Dış Hekimliği fakültelerinin binasının bulunmadığı belirlendi. Üniversitede, aralarında Psikoloji, Bilgisayar Mühendisliği, Mimarlık ve Sanat Tarihi bölümlerinin de olduğu onlarca bölümün akademik personel yetersizliği nedeniyle pasif durumda olduğu belirtildi. Sayıştay denetçileri akademisyen ya da öğrenci olmadığı için eğitim yapamayan bölümlerin, "İhtiyaç gözetilmeden açıldığı" değerlendirmesinde bulundu.

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi de öğrenci olmadığı için atıl durumda olan fakülteler arasında yer aldı. Üniversite bünyesindeki Bucak Teknoloji ve Dış Hekimliği fakültelerinde hiç öğrenci bulunmadığı kaydedildi.

Eğitim Yapılamıyor

Sayıştay'ın denetim raporuna göre, öğrencisi, akademisyeni ya da binası bulunmadığı için eğitim yapılamayan diğer bazı yükseköğretim kurumları ise şöyle:

- Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Teknoloji Fakültesi'nde personel çalışmasına ve maaş ödenmesine rağmen öğrenci bulunmuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Muş Alparslan Üniversitesi'nde İletişim Fakültesi'nde bir öğrenci bile eğitim almıyor.
- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü de öğrencisi olmadığı gerekçesiyle eğitim yapamıyor.
- Sinop Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'ne bağlı Kimya ve Fizik Bölümleri de öğrencisi olmadığı için eğitim faaliyeti gerçekleştirilemeyen bölümler arasında yer alıyor.

EBA PLANSIZ, FATİH ETKİSİZ

Eğitim Reformu Girişimi'nce hazırlanan raporda, EBA içeriğindeki plansızlığın sistemin verimli kullanımının önüne geçtiği ve "Fırsat eşitliğini artıracak" denilen FATİH'in MEB'in gündeminden düştüğü belirtildi.

Eğitim Reformu Girişimi, bu yılın ikinci eğitim izleme raporu olan, "Eğitimin İçeriği" isimli çalışmasının sonuçlarını açıkladı. Raporda, pandemi sürecinde eğitim, FATİH projesi, EBA ve uzaktan eğitim uygulamaları konuları ele alındı.

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde evde geçirdikleri sürenin uzadığına ve sağlık kaygılarının arttığına dikkati çeken raporda, "Psikolojik sağlamlık" konusu, öğretim programlarının bir parçası olma ihtiyacını ortaya çıkardı" denildi. Raporda, sürecin özellikle küçük yaş gruplarında, "Somut öğrenme deneyimi eksikliğine" neden olduğu belirtildi.

Raporda, "EBA'da 2012 yılından bu yana biriken içerik, nicelik ve nitelik olarak ne kadar yeterliydi?" sorusuna da yanıt arandı. MEB'in, EBA'ya erişim gösteren kişi sayısının yüksek olduğuna yönelik verilerinin, EBA'nın etkili kullanıp kullanılmadığını yansıtmayacağı vurgulandı. EBA'da aktif öğrenci oranının yüzde 61 olduğuna vurgu yapılan raporda, EBA'nın içeriğine ilişkin "İçeriğin yıllar içinde plansız biçimde oluşturulması nedeniyle uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ve öğretmenler tarafından çok verimli biçimde kullanılmadı" değerlendirilmesinde bulunuldu.

Raporda, uzaktan eğitimde öğrencilere bilgi aktarımı yapılması ve müfredatın yetiştirilmesinin ön planda tutulduğu ancak eğitim kurumlarının bu süreçteki temel işlevinin bireysel ve toplumsal normalleşmeye katkı sağlamak olması gerektiği ifade edildi.

Eşitsizlik Görünür Oldu

Uzaktan eğitimin fırsat eşitsizliğini daha da görünür kıldığı kaydedilen raporda, şu ifadelere yer verildi:

"İçeriğe erişimde tüm çocuklara eşit koşullar sağlanamadı. Ayrıca EBA'ya girişte görsel kod kullanımı nedeniyle özel gereksinimli öğrencilerin platforma girişte problem yaşaması, T.C. kimlik numarasının istenmesi nedeniyle mülteci çocukların erişiminin sağlanamaması gibi sorunlar yaşandı. Öğretmenler bu tür sorunları kendi ürettikleri gündelik çözümlerle aşmaya çalıştılar. Bu ve benzeri sorunlar aşılarak, EBA'nın kapsayıcılık açısından iyileştirilmesi gerekiyor."

İddialı Fatih Gözden Düştü

Eğitimin İçeriği Raporu'nda, milyarlarca liralık harcamaya karşın başarısız olan FATİH Projesi'ne de değinildi. 2010 yılında, "Fırsat eşitliğini artırma" iddiasıyla yola çıkıldığı belirtilerek, "Ancak gerek projenin yapılandırılma sürecindeki sorunlar gerekse plansız uygulamalar nedeniyle bu işlevin etkin gerçekleştirilmesi mümkün olmadı" tespiti yapıldı.

DEKANLARIN YÜZDE 40'I VEKİL

Siirt Üniversitesi'nde dekanların yüzde 40'ının 'vekaleten' görev yaptığı açığa çıktı. Tam 10 fakültenin 4'ünün dekanı vekil olurken bir fakültede Rektör Nihat Şındak'ın dekan vekilliği görevini yürütmesi dikkat çekti.

Siirt Üniversitesi fakültedeki dekanlarının yüzde 40'ını vekaleten atadı. Üniversitede bulunan 10 fakülteden 4'ünde dekanlar görevi vekaleten yürütüyor. Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi ile Fen Edebiyat Fakültesi'nde dekan vekilleri görev yapıyor.

Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi'nde Türkçe eğitimi üzerine eğitim alan Cahit Erçapan, Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde kimya eğitimi üzerine eğitim alan Cafer Saka, Fen Edebiyat Fakültesi'nde matematik üzerine eğitim alan Cahit Pesen ve Ziraat Fakültesi'nde aynı zamanda üniversitenin rektörü olan ve veterinerlik üzerine eğitim alan Nihat Şındak dekan vekilliği yapıyor.

Fakültelerin yüzde 40'ında vekil dekanların görev yapması Sayıştay raporlarına da yansdı. Siirt Üniversitesi'ne ilişkin hazırlanan 2019 Denetim Raporu'nda bu durum da yer aldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Raporda şu ifadeler yer aldı:

“Dekanlık görevinin asaleten yürütülmesi asıldır. Dekan görevinin başında olmadığı zamanlarda yardımcılarından biri yerine vekalet edebilir. Bu görevin vekaleten yürütülmesi arızı durumlar için geçerli olup 6 aylık bir süre ile sınırlıdır. Söz konusu 6 aylık süre de bir hak değildir. 6 aylık süre dolu olan dekanlık kadrolarına çeşitli nedenlerle vekalet edilmesi durumunda belirlenen bir sınırdır. Boş bulunan kadroya vekalet için belirlenmiş bir süre değildir. Dekanların sürekli olarak vekaleten görevlendirilmeleri ve her zaman görevden alınma ihtimali bulunması, onların bağımsız bir şekilde görevlerini ifa etmelerinin önünde risk oluşturmaktadır.”

Derse Girmeyene Ek Ders Ödemesi

Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ise eğitim ve araştırma hastanesinde hizmet veren öğretim üyelerine ders yazıldı. Öğretim üyelerine hastanede poliklinik, ameliyat gibi görevleri bulunduğu tarihler ve saatler için aynı zamanda ders programı çerçevesince ders görevleri verildi. Bu görevler içinde zorunlu ders yükü düşüldükten sonra kalan saatler için ek ders ücreti ödendi. Sakarya Üniversitesi'ne ilişkin hazırlanan Sayıştay 2019 Yılı Denetim Raporu'nda da bu durum yer aldı. Raporda “Öğretim elemanlarına; ders programlarının tespitinde takip edilen prosedüre göre Yönetim Kurulunca haftalık ders programında yapılacak değişiklik neticesinde belirlenen tarihte bizzat ve fiilen verecekleri dersler için normal ders yükü doldurulduktan sonra ödenebilecek azami sınırlar içerisinde kalınmak kaydıyla ek ders ücreti ödenmesinin mümkün bulunduğu değerlendirilmiştir” dendi.

SARIKLI REKTÖR ÜNİVERSİTEYE BAĞIŞLANAN BİNALARI DIYANETE VERMİŞ

Mardin Artuklu Üniversitesi, 11,5 milyar lira bütçesi olan Diyanet'e bedava yurt binası verdi. Bir hayırseverin, kız öğrencilere yurt yapılması amacıyla üniversiteye bağışladığı binalar, Diyanet İşleri Başkanlığı'na ücretsiz devredildi.

Mardin Artuklu Üniversitesi, 11,5 milyar lira bütçesi olan Diyanet'e bedava bina verdi. Servet İncioğlu adlı hayırseverin, kız öğrencilere yurt yapılması amacıyla Üniversite'ye bağışladığı binalar, Diyanet İşleri Başkanlığı'na ücretsiz devredildi.

Diyanet de bu binaları, 15 yıl boyunca öğrenci yurdu olarak işletilmesi için kendisine bağlı Diyanet Vakfı'na protokolle devretti.

Diyanet'e verilen binaların, Arap şeyhleri gibi giyinip sosyal medyada fotoğraf paylaşan Mardin Artuklu Üniversitesi eski Rektörü Prof. Ahmet Ağırakça döneminde devredildiği öğrenildi.

Söz konusu devir, Sayıştay'a takıldı ve yapılan işlem “usulsüz” bulundu. İşlemin kamu zararı oluşturduğunu bildiren Sayıştay,, “O protokolü fesh edin ve Diyanet Vakfı'ndan para alın” dedi.

Protokol hükümlerine göre, Üniversite'ye ait bir yurdun, Diyanet İşleri Başkanlığı aracılığıyla Türkiye Diyanet Vakfı'na ve işletmesine bedelsiz tahsis edilmiş olmasının mevzuata aykırı olduğu dile getirilen Sayıştay, raporunda şöyle denildi:

“Üniversite tarafından işletilmesi halinde gelir elde edilebilmesi mümkün olan bir taşınmazı, başka bir kamu idaresine tahsis etmek yerine, hukuki bir zorunluluk olmadığı halde, Türkiye Diyanet Vakfı Yurtlar ve Sosyal Tesisler İktisadi İşletmesi'ne bedelsiz olarak tahsis edilmesi, Üniversite'nin kaynaklarının ticari bir işletmeye aktarılması anlamına geldiği, bu bakımdan ticari işletmeye konu olan bu yerin, meri mevzuat hükümlerine uygun olarak üçüncü şahıslara ihale suretiyle kiraya verilmesi ve kira geliri elde edilmesi doğru işlem olacaktır.”

'SÜPER GÜÇLÜ' REKTÖRLER

Üniversitelerde eğitimin niteliği tartışılırken birçok rektörün fakültelerde dekan vekili olarak da görev yaptığı ortaya çıktı. Adnan Menderes Üniversitesi Rektörü'nün tam 6 fakültede dekan vekilliği yaptığı öğrenildi. Turgut Özal Üniversitesi Rektörü iki dekan vekilliği yanı sıra bir de yüksekokul müdürlüğü yapıyor.

Üniversitelerde rektörlerin birçok fakültede dekan vekili olarak görev yaptığı açığa çıktı. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Rektörü bu konuda zirvede. Rektör Prof. Dr. Osman Selçuk Aldemir'in tam 6 fakültede dekan vekilliği yaptığı öğrenildi. Diğer üniversitelerde de rektörlerin bir veya iki fakültede dekan vekilliği yaptığı açığa çıktı.

Adnan Menderes Üniversitesi Rektörü Osman Selçuk Aldemir Spor Bilimleri, Turizm, Söke Mimarlık Tasarım, İslami İlimler, Nazilli Güzel Sanatlar ile Uygulamalı Bilimler Fakültelerinde dekan vekilliği görevini yürütüyor. Aynı üniversitede rektör yardımcılığı yapan Mehmet Aydın ise İletişim Fakültesi'nde dekan vekilliği yapıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Üniversitede sadece Söke İşletme Fakültesi'nde dekan asaleten görev yapıyor. Diğer fakültelerin tamamı dekan vekilleri tarafından yönetiliyor.

İnönü Üniversitesi Rektörü Ahmet Kızılay ise 3 fakültede dekan vekilliği yapıyor. Kızılay, Hukuk, İletişim ile Su Ürünleri Fakültelerinde dekan vekilliği görevini yürütüyor.

Malatya Turgut Özal Üniversitesi Rektörü Aysun BAY KARABULUT ise iki fakültede dekanlığın yanı sıra bir yüksekokulda müdürlük yapıyor. Karabulut, Sağlık Bilimleri ile Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakülteleri dekan vekilliğinin yanında Yabancı Diller Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü görevini de yürütüyor.

Adıyaman Üniversitesi Rektörü Mehmet Turgut ise görevinin yanında iki fakültede dekan vekilliği yapıyor. Turgut, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri ile Turizm Fakültelerinde bu görevi yürütüyor.

Amasya Üniversitesi Rektörü Süleyman Elmacı da iki fakültede dekan vekilliği görevini yapıyor. Turgut rektörlüğün yanı sıra Mimarlık ile Teknoloji Fakültelerinde dekan vekilliği görevini yürütüyor.

Bayburt'ta 4 kişi yönetiyor

Bayburt Üniversitesi'nde ise 8 fakülteyi 4 kişi yönetiyor. Rektör Selçuk Coşkun ve Rektör Yardımcısı birer fakültede, diğer bir Rektör Yardımcısı Mutlu Türkmen ise iki fakültede görev yapıyor. Rektör Coşkun İlahiyat Fakültesi'nde, Hanefi Bayraktar Mühendislik Fakültesi'nde Mutlu Türkmen ise İktisadi ve İdari Bilimler ile Sağlık Bilimler Fakültelerinde dekan vekilliği yürütüyor.

Yine Hakkari Üniversitesi'nde Rektör Ömer Pakişi iki ayrı fakültede dekan vekilliği yapıyor. Pakişi'nin dekan vekilliği yaptığı fakülteler ise şöyle: Mühendislik Fakültesi ile Sağlık Bilimleri Fakültesi.

BİLİMSEL DÜDÜKLÜ

Proje Ödeneği ile DÜDÜKLÜ Tencere

Üniversite yerleşkesine cami için IBAN paylaşarak destek isteyen Cem Zorlu'nun rektörlüğünü yaptığı Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin, "Bilimsel araştırma projesi" adı altında altyapı projelerini desteklediği belirlendi. Cumhuriyet Üniversitesi de bilimsel araştırmalar için ayrılan kaynak ile mutfak araç gereci aldı

Torpil iddiaları ile gündeme gelen ve üniversite yerleşkesine yapılacak cami için IBAN paylaşıp destek isteyen eski AKP Milletvekili Cem Zorlu'nun rektörü olduğu Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin, "Bilimsel araştırma projesi" adı altında altyapı projelerini desteklediği ortaya çıktı. Üniversite bünyesinde destek verilen, "Bilimsel Araştırma" projelerinden bazılarının, "İtki ve Yanma Laboratuvarı Altyapı Projesi, Analiz Laboratuvarları Altyapı Projesi" ve "Tıbbi Viroloji Bilim Dalı Demirbaş İhtiyacı Projesi" olduğu belirlendi.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin de bilimsel araştırmalar için ayrılan kaynaklar ile mutfak araç gereci aldığı denetimlere takıldı. Necmettin Erbakan Üniversitesi'ne (NEÜ) yönelik Sayıştay denetimleri, üniversiteye ilişkin çarpıcı bulguları açığa çıkardı.

Üniversite yönetiminin, "Bilimsel Araştırma Projesi" adı altında, "Bilimsel proje" tanımına uygun olmayan bazı projeleri desteklediği öğrenildi.

Altyapı Projeleri

NEÜ'ye yönelik Sayıştay Denetim Raporu'na göre, alt yapı projeleri ile malzeme ve teknik alet alımı işleri, "Bilimsel Proje" adı altında desteklendi. Destek verilen projelerin bilimsel araştırma projesi olmaktan çok, üniversitenin normal eğitim faaliyetlerini yürütmesine katkı sağlayacak projeler olduğu bildirildi. Üniversite yönetiminin desteklenen projelerden bazıları şöyle sıralandı:

- ◆ Bilim ve Teknoloji Araştırma Uygulama Merkezi Bünyesindeki Spektroskopi ve Numune Hazırlama Altyapısının Güçlendirilmesi.
- ◆ Necmettin Erbakan Üniversitesi Simülasyon ve Modelleme Uygulama ve Araştırma Merkezi Altyapı Projesi.
- ◆ Tıbbi Viroloji Bilim Dalı Demirbaş İhtiyacı.
- ◆ İtki ve Yanma Laboratuvarı Altyapı Projesi

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Mutfak Araç Gereci

Sayıştay denetçileri, NEÜ'deki bulgunun bir benzerine Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde de rastladı. Üniversitenin, özel bütçeden alınması gereken bazı demirbaşları, bilimsel araştırma projeleri için ayrılan kaynaklar ile karşıladığı tespit edildi. Sayıştay'ın Cumhuriyet Üniversitesi'ne ilişkin denetim raporunda, "Bilimsel araştırma projesine ayrılan kaynakların bilimsel altyapı ve destek hizmeti yerine idare hizmetlerinde kullanılacak demirbaşların alımında kullanıldığı görülmüştür. Bu çerçevede bilimsel araştırma projeleri kapsamında yazılım ve mutfak araç-gereçleri alımı ile mutfak tadilatı gibi yapımlar tespit edilmiştir" ifadelerine yer verildi.

İLKOKULDA 24, LİSEDE 4 KİTAP OKUNUYOR

Eğitimin merkezine oturtulan sınavlar, öğrencilerin kitap okuma sayılarını da olumsuz etkiledi. Lise kademesinde öğrenci başına okunan kitap sayısı dörtte kalırken yılda bir kez bile kültürel ya da sanatsal faaliyetlere katılmayan öğrencilerin oranı ilkokulda yüzde 39, ortaokulda ise yüzde 43 oldu.

Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Eğitimde başarısız olduk" itirafı, Milli Eğitim Bakanlığı'nın performans hedeflerinin gerçekleşme oranına yönelik verileri ile de somutlaştı.

Hiçbir öğrencinin başladığı sistemle okulunu bitiremediği 18 yıllık AKP iktidarı döneminde yapılan değişiklikler ile eğitimin merkezine oturtulan merkezi sınavlar, öğrencilerin kitap okuma oranlarını da olumsuz etkiledi. MEB'in verilerine göre, bir lise öğrencisi yılda ortalama dört kitap okudu. MEB ise ortaöğretimde öğrenci başına dört olan bir yılda okunan kitap sayısını, "makul" olarak değerlendirdi.

Birbiri ardında yapılan değişikliklerle yaz-boz tahtasına dönen eğitim sisteminde yapılan değişiklikler ile önemi artırılan merkezi sınavlar, öğrencilerin, "Ders dışı" etkinliklerini de doğrudan etkiledi. MEB'in, "Öğrencilerin bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere katılımı artırılacak" hedefi 2019 yılında tutturulamazken öğrencilerin bir yılda okuduğu kitap sayısının düşüklüğü de endişe verici boyuta ulaştı.

Makul Bulundu

Bakanlığın 2019 yılına ilişkin performans göstergelerine göre, ilkokul kademesindeki öğrenciler bir eğitim öğretim yılında ortalama 24 kitap okudu. Ortaokul öğrencilerinin bir yılda okuduğu kitap sayısı ise kayıtlara dokuz olarak geçti. Lise öğrencilerinin bir yılda okuduğu kitap sayısı ise ortaokul öğrencilerinin de gerisinde kaldı. Buna göre, lise kademesinde bir yılda öğrenci başına okunan kitap sayısının yalnızca dört oldu. MEB, ortaöğretim kademesinde öğrenci başına dört olan kitap okuma sayısının, "Hedefe ulaşılması açısından makul" olduğunu savundu. Öğrencilerin okuduğu kitap sayısının e-Okul'a veri girişi yapılmadığından düşük kaydedilmiş olabileceği belirtildi.

Okul Dışı Faaliyet Yok Gibi

Bir eğitim ve öğretim döneminde bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda en az bir faaliyete katılan öğrencilerin oranının da "İstenilen" düzeyin altında kalması dikkati çekti. Bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda en az bir faaliyete katılan öğrencilerin oranı ilkokul, ortaokul ve lise kademesinde sırasıyla yüzde 61, yüzde 57 ve yüzde 76 olarak gerçekleşti.

KARIŞIK ATAMALAR

Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde genel sekreter olarak atanan kişi vekaleten yardımcı yapıldı. Rektörün TİMAY'dan arkadaşı olan holding yöneticisi Ecevit Öksüz ise 'tedviren' genel sekreter olarak atandı.

Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde genel sekreter kadrosu doluyken bu göreve Ecevit Öksüz'ün 'tedviren' getirildiği ortaya çıktı. Genel sekreter olan Mustafa Emre Çınar'ın da Aralık 2018'den itibaren asaleten yürüttüğü genel sekreter yardımcılığına bu kez vekaleten getirildiği öğrenildi.

Olay 28 Ağustos 2019'da yaşandı. Mustafa Emre Çınar genel sekreter görevine getirildi. Aynı gün Çınar genel sekreter yardımcısı yapıldı. Yine aynı gün Sayıştay raporlarına göre 'genel sekreter olmak için gereken kamu hizmeti şartlarını taşımayan' Abdullah Ecevit bu kadroya 'tedviren' atandı.

Konu Sayıştay raporlarına da yansdı. Raporda şu ifadeler kullanıldı: "Üniversite idari teşkilatının başı ve harcama yetkisi olan genel sekreterlik gibi önemli bir makamının, dolu kadroya tedviren görevlendirme şeklinde bir usulde sürdürülüyor olmasında, mevzuata uyarlık bulunmamaktadır. Her ne kadar bu görevlendirme usulünün üniversite rektörüne verilen yetki ve takdir hakkı kapsamında değerlendirilmesi akla gelebilse de; rektörün takdir hakkının sınırlarının yasal mevzuatla çizilmiş olduğu aşikârdır. Tedviren görevlendirmede herhangi bir ödeme yapılmıyor olması da bu atamayı yasal hale getirmemektedir."

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sayıştay'a Şaşırdık

Konuya ilişkin iddiaları değerlendiren Mustafa Emre Çınar bu atamayı doğruladı. Çınar şunları söyledi: "Ecevit Öksüz bu görevi fedakârlıkla yürütmektedir. Kendisinin bu görev karşılığında herhangi bir maddi kazancı yoktur. Yöneticiler istediği kişilerle çalışabilir. Bu durum mevzuata da uygundur." Çınar, ayrıca Sayıştay'ın bu olaya raporda yer vermesine şaşırdıklarını ifade etti.

Cami İçin IBAN Verdi

Aynı zamanda eski AKP milletvekili olan Rektör Cem Zorlu Konya'nın en büyük camisinin yapımına başladığını açıkladı ve IBAN verip destek istedi. Paylaşımın ardından birçok öğrenci tepki gösterdi. Birçok sosyal medya kullanıcısı ve öğrenciler paylaşımı isyan etti. Bazı öğrenciler okulun eksikliklerinden bahsedip rektörün görevinin bu olmadığını savundu.

Torpil Takası

Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü Cem Zorlu'nun şu an genel sekreter olan Ecevit Öksüz'le torpil takası yapmıştı. Rektör Zorlu'nun, kendisinin de kurucusu olduğu Türkiye İmam Hatipliler Vakfı'ndan arkadaşı olan Öksüz'ü üniversiteye genel sekreter yaptı. Öksüz'ü üniversiteye aldırarak Rektör Zorlu, 4 gün sonra da oğlu Süleyman Yasin Zorlu, Öksüz'ün çalıştığı holdingde işe başladı. Olayın ortaya çıkmasının ardından Süleyman Yasin Zorlu istifa etti.

AKP'NİN 18 YILLIK EĞİTİM KARNESİ

Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu Genel Başkanı Mehmet Balık, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "eğitimde reform" açıklamalarına cevap verdi.

Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu Genel Başkanı Mehmet Balık, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "eğitimde reform" çıkışının ardından AKP'nin 18 yılda eğitim adımlarını tek tek sıraladı. Tespit ve eleştiriler özetle şöyle:

418 yılda 7 kez Milli Eğitim Bakanı, defalarca eğitim sistemi ve sınav sistemleri değiştirildi.

- Ataması yapılmayan öğretmen sayısı 68 binden 700 bine yükseldi.
- Okullar nitelikli-niteliksiz diye ayrıldı. Öğrenciler özel okullara yönlendirildi.
- 3.4 milyar harcanan Fatih projesi nedeniyle 50-60 liralık internet faturası 3-4 bin liraya çıktı.
- Liselere giriş sınavlarının cevap anahtarları taşeronla okutuldu. Sınav soruları çalındı.
- 4+4+4 sistemi ile 60 aylık çocuklar okula başlatıldı. İlkokullar 4 yıla indirildi.
- Yaklaşık 18 bin köy okulu kapatıldı.
- Liyakatin yerini sadakat ve emre itaat aldı.
- Kanuna aykırı okul açmanın cezası kaldırıldı, merdiven altı kaçak okullar çoğaldı. Sıbyan mektebi adı altında hurafeler öğretilmeye başlandı.
- Akademisyeni, öğrencisi olmayan üniversiteler açıldı.

AŞIDA PUAN KAOSU

e-Nabız sistemine girenler büyük şok yaşadı. Kronik veya 65 yaş üstündekiler bile grip aşısı olamayacağını öğrendi. 1.5 milyon doz aşının puanlama sistemiyle yapılmasına yurttaşlar tepki gösterdi

Salgının başladığı ilk günden itibaren uzmanlar, sonbaharda grip ve zatürre aşısına duyulacak ihtiyaç konusunda uyardı. Ancak Sağlık Bakanlığı bu konuda da yeterli önlemi alamayınca sorun büyüdü. Zatürrenin ardından grip aşısını da ancak çok sınırlı bir kesim faydalanabilecek. Bakanlık, grip aşısında yeni sistemi dün devreye soktu. Aşı durumu yurttaşların e-Nabız hesabına yüklendi. Sisteme dün giren yaşlı ve kronik hasta yurttaşlar büyük şok yaşadı. Diyabetlilerden 85 yaşındakilere uzanan geniş bir kesim listede yer almadı.

Ülke genelinde 7,5 milyon 65 yaş üstü, 25 milyon kronik hastaya karşın sadece 1,5 milyon doz aşının ithal edilmesi sorunu büyüttü. Aşı olabilecekler 'Charlson Risk Skoru'na göre belirlendi. Bunun için kronik hasta ya da 65 yaş üzeri olmak yetmiyor, 5 puanın aşılması gerekiyor. Bu da kronik hastalığın boyutu, kanserin türü gibi birçok ayrıntıya bağlı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Koahlı ya da Diyabetli Olmak Yetmiyor

Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu Başkanı Dr. Yusuf Eryazgan, aşı olacakları aile hekimlerinin değil sistemin belirlediğini söyledi. Eryazgan, "Mesela KOAH hastası olmak ya da diyabetli olmak da yeterli değil, komplikasyonları da bulunmalı. Şekerinin gözüne vurması, böbreğinin zarar görmesi, bir tarafının felçli olması gibi." şeklinde konuştu.

Eryazgan şunları söyledi: Böbrek hastalığınız orta veya ağır derecede ise 2 puan. Felç geçirdiyen 2 puan. Etrafa çok fazla dağılmayan bir kanser türü varsa 2 puan. Lenf kanseriyseniz 2 puan. IDS iseniz o zaman 6 puan alabiliyorsunuz. Bu taslak kabul edilirse bir kişi grip aşısı için 5 ve 5'in üzerinde puan alması gerekmekte."

Hekimle Yurttaş Karşı Karşıya

İzmir Tabip Odası Başkanı Dr. Lütfi Çamlı, ise şu değerlendirmede bulundu: "Duyumlara göre 1,3 milyon aşı sipariş edilmiş. Sağlık çalışanlarının bile sayısı 1 milyondan fazla. Yaşanacak kaosu gösteriyor bu durum. Hekimle yurttaş da karşı karşıya kalacak."

Mersin Tabip Odası Başkanı Dr. Mehmet Antmen, "TTB aylar önce, sonbahar ile birlikte kapalı ortamlara geçişin her yıl olduğu gibi grip ve grip benzeri hastalıklarda salgınlara yola açacağını, bu sene pandemi nedeniyle konunun daha riskli bir hal alabileceğini açıklamıştı. Bakanlık ivedilikle bir açıklama yapmalı, temin edilen aşı miktarı kamuoyu ile paylaşılmalı" dedi.

Kademeli Aşı Modeli

Sağlık Bakanlığı grip aşısına ilişkin bir açıklama yaptı:

İnfluenza aşısı için bağlantı sağlamış durumda. Ancak tüm dünyada üretim kapasitesinin sınırlı olması nedeniyle peyderpey temin edilmekte. Bu nedenle belirlenen risk grupları ağırlık derecesine göre sıralanarak kademeli bir şekilde aşı yapılması öngörüldü.

1-Vatandaşlarımız risk durumlarını E-nabız sistemi üzerinden öğrenebilecek.

2. İlgili aşı, hekimler tarafından sadece Reçetem Sistemi üzerinden yazılacak. Manuel reçeteler işleme alınmayacak.

3. İlgili aşı yalnızca serbest eczanelerde temin edilecek. Eczanenin Reçetem Sistemi'ne reçeteyi girmesi ile İlaç Takip Sistemi'nde (İTS) aşı temin hakkı oluşturulacak.

GRİP AŞISI DA KRİZE DÖNÜŞTÜ

Kronik hastalar ve kanser tedavisi görenler bile e-Nabız'da risk grubunda sayılmadı. Grip aşısı da krize dönüştü, geçen yıl risk grubunda olanlar bu yıl değil, hastalar 'Biz ölelim mi' diye soruyor.

Türkiye'de uzun süredir tartışılmaya devam eden "grip aşısı" sıkıntısı, aşığı alabileceklerin e-nabız üzerinden açıklanmasıyla da sona ermedi. Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu (AHEF) Başkanı Dr. Özlem Sezen, belirsiz kriterler sonucu geçen yıl riskli sayılan hastaların bu yıl sayılmadığını aktardı. Ankara Eczacılar Odası Başkanı Taner Ercanlı ise yaşlı ve yüksek risk grubunda olan insanların e-Nabız uygulamasını kullanırken sorun yaşadığını belirtti.

Risk Artıyor

Cumhuriyet'e ulaşan ve kalp pili olduğunu, böbrek nakli ameliyatı geçirdiğini ve bunların yanı sıra şeker hastalığı, kolesterol, tansiyon gibi hastalıklarının da bulunduğunu söyleyen bir yurttaş aşı olmaya hak kazanamadığını aktardı. Durumu değerlendiren AHEF Başkanı Sezen, risk kriterlerini kendilerinin de bilmediğini belirterek "Daha önceki senelerde risk grubunda gördüğümüz için grip aşısı önerdiğimiz kişilerin bu yıl yüksek risk grubunda olmadığını görüyoruz. Sistem bize reçete numarası vermiyor ve bu olmayınca da biz risk grubunda görsek bile kişiler aşı alamıyor" dedi.

Yurttaşların aşı sormak için kendilerine geldiğini aktaran Sezen, yüksek risk grubundaki kişilerin sürekli sağlık kurumlarına gelerek aşı sormasının riski artırdığını söyledi.

Öfke Bize Yöneliyor

Sağlık çalışanlarının da aşılması gerektiğine dikkat çeken Sezen, aşı nedeniyle yaşanabilecek sağlıkta şiddet olaylarına da dikkat çekti. Öfkenin kendilerine yöneltildiğini söyleyen Sezen, "Geçen yıl önerimle aşı yaptıran bir hastam geldi ve 'Bu sene niye yazmıyorsun?' dedi. Ben de 'Devlet şu anda size aşı vermiyor' diye açıkladım. Öyle deyince, 'Biz ölelim mi? Niye aşı yapmıyorsun? O zaman burada niye oturuyorsun?' gibi sorular sordu" dedi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

CHP'nin eczacı Milletvekili Gamze Taşcier ise iktidarın aşısı konusundaki plansızlığına vurgu yaparak, "Sonunda bilim insanlarının anlam veremediği bir kriter oluşturdu. İnsanlar mesaj yazıyor: '70 yaşında tansiyonum, şekerim, astımım var' diyor ama aşısı olamıyor. 10 yaşında lösemi hastası çocuk 'öncelikli risk grubu' sayılmıyor. Neredeyse kimse aşılamiyor. Burada amaçları, vatandaşa 'Biz aşısı getirdik, sizin kriterleriniz uymadı' demek. Yani sorumluluğu üzerlerinden atmak" diye konuştu.

Yaşlılar Zorlanıyor

Ankara Eczacılar Odası Başkanı Taner Ercanlı da yaşlı yurttaşların e-nabız kullanmada yaşadıkları sıkıntıya dikkat çekerek "Risk grubundaki hastalar belli bir yaş grubunun üzerinde. Bu insanlar e-nabızdan kriterlere uyup uymadıklarını kontrol ederken zorlanıyorlar. Birçoğu da eczanelerimize gelerek risk grubunda olup olmadıklarını soruyor" dedi. Aşısı olacak kişinin belirlenmesi sürecinin geciktiğini vurgulayan Ercanlı, "Sistem anlatılmadığı için bir anda risk faktörü yüksek insanları hareketlendirdik. Ama şu an e-nabız sisteminde grip aşısı almaya kaç kişinin hakkı var bunu bilmiyoruz ve herkes aşısı alamayacak gibi gözüküyor" ifadelerini kullandı.

'Ne Kadar Aşısı Var?'

Türk Tabipleri Birliği de Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'ya "Kaç doz aşısı temin ettiniz, neden Türkiye kendi aşısını üretememektedir?" sorularını yöneltti. Aşısı kriterleri eleştirilen açıklamada, "Bu puanlama sisteminde diyabet hastaları, kronik kalp-akciğer hastaları, bağışıklık sistemini etkileyen ilaç kullanan hastalar için dahi 'influenza açısından 1. öncelikli yüksek risk grubunda değilsiniz' ibaresi çıkmıştır" ifadeleri yer aldı.

E-Nabız Nasıl Kullanılıyor

- E-nabız yoksa önce e-devlet'e girin, e-nabız'a kayıt olun, üyelik adımlarını takip edin
- Cep telefonunuza gelecek şifre ile e-nabız kullanmaya başlayabilirsiniz
- e-nabızda "influenza risk durumu" tuşuna tıkladığınızda ekrana aşısı olup olmayacağınıza bilgisi geliyor.
- "Aşısı hakkınız var" yazısıyla karşılaşıyorsanız, aile hekimine gidiyorsunuz, hekiminiz aşısı reçetesi veriyor. Reçetesini alan hasta, eczaneye başvurup aşısını alabiliyor.

GRİP AŞISINI DA ASKIYA ÇIKARTIN!

Grip aşısının geçen yıldan fazla ithal edilmesi uyarılarını dikkate almayan Sağlık Bakanlığı, 'çözümü' aşısı yapılacakları sınırlamakta buldu. Bakanlığın aşısının kimlere verileceğine ilişkin kriteri birçok riskli gruba içermezken 1,5 milyon aşısı 'seçilen' hastalara dağıtılacak.

Koronavirüs salgınının tüm ülkede yayılmasının ardından yaşanan zatürre aşısı krizine şimdi de grip aşısı krizi eklendi. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) "Grip aşısı olunmalı" çağrısı ile sağlık meslek örgütlerinin ithal edilecek grip aşısı miktarının artırılması uyarılarına kulak tıkayan Sağlık Bakanlığı, çözümü aşısı yapılacakları sınırlamakta buldu.

Edinilen bilgiye göre grip aşısı, aile hekimleri üzerinden "Charlson Risk Skoru" uygulandıktan sonra hastalara reçete edilecek. "Charlson Risk Skoru"na göre, birincil risk grubunda yer alan kronik hastalar ve 65 yaş üstü yurttaşlar, reçete ile eczaneye başvurduğunda, eczacı ilaç deposundan aşısı isteyecek. Aşısı ulaşabilen kişi, aile hekimine giderek aşısı yaptıracak.

İlaç firmalarının depolarında bulunan 1,5 milyon aşısının yakın zamanda ecza depolarına dağıtılarak, 'seçilen' hastalara verilmesi bekleniyor. Ülke genelinde 7,5 milyon 65 yaş üstü, 25 milyon kronik hasta bulunması nedeniyle 1,5 milyon aşısı için "hasta seçimi" konusunda da ciddi bir kriz yaşanacağı öngörülüyor.

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi Üyesi Doğan Eroğulları, Türk Eczacıları Birliği Başkanı (TEB) Erdoğan Çolak ve Tüm Eczacı İşverenler Sendikası (TEİS) Genel Başkanı Nurten Saydan, yaşanan son durumu BirGün'e değerlendirdi.

Risk Grubunun Tamamı Aşılamiyacak

TTB Merkez Konseyi Üyesi Doğan Eroğulları, "Az ya da çok riskli diye hasta seçmemiz beklenemez. Hipertansiyon hastasına, astım hastasından daha az riskli muamelesi yapamayız. Birincil riskli hasta kriteri bellidir. Kronik rahatsızlığı bulunanlar ve 65 yaş üzeri toplum sağlığını korumak için öncelikle aşılmalıdır" dedi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Zatürre aşısında da ciddi bir kriz yaşandığını ve hastaların aşıya ulaşamadığını anımsatan Eroğulları, “DSÖ’nün ve bizim uyarılarımız dikkate alınarak bu yıl gelecek aşı miktarı artırılmıyordu. Covid-19 gerekçesi ile aşıya olan talebin artacağı biliniyordu. Fakat Bakanlık aylardır yaptığımız uyarılara kulak tıkadı. Çözüm gibi sunulan tablo büyük bir kriz yaratacak. Covid-19’dan korunma tedbiri ile aşı yaptırmak isteyen yurttaşlar parası karşılığında dahi aşıya ulaşamayacak. Hatta gelen aşı miktarına bakılırsa risk grubunun da tamamı aşılanamayacak” diye konuştu.

KORONAVİRÜS HASTASINA İÇERİĞİ BİLİNMEYEN İLAÇ

Sağlık Bakan Yardımcısı Birinci’nin araştırmacıları arasında yer aldığı makalede, suç olmasına karşın, “içeriği belli olmayan bazı ilaçların 16 koronavirüs hastası üzerinde doğrudan denendiği” bilgisi yer aldı. CHP’li Emir, makalenin, Birinci’nin talebiyle yayımdan kaldırıldığını açıkladı.

CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, Sağlık Bakan Yardımcısı Şuayip Birinci’nin araştırmacıları arasında yer aldığı bir makalede suç olmasına karşın, “içeriği belli olmayan bazı ilaçların 16 koronavirüs hastası üzerinde doğrudan denendiğini” açıkladı. Emir, makalenin, Birinci’nin talebiyle yayımdan kaldırıldığını belirtti.

CHP’li Emir, daha önce Türkiye’de resmi ilk koronavirüs vakasının 11 Mart’ta açıklanmasına karşın, Sağlık Bakanı Yardımcısı Şuayip Birinci’nin imzasının bulunduğu bir bilimsel makalede, şubat ile mart arasında 24 vakanın görüldüğüne ilişkin bildirim yapıldığını ortaya çıkarmıştı. Birinci ise makalede “şubat ile mart” ifadesinin “sehven yazıldığını” açıklamış ve makaleyi yayımdan kaldırtmıştı. Emir, bu kez Birinci’nin araştırmacıları arasında yer aldığı ve yayımdan kaldırılan başka bir makalede ise “hastalar üzerinde deney yapıldığı” iddiasında bulundu. Emir, şunları dile getirdi: “Şuayip Birinci’nin bir başka uluslararası yayın organında ‘Novel Treatment Approach to the Novel Coronavirus (COVID-19) With a New Inhaler Theaurapetic’ başlığıyla yayımlanan makalesini daha yayımdan kaldırttığı anlaşılmıştır. Bu makalede Birinci ile birlikte toplam 16 araştırmacının ismi geçerken bazı araştırmacıların, şubat ayında Covid’li hastaların tedavi edilmesine ilişkin makalede de yer aldığı görülmüştür.”

Emir, makalenin detayları incelendiğinde birçok skandalın ortaya çıktığını belirterek, “Makalede verilen bilgilere göre 1 Mayıs 2020 ile 1 Temmuz 2020 tarihleri arasında Covid-19’lu 16 hastaya ‘Yeni İnhaler Tedavisi (NIT)’ uygulanmış, hastalara akciğere yönelik ne olduğu açıklanmayan bir ilaç verilmiştir. Makalede, NIT’nin bitki özlerinin terapötik dozlarda kullanılmasıyla oluşturulan bir çözüm olduğu ve patent koruması altında olduğundan içeriğinin açıklanmadığı ifade edilmiştir” dedi.

Emir, içeriği bilim dışı uygulamalarla dolu olan ve diğer makalenin ortaya çıkmasının ardından apar topar yayımdan kaldırılan söz konusu makalede, Sağlık Bakan Yardımcısı’nın imzasının bulunmasının Türkiye açısından utanç verici olduğunu dile getirdi. Emir, “Söz konusu uygulama ayrıca Türk Ceza Yasası 90. madde kapsamında ‘İnsan Üzerinde Deney Suçu’na girerken, makalede imzası bulunan kişilerin bütün yazılarının YÖK tarafından incelenmesi ayrıca cumhuriyet savcılığının da konu ile ilgili adli soruşturma başlatması gerekmektedir” denildi.

Emir, konuya TBMM gündemine taşıyarak soru önergesi verdi.

MİLYONLARCA İNSAN ÖZEL HASTANEYE MECBUR BIRAKILDI

Kamu hastanelerinin pandemi hastanesine dönüşümü ile birlikte yaşlılardan kronik rahatsızlığı olanlara kadar büyük bir kitle özel hastanelere mecbur bırakıldı. Covid-19’luları tedavi edenler dışında hastane kalmadığı için de kronik hastalığı bulunanlardan yaşlılara, ameliyatı ertelenemeyecek hastalardan rutin kontrole gitmesi gerekenlere kadar milyonlarca insan için ‘tek seçenek’ yüzde 200’e kadar fark ücreti alma hakkına sahip olan özel hastaneler oldu.

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi Üyeleri Doç Dr. Deniz Erdoğan ve İbrahim Akkurt, bu durumun sağlık sisteminin yanlış planlanmasından kaynaklandığını belirtti.

Doç. Dr. Erdoğan, sağlık hizmeti sunumuna ilişkin iyi bir planlama yapılmadığının altını çizerek, “Parası olan yurttaşlar özel hastaneye giderek tedavi olabilirken yoksul yurttaşlar ise hastaneye gitmemeyi tercih etti. Sağlık alanında yaşanan eşitsizlik arttı ve hep eleştirdiğimiz ‘paran kadar sağlık’ dönemi pandemi ile ikiye katlandı” dedi.

Hastalar Mağdur

Covid-19 dışındaki hastaların mağdur olduğunu belirten Erdoğan, sözlerini şöyle tamamladı:

“Bunun sebebi sağlık sisteminin yanlış planlanması. Bütün hastaneler pandemi hastanesine dönüştürülmemeliydi. Bazı kamu hastaneleri salgın süreci dışında tutularak diğer hastalıkların tedavisi için hizmet sunmaya devam etmeliydi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu yapılamadı çünkü şehir hastanelerinin açılması ile şehir merkezlerinde farklı semtlerde bulunan birçok kamu hastanesi kapanmıştı. Kapanan kamu hastanelerinin tekrar açılması çağrıları karşılıksız kaldı.

TTB olarak yapılması gerekeni yedi aydır ifade ediyoruz. Kapanan kamu hastaneleri açılmalıdır. Pandemi hastanelerinin dışında diğer hastaların da başvurabileceği hastaneler hizmete sunulmalı. İnsanlar özel hastaneye mecbur olmaksızın temiz kalan hastanelerde tedavilerini alabilmeli.”

Prof. Dr. Akkurt da Türk Kardiyoloji Derneği'nin verilerine göre, pandemi döneminde kalp krizi geçiren hastaların hastaneye müracaatlarında yüzde 47 oranında azalma olduğunu belirterek, “İnsanların güven içinde sağlık hizmeti alabileceği hastaneler bir an önce hayata geçirilmelidir” dedi ve ekledi: “Özel hastaneler bir alternatif gibi gösterildi. Kamu hastanelerinin pandemi hastanesine dönüşümü ile birlikte Covid-19 korkusu yaşayan insanlar özel hastanelere başvurmaya başladı.”

ŞEHİR HASTANELERİNİN SÖZLEŞMELERİ FESHEDİLSİN

TÜRK Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi, Sayıştay'ın 2019 Sağlık Bakanlığı Denetim Raporu'nda yer alan tespitlerden yola çıkarak, şehir hastanelerini değerlendirdi. Çevrimiçi düzenlenen toplantıya TTB Merkez Konseyi Başkanı Şebnem Korur Fincancı, TTB İkinci Başkanı Ali İhsan Ökten, TTB Genel Sekreteri Vedat Bulut ve TTB'nin avukatlarından Özgür Erbaş katıldı.

Toplantıda, Sayıştay'ın “sözleşmesi feshedilen ya da tamamlanan hastanelerde kayıtların kapatılmadığı, Sağlık Bakanlığı'nın taahhüt ettiği talep garantilerinin ve sağlık tesislerinde kullanılan bazı cerrahi setlerin tüketim malzemesi olarak muhasebeleştirilmediği” belirlendi. Hizmete giren şehir hastanelerine yapılan kira ödemelerinin hatalı muhasebeleştirildiği ve finansmandan kaynaklı borç ile yapılan kira ödemelerinin mevzuata uygun kaydedilmediği” tespitlerine de vurgu yapıldı.

Şehir hastaneleriyle yapılan sözleşmelerin “tazminatsız feshedilmesi” talebinin dile getirildiği toplantıda, şunlar kaydedildi:

■ Sağlık Bakanlığı denetimi ihale etmekten vazgeçmeli ve şehir hastanelerinin kayıt sistemini kamu eliyle yürütmeli. Eksik imalata ve inşaaata rağmen şirketler hakkında işlem yapmayanlar ve kabul komisyonlarında yer alanlar hakkında adli ve idari soruşturma başlatılmalı. Kira ve hizmet ödemelerindeki usulsüzlükler nedeniyle kamu zararına neden olanlardan bu zarar doğrudan tahsil edilmeli.

Toplantıda, Sayıştay'ın şehir hastanelerine ilişkin bazı tespitleri şöyle sıralandı:

- Şehir hastanelerinde elektrik, doğalgaz ve su harcamaları döner sermayeden ödeniyor.
- Bursa, Adana, Manisa ve Elazığ şehir hastanelerinin yer aldığı yerleşkelerin bir bölümü şantiye halinde. Bu nedenle yer ve bahçe bakım hizmetleri sunulamadı. Peyzaj projesinde yer alan ağaçlandırma işleri yapılmadı ancak bu hizmete ilişkin hizmet bedeli tam olarak ödendi.
- Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu ile Türkiye Halk Sağlığı Kurumu için imzalanan sözleşmenin feshedilmesine rağmen şirket Hazine arazisinden çıkmadı. Alana beton döktü ve Sağlık Bakanlığı bunlarla ilgili işlem yapmadı.
- Ankara Bilkent ve Mersin Şehir Hastaneleri'nin sahibi olan şirket, Sağlık Bakanlığı'na teslim etmesi gereken cihazları deposunda tuttu. Bilkent Şehir Hastanesi'ne teslim edileceği söylenen cihazlar ise Mersin Şehir Hastanesi'nden getirildi ancak her iki hastanede de şirketle mahsuplaşma yapılmadı.
- Şirketlerin tedarik edeceği tıbbi cihazların yetersiz kalması nedeniyle kapatılan hastanelerin cihazlarının taşınmasından kaynaklı zarar tespiti yapılarak, yaptırım uygulanmadı. Ödemede de mahsup işlemi yapılmadığı görüldü.

SİYASİ HIRSLARINIZ AKLINIZI VE VİCDANINIZI DA KÖR ETTİ

CHP Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın İstanbul'da düzenlediği Covid-19 toplantısına İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun davet edilmemesine tepki gösterdi.

Genel Başkan Yardımcısı Torun, “Neredeyse tüm konuşmalarında, ‘birlikte mücadele’ vurgusu yapan Sayın Koca'ya soruyoruz: Siyasi hırslarınız, ‘birlikte mücadele’ anlayışınızla birlikte, aklınızı ve vicdanınızı da mı kör etti? Yerel seçimlerde oy alamadıkları halktan intikam almaya çalışan bu hastalıklı zihniyetin, asıl eziyeti milletimize yaptığı, herkes tarafından açık ve net olarak görülmektedir” dedi. Torun, “Ne yaparlarsa yapsınlar, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, yoksulluk içinde sağlığı için mücadele eden cefakâr milletimize elimizden gelen desteği vermeye devam edeceğiz. Onlar ayrıştırırsa da biz birleştireceğiz” ifadelerini kullandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

CHP Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun'un yazılı açıklaması şöyle:

“Bakan Koca İtibarını Yerle Yeksan Etti”

“Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, pandemi sürecinde, “Bilim Kurulu'nun değil Cumhurbaşkanı'nın talimatlarıyla çalıştıklarını” söylediği günden bu yana azalan itibarını, dünkü tutumuyla maalesef yerle yeksan etmiştir. Hasta sayısı Ankara'nın 5 katına ulaşan İstanbul'da düzenlenen Kovid-19 toplantısına, İstanbul halkının yüzde 54'ünün oyuyla seçilmiş Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu'nun davet edilmemesi, müellifi saray olan partizan politikaların ulaştığı boyutu gösteren bir skandaldır.

“Asıl Eziyeti Millete Yapıyorlar”

Kovid-19 vaka sayılarını milletten gizleyerek, ülkemizin dünyadaki itibarına zarar verenler, yarattığı bu tablodan ar edip vatandaşı doğru bilgilendirmeye kafa yoracaklarına, anlaşılabilir iç siyasetteki kutuplaşmanın öncüsü olmaya soyunmuşlardır. Yerel seçimlerde oy alamadıkları halktan intikam almaya çalışan bu hastalıklı zihniyetin, asıl eziyeti milletimize yaptığı, herkes tarafından açık ve net olarak görülmektedir. Ekrem İmamoğlu'nu daha önce yine İstanbul'da düzenlenen afete hazırlık toplantılarına davet etmeyenler, sorunlu çizgilerinden bir nebze de olsa sapmadıklarını ortaya koymuştur.

“Siyasi Hırsınız Aklınızı da mı Kör Etti?”

Neredeyse tüm konuşmalarında, “birlikte mücadele” vurgusu yapan Sayın Koca'ya soruyoruz: Siyasi hırslarınız, “birlikte mücadele” anlayışınızla birlikte, aklınızı ve vicdanınızı da mı kör etti? Yine açıklamalarında “mücadelede tüm tarafların iş birliğinin önemine” dikkat çeken Sayın Koca'ya soruyoruz: İstanbul'da yükselen hastalığa karşı, İstanbul'u yöneten Büyükşehir Belediyesi ile çalışmaktan nasıl bir sakınca duyuyorsunuz?

“Onlar ayrıştırırsın, biz birleştireceğiz”

Saray menşeli bu partizan politikaların, canıyla boğuşan milletimizin sağlığına dahi kast edecek boyuta ulaşması, bizleri derinden üzmektedir. Ama ne yaparlarsa yapsınlar, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, yoksulluk içinde sağlığı için mücadele eden cefakâr milletimize elimizden gelen desteği vermeye devam edeceğiz. Onlar ayrıştırırsa da biz birleştireceğiz. Onlar kutuplaşmadan beslenseler de biz birlikte olmaktan güç alacağız. İnanıyoruz ki milletimiz, vatandaşın sağlığı değil kendi siyasi çıkarı için hareket eden bu iktidara ilk seçimde ‘yeter’ diyecektir.”

AKP'Lİ BELEDİYE ÇIKARDIĞI 100 İŞÇİ YERİNE 100 TORPİLLİ İŞÇİ ALDI

CHP Giresun Milletvekili ve TBMM Başkanlık Divanı Üyesi Necati Tıǧlı, AKP'li Giresun Belediyesi'nin 100 işçiyi çıkarıp İŞ-KUR'dan 100 işçi aldığını ileri sürdü. Tıǧlı, alınan işçilerin isimlerinin AKP'liler tarafından belirlendiğini iddia etti.

TBMM Başkanlık Divanı Üyesi ve CHP Giresun milletvekili Necati Tıǧlı, Giresun Belediyesi'nin İŞ-KUR aracılığıyla 100 işçi alımı yaparken, kura adı altında AKP'de yapılan listeyi kıstas aldığı iddiasında bulundu. Bu durumun işe ihtiyacı olan vatandaşların hayallerini suya düşürdüğünü dile getiren Tıǧlı, “İŞKUR üzerinden işçi alımı uygulamasını hayata geçiren AKP iktidarı, işsizlerin umudunu İŞKUR üzerinden de sömürmeye devam ediyor” diye konuştu.

Önce Partiye Üye Sonra İş

İŞKUR üzerinden 6 aylık zaman diliminde çalışması öngörülen adaylar ve ailelerinin öncelikle AKP'ye üye olmak zorunda bırakıldığını ileri süren Tıǧlı, “Giresun Belediyesi, İŞ-KUR üzerinden 100 kişilik işçi alımı gerçekleştirdi. Adaylar ve aileleri öncelikle AKP'ye üye olmak zorunda bırakılıyor. İŞKUR'dan önce partiye üye olan işçi adaylarının kaderi, şartlarının uygun olup olmamasına bakılmaksızın kura bile çekilmeden parti içinde yapılan liste ile belirlendi. Gerçekten işe ihtiyacı olan ve kura sonucunda işe yerleştirileceğine inanan vatandaşlarımızın hakkı, torpil yolu ile gasp edildi. İŞKUR adı altında yapılan bu alımlar için AKP'de liste hazırlanırken, Cumhuriyet partilerine mensup vatandaşlarımız arasında da ayrımcılık yapıldı” ifadelerini kullandı.

“İşçi Alacaktın Neden İşçi Çıkardın?”

AKP'li Belediye Başkanı Aytekin Şenlikoǧlu'na tepki gösteren Milletvekili Tıǧlı, “Kendisinden önceki CHP'li Giresun Belediyesi'ni normalin üzerinde işçi çalıştırmakla eleştiren AKP'li belediyenin, bu süreçte 100'ün üzerinde çalışanı bünyesine katarken, önce Giresunlu değil önce partilim olacak anlayışını ortaya koymasına doğrusu şaşırmadım. Peki işine son verilen çalışanların günahını nasıl ödeyeceksiniz?

Madem ki işçi açığı vardı, aylar öncesinden o kadar işçiyi neden işten attınız? Yüz emekçi işten çıkardınız, yoksulluğa mahkum ettiniz, şimdi yüz garibanı açlık sınırında bir maaşa kısa süreliğine çalıştırmak üzere İŞKUR üzerinden sömürüp istihdam sağlıyorum diyeceksiniz” dedi.

AMBARGO BÜYÜYOR, İKTİDARDA SES YOK

Körfez ülkelerinde Türk mallarına yönelik boykot giderek büyüyor. Suudi Arabistan’ın en büyük marke zincirleri boykota katıldıklarını sosyal medya hesaplarından duyurdu. AKP hükümeti ise henüz sesliğini koruyor.

Suudi Arabistan’da Türk mallarına uygulanan ambargo giderek büyüyor. Ancak iktidar boykotu görmezden gelmeye devam ediyor.

Suudi Arabistan’da yerel marketler kapılarına ‘Türk mallarını satmıyoruz’ dövizleri asmaya başladı. Ülkenin en büyük market zincirlerinden Othaim Markets de boykota katıldığını sosyal medya üzerinden duyurdu. Bir milyon takipçili Twitter hesabından açıklama yapan market, “Liderlerimizin ve vatanımızın yanında yer alarak, vatani görevimiz gereği Türk mallarını boykot ettiğimizi duyuruyor, şirket yönetimine, ürün ithalatının durdurulması ve depolardaki malların tüketilmesi talimatı verildiğini bildiriyoruz” ifadelerini kullandı.

Ülke genelinde 246 şubesi bulunan market, gönderiyi Twitter profilinde başa sabitledi. Ardından ülke genelinde çok sayıda büyük firma boykot kararlarını sosyal medya hesaplarından duyurmaya başladı.

Suudi medyasına göre kampanyaya katıldığını söyleyen firmalar şöyle Kaffary Group, Watania Stores, Tamimi Markets.

Kurtulmuş: Ciddiye Almıyoruz

Körfez ülkeleri arasındaki gerilimde Katar’dan yana taraf sergileyen AKP hükümeti, başta Suudi Arabistan, Fas ve Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere Körfez ülkelerinin ambargosuyla karşı karşıya. Gayri resmi büyüyen ambargo Suudi Arabistan Ticaret Odası Başkanı Ajlan al-Ajlan’ın açıklamalarıyla resmiyet kazandı. Konuya ilişkin iktidar cephesinden cılız “gülüp geçiyoruz” açıklaması geldi. AKP’li Numan Kurtulmuş, boykot çağrılarını ciddiye alamadıklarını söylese de artan ambargolara karşı ne yapılacağına dair bir açıklamada bulunmadı.

Irak dahil 8 körfez ülkesi özellikle 2012’deki Mısır Darbesi’nden bu yana sert gerilimler yaşıyor. Suudi Arabistan, Mısır’da Müslüman Kardeşler hükümetinin devrilmesini desteklerken, Müslüman Kardeşler’in finansörü konumundaki Katar, Türkiye ile birlikte Mısır’a karşı pozisyon almıştı. Yıllar içinde inişli çıkışlı yaşanan gerilimler içinde Körfez’de savaş olasılığı dahi konuşulmuş, bunun üzerine Türkiye, Katar’da askeri üs kurarak ortaklığını başka bir boyuta çıkarmıştı. Ancak Türkiye bugünlerde Katar için tüm Körfez’i karşısına almış durumda.

ÇOCUKLAR KİMSESİZ

Eğitim Çağında Okula Gidemeyen Çocuklara Devlette Sahip Çıkmadı

Sosyoekonomik gerekçeler ya da ailesi istemediği için okula gidemeyen çocukların ‘sahipsiz’ bırakıldığı açığa çıktı. Mahkemelerce haklarında eğitim ve danışmanlık tedbir kararları alınan çocuklarla ilgili işlemlerin yapılmadığı ve öğrencilerin örgün eğitimin dışına çıkarıldığı öğrenildi.

Ailesi tarafından okula gönderilmeyen ya da farklı nedenlerle örgün eğitimin dışında kalan çocuklar için uygulanması gereken tedbirlerde büyük zafiyet yaşandığı açığa çıktı. Çocuk, Asliye Hukuk ve Ağır Ceza Mahkemeleri’nce haklarında eğitim ve danışmanlık kararı alınan öğrencilerle ilgili işlemlerin yapılmadığı belirlendi.

‘Gerekli Hassasiyet’ Gösterilmedi

Eğitimin dışında kalan dezavantajlı konumdaki öğrencilerin sahipsiz bırakıldığını ortaya koyan çarpıcı gerçek, Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğü’nün yazısı ile ortaya konuldu. Çocuk, Asliye Hukuk ve Ağır Ceza Mahkemeleri’nce haklarında eğitim ve danışmanlık kararları alınan öğrencilerin tedbir uygulamasındaki aksaklıklara ilişkin ilçe millî eğitim müdürlükleri uyarıldı. Örgün eğitimin dışında kalan öğrencilerle ilgili çalışmalarda, “Gerekli hassasiyetin” gösterilmediği, raporların belirlenen kriterlere uygun hazırlanmadığı bildirildi.

Haklarında eğitim ve danışmanlık için mahkemelerce tedbir kararları alınan öğrencilere yönelik uygulama değerlendirme raporları zamanında hazırlanmadı. Hazırlanan raporlar ise eksik bırakılarak çocuğa ilişkin tedbire devam edilip edilmeyeceği yazılmadı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Çocuklar Örgün Eğitimin Dışında

Eğitimden uzak çocuklara yönelik uygulanması gereken tedbir işlemlerindeki zafiyetler bunlarla da sınırlı kalmadı. Adresinde bulunamayan çocuklarla ilgili gerekli işlemler yapılmazken adres tespiti için mahalle muhtarları ve kolluk kuvvetleri ile iş birliği içerisinde çalışılmadı. Okula devam etmeyen öğrencilerin devamları sağlanamazken devamları mahkemece zorunlu tutulan öğrencilerin de örgün eğitimin dışında kalmaması için gerekenlerin yapılmadığı bildirildi. Yazıya göre, eğitim tedbir kararı olmasına karşın okula devam etmeyen öğrencilerle ilgili, “222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu” doğrultusunda yapılması gerekenlerin hiçbiri hayata geçirilmedi.

Velileri Uyarın

Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü, yaşanan aksaklıklara ilişkin ilçe milli eğitim müdürlüklerini uyarırken çocuğunu okula göndermek istemeyen velilere, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaklarının anlatılması istendi.

1,9 Milyon Lise Çağı

TÜİK'in son açıkladığı rakamlara göre lise çağındaki 15-19 yaş arasındaki çocuk veya gençler içinde eğitimde olmayanların sayısı 1 milyon 900 bini aştı. TÜİK 621 bin çocuk veya gencin sadece çalıştığını açıkladı. Ne eğitimde ne istihdamda olan ve ne yaptığı bilinmeyen çocuk veya gencin sayısı ise 1 milyon 280 bini geçti.

DÜŞÜK HIZ, YÜKSEK ÜCRET

Türkiye sabit geniş bant internet hızında 175 ülke arasında 101. sırada yer alıyor. Sabit internet hızında Gana'nın bile gerisindeyiz. Türkiye'nin yüksek bir internet hızına sahip olması için temel şart fiber altyapıya daha fazla yatırım yapılmasıdır.

“Türkiye Sabit Geniş Bant İnternet Hızında Gana'nın Gerisinde”

“Global ölçekli Speedtest'in Eylül 2020 raporuna göre Türkiye sabit geniş bant internet hızında 175 ülke arasında 27.86 Mbps ile 101., mobilde ise 138 ülke arasında 36.73 Mbps ile 54. sırada yer alıyor.

Diğer ülkelerle kıyaslandığında Türkiye'nin özellikle sabit internet hızında oldukça geride olduğu görülüyor. Örneğin; Türkiye sabit geniş bant internet hızında Afrika ülkesi Gana'nın bile gerisinde. Gana listede 46.48 Mbps ile 69. sırada yer alıyor. Yine Türkiye sabit geniş bant internet hızında listede yer alan Avrupa ülkeleri arasında en yavaş internet hızına sahip. Listedeki Türkiye sabit internet hızında Bulgaristan, Polonya, Belarus ve Macaristan'ın gerisinde yer alıyor.

Rapora göre mobil internet hızında 121.00 Mbps ile Güney Kore birinci olurken, Güney Kore'yi sırasıyla Çin, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar ve Hollanda takip ediyor. Sabit internet hızında ise 226.60 Mbps ile Singapur birinci olurken, Singapur'u sırasıyla Hong Kong, Romanya, İsviçre ve Tayland takip ediyor.

“Türkiye’de 5GB’lık bir Filmi İndirme Süresi 1 Saat 17 Dakika”

Öte yandan, İngiltere merkezli Cable şirketi tarafından yapılan bir çalışmaya göre ise Türkiye internet hızında 221 ülke arasında 117. sırada yer alıyor. Çalışmaya göre Türkiye’de 5 GB’lık, HD çözünürlükteki bir filmi indirmek için gereken süre 1 saat 17 dakika 5 saniye iken, listenin başında yer alan Lihtenştayn’da bu süre 2 dakika 58 saniye.

Yine aynı şirket tarafından yapılan ve sabit geniş bant internet fiyatlarının değerlendirildiği bir başka çalışmaya göre ise, Türkiye 206 ülke arasında en ucuz interneti olan ülkeler sıralamasında 13,61 dolarla kendine 16. sırada yer bulmuştur. Her ne kadar Türkiye bu raporda görece interneti ucuz ülkeler arasında değerlendirilse de örneğin aylık ortalama internet maliyetinin asgari ücrete oranını değerlendirdiğimizde, Türkiye’deki internet kullanıcılarının gelirlerinin önemli bir kısmını internet kullanımı için ayırmak zorunda olduğu ortaya çıkıyor. Örneğin; Türkiye’deki bir asgari ücretli kazancının ortalama yüzde 4,5’inden fazlasını internet ücretine ayırmak zorunda.

“Hızlı ve Ucuz İnternetin Yolu Fibere Yatırımdan Geçiyor”

İnternet hizmetlerinin kalitesi ülkelerin gelişmişlik düzeyini belirleyen önemli bir faktör haline geldi. Ancak Türkiye’de internet fiyatları sunduğu hıza, kotaya ve hizmete oranla pahalı. Bunun da asıl sebebi Türkiye’de internet kullanımının büyük ölçüde eski teknoloji olan ADSL’e dayanması, fibere gerekli yatırımların yapılmamasıdır. ADSL hem pahalı hem de yavaş bir hizmet sunuyor. Öte yandan, ucuz ve hızlı internet hizmetinin yolu geniş bir fiber altyapısına sahip olmaktan geçiyor. Ülkemizdeki fiber uzunlukları ve yaygınlık oranları dikkate alındığında, henüz yeterli altyapıya sahip olmadığımız ortada. BTK’nın 2020 1. Çeyrek Pazar

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Verileri Raporu'na göre Türkiye'nin toplam fiber uzunluğu 396.905 km. 2013 yılından sonra fiber abone sayısındaki artış hızının ciddi ölçüde yavaşladığı görülüyor. Bu altyapı ile 5G'ye geçmek hayal. Cumhurbaşkanı 'fiber hat yatırımları konusunda engel çıkarımlar karşısında beni bulur' diyor ama asıl fibere gerekli yatırımı yapmayan kendi iktidarı. Bugün Türkiye'nin fiberde geri kalmışlığının en büyük sorumlusu Türk Telekom'un özelleştirme kararında imzası olanlardır.

TSE KAFASINA GÖRE!

İhalede Kendilerine Göre Standart Oluşturmuşlar

TSE'nin araç muayene hizmetleri ve cihaz alımına ilişkin ihalesi, ihale komisyonu dışında oluşturulan ayrı komisyonların raporları doğrultusunda sonuçlandırıldı. İki ihalede de en düşük teklifi veren firmalar, şartnameye uygun olmayan gerekçelerle saf dışı bırakıldı.

Türk Standartları Enstitüsü'nün (TSE) bazı ihalelerinin, yasal olmayan inceleme komisyonunun raporu doğrultusunda sonuçlandırıldığı belirlendi. Araç muayene hizmetlerine ilişkin 1 Kasım 2019 tarihinde tamamlanan ihalenin sonucunun 18 Kasım 2019 tarihinde açıkladığı, ihalenin kazananının ise bu süreçte oluşturulan inceleme komisyonu raporuna göre belirlendiği öğrenildi. Komisyon üyelerinin bir kısmının kurum personel yönetmeliği kapsamında olmayan dış uzmanlardan seçildiği de tespit edildi.

Sayıştay denetçileri, 2019 yılı denetimleri kapsamında TSE'nin mali hesaplarını inceledi. İncelemeler ile TSE'nin bazı ihalelerindeki yasalara aykırı işleyiş açığa çıkarıldı.

Teknik Şartnameye Aykırılık

Sayıştay'ın TSE'ye ilişkin denetim raporuna göre, TSE Yönetim Kurulu, "Araç Kontrol Merkezlerinin Kurulumu ve İşletilmesi Suretiyle Araç Muayene Hizmetinin Görülmesi İş" için ihale kararı aldı. 1 Kasım 2019 tarihinde yapılan ihale 18 Kasım 2019 tarihine bırakıldı ve bu süreçte oluşturulan iki kişilik inceleme komisyonu raporuna dayanılarak karar verildi. İhale dosyasında yapılan incelemede, inceleme komisyonu raporları kapsamında verilen kararlarda teknik şartnameye aykırılıklar olduğu görüldü.

İhaleye birinci sırada teklif veren firmayla ilgili İnceleme Komisyonu, "Kira sözleşmesi mülk sahibiyle yapılmamış" gerekçesiyle uygunsuzluk değerlendirmesinde bulundu. İlk teklifi geçersiz sayan komisyon, ihaleyi ikinci sıradaki istekli üzerinde bıraktı. Sayıştay denetçileri, Şartnamenin 14'üncü maddesinde yer alan, "İsteklinin mülk sahibi olmaması durumunda ihale sonrası imzalanan kira sözleşmesini sunacaktır" ifadesini hatırlatarak karardaki şartnameye aykırılığa dikkati çekti.

Yüzde 44 Gelir Kaybı

İhale konusu bir başka işlemle ilgili olarak ise birinci sıradaki istekli, "Eksiklikleri şartnamede öngörülen süre içinde yerine getiremeyeceği" kanaati kullanılarak saf dışı bırakıldı. Ancak saf dışı bırakılan şirketin, eksiklikleri belirtilen sürede tamamlayacağına ilişkin taahhütname verdiği anlaşıldı. Sayıştay, ihalenin bu şekilde sonuçlandırılması ile idarenin gelir payının yüzde 44 azaldığını vurguladı.

TSE'nin ihalelerindeki yasaya aykırılıklar bunlarla da sınırlı kalmadı. TSE Marmara Bölge Koordinatörlüğü'ne bağlı Gebze Müdürlüğü'nün, "Cihaz Alımı" ihalesinde de yönetmeliğe aykırılıklar olduğu bildirildi. 25 Nisan 2019'da yapılan ihaleye üç firma teklif verdi. Tüm teklifler kabul edilirken tekliflerin değerlendirilmesi için oturum, sonraya bırakıldı. Bu süreçte oluşturulan inceleme komisyonu 15 Mayıs 2019'da tekliflerden birini uygun gördüğü yönündeki raporunu idareye sundu. İhale, komisyonca uygun görülen firmaya verildi.

Garip Gerekçe

Birinci oturumda belgeleri kabul edilen ve 2 milyon TL daha düşük teklif veren firmanın reddedilme gerekçesinin, "Marka belirtilmemesi" olarak gösterildiği kaydedildi. Denetçiler, finansmanı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı aracılığıyla uluslararası bir kuruluşca sağlanan 1 milyon Dolarlık ihalede oluşan fiyat farkının TSE bütçesinden karşılandığını ve bu ödemeyle ilgili ibraz edilen fişlere cihazların tümünün markasız olarak kaydedildiğini fark etti. Düşük fiyat veren firmanın daha önce kabul görülen bir hareket nedeniyle saf dışı bırakılmasını eleştiren denetçiler, "Mal alımı ihalelerinde ihale komisyonu dışında her ne ad ile olursa olsun komisyon kurulmaması gerekmektedir" değerlendirmesinde bulundu. Bu işlemler nedeniyle idarenin, mal alımı ile ilgili ayrıca külfete girdiğinin altı çizildi.

32 VEKİL TEK KELİME ETMEDİ

Yasama döneminin başından bu yana 500 bin TL'den fazla maaş alan milletvekilleri arasında bulunan 32 isim, 27 ay boyunca Genel Kurul'da seçildikten sonra yemin etmek dışında tek söz söylemedi, kanun teklifi hazırlamadı, herhangi bir konuda araştırma, soruşturma ve genel görüşme önermesine imza atmadı.

TBMM'de 27'si AKP'li olmak üzere 32 milletvekili, kürsüye milletvekili yeminini okumak dışında çıkmadı, yasama ve denetim faaliyetinde bulunmadı.

Milletvekillerinin TBMM'nin 27'nci yasama dönemi başladığında 20 bin TL olan maaşları, 25 bin TL'ye yaklaştı. 27 ayda her milletvekiline 500 bin TL'den fazla maaş ödendi.

Bu süreçte 32 milletvekili yemin etmek dışında Meclis'te hiçbir varlık göstermedi. Eski CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ise hastalığı nedeniyle parlamento faaliyetlerine katılmadı.

27'si AKP'li

TBMM'de 290 sandalyeye sahip AKP'den 27 milletvekili bugüne kadar Genel Kurul'da sadece yemin töreninde konuştu. Ülke ya da milletvekilliğini yaptığı kent hakkında hiç konuşmayan 27 milletvekilinin ilk imza sahibi olduğu kanun teklifi, araştırma, soruşturma ve genel görüşme önergesi de bulunmuyor. Bu milletvekillerinin önemli bir bölümü eski bakan ve AKP Genel Merkez yöneticilerinden oluştu. MHP'den iki, HDP, CHP ve Yenilik Partisi'nden ise birer ismin de benzer durumda olduğu görüldü.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ile Genel Sekreter İsmet Büyükataman, Yenilik Partisi Genel Başkanı Öztürk Yılmaz, aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı danışmanlığı yapan bazı isimler ile eski bakanlar da TBMM'nin faaliyetlerine katılmadı. Çoğunun faaliyeti. Başka milletvekilleri tarafından hazırlanan yasa tekliflerine imza vermekle sınırlı kaldı. Demokratik Toplum Kongresi Eş Başkanı Berdan Öztürk'ün ise listedeki isimlerden tek farkı TBMM Başkanlığı'na dört yazılı soru önergesi sunması oldu.

İcraat Yok

Bu milletvekilleri şöyle:

- ◆ AKP Genel Başkan Yardımcıları Jülide Sarieroğlu, Ali İhsan Yavuz ve Mahir Ünal
- ◆ AKP Kadın Kolları Genel Başkanı Lütfiye Selva Çam
- ◆ AKP'li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın Başdanışmanı Yalçın Akdoğan
- ◆ AKP Genel Başkan Vekili Numan Kurtulmuş
- ◆ Eski Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Alev Dedegil
- ◆ Eski Bakanlar Efkan Ala, Fatma Betül Sayan Kaya, Mehmet Özhaseki
- ◆ AKP'li Milletvekilleri Yakup Taş, İlknur Inceöz, Ali İhsan Arslan, Barış Aydın, Hacı Turan, Mustafa Köse, Harun Karacan, Husret Dinç, Abdulkadir Özel, Aziz Babuşcu, Erkan Kandemir, Mustafa Ataş, Murat Baybatur, Muhammed Avcı, Çiğdem Karaaslan, Rizgin Birlik, Mehmet Altay
- ◆ CHP Milletvekili Deniz Baykal
- ◆ Demokratik Toplum Kongresi Eş Başkanı, HDP'li Berdan Öztürk
- ◆ Yenilik Partisi Genel Başkanı Öztürk Yılmaz
- ◆ MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli
- ◆ MHP Genel Sekreteri İsmet Büyükataman

AYM KARARLARI YOK SAYILIYOR!

Anayasa Mahkemesi kararlarını tanımayan alt mahkemenin tavrı ve siyasi iktidarın yargıyla kavgasının ulaştığı boyutlar, anayasa ve hukuk devletinin yok sayıldığını apaçık ortaya koymaktadır.

Son birkaç haftadan bu yana bireysel başvuru davalarında almış olduğu 'hak ihlali' kararları nedeniyle Anayasa Mahkemesi'ni (AYM) hedefine alan iktidarın dört koldan en yüksek yargı organına yönelik yıpratma, itibarsızlaştırma, tehdit kampanyası başlatması anayasanın ve anayasanın temel ilkelerinden hukuk devletinin iktidar tarafından yok sayıldığını, yargı denetiminden rahatsızlığını sergilemektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2010 anayasa değişikliği referandumunda AYM'nin yapısını değiştiren, AYM'ye bireysel başvuru ve dava açma hakkını getirmekle övülen iktidarın, şimdi bu hakkın kullanımından ve AYM'nin bu hak çerçevesinde açılan davalarda verdiği kararlardan memnun olmadığı, AYM'nin yapısını tekrar değiştirerek hakları kısıtlama ve yüksek yargıçları kontrolüne almayı planladığı anlaşılmaktadır. AYM'nin, görevi yılsonunda bitecek bir üyesi hariç diğer üyelerinin tamamı AK Parti iktidarı döneminde önceki Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından atanmıştır. 2010 anayasa değişikliğiyle TBMM tarafından seçilen üç üye ise AK Parti+MHP çoğunluk oylarıyla seçilmiştir.

AYM'nin Enis Berberoğlu hakkında oy birliği ile verdiği hak ihlali kararının yerel alt mahkeme tarafından tanınmaksızın, 5 yıl 10 aylık hapis cezası kararında direnme yoluna gidilmesi ve yeniden yargılamanın reddedilmesi açık şekilde anayasa ihlali ve anayasa suçudur.

Hakimler Savcılar Kurulu'nun (HSK) 14. Ağır Ceza Mahkemesi heyeti hakkında herhangi bir inceleme ya da soruşturma açmaması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının bu anayasa ihlaline ve anayasal suça sessiz kalması, Adalet Bakanının suskunluğu üzücü ve dikkat çekicidir!

Bir anayasa mahkemesi üyesinin paylaştığı sosyal medya mesajından darbe algısı çıkartarak AYM aleyhine kampanya başlatan, adalet aramak için başvurulacak son merci olan AYM'yi tahrip etmeye yönelik kampanyalar yanında, iktidara yakın medya organlarında bu üyenin direğe asmakla tehdit edilmesi yargı bağımsızlığı ve hukuk devleti adına endişe vericidir.

Sonradan paylaşımının maksadını aşan şekilde yorumladığını dile getirerek özür dileyen AYM üyesinin tavrı da kabul edilemez, onaylanamaz. Dünyanın hiçbir yerinde yüksek yargı mensupları, yüksek yargıçlar günlük olayların, polemiklerin içinde yer alamaz, almamalıdır. Bu hem kişisel hem de kurumsal saygılığın erozyona uğratılmasına zemin yaratacak bir tavidir.

AYM'nin, kararlarının alt mahkemelerce tanınmaması, uygulanmaması, kararlara uyulmaması bir anlamda anayasanın rafa kaldırılması, yok sayılmasıdır. Kaldı ki, AYM kararlarında bir siyasallaşma ithamı ve buna bağlı rahatsızlık söz konusuysa, bu kararları veren yüksek yargıçlar AK Parti iktidarının kendi siyasi yaklaşımı ve ideolojisine yakın bulduğu için AYM üyeliğine atadığı, seçtiği kişilerdir!

SİYASİ SAMİYETSİZLER!

Seçim Talep Etmek, Erken Seçim Çağrısı Yapmak Suç Değildir.

Üç kez ülkeyi erken seçime götüren Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın şimdi erken seçimi kabile devleti işi olarak nitelendirmesi şahsının ve partisinin siyasi çıkarını öncelemesi, çifte standart ve siyasi samimiyetsizliktir!

Demokratik hukuk devletinin bir diğer temel unsuru, sandık güvenliği, seçmenin hür iradesine saygı ve demokratik seçimlerdir. Seçim talep etmek, erken seçim çağrısı yapmak suç değildir.

Son dönemde siyaset gündeminde tartışılan erken seçim çağrılarıyla ilgili olarak Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "Gelişmiş ülkelerde erken seçim, zamanından önce seçim olmaz. Erken seçim kabile devletlerinin işidir" söylemi demokratik hak ve talepleri yok sayan, sandık ve seçimi siyasi iktidarına tehdit gören bir yaklaşımdır. Aynı zamanda 18 yıllık iktidarı boyunca 3 kez erken seçime giden bir iktidarın kendi kendisini inkârıdır.

2002'den bu yana 18 yıldır iktidarda olan AK Parti hükümetleri döneminde gerçekleşen 5 seçimin üçü erken seçimdir. Bu erken seçim kararlarının alındığı 2007, 2015 ve 2018'de ise erken seçimi kabile devletinin işi gören Cumhurbaşkanı ve AK Parti iktidarındır.

* 2007'de erken seçim kararı alan hükümetin Başbakanıdır.

* 2015 ve 2018'de ise Cumhurbaşkanı ve tek başına iktidar olan AK Parti'nin de Genel Başkanıdır.

Gelişmiş demokratik ülkelerde, demokrasilerde, Cumhurbaşkanının örnek verdiği batılı Avrupa ülkelerinde seçim en saygın ve demokratik çözüm olarak görülmekte, siyasi tikanlıklar sık sık erken seçimle aşılmaktadır.

AB'den ayrılma (Brexit) tartışmalarının yaşandığı, demokrasinin beşiği ve dünyanın yazılı olmayan anayasasına sahip İngiltere, son beş yılda iki kez erken seçime ve bir kez referanduma giderek üç başbakan değiştirmiştir.

Aynı şekilde AB üyesi İspanya, İtalya en sık erken seçime giden ülkeler arasında yer alırken Avusturya sıklıkla siyasi tikanlıkları erken seçimle aşan bir başka Avrupa ülkesidir.

Bugüne kadar sürekli seçim kazanmakla övülen, sandığa ve seçime herkesin saygı duyması gerektiğini söyleyen ve ülkeyi üç kez erken seçime götüren AK Parti Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın şimdi normal

zamanından önce yapılacak bir seçim ihtimalini ilkel kabile devletleriyle özdeşleştirmesi seçimi kaybetme korkusunun dışı vurulmasından başka bir şey değildir.

Bu söylemdeki daha da vahim olan çelişki ise Cumhurbaşkanının kabile devletlerinde seçim olduğunu düşünmesidir. İnsanlığın en ilkel yönetim biçimlerinden birisi olan kabile devletlerinde zaten ne erken ne de vaktinde seçim diye bir şey yoktur.

Kabile devletlerinin, kabile reisi ve sülalesinin hegemonyasında, kabile üyelerinin ise reisin tebası olarak görüldüğü, bırakınız seçme-seçilme hakkını, reisten izinsiz konuşma hakkının bile olmadığı bir yapıyı ifade ettiği kanımca herkes tarafından bilinmektedir.

AYRICALIK DEĞİL HAK

Yıpranma Hakkı İçin Onay Şartı

AYM'nin iptal ettiği, "Gazetecilerin yıpranma payı hakkından yararlanması için basın kartı şartı" iktidar tarafından torba kanun teklifi ile yeniden hayata geçirilmek isteniyor. TGC Genel Sekreteri Güneş, "Basın kartı şartı kaldırılmalıdır" derken TGS Genel Başkanı Durmuş ise "Gazeteciler için 'yıpranma' bir ayrıcalık değil haktır" dedi.

AKP'li milletvekillerinin imzasıyla TBMM Başkanlığı'na sunulan ve koronavirüs salgınına karşı çeşitli "normalleşme" ve "işverene destek" hükümlerinin yer aldığı torba kanun teklifinin içerisinde basın çalışanlarının yıpranma hakkını şekillendiren bir düzenleme de yer aldı.

İktidarın 43 maddelik torba teklifinde yer alan düzenlemeye göre, daha önce Anayasa Mahkemesi (AYM) tarafından iptal edilen, "basın çalışanlarına yıpranma payı hakkı tanıyan" yönetmelik hükümleri, bu kez kanuna ekleniyor.

Düzenlemenin iptal edilmesini savunanlar, yıpranma payı hakkından yararlanmak için aranan "basın kartı" şartına itiraz ederken AYM tarafından şubat ayında verilen iptal kararının gerekçesinde ise "düzenlemenin yönetmelikle hayata geçirilmesi" gösterildi. AYM kararında, sadece basın kartlıların bu haktan yararlanması da eleştirildi.

AKP'li milletvekillerinin son teklifi yasalırsa, yıpranma payı hakkından yine sadece "basın kartlılar" yararlanacak. Başta matbaacılar ve dağıtımçılar olmak üzere basın sektörünün büyük bir kısmı bu haktan yararlanamayacak.

İktidarın teklifine karşı çıkan Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) Genel Sekreteri Sibel Güneş, "TGC Yönetim Kurulu olarak talebimiz, basın kartı şartının kaldırılması yönünde. Gazeteciye tabii olduğu kanun kapsamında çalıştırmayan işverenler nedeniyle basın kartı hakkını kaybeden meslektaşlarımız söz konusu. Bu nedenle 4857 sayılı yasaya tabii olan ama gazetecilik mesleğini yerine getiren meslektaşlarımızın da yıpranma payından yararlanmaları adil olacaktır" dedi.

Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) Genel Başkanı Gökhan Durmuş da düzenlemeye tepki gösterdi. "Gazeteciler için 'yıpranma' bir ayrıcalık değil, yaptığı işten kaynaklı 43 yıl önce kazandığı haktır" diyen Durmuş, "AYM, bu hakkın doğru kullanılması için bu hükmü iptal etmişti. Yeni düzenlemede de basın kartı şartı aranması doğru değil. Tüm gazeteciler ve basın çalışanları yıpranma hakkından yararlanmalı" ifadelerini kullandı.

YÖNETİLEMİYEN DIŞ POLİTİKA TÜRKİYE'Yİ YALNIZLAŞTIRIYOR!

AB Zirvesi'nden Türkiye'ye 'Geri Adım Atması' Çağrısı Yapılırken, ABD'den de Benzer Yönde Tepki Açıklaması Geldi. Türkiye İse Herhangi Bir Geri Adım Atmayacağını Duyurdu!

1-2 Ekim'deki AB Liderler Zirvesi öncesinde iktidar Oruç Reis Sismik araştırma gemisini Antalya Limanı'na çekmişti. NATO bünyesinde yürütülen müzakerelerde Türkiye ile Yunanistan arasında Güvenlik Mekanizması kurulduğu istikşafi görüşmelere başlanacağı açıklanınca AB liderleri Türkiye ile ilgili yaptırım konusunu Aralık ayına erteleme ve gelişmeleri izleme kararı almışlardı. Ancak Yunanistan ikili istikşafi görüşmelerin İstanbul'da başlaması için Türkiye'den tarih ve davet beklediğini açıklarken, bu gerçekleşmedi. Türkiye ise bu konudaki beklentisini vize serbestisi, gümrük birliği anlaşmasının revizyonu, tam üyelik müzakerelerinde yeni fasılların açılması konusunda AB'den gelecek adımları görme beklentisine endeksledi.

Dolayısıyla karşılıklı beklentiler konusunda somut bir gelişme olmayınca geçtiğimiz hafta Oruç Reis gemisi yeniden denize açılarak ilan edilen Navtex ile Meis Adası açıklarına hareket etti. Bunun üzerine Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Fransa'nın Türkiye'nin gerilimi yeniden tırmandırdığı iddiasıyla başlattıkları girişimler üzerine önce AB Dışişleri Bakanları ardından da AB liderleri toplanarak gelişmeleri ele aldılar.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Daha önce olduğu gibi tamamıyla tek yanlı ve Yunanistan-GKRY tezlerine destek veren bakış açısıyla gündemi ele alan AB liderlerinin zirvesi sonrasında yapılan açıklamada yaptırım tehdidi yeniden gündeme getirilerek Türkiye'den 'geri adım atması' istendi. Bu defa AB liderleri Doğu Akdeniz'in yanı sıra Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan bu yana 46 yıldır iskâna kapalı olan Maraş şehri sahilinin açılması kararına da tepkilerini dile getirerek, bu konuda da Türkiye ve KKTC'nin Maraş'ı kısmi açma kararından vazgeçilmesi çağrısı yaptılar. Türkiye'ye karşı olası yaptırımlarla ilgili kararın da Aralık ayında alınacağı duyuruldu.

AB devlet ve hükümet başkanları, Türkiye'nin Oruç Reis sismik araştırma gemisini yeniden Doğu Akdeniz'e göndermesiyle tırmanan gerilimde AB üyesi Yunanistan ve GKRY'ye 'tam destek' mesajını yineleyerek Türkiye'yi diyaloga açık olduğunu somut adımlarla gösterme çağrısında bulundu.

AB Zirvesinden sonra yayınlanan ortak bildiriye Türkiye, "tek taraflı ve provokatif eylemlerde bulunmak" ile suçlanarak, AB'nin bu tutumdan üzüntü duyduğu kaydedildi.

Bildiriye Kuzey Kıbrıs'ta 1974 yılından bu yana kapalı olan Maraş bölgesinin açılması 'provokasyon' olarak nitelendirilerek Türkiye'den bu adımdan geri dönmesi istendi. AB liderleri, anlaşmazlık alanlarında gerilimin düşürülmesi için Ankara'nın "acilen kararlı ve kalıcı adımlar" atması gerektiğini vurguladı.

Almanya Başbakanı Angela Merkel zirve sonrası, Türkiye'nin attığı adımları "üzücü" olarak nitelendirerek, Türkiye'ye 'ilişkilerin olumlu açıları üzerinde çalışma' çağrısında bulundu. Zirveye katılan AB liderlerinin Türkiye'nin attığı tek taraflı adımların gerilimi düşürmediği, tam tersine artırdığı konusunda görüş birliği içinde olduğunu belirten Merkel, Ankara'nın Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerini 'çok üzücü ve gereksiz bulunduğunu' ifade etti.

Oruç Reis'in yeniden Doğu Akdeniz'e açılmasına ABD'den de dozu oldukça sert olarak nitelendirilebilecek, Türkiye'yi suçlayan bir açıklama geldi. ABD Dışişleri Bakanlığı açıklamasında Yunanistan ile gerilimin yatıştırılması aşamasında Türkiye tarafından atılan adımların 'esefle karşılandığı' belirtilerek Türkiye'ye karşı 'bölgedeki gerilimi artırmak ve Yunanistan ile müzakerelerin başlamasını kasten zorlaştırmak' suçlamaları yöneltildi.

Gerek AB liderlerinden gerekse ABD'den gelen açıklamalarda doğrudan Türkiye'nin itham edilmesi, gerginlikten sorumlu tutularak, provokasyonla, tehdit, şantaj, gözdağı ile suçlanması ve Türkiye'yi tehdit ve gözdağı ile suçlayanların aynı zamanda Türkiye'ye yaptırım tehditleri savurması çifte standart ve samimiyetsizliktir.

Tamamıyla tek taraflı bir tutum ve tavırla sergilenen Türkiye karşıtı bu yaklaşımlarla aksine Yunanistan ve GKRY'nin sırtı sızlanarak her türlü diyalog, müzakereden kaçınma konusunda cesaretlendirilmektedir.

AB ve ABD Türkiye'yi yaptırım, ambargo ve gerekirse Yunanistan-GKRY'ye askeri destek ile tehdit ederek geri adım attırmak, Yunanistan'ın Ege ve Doğu Akdeniz'deki tezlerini, hak iddialarını tamamıyla kabul ettirmek istemektedirler. Türkiye'yi Ege'ye ve Akdeniz'de Antalya Körfezi dışına çıkamaz konuma getirmeyi içeren bu tezlerin kabulü söz konusu olamaz. Bugün, başta Lozan Anlaşması olmak üzere uluslararası hukuktan kaynaklanan haklılığımıza rağmen Ege ve Akdeniz'de tek başına kalmış olmamızın nedenlerini de açık şekilde ortaya koymamız, tartışmamız yakıcı hale gelmiştir. Sadece AB ve ABD değil, Rusya, Mısır, İsrail, Ürdün ve hatta Filistin'in de bölgemizdeki deniz sınırları ve münhasır ekonomik bölge (MEB) anlaşmalarında karşımızdaki safta yer almalarında, iktidarın iç politikaya ve İhvan'a endeksli dış politika zafiyetinin negatif katkısı büyüktür.

Dış politikanın Trump, Putin, Aliyev, Şeyh el Temim ya da başka isimlerle kişisel dostluklara dayalı şekilde yürütülemeyeceği, kişisel dostluklardan önce ülke çıkarlarının gözetilmesinin, tavizsiz korunup kollanmasının önemli olduğu yaklaşımı maalesef iktidarın gündeminde ve idrakinde değildir. Türkiye, neredeyse önüne gelenin yaptırımla, ambargoyla tehdit edebildiği, sözünü ciddiye almadığı, söylediğine güvenilmeyen, her an, her saat kişisel tutum değişiklikleriyle politika değiştiren bir ülke konumundadır ve dünyada da böyle algılanmaktadır. Türkiye'ye yönelik bu yaklaşımlar kabul edilemez!

ABD ve Rusya Aynı Noktada Buluştu!

Dağlık Karabağ'daki çatışmalarda 10 Ekim'de Rusya'nın koordinasyonunda varılan ateşkes mutabakatı uzun ömürlü olmadı. Ermenistan'ın sivil yerleşim bölgelerine saldırılarında can kaybı artıyor!

Ermenistan başta Gence olmak üzere sivil yerleşim yerlerine füze saldırıları düzenlerken sivil can kayıpları arttı. Azerbaycan da bu saldırılara SİHA'larla karşılık verdi. Özellikle Ermenistan işgalinden sonra ismi Stepanakert olarak değişen Karabağ'ın başkenti Hankendi'ye Azerbaycan ordusunun roketlerle ve Türkiye'den alınan SİHA'larla düzenlediği hava saldırılarında da can kayıpları yaşandı, kentte büyük hasar meydana geldi. Her iki taraf da birbirini karşılıklı olarak sivil can kayıpları, çocuk ölümleriyle suçluyor. Ermenistan, Azeri ordusunun

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

harekâtına Türk subayların kumanda ve koordine ettiğini, Gence'deki hava üssünde Türk Hava Kuvvetleri'ne ait F-16 savaş uçaklarının konuşlandırıldığını öne sürüyor. Türkiye ve Azerbaycan bu iddiaları reddediyor.

Geçen hafta Azerbaycan Devlet Başkanı Aliyev, uluslararası medyaya yaptığı açıklamalarda, Türkiye'den satın alınan Silahlı İnsansız Hava Araçları'nın (SİHA) varlığını doğrularken, bunların sayısını söyleyemeyeceğini ancak Türk SİHA'ları sayesinde Ermenistan ordusuna büyük zayıf verildiğini, 1 milyar dolarlık askeri malzemenin tahrip edildiğini kaydetti.

Rusya'nın iki tarafı ikna ettiği ateşkese rağmen çatışmalar aralıklarla devam ediyor. Son olarak 16 Ekim'de Ermenistan'ın roket saldırısında Gence'de 13 sivil daha yaşamını kaybedince çatışmaların sertleşmesi ihtimali yükselse de saldırı sonrası taraflar yeniden ateşkes ilan ettiklerini açıkladılar.

İktidar Dağlık Karabağ sorununa çok yakından ilgili ve Azerbaycan'ın yanında doğrudan siyasi ve askeri çözüme müdahil olmak istiyor. Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev de son bir haftada birkaç kez çözüm masasında Türkiye'nin de yer alması gerektiğini söyledi. Ancak Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, masanın kompozisyonunun ve müzakere formatının değişmeyeceğini açıkladı.

☐ Lavrov'un değişmeyeceğini söylediği mevcut müzakere formatı Minsk Başkanları ABD, Rusya ve Fransa'nın arabuluculuğunda Ermenistan ve Azerbaycan'ın taraf olarak masaya oturduğu bir format. Süreci fiilen yöneten ve belirleyici olan Rusya!

Dağlık Karabağ'ı devlet olarak Ermenistan da dahil dünyada resmi olarak hiçbir ülke tanımadığı için bağımsızlığını ilan etmiş Karabağ adına masada Ermenistan yer alıyor. Ermenistan'ın 'Bağımsız Karabağ da masada yer alsın' ısrarına Azerbaycan, 'O zaman işgal sonrası Karabağ'dan göç etmek zorunda kalan Azerbaycanlılar da masada yer alır' tezini öne sürünce Karabağ masa dışı kaldı. Ermenistan en baştan Türkiye'nin çözüm masasında arabulucu olmasını reddediyor, Rusya buna destek veriyor. Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, "Hem sahada hem masada olmaya devam edeceğiz" açıklamasında bulunsa da Moskova'daki ateşkes masasında Türkiye yer alamadı.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği teşkilatı (AGİT) bünyesinde oluşturulan Minsk Grubu ve grubun çözüm lideri ülkeleri Rusya, ABD, Fransa da mevcut formatın sürmesi gerektiği görüşünde ve Türkiye'nin müdahil olmasına, çözüm masasında yer almasına karşı Rusya ile ortak düşüncede.

İktidarın Azerbaycan'a askeri, diplomatik, teknik ve silah desteğinden beklentisi; Kafkaslarda etkin konuma gelmek, çözüm masasında Azerbaycan'ın yanında denkleme dahil olmaktı. Ancak bölgeyi 'Arka Bahçesi' olarak gören Rusya, gelişmelerin de gösterdiği gibi buna karşı ve izin vermemekte kararlı görünüyor.

Son olarak Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov'un "Türkiye ile stratejik ortak değiliz. Partnerlik ilişkimiz söz konusu. Bazı konularda partner olarak ortak tutum sergiliyoruz" sözleri, aynı zamanda Türkiye'ye ve iktidarın Suriye, Libya'da Rusya ile ilişkilerine, son olarak da Kafkasya'daki gelişmelere yönelik kritik bir uyarı mesajı olarak görülmeli. Geline noktada Azerbaycan'ın da Ermenistan'a karşı askeri ve ekonomik üstünlüğüne karşılık, Rusya'nın devreye girmesine, arabuluculuk yapmasına ve Ermenistan'ı ikna etmesine umut bağladığını söylemek yanlış olmaz. 20 günden bu yana süren çatışmalar her iki tarafın da ağır kayıplar verebileceğini gösterdi.

Rusya ve Ermenistan arasında askeri alanda müttefiklik anlaşması olmasına karşılık Putin, çatışmaların başladığı andan itibaren sessiz ve serinkanlı bir tutum izledi. Dağlık Karabağ'ın Ermenistan toprağı olmadığını dolayısıyla Ermenistan ile aralarındaki askeri savunma işbirliği anlaşmasının Dağlık Karabağ'ı kapsamadığını vurgulayarak çatışmalara Rusya'nın Ermenistan yanında askeri müdahalesine yönelik beklentileri karşılamadı.

Putin bu tutumuyla aradaki anlaşmalara rağmen Ermenistan için Azerbaycan'ı kaybetmenin Rusya için bir alternatif olmadığını, Azerbaycan'ı karşısına alarak Türkiye'nin Güney Kafkasya'ya adım atmasına, arka bahçesine girmesine imkân sağlamayacağını göstermiş oldu. Putin, Ermenistan ile Kolektif Askeri Güvenlik Anlaşması Örgütü üyeliğine rağmen Dağlık Karabağ çatışmasında müdahil olmayarak Azerbaycan'ı karşısına almadı. Aynı zamanda Azerbaycan'a da örtülü şekilde 'daha ileri gitmemesi, Ermenistan'a saldırması durumunda anlaşma gereği Ermenistan'a askeri destek vermek zorunda kalacağını' ileterek, Dağlık Karabağ ile Azerbaycan arasındaki birkaç tampon reyonu (şehir-kasaba) geri aldıktan sonra durması gerektiği, Türkiye'yi daha fazla bölgeye çekmemesi mesajını verdi.

Minsk Grubu'nun ve müzakere formatının değişmeyeceğini deklare eden Rusya, Türkiye'nin Kafkasya'ya adım atmasının yolunu kesti. Ateşkes masasını Moskova'da kurarak müzakere masasının nasıl ve kimlerle kurulacağını da ilan etmiş oldu!

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

S-400 hava savunma sisteminin Sinop'ta test edilmesiyle ilgili gelişmeler, ABD'nin yaptırım tehditlerini yeniden gündeme taşıdı!

İktidarın Kafkasya politikası, ABD ve Rusya'yı aynı noktada buluşturdu. Putin, Dağlık Karabağ'daki çatışmaların başlamasından ancak 17 gün sonra, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüştü!

Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev'in Türkiye'ye Azerbaycan'da üs vermeyi değerlendirmeye aldıklarını dile getirmesi, Rusya'nın arka bahçesi Kafkasya için sessiz kalacağı bir gelişme değil. Rusya baskıyı artıracaktır. Nitekim Putin'le çok yakın olan Çeçenistan Devlet Başkanı Ramzan Kadirov'un tam bu noktada Kafkasya'da eylem hazırlığında olan ve Suriye'den gelen 4 cihatçının yakalanarak öldürüldüğünü açıklamasının kime mesaj olduğu açık. Eş zamanlı olarak Rusya ve Mısır Donanmalarının Karadeniz'de Dostluk Köprüsü 2020 ortak askeri deniz tatbikatı gerçekleştireceklerinin duyurulması da tam bu aşamada dikkat çeken bir başka mesaj. İktidarın Libya'da karşı karşıya geldiği Mısır'ın donanmasının boğazlardan geçerek Karadeniz'de bayrak göstermesi, Rusya donanmasının da yakın gelecekte Mısır'da üsleneyeceği, Süveyş Kanalı ve stratejik deniz yollarında Mısır'ın Doğu Akdeniz'de sağlayacağı imkânları kullanmaya başlayacağını sinyali. Bu gelişmeler üst üste eklendiğinde iktidarın Kafkasya hamlelerine, yakın dönemde Rusya'nın doğrudan ya da dolaylı hamlelerle karşılık vereceğini öngörmekteyim.

Geçen hafta Kremlin'den yapılan açıklamada, iktidarın ilişkilerinin gergin olduğu Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Veliht Prensi Muhammed bin Zayid ile Putin'in kapsamlı bir telefon görüşmesi gerçekleştirdiğinin ve Orta Doğu'daki sorunların çözüm yollarını ele aldıklarının duyurulması, bu hamlelerin önemli sinyallerinden birisi. Görüşmeye ilişkin BAE'den yapılan açıklamada ise Putin ile Veliht Prensin İhvan'ın bölge ülkelerindeki faaliyetlerini, cihatçı terörünü ele aldıkları, 'İhvan'a sponsor olan ülkelerle' ilgili görüş alışverişinde bulduklarının ifade edilmesi de yine iktidara mesajdır.

Mısır-İrak-Ürdün arasında cihatçı örgütlere, İhvan-Müslüman Kardeşler'e karşı işbirliği ve ortak üçlü siyasi-askeri mekanizma kurulması müzakerelerinde önemli ilerleme sağlandığının duyurulması da yine çarpıcı bir başka sıcak gelişme.

Bu arada oldukça uzun bir aradan sonra Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov'un 26 Ekim'de Yunanistan'ın Başkenti Atina'ya resmi bir ziyarette bulunacağı açıklandı. Yunanistan Dışişleri Bakanı ve hükümetiyle ikili ilişkileri ve bölgesel sorunları ele alacağı açıklanan Lavrov'un bu ziyareti öncesinde Rusya'nın Atina Büyükelçiliğinden yapılan açıklama oldukça manidar. Rus elçiliğinin açıklamasında Atina'nın Ege'de karasularını 6 milden 12 mile çıkartmasının uluslararası deniz hukukuna uygun bir girişim olduğunun vurgulanması ve Ege'deki Yunan adalarının karasularının 12 mil olduğunun kabulüne destek verildiğinin dile getirilmesi dikkat çekicidir. Bu aşamada ABD'nin yaptırım tehdidinde rağmen iktidarın S-400'leri test etme adımını atması, kanımca Rusya'nın dolaylı tepkilerinin tansiyonunu düşürmek, olası yeni adımların dozunu azaltmak için yapılmış bir hamledir. Rusya'yı daha fazla üstüne çekmemeye yönelik iktidar, ABD ve NATO'dan gelecek tepkilere de 'sistemi aktive etmedik sadece test ettik' karşılığını vererek ikna etmeye, yaptırım ihtimalini düşürmeye çalışacaktır.

İktidarın Azerbaycan'ın haklı olduğu Dağlık Karabağ sorununa müdahil olma girişimi ve sağladığı siyasi-askeri desteğin, Kafkasya'da Rusya ile restleşmenin Rusya'da yarattığı rahatsızlık, dolaylı adımlarla dile getiriliyor. Sıraladığım bu son gelişmeler, Rusya'nın farklı hamleler ve girişimlerle bu rahatsızlığın sinyallerini vermeye başladığını, önümüzdeki günlerde sürecin daha farklı boyutlara ilerleyebileceğini, Türkiye'yi sıkıntıya sokabilecek sorunlar yaşanabileceğini işaret ediyor.

Rusya'dan satın alınan ve depoda tutulan S-400 hava savunma sisteminin geçen hafta Sinop'ta test edilmesiyle ilgili gelişmeler, ABD'nin yaptırım tehditlerini yeniden gündeme taşıdı!

Rusya'dan milyarlarca dolara satın alınan ve ABD ile NATO'nun tepkisine neden olan S-400 hava savunma sistemleri 1,5 yılı aşkın süredir aktive edilmeksizin depoda tutulurken geçtiğimiz hafta sistemin ilk testi gerçekleştirildi. Her ne kadar Milli Savunma Bakanlığı ve iktidar sözcüleri S-400'lerin testiyle ilgili resmi bir açıklamada bulunmasa da uluslararası haber ajanslarında yer alan haber ve görüntüler testin yapıldığının teyit ediyor.

Geçen yıl Cumhurbaşkanı Erdoğan S-400'lerin bu yılın Nisan ayında aktive edileceğini açıklamıştı. Ancak aktivasyon gerçekleşmedi ve gerekçe olarak da kamuoyuna koronavirüs salgını gösterildi. İnandırıcı bulunmayan bu gerekçeye karşılık asıl nedenin salgın nedeniyle ağırlaşan ekonomik krizin sistemin aktive edilmesi durumunda gündeme gelebilecek ABD yaptırımlarıyla çözümsüz hale gelmesi ihtimalinin güçlü olduğunu gösteriyordu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

S-400'lerin test edildiği haberlerinin ardından ABD Savunma Bakanlığı Pentagon ve ABD Dışişleri Bakanlığı'ndan oldukça sert açıklamalarla tepki gösterildi. ABD Dışişleri Bakanlığı açıklamasında, 'Türkiye sistemi harekete geçirirse, güvenlik ilişkimizde çok ciddi sonuçları olacaktır' denildi.

Bu açıklamalarla birlikte ABD'nin daha önce İran, Kuzey Kore ve Rusya'ya uyguladığı CAATSA (Amerika'nın Hasımlarına Yaptırımlar Yoluyla Karşı Koyma Yasası) yasası yaptırımlarının Türkiye'ye karşı derhal yürürlüğe konulması girişimleri hız kazanırken, ABD Kongresinde de bu yönde karar tasarıları peş peşe gündeme getirilmeye başlandı.

ABD Temsilciler Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Eliot L. Engel ve Avrupa, Avrasya, Enerji ve Çevre Alt Komisyonu Başkanı William R. Keating, Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'ya gönderdikleri bir mektupla Türkiye'ye karşı baskıyı artırma çağrısı yaptı. İktidarın bugüne kadar bekledikten sonra 3 Kasım'daki ABD Başkanlık seçimlerine 15 gün kala CAATSA yaptırımları ihtimali de güçlü bir şekilde gündemde iken neden böyle bir zamanlama ile testi gerçekleştirdiği konusunda farklı ihtimalleri dile getirebiliriz.

İlk olarak yukarıda da değindiğim gibi, Kafkasya'da Rusya ile karşı karşıya gelinmesinin bu ülkede yarattığı rahatsızlığın dozunu düşürmek, bir anlamda Rusya'nın gönlünü almak akla gelmektedir.

Buna karşılık sistemin aktive edilmesini yaptırım gerekçesi sayan ABD'nin göstereceği tepki konusunda da iktidarın kendi içinde bazı alternatif senaryolar kurguladığını öngörmekteyim.

Kanımca, Trump ile kişisel ilişkilerinin iyi olduğu kaydedilen Cumhurbaşkanı Erdoğan ve kabinesi, seçilme kaygısıyla tüm enerjisini iç politikaya yoğunlaştıran ve bugüne kadar yaptırım çağrılarında ağırdan alan Trump'ın tekrar seçilmesi durumunda, yaptırımların uygulanmaması için ikna edebileceğini hesap etmektedir. ABD yönetiminin iç politikaya ve seçim mücadelesine yoğunlaştığı bu dönemi anlaşıldığı kadarıyla iktidar bir fırsat olarak görerek bu adımı atma yoluna gitti.

Diğer yandan Joe Biden'in seçilmesi senaryosuyla ilgili olarak da iktidarın bir hesap yaptığı anlaşılıyor. Türkiye'ye CAATSA yaptırımlarını uygulayacağını seçim vaatleri arasında sayan Biden seçilirse görevi Ocak ayında Trump'tan devralacak.

ABD siyasetinde başkanlar için 'topal ördek' nitelemesinin yapıldığı yaklaşık 2 ayı aşan bu sürede Trump görevde olacağı ve seçim kaybetmiş bir başkan olarak radikal kararlar almaktan geri duracağı hesabı yapılmış olabilir.

Böylece şayet Biden seçimi kazanırsa göreve başlayana kadar 2 ayı aşkın bir süre kazanacağını düşünen iktidarın, bu süreyi S-400'leri test edip kullanıma hazır hale getirmek ve ardından Biden yönetimiyle kurulacak ilişkilerin seyrine göre aktivasyon için zamanlamayı beklemek üzerine bir kurguladığını öngörmekteyim.

Ancak her koşulda 2,5 milyar dolar ödenerek teslim alınmış bu hava savunma sisteminin aktive edilmesi ya da yaptırımlardan muaf olabilmek için aktive edilmeksizin depoda tutulmaya devam edilmesi gerekecek. İktidarın böyle bir ikilem içinde olduğunu, ABD'deki başkanlık seçimi sürecini bir fırsat olarak görüp, iç kamuoyuna karşı da böyle bir adım attığını söyleyebiliriz.